Primorski DNEVNIK

št. 51 (15.153) leto LI.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600
GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1500 LIR POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/50%

TOREK, 21. FEBRUARJA 1995

Filmska kamera brez starih prikazni

SANDOR TENCE

Tržaški desničarski in nacionalistični krogi so medvojna in povojna tržaška dogajanja vedno izkoriščali v politične in v volilne namene. To je stara zgodba, ki za javna občila, kot se temu pravi, ni več novinarsko privlačna, saj je res napočil čas, da se s temi zadevami ukvarjajo le zgodovinarji in kvečjemu psihoanalitiki. Gre namreč že za psihološko perverzne nastope nekaterih politikantov, ki meljejo le prazno slamo in čas je že, da Trst (ne samo tisti, ki se ima za levičarskega) z njimi enkrat za vselej dokončno obračuna.

Da je trezno in resno soočanje tudi v tem protislovnem mestu ne samo potrebno, ampak tudi možno, je pokazala sinočnja filmska prireditev v gledališču Miela. Če izvzamemo popolnoma osamljeno in patetično skupino mladih fašistov, ki se še bojijo pokojnega Tita in jugoslovanskih komunistov, so slovenski dokumentarci in filmski obzorniki spodbudili tvorno in predvsem strpno razpravo. Slovenski »Combat filmi«, kot jih je nekdo pretirano prekrstil, niso nikogar šokirali in ustrašili, ampak so le s tako imenovane nasprotne, ali bolje rečeno druge strani, prikazali dele in drobce takratnih dogodkov.

Časnikarji Primorskega dnevnika pišemo večkrat z določeno vnemo le o dogajanjih, ki so za našo skupnost negativni. To nam v zadnjem času nekateri očitajo glasno, drugi bolj potihoma. Morda imajo prav, morda pa ne. Sinočnjo prireditev v Mieli (vabilu organizatorjev se je odzvalo preko petsto ljudi!) pa lahko brez težav uvrščamo med zelo pozitivne dosežke tistega dela Trsta, ki hoče, da bi to mesto zaživelo kot normalno mesto. Nič več, a tudi nič manj.

Občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo gledališče Miela, je bilo narodnostno zelo mešano. Ne vemo (in tudi ni važno), ali si je dokumentarce ogledalo več Slovencev, kot Italijanov. Ti računi, ki dišijo po starem, nas ne zanimajo. Poudarka vredno pa je dejstvo, da je bilo med publiko mnogo mladih radovednih obrazov. To nas navdaja z upanjem, da se bo v Trstu prej ali slej nekaj res spremenilo.

V Groznem včeraj relativno mimo

GROZNI, MOSKVA (Reuter) - Čeprav se je premirje, sklenjeno med čečenskimi in ruskimi silami, v nedeljo popoldne izteklo, je bilo včeraj v Čečeniji sorazmerno mirno. Čečenski uporniki naj bi, kot poroča agencija Interfax, napadli ruske položaje v Zavodskoju. Na včerajšnjem zasedanju ruske dume je v svojem poročilu o čečenski drami varuh človekovih pravic Kovaljov dejal, da je za čečenske dogodke kriv predsednik Jelcin.

Na 18. strani

Lira ostala pri petkovem tečaju

RIM - Medtem ko je dolar kljub včerajšnjem praznicnemu zaprtju ameriških trgov nadaljeval svojo pot navzdol, se je lira ustavila pri petkovem, sicer poraznem tečaju z marko. Njen trend bo torej bolj jasen danes, ko naj bi ji koristilo tudi nekoliko boljše razpoloženje trgov do Dinijevega manevra. Industrijska proizvodnja je po podatkih zavoda Istat decembra lani doživela rekorden porast, milanski borzni trg pa hodi svojo pot.

Na 11. strani

Henrik Tuma v treh knjigah

TRST - Na pobudo tržaške Skupine 85 so včeraj v knjigarni Einaudi predstavili tri knjige Henrika Tume, ki precej celostno osvetljujejo kompleksno osebnost enega najbolj zanimivih slovenskih intelektualcev nekdanje Julijske krajine. Gre za povsem različne knjige, in sicer za italijanski prevod Tumove avtobiografije, za zelo obširno zbirko Pisemin za drobno knjižico Tumovih novel Izza velike vojne.

Na 5. strani

ITALIJA / VLADA ZAČELA POSVETOVANJA

Odločilen teden za gospodarski manever

Še nejasna opredelitev političnih sil

RIM - Vlada predsednika Lamberta Dinija je začela posvetovanja s političnimi, sindikalnimi in gospodarskimi silami za pripravo gospodarskega manevra, ki je v glavnih obrisih že začrtan. Včeraj so se z vlado pogovarjali sindikalni tajniki Cgil, Cisl in Uil, nato še predstavniki avtonomnih sindikatov, danes pa bodo na vrsti Zveza industrijcev in zastopniki drugih gospodarskih panog. Dokončno besedilo ukrepa naj bi vlada odobrila v petek, nakar bo imel besedo parlament.

Po prevladujočih ocenah bo manever zanesljivo odobren, ni pa še povsem jasno, kako se bodo do njega opredelile razne politične sile. V tej zvezi je zgovorna včerajšnja izjava bivšega premiera Silvia Berlusconija, da manever ne bo imel velikega vpliva na gospodarstvo države in da je predvsem važno sklicati volitve, ker bi samo tako zagotovili stabilnost. Vsekakor niti Forza Italia niti Berlusconijevi zavezniki niso še povedali, ali bodo glasovali za manever.

Na 2. in 3. strani

Arafat išče pomoč EZ

PARIZ (Reuter) - Jaser Arafat, vodja Palestinske osvobodilne organizacije, je Evropsko zvezo pozval, naj Palestincem in Izraelcem pomaga pri iskanju izhoda iz slepe ulice, v katero je zašel bližnjevzhodni mirovni proces. Arafat je kljub nekaterim črnogledim napovedim optimističen in verjame, da lahko palestinske in izraelske oblasti s skupnimi močmi dosežejo konkretne rezultate pri reševanju medsebojnih nerešenih vprašanj. To je povedal tudi francoskemu predsedniku Mitterrandu. Francoski zunanji minister Alain Juppé je v imenu EZ zagotovil evropsko pripravljenost za pomoč pri iskanju miru na BV.

Na 19. strani

TRST / SLOVENSKI FILMI V GLEDALIŠČU MIELA

Res velik uspeh dokumentarcev

TRST - Več kot petsto ljudi si je sinoči v gledališču Miela ogledalo dokumentarce in filmske obzornike, ki so jih takoj po vojni v Trstu in v bližnji okolici posneli partizanski dokumentaristi. Pobudo za res zelo uspelo prireditev je dal tržaški filmski krožek Cappella Underground v sodelovanju z deželno kinoteko in z Inštituom za odporniško gibanje.

V razpravi so sodelovali filmski kritik Alberto Farassino, zgodovinarka Marta Verginella in raziskovalka Roberta Sodomaco.

Na 3.strani

Beograd za sedaj še ne popušča

BEOGRAD, BANJALUKA (Reuter, AFP) - Iz Beograda še vedno ni nobenih znakov, da bi bila črnogorsko-srbska federacija pripravljena sprejeti predlog skupine za stike, po katerem naj bi Beogradu za priznanje Hrvaske in Bosne omilili ukrepe Združenih narodov. Po besedah zunanjega ministra Jovanovića naj bi najprej ukrepe ZN odpravili, šele potem bo Beograd pripravljen sodelovati pri reševanju krize na Balkanu..

Na 19. strani

Podelili zlate medvede

V Berlinu so včeraj podelili nagrade 45. filmskega festivala. Zlati medved je šel Bernardu Tavernierju, za najboljšo moško vlogo pa je zlatega medveda prejel Paul Newman, ki ga vidimo v eni njegovih zgodnejših vlog.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Gombač utrl pot desnici

Deželna svetovalca Nacionalnega zaveznistva izhajajoč iz ovadbe SGPS, zahtevata »preverjanje« prispevkov manjšinskim ustanovam

Stran 3

Za varnost in pravice pešcev

V Trstu je združenje CamminaTrieste manifestiralo za varnost in pravice pešcev: pločniki so postali parkirišča za avtomobile, javna prevozna sredstva so uklenjena v prometnem kaosu.

Stran 4

Politiki pritiskajo na generale

Politiki 2. republike pritiskajo za gradnjo financarske šole na goriškem letališču, medtem ko bi za finančno stražo bila sprejemljiva tudi drugačna lokacija, je včeraj povedal sen. Darko Bratina.

Stran 9

Rojac in njegova harmonika

Na abonmajskem koncertu Glasbene matice v Kulturnem domu bo drevi nastopil mladi tržaški harmonikar Corrado Rojac.

Stran 15

Košir drugi, Tomba spet odstopil

Na veleslalomu za svetovni pokal v Furanu je Jure Košir osvojil drugo mesto, Alberto Tomba pa je po tretjem mestu odstopil.

Stran 26

NOVICE

Scalfaro bo obiskal Češko

RIM - Na vabilo češkega predsednika Vaclava Havla bo italijanski predsednik Lugi Scalfaro obiskal češko republiko prihodnjega 27. in 28. februarja.

Sindikati proti rasizmu

RIM - V soboto popoldne bo v Rimu na pobudo sindikatov Cgil, Cisl in Uil in številnih drugih organizacij manifestacija proti vsem oblikam rasizma, ki se se v zadnjem času razbohotile tudi v Italiji. Sindikati bodo tudi vodili vrsto pobud med delavsko bazo, da bi izboljšali odnose s priseljenci. To se lahko doseže samo tako, da parlament in vlada odobrita primerne zakone, da se bodo priseljenci lahko integrirali v italijansko družbo, so povedali na včerajšnji predstavitvi sobotne manifestacije. Računajo, da je v Italiji od 700 do 800 tisoč priseljencev, ki nimajo urejenega statusa, registriranih pa jih je 922.706, kar je 6.6 odst. manj kot leta 1993.

Odobrili dekret proti nasilju na stadionih

RIM - Poslanska zbornica je izglasovala vladni dekret proti nasilju na športnih - predvsem nogometnih prireditvah. 363 poslancev je glasovalo za dekret, 14 proti, 64 pa se jih je vzdržalo. Dekret bo sedaj vzel v pretres senat, ki ga mora odobriti do prihodnjega četrka. Tekst, ki ga je odobrila poslanska zbornica, ne vsebuje vladnega predloga, po katerem bi morala športna oz. nogometna društva kriti stroške za vzdrževanje javnega reda.

SVP proti NZ

BOCEN - Južnotirolska ljudska stranka SVP ne bo sodelovala s strankami, ki bi kakorkoli sodelovale z Nacionalnim zavezništvom. Razširjeno vodstvo stranke meni, da »spremembe v novofašistični stranki niso prepričljive«. V odnosu do desnih in levih koalicij bo SVP neopredeljena: »Sodili bomo na podlagi programov, vsekakor tam, kjer so novofašisti, nas ne bo.«

Lasorella tožila Feltrija

RIM - Raieva novinarka Carmen Lasorella, ki je bila v Mogadišu s snemalcem Palmisanom, ko so ga ubili somalski gverilci, je tožila milanski dnevnik »Il Giornale« zaradi 15 člankov v zvezi s tragičnim dogodkom v somalski prestolnici, v katerih naj bi jo obrekovali. Zagovarjati se bodo morali odgovorni urednik Vittorio Feltri in avtorji člankov, ki ga jih je objavil dnevnik Berlusconijevega brata Paola.

Videl je to, česar ne bi smel

REGGIO CALABRIA - Danes bo obdukcija trupla 90-letnega Domenica Antonia Di Pina, ki so ga umorili v soboto zvečer s sedmimi streli. Ker ni nikoli imel opravka s kriminalom, preiskovalci menijo, da je po naključju videl pripadnike kake kriminalne tolpe, ki so ga zaradi tega ubili.

Na mostu nag, nastopil bi v filmu

MILAN - Železniški promet so morali prekiniti za dobre pol ure, ker je popolnoma nagi 29-letni Antonio Farrante grozil, da bo skočil z železniškega mostu blizu osrednje milanske postaje. »Dokazal sem, da bi lahko nastopil v filmu, seveda brez oblek«, je dejal gasilcem, ko so ga z lestvijo spravili z mostu.

RIM / DINIJEVA VLADA NA DELU

Gospodarski manever bo še ta teden dobil dokončno vsebino

RIM - Gospodarski manever, ki ga pripravlja vlada Lamberta Dinija, bo v tem tednu dobila svoje dokončno obličje. Že včeraj se je predsednik vlade sestal z nekaterimi političnimi in sindikalnimi predstavniki, danes se bo srečal z industrijci in predstavniki drugih gospodarskih panog, že v petek pa se bo verjetno sestala vlada, da bi dokončno odobrila ukrep, ki bo nato romal v parlament. Tu bo manever lahko računal na podporo strank, ki so podprle Dinijevo vlado, se pravi Ljudske stranke, Severne lige in Progresistov, medtem ko bivša Berlusconijeva koalicija še koleba, češ da mora vsebino manevra dobro preučiti.

Minister za delo Tiziano Treu je včeraj izrazil prepričanje, da bo manever hitro odobren, seveda, če ne bo prevladala neodgovornost. Gre za ambiciozni manever, je dejal Treu, ki teži k uravnovešenju odnosa med javno zadolžitvijo in bruto domačim proizvodom. Ne gre za mašenje lukenj, ampak za strukturne ukrepe, ki bodo imeli daljnoročne posledice. Pri tem bo vlada še posebno pazila na vprašanje pravičnosti, ki jo je treba zagotoviti, ko gre za tako delikatne operacije, ki nalagajo žrtve. Težnja vlade je, je pojasnil minister za delo, da se prizadenejo višji dohodki, da bi uravnovesili negativne učinke posrednih davkov na srednje sloje. Prav tako je treba zagotoviti ravnovesje med odvisnimi delavci in drugimi kategorijami.

Premier Lamberto s Dini

Kot rečeno, je Dini včeraj najprej sprejel nekatere politične predstavnike: najprej Casinija in Mastello za Krščansko demokratski center, nato pa še tajnika Ljudske stranke Rocca Buttiglioneja. Zvečer pa se je sestal s sindikalnimi voditelji D'Antonijem (Cisl), Larizzo (Uil) in Epifanijem (Cgil), kasneje pa še z zastopniki avtonomnih sindikatov. O poteku vseh teh pogovorov je bolj malo vesti, saj se udeleženci niso hoteli spuščati v preuranjene ocene. Še najbolj zgovoren je bil predstavnik KDC Clemente Mastella, bivši minister za delo v Berlusconijevi vladi, ki je povedal, da bo manever prav gotovo predvidel tudi podražitev bencina, o čemer pa ima njegova politična stran močne pomisleke, češ da bi ukrep prizadel šibkejše sloje.

Drevi se začenja Sanremo, televizijski špektakel leta

SANREMO - Drevi se začenja festival festivalov. Za Italijane je festival popevke v Sanremu na kratko kar festival, ali pa še raje Sanremo. Letos - kot že dolgo ne - bodo festival bogato preoblekli in iz njega naredili veliki televizijski špektakel pod absolutnim vodstvom Pippa Bauda, ki bo vodil vseh pet televizijskih prenosov iz »mesta cvetja«, še prej pa je urejal priprave na festival kot umetniški vodja in glavni selektor popevk. Pippo Baudo je porok, da bo pet televizijskih večerov, katerim bo ob italijanski sledila še publika iz drugih držav, teklo brez večjih zapetljajev.

Sanremski festival je že »zrela« prireditev, saj letošnji nosi zaporedno številko 45. Začetnim velikim uspehom, nad katerimi so bedeli državni radio (takrat edini) in gramofonske hiše, ki so imeli tedaj strog nadzor nad tržiščem. Časi so se korenito spremenili in dandanes je prevzela nadzor tudi nad tem sektorjem televizija, saj je sanremski festival postal v prvi vrsti televizijska prireditev. Neusmiljeno bo od drevi do sobote prva televizijska mreža s »svečenikom« Baudom prenašala glasbene večere iz sanremske dvorane Ariston, zgodovinskega templja italijanske popevke.

Kot se za televizijski špektakel pod vodstvom velikega profesionalca Bauda spodobi, je program že točno določen. Drevi se bo predstavilo 16 »velikih« in lanskoletni »novi predlogi«, od teh bodo štiri »povišali« v kategorijo »bigov«. V sredo zvečer bo nastopila prva polovica letošnjih »novih predlogov« (osem), spet pa se bo predstastavilo 10 »velikih« (začetnim 16 so prvi večer dodali 4 lanskoletnih novincev, tako da je »bigov« 20). V četrtek bo na oder stopilo in odpelo svojo pesem ostalih osem letošnjih novincev, spet pa bo mogoče poslušati 10 »velikih«. V petek bo veliki večer za »nove predloge« s proglasitvijo zmagovalca, medtem ko se bodo veliki (vseh 20) spet predstavilo. In končno bo v soboto veliki finale, ko bodo objavili rezultate glasovanja popevk »šampionov«. Voditelju Pippu Baudu so seveda v skladu z železnimi navadami vseh festivalov dodelili prikupno žensko spremstvo, tokratni sanremski lepotici sta Claudia Koll in Anna Falchi.

Ob uradnem oz. glavnem programu bo v Sanremu tudi »spremni« festival ali »Pofestival«, kakor so ga poimenovali, in ki ga bodo vodili številni znani »alternativci«, predvsem televizijski voditelji in komiki, ki so se uveljavili na tretji mreži Rai. Kot jih je priznala velika večina med njimi, so tudi oni, svoji protestni nastrojenosti navkljub, vselej sledili Sanremu. V letih splošnega ostrega osporavanja vsemu seveda bolj na skrivaj, v zadnjih letih pa odkrito, dasi z distanco, ki jo narekuje nujno potrebna ironija. Sicer pa se »prekletstvu« festivale ne morejo ali nočejo izogniti niti politiki. Varnostniki bodo imeli polne roke dela, da zaščitijo italijanske in tuje zvezdnike, ki bodo na odru, in pa številne politike, ki bodo sedeli v dvorani. Vsekakor pa letos politiki festivalu ne bodo sledili pasivno, saj bo skupina 35 parlamentarcev raznih strank nastopila v petek zvečer v »Pofestivalu«. S svojim nastopom - zapeli bodo Cosa sarà (Kaj bo) - pa želijo parlamentarci opozoriti na pereč socialni problem oskrbovanja mladih.

Ob številnih italijanskih zvezdnikih lahke glasbe pa bodo letops nastopili tudi številni tuji, med njimi Madonna, Annie Lennox in Take That. Festival se še niti ni začel, pa so že sestavljene lestvice favoritov za končno zmago. V najboljših pozicijah - glede tudi na predstavljeno pesem - naj bi startali Fiorello, ki bo v sanremu prvič nastopil, veteran italijanske scene lahke glasbe Gianni Morandi in Andrea Bocelli, ki je lani zmagal v kategoriji »novih predlogov«. Veliko pozornosti pa sta pred začetkom zbudili tudi mladi igralki, letošnji Baudovi spremljevalki, kateri so skušali opredeliti tudi politično. Vendar pa ne »levičarka« Claudia Koll, ne »desničarka« Anna Falchi, nista bili veseli oznake, ki so jima nadeli novinarji.

Na sliki (telefoto AP): **festivalska dvorana je že nared.**

ISTRANOVA PRIZMA

Tista strašna leta v Pulju pred 50 leti

GUIDO MIGLIA

1945 - 1995: pol stoletja, eno življenje. Pa vendar so podobe takratnih dogodkov povsem jasne v spominu. Septembra 1943 sem moral pobegniti iz svojega Pulja, ki je padel v roke nacistov in njihovih fašističnih služabnikov. Zatekel sem se v Trst. Stanovanje sem imel pri neki švicarski družini, v mezaninu neke palače v Ulici Giustinelli, v drugem nastropju te zgradbe pa se je v veliki tajnosti vsaj v prvih mesecih naselila ena od komand nemškega SS. Spominjam se težkih korakov po stopnicah in občasno - zvečer in ponoči - njihovih veselih pesmi in veseljačenj. Mi pa smo prestrašeni, zaprti v tišini svojih sob, vsak dan čakali na dnevno svetlobo. To obdobje dolgih, daljnjih in tesnobnih noči je trajalo vse do osvoboditve v maju 1945, do političnega in vojaškega zloma fašistične Italije, do pomladi Titovih partizanov v Trstu; vse to sem doživljal na ulicah uničenega mesta skupaj z istrskim pisateljem P. A. Qurantotti Gambinijem.

Mesto sem po svojem uspelem begu iz Pulja sredi septembra 1943 dobro poznal. Vso mojo deželo je takrat pretresla nasilna nacistična okupacija, ki je v krvi dušila partizansko kmečko vstajo. Nemške enote, oklopna vozila in letala »štuke« so povsod po polotoku skušala uničiti vsako partizansko jedro od Buzeta do Roča, od Tinjana do Pazina, Žminja in Labina. Ob cestah so ležali mrtvi, gorele so hiše, ljudje pa so se preplašeni zaradi nasilja, ki do takrat še nikoli ni bilo tako strašno in odločno, skrivali v gozdovih.

Zaradi tega tujega vojaškega terorja, kateremu so takoj priskočili na pomoč fašistični špijoni, je v Istri prišlo do kmečkega upora, ki je večkrat porodil tudi veliko krutosti. Ta je prišla do izraza, ko so odpeljali nekaj sto ljudi (praktično vsi so bili znani fašisti) in v grozotah fojb. To je bil balkanski način, s katerim so se znebili ujetnikov in se skušali rešiti pred nemškim osvajalcem, ki je brez milosti nadaljeval s svojim divjim uničevanjem.

V tem vzdušju je slabel Pulj, v velikih kasarnah je bilo zaprtih na desetine tisočev italijanskih vojakov in ženske iz mesta so v kasarne nosile toplo mineštro, ki so jo pripravljale v ljudskih hišah, da bi nasitile te vojake, ki so jih nato poslali v internacijska taborišča v Nemčiji. Vrnili pa so se podaniki Mussolinija, Grazianija in Salojske republike, ki so stotine tisočev svojih nesrečnih tovarišev pustili gniti v z bodečo žico ograjenih taboriščih v Nemčiji.

V tem morečem vzdušju sem tudi sam doživljal tiste dni v Pulju, videl sem drvenje oklopnih vozil po glavni ulici »Giardini« - tam je bil tudi največji trg v mestu - okupacijo vseh strateško pomembnih vojaških in civilnih točk ter takoj zatem strahotno tišino na ulicah in v hišah.

Za 9. september je antifašistični Pulj pripravil v samem središču mesta za tržnico zborovanje, na katerem smo hoteli zahtevati svobodo za našo zemljo. Takrat še nismo občutili nacističnega besa. Na tržnici se nas je zbralo nekaj sto, toda zborovanje je bilo prepovedano. Zato smo se strnjeni podali proti Trgu Giardini. Nenadoma smo opazili, da proti nam iz nasprotne smeri prihaja vod karabinjerjev, ki so bili pod nemško kmando. Zasedli so celo cesto od Bance d'Italia do Knjigarne Smareglia, v kateri so se že nekaj let zbirali starejši in mlajši disidentski intelektualci. Karabinjerjem je poveljeval kapetan Casini (kasneje se je, zato, da bi se odkupil, pridružil partizanom v Istri, vendar so ga skupaj z ženo ubili) in ko so bili pet metrov od nas, je Casini zavpil: »Razidite se,« ali nekaj podobnega, takoj zatem pa ves razburjen dodal: »Ogenj!« Zaslišalo se je ropotanje brzostrelk in nekdo med nami je zakričal: »Živela svoboda!« Nekaj deset demonstrantov se je zgrudilo na tla in trije ali štirje so bili takoj mrtvi. Moj prijatelj Remigio Sepetich, pomemben konstruktor regatnih jadrnic, ki je stal ob meni, je bil zadet v nogo, jaz pa sem kot obseden od strahu bežal proč od mesta pokola. Tekel sem pod slavolokom Sergi, po Korzu, čez Trg Foro in po obali mimo Arene in se brez diha zaprl v svojo sobo, da ne bi nihče izvedel, kakšni tragediji sem ubežal.

Že naslednji dan so se začela prva sumljiva zasledovanja okoli moje hiše, temu je v tistem vzdušju terorja sledil beg iz Istre in potem - kar se vedno zgodi, če človek ne umre - počasen povratek v življenje. Po trpečem skrivanju in suplenci na učiteljišču Carducci v Trstu, ki mi jo je velikodušno ponudil ravnatelj Giovanni Quarantotti, oče pisatelja Pier Antonia, se je začelo novo prijateljstvo z neko istrsko družino, od katere sem se v njihovi lepi hiši v Ulici Tigor veliko naučil. Ravno tako pa tudi v Semedeli v Kopru, kjer sem se v tišini Gambinijeve hiše pogovarjal s takrat že znanim pisateljem, njegovim očetom - ravnateljem in nato po dolgih letih kolegom. Tam sem spoznal tudi njihovega svaka in strica Antonia De Bertija, inteligentnega in izobraženega puljskega poslanca iz začetka dvajsetih let, ki pa ga je fašizem, ki se je takrat uveljavljal in zatrl politično življenje na celotnem našem ozemlju, takoj izključil.

RIM / PO NAPOVEDI VOLILNEGA ZAVEZNIŠTVA S FINIJEM

V Ljudski stranki spet razplamtela polemika

Berlusconi: Takoj volitve, vse drugo so smešnice!

RIM - V Ljudski stranki je polemika spet vroča. Povod zanjo je dal tajnik Rocco Buttiglione, ki je kmalu po povratku iz ZDA v intervjuju za milanski Corriere della Sera dopustil možnost volilne povezave s Finijevim Nacionalnim zavezništvom že na prihodnjih deželnih volitvah. Buttiglione je sicer pojasnil, da ne bi šlo za skupne liste, ampak le za povezavo med različnimi listami, po možnosti v drugem krogu volitev, odvisno pač, po kakšnem volilnem zakonu se bo volilo.

Toda pojasnilo ni prepričalo strankine notranje opozicije: »Naj gre za volilna zavezništva ali volilne povezave, ostaja dejstvo, da Buttiglione namerava storiti to, kar je strankin vsedržavni svet jasno izključil,« je dejal Sergio Mattarella, predstavnik levega krila stranke. Predsednik stranke Giovanni Bianchi pa je ugotovil, da je Buttiglione mimo formalnih vprašanj izbral zavezništvo s Finijem, kar pa je za velik del Ljudske stranke in za njeno bazo povsem nesprejemljivo. »Ne gre za fašizem in antifašizem«, je dejal Bianchi, »ampak za vprašanje osebne biografije. Zame, ki sem bil predsednik ACLI, je nemogoče sklepati zavezništvo s Finijem, ki je v parlamentu zagovarjal protisindikalna stališča.«

Še najbolj ostra do Buttiglioneja pa je bila, kot vedno, Rosy Bindi, ki je napovedala, da bo treba tajnika prijaviti

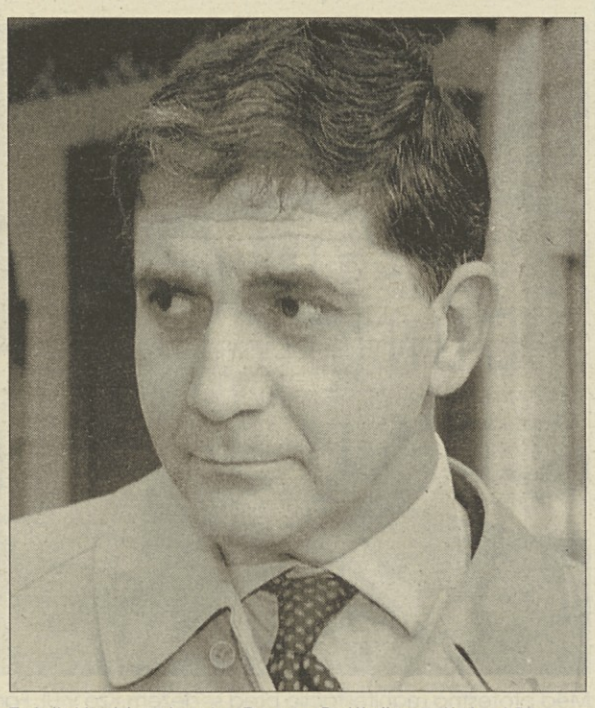

Tajnik Ljudske stranke Rocco Buttiglione (foto AP)

strankinemu razsodišču zaradi kršenja sklepov zadnjega zasedanja vsedržavnega sveta.

Buttiglionejevo napoved zavezništva s Finijem je ironično komentiral tudi Umberto Bossi, po katerem je desničarsko zavezništvo obsojeno na propad. Pač pa je bil ob branju intervjuja v Corriere della Sera zelo zadovoljen voditelj Forza Italia Silvio Berlusconi: »Končno dobra novica,« je komentiral.

Sicer pa je bivši premier izrekel svoje ocene tudi o drugih političnih vprašanjih, ki so tačas v ospredju, pri čemer, kot običajno, ni meril besed. »Glavno vprašanje je danes zagotoviti državi stabilno vlado, in to je možno le z volitvami. Vse ostalo so smešnice.« Med »smešnice« je Berlusconi očitno vključil tudi gospodarski manever, ki ga pripravlja Dinijeva vlada, češ: »Država ima dva milijona milijard lir dolgov. Dvajset tisoč milijard (kolikor znaša Dinijev manever, op.ur.) ničesar ne spreminja.« Bivši premier je tudi povedal, da je Forza Italia zahtevala srečanje s predsednikom republike Scalfarom, preden bi parlament glasoval za gospodarski manever, da pa od Kvirinala še niso prejeli odgovora. In ko je že bil pri Scalfaru, mu je namenil še eno bodico. »Ko sem zapustil Palačo Chigi, sem prejel brzojavke od vsepovsod, od Kvirinala pa niti telefonskega klica.«

Berlusconi je tudi ponovil svojo priljubljeno tezo, da je sedanji parlament delegitimiran ter da »zakoni, ki jih pripravlja, ne ustrezajo pričakovanju ljudi«.

Še najbolj jezen pa je bivši premier bil nad izjavo, ki jo je v prejšnjih dneh dal predsednik progresistične skupine Luigi Berlinguer, da je namreč dodatni manever potreben za kritje dolgov, ki jih je povzročila Berlusconijeva vlada. »Vsi dobro vedo,« je odgovoril Berlusconi, »da so za dolgove odgovorni gospod Bossi, gospod D'Alema in vsi tisti, ki so streljali proti vladi in destabilizirali državo.« Odtod tudi zaključek, da nima smisla pozivati k umirjenosti, k odgovornosti, k premirju v politični polemiki. »Resnica je,« je trdil Berlusconi, »da smo mi odgovorni, vsi drugi pa delajo prav nasprotno.«

Romano Prodi, bivši predsednik Irija, ki bo po vsej verjetnosti glavni Berlusconijev tekmec na prihodnjih volitvah, pa je včeraj spet potrdil, da je zdaj najbolj nujno, da se odobri gospodarski manever. Na vprašanje, kaj meni o trditvi bivšega premiera, da je zdaj najvažnejše, da se čimprej odprejo volišča, je Prodi zavrnil, da datum volitev ni pomemben in da bi lahko bile kadarkoli, tudi junija ali oktobra. »Zdaj je važno predvsem, da je vladno obzorje dobro začrtano. Ko imamo opravka s takšnimi mednarodnimi pretresi s tako hudimi posledicami za liro, je dobro, da jim zoperstavimo jasno gospodarsko politiko.«

TRST / IZREDNO USPELA FILMSKA PRIREDITEV

Povojni Trst v očeh slovenske strani

Slovenske dokumentarce in obzornike si je ogledalo več kot petsto gledalcev

Zgodovinarka Marta Verginella in filmska raziskovalka Roberta Sodomaco (f.KROMA)

TRST - Več kot petsto gledalcev, med katerimi je bilo lepo število mladih, si je sinoči v gledališču Miela ogledalo dokumentarce in filmske obzornike, ki so jih takoj po osvoboditvi in v prvih povojnih letih na Tržaškem posneli slovenski dokumentaristi. Bila je to prireditev, ki je presegla ozke meje filma in filmske kulture, saj je izpadla tudi kot prispevek k popolnejšemu in objektivnejšemu prikazu burnih tržaških povojnih let.

Pobudo za prireditev je dal tržaški filmski krožek Cappella Underground, ki je že lanskega decembra prikazal v Mieli dokumentarce in nekatere filme, ki so jih v povojnem obdobju posneli Italijani oziroma italijansko govoreči Tržačani. K pobudi sta pristopila tudi Kinoteka Furlanije-Julijske krajine in Deželni inštitut za proučevanje odporniškega gibanja, ki že vrsto let pogumno raziskuje večplastno tržaško zgodovino. Zaradi tega je ta inštitut večkrat tarča napadov tržaških desničarskih krogov, ki od vedno trobijo v nacionalistični rog.

Gledalci so si ogledali nekatere zelo zanimive dokumentarce o osvoboditvi Trsta, o takratnih množičnih manifestacijah po mestnih ulicah ter tudi nekatere »filmske razglednice« iz primorskih krajev. Zanimiv je kratkometražni film o slovenskih ribičih v Križu pri Trstu, ki ga je posnel znani partizanski fotograf Edi Šelhaus. Iz kasnejšega povojnega obdobja je dokumentarec o tržaški mladini na oddihu v Sloveniji, na veliko zanimanje pa je naletel tudi filmski prispevek o postopnem padcu železne zavese med Italijo in takratno Jugoslavijo. Film je prepojen s hudomušno ironijo in nas popelje v sedanje čase.

Zvečer so v Mieli predvajali še znameniti film Franceta Stiglica Trst, ki je bil posnet leta 1951. Tudi ta film si je ogledalo lepo število gledalcev. V videodvorani pa so predvajali novejši film (iz leta 1987) Francija Slaka Hudodelci, v katerem igra vlogo protagonista tržaški Slovenec.

Ogledu dokumentarcev je sledila okrogla miza, na kateri sta sodelovala univerzitetni profesor in filmski kritik dnevnika Repubblica Alberto Farassino ter slovenska tržaška zgodovinarka Marta Verginella. Prireditev je uvedla filmska raziskovalka Roberta Sodomaco, mlada Tržačanka, ki je pravzaprav odkrila dokumentarce v slovenskih arhivih in v ljubljanskem filmskem muzeju. Dobršen del dokumentarcev, ki jih je posnela jugoslovanska vojska, pa so žal še vedno v moskovskih in beograjskih arhivih, nekateri pa so najbrž šli izgubljeni.

Verginellova z Deželnega inštituta za odporniško gibanje je osvetlila velik (tudi psihološki) pomen, ki ga je Trst imel za partizansko vojsko, kar lahko razumemo tudi v luči znanega konflikta med pretežno italijanskim mestom in njegovim pretežno slovenskim zaledjem. Farassino pa je spregovoril predvsem o filmski tehniki, ki so jo uporabljali dokumentaristi.

Skupina mladih fašistov je pred dvorano delila letake proti prireditvi in opozarjala, »da se v Trstu s takimi pobudami znova pojavlja Titova prikazen«. Fašisti so kljub spremembi imena (sedaj so Nacionalno zavezništvo) ostali vedno fašisti.

Rimska vlada odobrila deželni zakon o zdravstvu

RIM - Rimska vlada je odobrila deželni zakon o zdravstvu in o preureditvi bolnišniškega omrežja v Furlaniji-Julijski krajini. Zakon bo v prihodnjih dneh objavljen v Deželnem vestniku, dokončno pa bo stopil v veljavo dva tedna po uradni objavi.

Deželni odbornik za zdravstvo Giampiero Fasola je pozdravil ta vladni sklep in ob tej priložnosti postavil v ospredje veliko odgovornost, ki jo je po njegovem pri odobritvi tega zelo pomembnega zakona izkazala deželna skupščina. Fasola, ki pripada Severni ligi, je tudi obsodil govorice in natolcevanja, po katerih je bil Rim na tem, da zavrne ta deželni zakon, češ da je v nekaterih členih v nasprotju z ustavnimi določili. Zaradi tega zakona je bil Fasola tarča ostrih političnih kritik desne in leve opozicije.

Novi vodilni funkcionarji Dežele FJK

TRST - Deželna vlada FJK je včeraj imenovala nekatere vodilne funkcionarje deželne uprave. Imenovanja je predlagal pristojni odbornik za osebje Gianluigi D'Orlandi, v prihodnjih dneh pa bodo poskrbeli za imenovanja še drugih pomembnih funkcij v okviru deželne birokracije.

Za novega deželnega ravnatelja za organizacijo in osebje je bil imenovan dr. Giorgio Drabeni, ki je bil doslej ravnatelj službe za socialno medicino pri deželnem ravnateljstvu za zdravstvo.

Za deželnega ravnatelja za parke in gozdove je bil imenovan dr. Giovanni Pellegrino, ki je že doslej opravljal to funkcijo kot vršilec dolžnosti.

Za namestnika glavnega deželnega knjigovodje je bila imenovana dr. Marina Zavadil, ki je bila doslej vodilni funkcionar te službe. In končno je bil za skrbnika Vile Manin pri Passarianu imenovan dr. Gilberto Ganzer, ravnatelj pordenonskih občinskih muzejev.

MANJŠINA / OVADBA »TRETJE KROVNE ORGANIZACIJE«

Gombač odprl pot posegu svetovalcev skrajne desnice

Iz trte izvita obtožba na račun Kapiča in Komela

TRST - Ovadba, ki jo je vložil Boris Gombač proti dvema članoma posvetovalne deželne komisije za prispevke kulturnim ustanovam slovenske manjšine, Suadamu Kapiču in Igorju Komelu, bo prišla tudi na dnevni red enega izmed prihodnjih zasedanj deželne skupščine. Včeraj sta namreč deželna svetovalca skrajno desnega nacionalnega zavezništva Sergio Dressi in Manlio Contento poslala časopisom vprašanje, v katerem izhajata iz sodne ovadbe, češ da je bil član deželne komisije tudi delničar enega izmed podjetij, ki je prejelo prispevke, ter sprašujeta deželno vlado, kateri je vprašanje naslovljeno, ali je to res, in zahtevata seznam članov komisije in vseh ustanov, ki so prejele deželne prispevke.

Tako je postalo javno že to, kar dejansko vsi vedo, in o čemer je tržaški tisk, tako Primorski dnevnik kot Il Piccolo, že poročal.

Kaj pravi dr. Gombač? Besedila njegove ovadbe še nismo brali, iz raznih virov pa smo ugotovili, da predsednik »tretje krovne organizacije« trdi, da je v deželni komisiji sedel tudi delničar družbe Safti, ki naj bi bila lastnik podjetja ZTT, ki je založnik Primorskega dnevnika.

V zvezi s to ovadbo je tržaško tožilstvo izdalo dve sodni obvestili; nanašata se na Suadama Kapiča in na Igorja Komela, ki naj bi izkoriščala položaj člana komisije pri izrekanju mnenj o dodelitvi sredstev.

Predmet preiskave je torej Primorski dnevnik, ki je že nekaj časa trn v peti Gombačeve »tretje krovne organizacije.« Kapič in Komel naj bi bila »kriva,« da sta kot minimalna delničarja družbe Safti (njun delež ne presega enega odstotka) izrekla povoljno mnenje za prispevek Primorskemu dnevniku za leto 1992 in 1993. Po preverjanju podatkov smo tudi ugotovili, da v tistih letih Safti ni imela večine lastništva podjetja ZTT, ki je bilo takrat založnik Primorskega dnevnika, ampak je imela leta 1992 samo 15 odstotkov, leta 1993 pa 40 odstotkov. Čemu torej sodni obvestili, in na čem temelji obtožba (mimogrede, če je osnova za obtožbo res samo v »delničarstvu«, je vsa zadeva videti iz trte izvita, saj založnik Primorskega dnevnika prav zaradi prejemanja prispevkov iz javnih sredstev po statutu ne sme deliti dividendov delničarjem), nam ni bilo še dano izvedeti; kaj več bo mogoče napisati, šele ko bodo preiskovalci Kapiča in Komela zaslišali in jima torej povedali, česa ju dolžijo. Do zaslišanja še ni prišlo, ker sta oba, na osnovi pravice, ki jo kazenski postopnik priznava pripadnikom slovenske manjšine zahtevala zaslišanje v slovenskem jeziku. Pač pa je, po naših informacijah, Gombač svojo ovadbo vložil v italijanščini, kar je za predstavnika »manjšinske krovne organizacije« res nekaj svojstvenega. Sicer pa to ne čudi, saj se je Gombač že v preteklosti poslužil odvetnika, ki je izrazit predstavnik tržaške desnice, za upravno tožbo zaradi prispevkov za manjšinske ustanove. Komu to početje koristi pa je včeraj na neki zasebni tržaški radijski postaji povedal deželni poslanec Dressi, ki je vse pripisal prepiru med Gombačevo organizacijo in drugimi manjšinskimi ustanovami, dejal, da je slovenska manjšina dobro zaščitena, in zahteval »preverjanje« vseh prispevkov. Ta beseda pa, za tiste, ki poznajo italijansko politično govorico, pomeni »odvzem.« (J.J.N.)

ŽELEZARNA / IZ RIMA ŠE NOBENEGA ODGOVORA

Tudi zunanja podjetja v težavah

Propadlo srečanje s poslanci desnice

Že več kot pol leta je usoda škedenjske železarne pod damoklejevim mečem: bodo našli kupca za obrat, ali pa bo propadel, z vsemi dramatičnimi posledicami za uslužbence in za mestno gospodarstvo nasploh?

Odgovora še vedno ni, čeprav sta dva ponudnika za nakup že pred meseci javila svoj interes in predstavila konkretni ponudbi. Še vedno mora ministrstvo za industrijo preveriti, če sta ponudbi primerni glede na vrednost škedenskega obrata. Odgovora z ministrstva pa ni in ni niti znano, če in kdaj bodo na ministrstvu za industrijo, po možnosti pa tudi na ministrstvu za delo, sprejeli predstavništva zaposlenih in krajevnih uprav, tržaške občine in dežele. Tudi na deželnem odborništvu za delo še čakajo, da jim iz Rima sporočijo datum sestanka. Sindikalne organizacije upajo, da bo do sestanka prišlo še ta teden, vendar je negotovost velika.

Medtem je včeraj propadlo srečanje z delavci, ki so ga priredili desničarki sindikati: najavljenih poslancev Menie, Vasconove in Niccolinija ni bilo na spregled.

V zvezi z železarno se postavlja tudi vprašanje uslužbencev podjetij, ki so delali za železarno: 32 delavcem podjetja, ki se je ukvarjalo z železniškim prevozom litega železa, je novembra zapadla dopolnilna blagajna. Medtem ko so uslužbencem železarne dopolnilno blagajno obnovili, so delavci zunanjega podjetja ostali brez vsakršne gospodarske opore.

15-minutna stavka Telcom

Včeraj so stavkali prvih 15 minut vsakega turnusa uslužbenci telefonskega podjetja Telcom, nekdanjega Sip. Borijo se proti nameri vodstva, da bi v okviru prenovitve družbe premestili iz Trsta v Mestre deželno direkcijo telefonskega podjetja.

Ker gre za telefonsko službo, ki spada med podjetja, ki po zakonu ne smejo prekiniti delovanja, niso s stavko uslužbencev omejili ali drugače prizadeli telefonskih uslug.

ZDRUŽENJE CAMMINATRIESTE / PROTESTNA MANIFESTACIJA

Proti avtomobilom, za pravice pešcev

Vedno več vozil na pločnikih in v drugi vrsti

Med protestno manifestacijo pred sedežem Kze v Ul. Farnetto (Foto KROMA/Ferrari)

Pešci se po mestnih ulicah premikajo z vedno večjo težavo, ker vedno več vozil parkira na pločnikih. Zgovorni primer je vrhnji del Ul. Ginnastica in začetni del Ul. Fanetto, koder morajo pešci, namenjeni v urade Krajevne zdravstvene ustanove, hoditi na robu ceste. Združenje za varnost in za pravice pešcev CamminaTrieste je včeraj na tem odseku ceste priredilo pravo protestno manifestacijo.

»Priča smo stanju stalne nelegalnosti«, je dejal koordinator združenja, Sergio Tremul in predstavil protestno pismo županu s podpisi 133 občanov, ki živijo na tem območju. Od občinske uprave zahtevajo, da bi jim zagotovili osnovno pravico do varnosti pri hoji, saj je cestišče ozko, še ožje pločnike - široki so samo 90 centimetrov - pa v glavnem zasedajo parkirana vozila. Protest je uperjen tudi proti redarjem, ki dopuščajo tako stanje. Po pravici rečeno so pred včerajšnjo manifestacijo redarji razdelili zelene lističe z globo vsem nepravilno parkiranim vozilom. Vendar je to izjema, trdijo organizatorji protesta, globe naj bi delili prevsem, ker je bila najavljena prisotnost številnih novinarjev zaradi protestne manifestacije.

Medtem ko so številna vozila parkirana na pločnikih, z globo ali brez je za pešce pravzaprav vseeno, pa je za velikim poslopjem Kze v Ul. Farnetto neizkoriščeno notranje dvorišče, kjer bi lahko parkirali avtomobile onih, ki morajo po opravkih v urade Kze. Podobno velja tudi za sedež združenja Ginnastica triestina, ki je takoj po križišču z Ul. Rossetti. Tudi na tem mestu je stalno nepravilno parkiranih veliko vozil, medtem ko je v nostranjem dvorišču na razpolago nad 100 parkirnih mest. Zaradi vozil, ki so parkirana v drugi vrsti, pa zastaja promet in avtobusi ne morejo mimo.

Neurejenost zasebnega prevoza torej prizadene javni prevoz in torej veliko število občanov: računajo, da se vsak dan pelje z avtobusom približno 100 tisoč občanov, javni prevoz pa stalno zamuja, ker je preveč avtomobilov na cestah in veliko jih je nepravilno parkiranih. Za primer so včeraj navedli Ul. Battisti: v poznih popoldanskih urah, ko je promet najbolj gost, avtobusi rabijo celo 20 minut, da prevozijo 200 metrov od Portičev do Ljudskega vrta. Temu sicer botrujejo tudi nesinhronizirani semaforji, vendar pa so glavna ovira vozila, ki so jih - pa čeprav samo za par minut - parkirali v drugi vrsti.

Pravice voznikov, ki se peljejo z lastnimi vozili, so očitno večje od onih, ki se peljajo z javnimi prevoznimi sredstvi oz. od pešcev, ugotavljajo pri združenju CamminaTrieste.

Na včerajšnjem srečanju so se spet vrnili tudi k vprašanju Drevoreda XX. septembra. »Akvedot je, razen začetnega dela, postal rezervat za avtomobile in ni sploh več prehoden za pešce. Ravno Akvedot pa naj bi povezoval območje za pešce okrog kanala in Sv. Antona z Bošketom.« Neurejenost prometa torej v bistvu izničuje vsebino urbanističnega načrta, ki bi moral biti osnova mestne ureditve.

Zakaj mestni redarji ne posežejo večkrat in bolj učinkovito v bran pravic pešcev? Po mnenju predstavnikov združenja CamminaTrieste jih je res premalo, vendar bi morala občinska uprava smotrneje izkoristiti obstoječe zmogljivosti in predvsem ne dopuščati več stalne nelegalnosti, kot je na primer parkiranje na Akvedotu. Zakaj pa se to ne dogaja? Če bi redno »zasolili« globe, bi med avtomobilisti nastal pravi upor. Pešci pa niso organizirani, in prav v tej smeri namerava delovati združenje CamminaTrieste: postati hoče organizator protesta onih, ki nimajo avta ali pa se ga ne poslužujejo. »Žal smo v mestu, kjer prevladuje nasilje avtomobilistov, zaradi katerih živimo v nemogočih pogojih: zrak je onesnažen, vsak dan je več prometnih nesreč in niti hoditi ne moremo več...«

UNIVERZA / AKADEMSKI SENAT

Študenti spet na volišča

Ponovno so jih razpisali, ker so prejšnji predstavniki odstopili

Na tržaški univerzi bodo ponovili volitve študentskih predstavnikov v razširjenem akademskem senatu. Tako je včeraj sporočil univerzitetni rektorat, ki je pojasnil, da bo do novih volitev prišlo zaradi odstopa skoraj vseh nedavno izvoljenih študentskih predstavnikov v tem telesu.

Nove volitve so razpisane za torek, 21. marca, od 9. do 18. ure ter v sredo, 22. marca, od 9. do 14. ure. V Trstu bodo potekale na osrednjem sedežu na Trgu Europa 1 ter na obeh ločenih sedežih v Ul. D'Alviano 15 in v Ul. Lazzaretto Vecchio 8; v Gorici na univerzitetnem sedežu v bivšem Malem semenišču v Ul. Alviano 18; v Pordenonu pa samo 22. marca v Borgu Meduni, Ul. Prasecco 3/A. Volilno pravico imajo vsi in samo vpisani študentje, katerih število se suče okrog 23 tisoč.

Pred volitvami bo seveda treba predložiti kandidatne liste. Čas za to bo 7. marca. Podpise za kandidte bodo zbirali od 22. februarja do 6. marca na rektoratu v Trstu, pa tudi na univerzitetnih sedežih v Gorici in Pordenonu. Kdor namerava podpisati, se mora predstaviti z veljavnim osebnim dokumentom, po možnosti z univerzitetno knjižico. Sicer pa velja poudariti, da podpise za predložitev kandidatnih list lahko overovijo tudi notarji in občinski tajniki. Kandidatne liste bo treba vsekakor predstaviti najpozneje do 13. ure 7. marca 1995, in sicer na rektoratu v Trstu.

Pristavimo naj, da bo novi akademski svet imel pomembne pristojnosti oziroma naloge. Med drugim bi moral izdelati novi statut tržaške univerze.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publiest
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT, finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povišek 20%; mali oglasi 1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Naročnina za Italijo 430.000 LIT
Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST, Partizanska 75, Sežana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

VČERAJ NA TRGU UNITA

Na ogled sodobni avtobusi

Sodelovanje med tovarno iz Osoppa in nizozemskim koncernom

Na Trgu Unità so bili včeraj na ogled trije sodobni avtobusi, ki jih skupno proizvajata tovarna De Simon iz Osoppa in nizozemski koncern Van Hool. Gre za zelo sodobna in udobna vozila, ki med drugim razpolagajo z najbolj sodobnimi klimatizatorji in tudi s posebnimi dostopi za telesno prizadete in za invalide. Predstavitve novih avtobusov sta se udeležila tudi predsednica deželne vlade Alessandra Guerra (na sliki) in odbornik za prevoze Cristiano Degano.

Predstavniki tovarne iz Osoppa so zelo pozitivno ocenili poslovno sodelovanje z nizozemskimi partnerji. Nove avtobuse so predstavili pred korenito posodobitvijo avtobusnega parka Furlanije-Julijske krajine.

DREVI V BOLJUNCU

Skupščina Slovencev DSL o pripravah na volitve

Tudi na Tržaškem bodo spomladi (datuma še niso določili) občinske volitve in sicer v Dolini, Zgoniku in v repentabrski občini, kjer bodo prvič neposredno izvolili župane. Istočasno z občinskimi bodo morda tudi pokrajinske volitve, katerih datum pa je odvisen od razsodbe ustavnega sodišča v zvezi z znanim volilnim prizivom stranke Slovenske skupnosti.

Na volitve se predvsem pripravljajo v Dolini, kjer so se stranke že nekajkrat sestale med sabo, prejšnji petek pa je o volitvah tekla razprava na srečanju, ki ga je priredilo gibanje domače civilne družbe. Razveseljivo je, da se je skupščine v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu udeležilo precej mladih.

O občinskih volitvah bo tekla beseda na drevišnji skupščini (začetek ob 20.uri) ki jo v gledališču Prešeren v Boljuncu prireja slovenska komponenta Demokratične stranke levice. Srečanje, ki so mu dali naslov »Slovenska manjšina zdaj in upravne volitve« bo uvedel podpredsednik deželnega sveta in načelnik Slovencev v DSL Miloš Budin.

Srečanje je odprto javnosti in nanj so, poleg članov in simpatizerjev D'Alemove stranke, vabljeni vsi občani oziroma predstavniki drugih strankarskih komponent, dolinskih organizacij in civilne družbe. To bo namreč tudi lepa priložnost za odkrito soočenje o političnem trenutku, ki ga doživljamo Slovenci v Italiji v luči bližnjih zelo zahtevnih volilnih preizkušenj.

DEVIN-NABREŽINA / OBČINSKA SEJA

Obrtna cona buri duhove

Razpravo razgrela Carlijeva interpelacija

Sinočnja seja devinsko-nabrežinskega občinskega sveta je bila dokaj živahna. Za segretje temperature razprave je tokrat poskrbel svetovalec Severne lige Raimund Carli z vložitvijo interlepacije o sporu, ki je nastal med konzorcijem za obrtno cono v Nabrežini in zasebnikom Fulviom Mitrijem zaradi zasilne ceste, ki jo je slednji zgradil na zemljiščih konzorcija, da bi si uredil dostop do svojega doma v nekdanji železniški čuvajnici. Carli je predstavitev interpelacije izkoristil za napad na župana in odbor, češ da se pristransko zavzemata za interese Mitrija proti koristim konzorcija za obrtno cono.

Župan Depangher je v svojem odgovoru odločno zavrnil, da bi kakorkoli nasprotoval realizaciji obrtne cone v Nabrežini in izrazil upanje, da se bodo nastali zapleti okrog tega načrta čimprej ugodno razrešili. Sicer pa je poudaril, da je Mitriju izdal le dovoljenje za gradnjo zasilnega cestnega dostopa, in sicer na osnovi razsodbe tržaškega pretorja. Razprava pa je spet zadobila ostre tone, ko je Carli napadel upravo, češ da je pristranska tudi pri obravnavanju nekega gradbenega načrta, ki zadeva odbornika Daria Pertota. Slednji je namreč Carlijeve očitke ostro zavrnil in napovedal, da bo preveril možnost, da bi svetovalca Severne lige celo zatožil zaradi obrekovanja.

Sicer pa je sinočnja seja devinsko-nabrežinskega občinskega sveta potekala po običajnih tirnicah. V prvem delu so župan in odborniki odgovarjali na vrsto vprašanj in interpelacij, ki so jih vložili v glavnem predstavniki opozicij. V drugem delu pa so občinski svetovalci odobrili nekaj podrobnih regulacijskih načrtov za omejene gradbene posege pa še dopolnilo planskega poročila za razširitev pokopališč v Mavhinjah in v Sempolaju ter nekatere druge ukrepe tekoče uprave.

Sindikati stanovalcev proti prodaji občinskih stanovanj

Predstavniki pokrajinskih tajništev sindikatov SUNIA, SICET in UNIAT in delegacija stanovalcev so se prejšnjo soboto sestali s posebno občinsko komisijo, ki je bila ustanovljena, da bi občinski upravi posredovala mnenje in eventuelno tudi načrt za prodajo stanovanjskega premoženja, katerega lastnik je Tržaška občina.

Predstavniki tajništev sindikatov stanovalcev so ponovno potrdili odločno nasprotovanje prodaji stanovanj na osnovi dražb in obenem zavrnili tudi smernice, ki jih je občinska uprava že od samega začetka ubrala glede tako delikatnega vprašanja. Sindikalni predstavniki so ponovno potrdili, da občinska uprava sicer lahko vzame v poštev možnost o prodaji stanovanj; sindikalne organizacije temu ne nasprotujejo, operacijo pa je možno uresničiti, poudarjajo, samo v okviru deželne zakonodaje oziroma na osnovi deželnega zakona 75. To seveda pomeni, da mora občinska uprava ponovno revidirati celotno operacijo, ki je bila zasnovana med sestavo proračuna. Sindikalne organizacije stanovalcev so vsekakor podprle to možnost kot rešitev, ki nudi določena jamstva ne samo stanovalcem, ampak tudi sami občinski upravi.

Odločno in jasno sindikalno stališče so podprle vse politične skupine v posebni občinski komisiji; obenem so izrazile pripravljenost za iskanje političnih in juridičnih rešitev, ki naj omogočijo dosego tega najbolj realističnega in tudi uresničljivega cilja.

Tajniki SUNIA, SICET in UNIAT so ob koncu srečanja predočili komisiji izredno težavno stanje stanovanjske problematike in izrazili potrebo po ustanovitvi posebnega telesa, ki bi obravnavalo ta vprašanja.

SKUPINA 85 / POGOVOR O TUMOVIH KNJIGAH

Tuma, slovenski glas tedanje Julijske krajine

Govorili so J. Pirjevec, B. Marušič in M. Vončina

Finis Austriae skozi delo in oči Henrika Tume, enega najbolj zanimivih in dejavnih slovenskih intelektualcev takratne Julijske krajine. Sredstva za razkrivanje takratne dobe in vloge, ki jo je na raznih področjih in ne samo na političnem, odigral Henrik Tuma, so tri knjige, o katerih je bil na pobudo tržaške Skupine 85 govor v knjigarni Einaudi. Gre za tri povsem različne knjige, od katerih je ena, druga pa deloma, dostopna tudi italijanskim bralcem. Najbolj zajetna in tudi »imenitna« je zbirka Tumovih pisem, ki jih je pred kratkim izdala založba Mihelač. Za drugo je poskrbela ista založba, gre pa za italijanski prevod Tumove avtobiografije Iz mojega življenja - Dalla mia vita, ki je v slovenščini izšla pred mnogimi leti, vendar pa posthumno. Tretja pa je bilo malo prijetno presenečenje, pri novogoriški založbi Branko je namreč lani izšla knjižica Tumovih novel Izza velike vojne, ki razkriva tudi Tumovo ljubezen do literarnega ustvarjanja.

Takšne tri knjige povsem različne zasnove pa so lahko zelo učinkovito sredstvo za celovito osvetlitev kompleksne in bogate osebnosti, kakršna je bila Tumova. Vsekakor je med Italijani in tudi med Slovenci, je bila splošna ocena, Henrik Tuma slabo poznan in premalo cenjen. Jože Pirjevec je npr. še zlasti izpostavil Tumovo vlogo povezovalca med tedanjimi socialističnimi misleči različnih narodnosti, poudaril pa je tudi, da je s svojimi deli in stališči vplival na izoblikovanje tez, ki so bile kasneje zelo upoštevane, kot npr. Vivantejeve. Branko Marušič, urednik zbirke Pisem, je predstavil dolgoletne priprave in urejanje knjige, ki je končno lani izšla. V njej je zbranih 1153 pisem, ki zaobjemajo skoraj celotno življenjsko pot Henrika Tume. Pisma so objavljena v originalu, tako da je 149 italijanskih in 91 nemških pisem. Kot tretji je nastopil Marjan Vončina, prevajalec, ki je povedal, kako je doživljal in prodiral v Tumov svet skozi prevajanje. In tako je odkril, da je bil odločni Tuma, ki je moral vseskozi premagovati številne težave, veliko manj »kremenit« od tega, kar je kazal navzven.

RAZISKOVALNI CENTER

Posvet o obnavljanju kraškega okolja

Jutri bo v konferenčni dvorani Centra za znanstvene in tehnološke raziskave pri Padričah posvet na temo »Obnavljanje in varovanje okolja: eksperimentalni načrt Centra za raziskave. Znanstvene osnove in aplikacije v kraškem okolju.«

Kot pove že naslov, bodo na posvetu predstavili teoretska izhodišča in praktične rezultate naravovarstvenega posega, ki so ga opravili na področju okrog sinhrotrona pri Bazovici. Gre za delo Centra za teoretsko in uporabno ekologijo iz Gorice ter Deželne ustanove za razvoj kmetijstva. Na področju, ki so ga pizadela dela za izgradnjo sinhrotrona, so skušali obnoviti tipično kraško gmajno. Pri tem so uporabili najmodernejše tehnike, kar jih premore sodobna znanost.

Posvet se bo pričel ob 9.30, končal pa približno ob 13. uri. Pokroviteljstvo sta mu podelila Dežela Furlanija-Julijska krajina in Kraška gorska skupnost.

Spominski večer o dr. Josipu Agnelettu

Osrednja knjižnica S. Vilharja iz Kopra in Kulturni klub "Istra" vabita na spominski večer ob 110. obletnici rojstva dr. Josipa Agneletta, ki bo v četrtek 23. ob 19. uri v čitalnici knjižnice. Osebnost dr. Josipa Agneletta in njegovo delo, zlasti v povojnem času v Trstu, bosta predstavila sin dr. Branko Agneletto in prof. Nadja Maganja; večer bo vodil Zdravko Vatovec.

SODIŠČE / TRI LETA KAZNI

Ukvarjal se je z ukradenimi in ilegalno uvoženimi avti

Febraurja 1991so ga prijeli z avtomobilom audi coupè, ukradenim v Forliju, poleg tega je skušal vpisati šest drugih avtomobilov v Javni avtomobilski register na ime nekaterih znancev. Avtomobili (med drugim trije mercedesi) so bili ukradeni ali ilegalno uvoženi v Italijo. Včeraj se je 34-letni Antonio Piccolo, doma iz Neaplja, sicer s stalnim bivališčem v našem mestu, znašel na sodišču, kjer se je moral zagovarjati zaradi prekupčevanja z ukradenim blagom in lažnih izjav. Sodnika očitno ni prepričal o svoji nedolžnosti, saj so mu naložili tri leta ječe ter tri milijone lir globe.

Skupaj s Piccolom se je moralo zagovarjati še šest oseb, na katere je omenjena vozila skušal prepisati: pet so oprostili, 47-letni Enrico Lavina iz Mantove pa je bil obsojen na leto dni zapora zaradi nudenja pomoči.

Znova o Ugu Fabbriju

S pokrajinskim tajnikom Cisnal Ugom Fabbrijem se je včeraj ukvarjalo prizivno sodišče, in sicer v zvezi z njegovo zahtevo po zavrnitvi sodnice za predhodne preiskave, Bottanove, ki se ukvarja z njegovim primerom (Fabbri mora namreč odgovarjati zaradi domnevnega upiranja izgonu). Že pred časom je zahteval, da mu sodijo v drugem mestu, kasacijsko sodišče v Rimu mu ni ustreglo, nakar je zavrnil sodnika za predhodne preiskave Morvaya in 26. januarja letos še Bottanovo. Dokument, ki ga je tistega dne izročil, je nasploh zelo trd do sodnikov in namestnik državnega pravdnika Gulotta je tedaj dejal, da ga bodo posredovali državnemu pravdništvu. Če bodo ugotovili, da je žaljiv, bodo proti Fabbriju postopali.

Glede včerajšnjih zahtev pa imajo prizivni sodniki pet dni časa, da se izrečejo.

Zaradi težav sodnikov o Costanzu šele decembra

Zaradi težav, ki jih imajo sodniki (premalo jih je) so proces, v katerega je vpleten Giampaolo Costanzo, preložili za več mesecev, na vrsto bo prišel šele decembra. Costanza obtožujejo izkoriščanja prostitucije, vpleten pa je v dokaj žalostno zgodbo, v kateri je eno dekle izgubilo življenje, drugo pa bo še precej let prebilo v ječi. V zaporu je Elena Giraldi, ki je septembra 1993 umorila Annamario Vicig. Costanzo je imel z obema razmerje, Giraldijevi pa naj bi bil pokazal fotografije in filmske posnetke Annamarie Vicig v erotičnih pozah ter ji predlagal, da počne nekaj podobnega. Ponudba naj bi na dekle usodno vplivala (prizivni sodniki so ugotovili, da je delno neprištevna) in se je spravila na Vicigovo (morda je mislila, da je kriva za take ponudbe).

NOVICE

Srečanje z Lilli Gruberjevo

Danes ob 17.30 bo v dvorani hotela Savoia Excelsior na Nabrežju pred pomorsko postajo srečanje z novinarko Lilli Gruber. Rdečelasa voditeljica večernih dnevnikov prve raieve mreže bo govorila o »informaciji med lotizacijo in mamljivostjo«. Vprašanje televizijske informacije je še posebno pereče v sedanjem obdobju, ko sistem strankarske lotizacije, ki je toliko let gospodoval v Raiu, nadomešča še bolj oster nadzor nad vsemi »drugače mislečimi«, predvsem napredno usmerjenimi novinarji in televizijskimi ustvarjalci nasploh. Gruberjeva spada v skupino novinarjev, ki so sprožili vrsto pobud in protestov proti enostrankarski usmerjenosti v informaciji in v oddajah javne televizijske hiše, ki jo je vsilila Berlusconijeva politična koalicija. Z današnjo pobudo se bo pričel letošnji ciklus srečanj z osebnostmi iz italijanskega javnega življenja, ki jih že vrsto let prireja krožek Ercole Miani. Vstop na prireditev je prost.

Prefekt Cannarozzo sprejel kapetana kanadske ladje

Prefekt Luciano Cannarozzo je včeraj sprejel komandanta kanadske ladje "Montreal" Chrisa Gunna. Kanadski komandant, ki je prvič v našem mestu, si je že ogledal Trst; lahko se je sam prepričal o razpoložljivosti prebivalstva, ki na splošno dobro sprejme mornarje.

Poklon spominu Eugenia Curiela-Giorgia

V petek ob 11. uri se bosta Vsedržavno združenje partizanov in Vsedržavno združenje političnih preganjancev poklonili spominu Eugenia Curiela - Giorgia; pred obeležje, ki na griču pri Sv. Justu spominja na v Milanu od fašistov umorjenega borca, bosta organizaciji položili venec in prebrali obrazložitev, na osnovi katere je bil Curiel odlikovan z zlato kolajno za vojaške zasluge. Na Eugenia Curiela se bodo v petek s spominsko svečanostjo spomnili tudi v avditoriju liceja "A. Modigliani" v Padovi. Spregovorili bodo ravnatelj prof. Renato Varriale, predsednik Padovske pokrajine Giuseppe Barbieri, spominski govor pa bo imel bivši predsednik poslanske zbornice Pietro Ingrao; sledil bo koncert sopranistke Olatz Gorrotxategi in komorne skupine I Giovani di di Nuova Cameristica iz Milana pod vodstvom Giorgia Ubaldija.

Izložbe lahko odprte

Tržaška občina obvešča, da so izložbe trgovin lahko odprte tudi ob sobotah in nedeljah brez vsakršnega predhodnega dovoljenja; prodajni prostori pa morajo biti vsekakor zaprti.

Lažji prometni nesreči

Na Trgu Libertà se je včeraj zjutraj poškodoval 19-letni Devis Schiraldi (Ul. del Rivo 46), ki je s svojim motornim kolesom zapeljal na oljnat madež in padel. Okreval bo v 20 dneh, vendar ga v bolnišnici niso zadržali. V popoldanskih urah pa se je Radomir Bertocchi v Ul. Coroneo zaletel z avtomobilom s trevisko registrsko tablico. Opomogel si bo v 10 dneh, zdravil pa se bo kar doma, saj tudi njega niso sprejeli v bolnišnico.

MAČKOLJE / V SOBOTO ZVEČER

Kulturna prireditev je izzvenela v duhu mladih

Gost večera je bil vokalni kvartet iz Logatca

V soboto zvečer so kulturni delavci Kulturnega društva Mačkolje priredili v prostorih domače srenjske hiše proslavo v spomin na največjega slovenskega pesnika. Oblikovalci proslave so bili predvsem mladi, tako gostje, vokalni kvartet iz Logatca, kot mladi recitatorji. Program je povezoval Niko Tul.

Prireditev se je začela z nastopom logaškega kvarteta, ki je poleg Prešernove Kam zapel še Beethovnovo Večerno, Florjančičev Večerni zvon in Maroltovo Pisemce. Prof. Nada Pertot je na visoki kulturni ravni izrazila misli o pomenu tega kulturnega praznika; podčrtala je pomen vzgoje, ki ob vseh sferah življenja goji tudi zdravo mero narodne zavesti, črpajoč smisel in bistvo iz pravilnega vpogleda v preteklost. Opozarja pa na včasih neuravnoveseno, to se pravi pomanjkljivo ali prenapeto zavednost, ki se pojavlja v matični Sloveniji. Sledil je bogato in poučno zastavljen recital, ki so ga podali dijaki Martina Slavec, Aljoša Novak, Danijela Tul in Eliza Martini. Besedilo, ki ga je priredila Martina Slavec, je številnemu občinstvu prikazal posamezna obdobja slovenske poezije od Prešerna, Murna, Gregorčiča, Kosovela, Kocbeka do modernega pesnika Salamuna. Na oder je spet stopil kvartet in ubrano zapel štiri umetne pesmi. Prireditev je izzvenela v duhu kulture in mladih.

Suzana Strain

Vokalni kvartet iz Zagorja med koncertom (Foto Križmančič/KROMA)

GROPADA / DAN SLOVENSKE KULTURE

Ob Prešernu še spomin na Kajuha

Društvo Skala se je spomnilo tudi Joška Lukeša

V soboto zvečer je bila v dvorani Zadružnega doma v Gropadi proslava ob dnevu slovenske kulture. Na prireditvi sta nastopila kar dva zbora: s štirimi skladbami domači mešani zbor, ki ga uspešno vodi zborovodkinja Anastazija Purič, kot gost pa še dekliški zbor Devin, ki ga vodi Herman Antonič, ki je zapel sedem pesmi, na željo občinstva pa dodal še eno.

Naj zapišemo, da sta se oba zbora izredno izkazala, tako z izborom umetnih ljudskih pesmi, kot tudi z njihovo izvedbo. Pri domačem zboru sta še posebej ogreli občinstvo skladbi Emila Cossetta "Orkester" in Kuharjeva "Jutri gremo v napad", medtem ko so se mlada dekleta, ki prihajajo iz raznih vasi zahodnega Krasa izkazale s prefinjenim petjem bolj intimnih pa tudi pesmi nabožne vsebine.

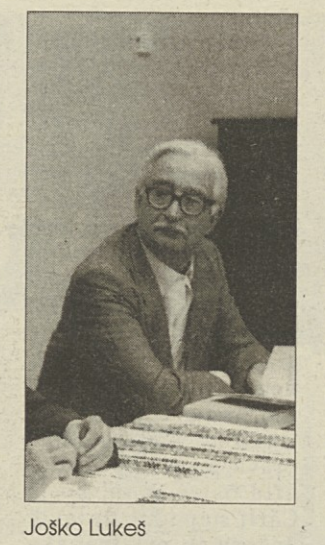

Joško Lukeš

Da sta se srečala na skupni prireditvi prav omenjena zbora, je dalo poslušalcem priložnost, da ugotavljajo bogastvo naše pevske ustvarjalnosti in pomen, ki ga ima vsak naš zbor ne samo za kraj, v katerem deluje, temveč za vse Slovence v zamejstvu, ki lahko prav ob petju in nastopih teh zborov spremljamo to zvrst umetnosti, se ob njej oplajamo in utrjujemo v zavesti, da smo sicer majhni kot narod, da pa smo v ljubezni in navezanosti na našo kulturo veliki. Lepo število mladih pevcev v gropajskem zboru in mladi sestav zbora iz Devina sta nam porok, da se bo pevska tradicija pri nas nadaljevala in morda še okrepila.

To pa je bil le del sobotne proslave, saj so drugega domači kulturni delavci posvetili spominu pokojnega gledališkega igralca Joška Lukeša ob drugi obletnici njegove smrti. S tem se je želelo društvo oddolžili spominu tudi drugih igralcev "stare garde", ki so nas v zadnjem času zapustili: Danila Turka, Silvija Kobala in Staneta Staresinica ter Joška Lukeša, ki je bil še posebej povezan z Gropado, pa tudi Padričami, saj je tu večkrat nastopal, režiral domače prireditve in vodil nepozabno proslavo v domači šoli, ko je bila le-ta poimenovana po partizanskem pesniku Karlu Destovniku-Kajuhu, katerega obletnica smrti v boju proti sovražniku poteka prav v tem mesecu.

In prav Lukešu v spomin je na večeru nastopila igralka Mira Sardoč, zvesta kolegica in soustvarjalka številnih skupnih recitacijskih in drugih večerov. Lukešu v spomin, pa tudi v spomin na skupni nastop društva in šole iz Gropade pred leti v Soštanju, je umetnica za ta večer izbrala pet Kajuhovih poezij, ki so jih recitirali prav na takratnem nastopu.

Lepo je, kot vedno, povezoval celotno prireditev tajnik društva in pevec Aleksander Mužina, ki je tudi povedal kratek življenjepis o Jošku Lukešu in o njegovi navezanosti na Gropado in na kulturno in družabno življenje v tej vasi.

V izredno lepo okrašeni in pripravljeni dvorani se je nato razvila prijetna družabnost, ki so jo domači pevci in pevke nadaljevali s prepevanjem naših pesmi.

N. L.

OPENSKA GLASBENA SREČANJA / NASTOPIL JE FABJAN PEREZ TEDESCO

Sodobni zvoki marimbe

Fabian Perez Tedesco je z marimbo v nedeljo uvedel nov sklop Openskih glasbenih srečanj, ki jih v presledkih redno prireja SKD Tabor (foto KROMA). Že omemba inštrumenta, ki ni običajen gost na naših koncertih, jasno pove, da so tokratna glasbena srečanja posegla tudi na področje sodobne glasbe, v kateri se prepletajo različne zvrsti in vplivi, med temi je med pomembnejšimi tudi ljudska tradicija. Tokratni openski gost je po rodu iz Argentine, vendar pa že nekaj let živi v Trstu.

DOMJO / KD FRAN VENTURINI

Denis Novato predstavil prvo kaseto

KD Fran Venturini si že vrsto let prizadeva za vrednotenje ljudske kulture z raznimi prireditvami, kot je prvomajski mednarodni festival Glas harmonike, pa tudi spodbujanjem delovanja edine glasbene šole za diatonično harmoniko na Tržaškem. In prav iz te šole izhaja Denis Novato, danes 18-letni fant, ki je v nekaj letih zrastel v pravega mojstra tega glasbila, tesno povezanega z ljudskim kulturnim razpoloženjem in z narodnozabavno glasbo.

Tako so v soboto zvečer pri Domju predstavili prvo kaseto, ki jo je Denis Novato posnel v sodelovanju z Renzom Počkarjem, članom raznih domačih glasbenih zasedb, in Igorjem Podpečanom, tonskim mojstrom in producentom, pa tudi godcem na bariton in bas kitaro. Kaseta povzema naslov Muzikant iz Trsta po skladbi, ki jo je napisal sam Novato in z njo lani avgusta zmagal naslov svetovnega prvaka na tekmovanju v Anconi.

Sobotna predstavitev je izzvenela kot pravi praznik: Denisa od mladih nog pozna malodane vsa okolica, saj se je v zadnjih časih uveljavil ne le s samostojnimi nastopi, temveč tudi v raznih skupinah, kot je TFS Stu ledi. Pri KD Fran Venturini je začel najprej s poukom klasične harmonike, nato pa svoje navdušenje za nežne valčke in razposajene polke »preusmeril« na diatonično. V šestih letih, od začetnih korakov pod mentorstvom Zorana Lupinca, do danes je Denis Novato zbral precejšnjo mero uspehov, že od leta '91 dalje z vrsto zavidljivih visokih uvrstitev na raznih državnih in mednarodnih tekmovanjih. Pri Domju so kaseti in mlademu umetniku »nazdravili« društveni člani, prijatelji in privrženci te glasbene zvrsti. Denis je nastopil v Triu Novato (poleg njega sta še Renzo Počkar z električno kitaro in Martin Andolšek z baritonom), v Triu Venturini (zanimiv sestav diatonične harmonike in dvojnih orglic, s Počkarjem in Ivanom Kralom) in seveda tudi sam. Posebej je večer poživela ljudska pesem ženske pevske skupine Stu ledi. V imenu KD Fran Venturini pa je voščilo in željo vseh, da je kaseta za Denisa le prvi korak k še večjim zadoščenjem, izrazil predsednik Marjan Spetič.

Damiana Ota

BOLJUNEC / MLADINSKI DOM

Šavrinske pupe predstavile istrsko ljudsko izročilo

Po prireditvi ob dnevu slovenske kulture, ki jo je oblikovalo vaško KD France Prešeren, se je v nedeljo v Boljuncu zvrstila še Prešernova proslava na pobudo Mladinskega doma. Vabilu se je odzvala istrska ženska pevska skupina, ki nekako nasleduje tradiciji starejših Savrink. Predstavile so se torej Savrinske pupe, ki delujejo pod mentrostvom Rožane Kostjal. Občinstvu so predstavile ljudsko izročilo teh istrskih krajev, še posebej navade in običaje, ki so značilni za šavrinsko območje. Ob narečni besedi je seveda zazvenela tudi ljudska pesem, še posebno zanimiva, ker takorekoč naravno obsega večjezični kulturni prostor. O vsebinah in pomenu dneva slovenske kulture pa je spregovorila Fulvia Premolin.

Miljski pust

Letošnji 42. miljski pust spremlja cela vrsta prireditev. Jutri bosta na vrsti dve. V umetnostni dvorani »G. Negrisin« bodo ob 18. uri odprli razstavo kostumov miljskega pusta. Gre za prikaz najlepših in najbolj značilnih pustnih oblačil, ki so bila izdelana za pustne sprevode zadnjih let. To je prva tovrstna razstava v okviru miljske pustne manifestacije, ki pa naj bi postala v prihodnje tradicija. Tako bodo na razstavi ob prihodnjem pustu razstavili oblačila, ki bodo spremljala letošnji sprevod alegoričnih vozov.

Druga pobuda, ki bo na sporedu prav tako jutri in ob isti uri, vendar v Kulturnem centru »G. Millo«, bo predstavitev knjige o miljskem karnevalu od leta 1954 do 1994. Knjigo »Bulli e Pupe« sta pripravila Livio Morpurgo in Sergio Norbedo in obsega 205 fotografskih reprodukcij ter obsežen pregled tega, kar so o miljskem pustu poročali časopisi.

REPENTABOR / TELOVADNICA

Adria kvintet predstavil kaseto »Pri nas doma«

Nastopili še Vanka in Tuonca ter čarodej Vikj

Če sodimo po vedrem razpoloženju in nasmejanih obrazih res številnih obiskovalcev, ki so v nedeljo napolnili telovadnico v Repnu, je zabavna prireditev ob predstavitvi kasete zamejskega ansambla Adria knvintet v celoti dosegla svoj namen in postregla z dvema uricama res prijetne zabave in osvežujoče sprostitve. V prekipevajočem vzdušju so se na odru v vrtogalvi sosledici zvrščali protagonisti tega zabavnega večera, ki so s svojim izvajanjem vtisnili pristni kulturni in umetniški pečat pestremu programu. Navdušeni poslušalci so si dodobra ogreli dlani in večkrat s ploskanjem skandirali poskočen ritem.

Adria kvintet

Glavna pozornost je bila seveda osredotočena na koncertni nastop petih muzikantov Adria kvinteta, ki so mojstrsko in igrivo - z večkratno ponovitvijo najlepših refrenov - predstavili deset izvirnih besedil in melodij, posnetih na njihovi prvi kaseti »Pri nas doma«. Z odlično izvedbo, prepojeno s svojstvenimi interpretacijskimi finesami so upravičili svoj sloves in dokazali, da si niso slučajno izborili zlatega Orfeja na festivalu narodno-zabavne glasbe v Ptuju. Poslušalci so zelo cenili izpovedna besedila zamejskih avtorjev in izvirne glasbene aranžmaje. Da so skladbe Adria kvinteta še toliko bolj prišle do izraza, je pripomogel izvrstni pevec Dušan Kobal, dobitnik Korenove nagrade v Ptuju, ki je s svojim barvitim glasom ogrel srca občinstva in bil deležen - posebno ob vokalni interpretaciji dveh ljudskih pesmi - prave ovacije.

Temperaturo v dvorani sta z mnogoterimi šaljivimi vložki še dodatno dvigali klepetavi branjevki Vanka in Tuonca, ki sta brez dlak na jeziku obujali spomine na mlada leta in na »še ne preorano njivco«; se jezili na sosedino figo, ki dela senco in je kriva, da ne raste radič; obsojali sta bivšega ministra za zdravstvo, ki si je ustvaril bogastvo na »naši bolni koži«; lotili sta se tudi medijske problematike in poročanja oz. neporočanja našega dnevnika.

V veselje otrok, pa tudi odraslih poslušalcev je večer razgibal simpatični in nenavadno spretni čarodej Vikj, ki je s svojo sodelavko Tanjo prikazal nič koliko vragolij in domislic, katerim je pozorna publika sledila z veliko partecipacijo. Tako smo bili priča razmnoževanju jajc in steklenic, skrivnostnim izginotjem

SKD Cerovlje-Mavhinje prireja festival zamejskih amaterskih dramskih skupin

Slovensko kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje namerava prirediti festival slovenskih zamejskih dramskih amaterskih skupin, ki naj bi potekal v Mavhinjah od 30. junija do 9. julija t.l. Vabljene so vse slovenske amaterske dramske skupine, ki se lahko predstavijo s katerokoli igro z neomejenim številom igralcev. Prijavo je treba poslati najkasneje do 16. marca, za informacije lahko telefonirate na tel. št. 299798 (Antonič Katja) ali na tel. št. 299985 (Antonič Paolo) v večernih urah.

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK, 21. februarja 1995
IRENA

Sonce vzide ob 6.58 in zatone ob 17.39 - Dolžina dneva 10.38 - Luna vzide ob 24.00 in zatone ob 9.51.

Jutri, SREDA, 22. februarja 1995
MARJETA

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 8,7 stopinje, zračni tlak 1025,9 mb raste, veter 10 km na uro severovzhodnik, vlaga 84-odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 8,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Sarah Cerlevaris, Caterina Di Leo, Giulia Morelli, Elisa Morelli, Patrick Rosiello, Martina Di Paolo, Cristian Succi, Adelaide Zettin.

UMRLI SO: 79-letna Giuseppina Perchiani, 73-letna Lidia Pozzari, 83-letna Maria Serpo, 81-letna Maria Tulliani, 76-letni Paolo Pitti, 80-letni Luciano Dolenz, 63-letna Licia Supan, 75-letni Lino Pimazzoni, 61-letni Vittorio Callegaris, 73-letni Giovanni Lonja, 79-letni Carlo Tremuli, 96-letni Antonio Corazza, 95-letna Francesca Schleiner, 79-letna Maria Sterpini, 82-letna Maria Skrinjar, 71-letna Licia Iaschi, 74-letna Emma Andreassi, 59-letni Claudio Stoch, 72-letna Egidia Sari, 76-letna Olga Morosutti, 62-letna Giorgina Visintini, 65-letni Mario Bianchin.

LEKARNE

Od ponedeljka, 20., do nedelje, 26. februarja 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Cavana 11 (tel. 302303), Largo Osoppo 1 (tel. 410515).

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Cavana 11, Largo Osoppo 1, Ul. Settefontane 39.

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Settefontane 39 (tel. 947020).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Nell«, i. Jodie Foster.

EXCELSIOR - 17.30, 19.50, 22.15 »Rivelazioni«, i. Michael Douglas, Demi Moore.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »Clerks commessi«, r. Kevin Smith.

AMBASCIATORI - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Stargate«, i. Kurt Russell.

NAZIONALE 1- 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Pallottole su Broadway«, r. Woody Allen, i. John Cusack.

NAZIONALE 2 - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Quiz Show«, r. Robert Redford, i. John Turturro.

NAZIONALE 3 - 16.45, 19.15, 21.45 »Pulp Fiction«, i. John Travolta, Bruce Willis, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Omicidio nel vuoto«, r. John Badham.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »La piccola rosa tre le gambe«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.15, 19.40, 22.15 »Sotto il segno del pericolo«, i. Harrison Ford.

ALCIONE - 18.00, 20.00, 22.00 »Betty«, r. Claude Chabrol, v francoščini.

LUMIERE - 20.00, 22.15 »Vive l'amour«.

PRIREDITVE

KNIŽNICA P. Tomažič in tovarši-Opčine. Danes, ob 20. uri bo gost srečanja dr. Rafko Dolhar ob izidu knjige "OD TRENTE DO ZAJZERE". Uvodna beseda Zora Tavčar, sodelujeta Kostanca Filipovič in Livij Valenčič.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV in KNJIŽNICA DUŠANA ČERNETA vabita v četrtek, 23. t. m., ob 20.30 v Peterlinovo dvorano na večer »20 LET PO KOCBEKOVI AFERI «. Predavala bosta avtorja knjige »Edvard Kocbek - pričevalec našega časa« pisatelja Boris Pahor in Alojz Rebula.

SLOVENSKI DIJAŠKI DOM - Trst na pustno soboto od 20. ure dalje DOBRODELNI PLES z bogato večerjo. Mesta so omejena. Vstop samo z vabilom. Rezervacije na tel. št. 573141.

ZAMEJSKA SLOVENSKA SKAVTSKA ORGANIZACIJA priredi v nedeljo, 26.t.m., od 15. do 18. ure v župnijski dvorani v nabrežini PUSTOVANJE za volčiče in veverice. Od 19. ure dalje pa za starejše člane. vabljeni.

ŠPORTNA ŠOLA TRST prireja v sodelovanju s KD S. Škamperle tradicionalno OTROŠKO PUSTNO RAJANJE, ki bo v nedeljo, 26. t. m. od 15. do 19. ure v Borovem športnem centru v Trstu, Vrdelska cesta 7 (Sv. Ivan). Igral bo ansambel Zvezde.

ODBOR ZA OHRANITEV STADIONA »1. MAJ« prireja v ponedeljek, 27. t. m., od 20. ure dalje, v mali dvorani stadiona, PUSTNI PLES ob zvokih ansambla »Keydea«: ples, glasba, jedača, pijača, srečolov. Priporočamo rezervacijo. Telefon vsak dan, razen sobote in nedelje, od 18. do 19. ure na št. 51377.

KLUB PRIJATELJSTVA in Vincencijeva konferenca vabita na DRUŽABNOST IN PUSTOVANJE v ponedeljek, 27. t.m., ob 16. uri v Ul. Donizetti 3.

SLOVENSKI DIJAŠKI DOM priredi na pustni torek, od 15. do 18. ure PUSTNO RAJANJE za otroke do 12. leta starosti.

Slovenska komponenta DSL
prireja **danes, 21. t.m., ob 20. uri v prostorih gledališča F. Prešeren v Boljuncu** javno zborovanje na temo
" SLOVENSKA MANJŠINA ZDAJ IN UPRAVNE VOLITVE "
Vabljeni člani in somisljeniki

GLASBENA MATICA TRST
Koncertna abonmajska sezona 94/95
Danes, 21. februarja ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu
Corrado Rojac
harmonika
Na sporedu: Frescobaldi, Zolotarjov, Lundquist, Rojac, Kusjakov, Gubajdulina

OBVESTILA

DEKLETA in žene! Praznujte DAN ŽENA v restavraciji Al Carso v Mavhinjah, ob veselih zvokih ansambla Vrtnica. Večer, ki ga organizira Škd Cerovlje-Mavhinje bo obogatil zabavni program. Informacije in rezervacije tel. 299798 od 19. do 21. ure.

KRUT obvešča, da se začnejo v sredo 1., v četrtek 2. in v torek 7. marca tedenske plavalne ure v bazenu v Strunjanu. Vpisovanje in informacije danes, od 9. do 12. ure na sedežu krožka, ul. Cicerone 8, tel. 360072.

ZSKD vabi predsednike in odbornike včlanjenih društev in skupin v Bregu in Miljah na področno srečanje, ki bo jutri, 22.t.m., ob 20. uri na sedežu KD Jože Rapotec v Prebenegu.

SKP - krožek Kras, vabi člane in simpatizerje na praznik vclanjevanja, ki bo jutri, 22.t.m., ob 20. uri, v prostorih Prosvetnega doma na Opčinah.

GODBENO DRUŠTVO NABREŽINA bo za skupno praznovanje pusta obiskala naslednje vasi: v soboto, 25. t. m.: Medja vas in Sesljan, v nedeljo, 26. t. m.: Slivno, Mavhinje, Cerovlje, Prečnik, Šempoalj in Praprot ter v ponedeljek in torek Vižovlje, Nabrežina in Trnovca.

BRANI SVOJE ZDRAVJE - alkohol ni nerešljiv problem. V ta namen organizira ACAT (Associazione club alcolisti in trattamento - Združenje klubov zdravljenih alkoholikov) srečanje zate in za tvojo družino. Tu boš dobil prijatelje, s katerimi boš spoznal "nov stil življenja". Čakamo te na našem sedežu v Ul. Foschiatti 1 v Trstu od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure in od 16. do 18.30, tel. 370690. Odloči se za obisk!

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE obvešča člane, da je šolsko skrbništvo v Trstu razpisalo nasledenje natečaje po naslovih za vstop v pokrajinske sezname neučnega državnega osebja: administativni pomočniki - IV. funkcionalna oznaka, tehnični pomočniki - IV. funcionalna oznaka ter pomožno osebje III. funkcionalna oznaka. Čas za predstavitev prošenj zapade 3. marca 1995. Vse informacije nudi tajništvo Sindikata slovenske šole, Ul. Carducci 8, tel. št. 370301.

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE obvešča neučno osebje (A.T.A.), da je čas do 11. 3.1995 za vložitev prošenj za premestitve. Obrazci in informacije na sedežu SSŠ.

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE obvešča nestalno osebje vseh stopenj, da bo v petek, 24. t. m. urad odprt tudi v popoldanskih urah in sicer od 16.30 do 18.30 za pomoč pri izpolnjevanju obrazcev za vključitev v pokrajinske lestvice za opravljanje suplenc.

RAVNATELJSTVO SREDNJE ŠOLE F. ERJAVEC iz Rojana vabi vse starše, ki bi želeli vpisati svoje otroke v to šolo na informativni sestanek, ki bo jutri, 22. t. m., ob 14.30 v šolskih prostorih v Ul. Montorsino 2.

IZLETI

SINDIKAT UPOKOJENCEV IZ KRIŽA prireja v nedeljo, 5. marca za praznik žena izlet v Spilimbergo in ogled pršutarne v S. Daniele del Friuli. Vpisovanje d 26. t. m. - M. Turel, tel. št. 220266.

SK BRDINA organizira v nedeljo, 26. t. m. avtobusni izlet v Trbiž. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opčinah vsak ponedeljek od 19. do 21. ure.

ŠKD CEROVLJE - MAVHINJE organizira v nedeljo, 12. marca, smučarski izlet ma Monte Elmo z možnostjo ogleda smučarskega centra Toblach za nesmučarje. Zbirališče ob 6. uri v Sesljanu, odhod z avtobusom ob 6.15. Informacije tel. 299798 od 19. do 21. ure.

KLUB PRIJATELJSTVA in Vincencijeva konferenca prirejata v torek, 7. marca izlet v Kromberg na ogled razstave černigojevih slik, v Sežano na ogled kosovelove sobe in v Lipico v černigojevo galerijo. Vpisovanje in navodila v trgovini Fortunato, Ul. Paganini 2, do četrtka 2. marca.

MALI OGLASI

ZAVAROVALNA AGENCIJA na Krasu sprejme v službo uradnico/ka, možna prva zaposlitev. Pisati na Publiest Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod geslo "Zavarovalnica".

NUDIM lekcije iz angleščine in slovenščine za vse stopnje ter pomoč osnovnošolcem in srednješolcem pri ponavljanju in pisanju domačih nalog. Tel. 229364.

IŠČEM delo kot hišna pomočnica ali otroška varuška 2 ali 3 krat tedensko. Telefon 212196 od 12. do 17. ure.

PRODAM počitnisko prikolico Adria, pet ležišč, po zelo ugodni ceni. Tel. št. 228318.

DAJEM v najem vinograd. Tel. št. 231859.

KMEČKI turizem je odprt v Zagradcu št. 1 pri Ostrouški.

OSMICO ima odprto v Borštu Benedikt Zerjal - Diko.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob Miceta Malalana darujeta Aldo in Gabrijela 50.000 lir za SZ Sloga.

V počastitev spomina drage Milke Zahar vd. Zobec darujeta družini Petaros in Sulli (Borst) 30.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na Marijo Briščik darujeta Marija in Vera Ukmar 30.000 lir za KD Prosek-Kontovel.

V spomin na Rudija Vodopivca daruje Vinko Vodopivec (Repentabor 140) 50.000 lir za SD Zarja. V isti namen daruje Marta Kocijan 15.000 lir za SD Zarja.

Za popravilo strehe Prosvetnega doma na Opčinah so darovali: N.N. 50.000 lir, Pepi 30.000 lir, N.N. 10.000 lir ter prijatelji društvenega bara 33.600 lir.

V spomin na Bernardo Hrovatin daruje Elva z družino 30.000 lir in Fabio z družino 30.000 lir za Zadrugo Ban.

V spomin na Zdravka Makovca darujeta Miranda in Aleksander Kokoravec 100.000 lir za Zadružni center za socialno dejavnost.

Po kratki bolezni nas je zapustila

Marica Skrinjar vd. Brusadin

Pogreb bo jutri, 22.t.m., ob 12. uri iz mrtvašnice v Ul. Costalunga na glavno pokopališče.

Žalostno ves sporočajo sin Jožko z Avrelijo, sestri Cilka in Tončka ter brat Stanko z družinami.

Trst, Koper, 21. februarja 1995

Žalovanju svojcev se pridružujeta Etko in Neva Jogan z družino.

5. MARCA v Primorskem dnevniku
barvna priloga: OBČINA ZGONIK
Izkoristite priložnost za vaš oglas:
pokličite Publiest tel. 7796688

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvu Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (pritličje) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00 od ponedeljka do petka.

PUBLIEST
Tel. (040) 7796611 - Fax 768697
oglasi - obvestila: 8.30 - 12.30
osmrtnice - sožalja: 8.30 - 12.30
13.30 - 17.00 (razen sobote)

BANČNIŠTVO / GORIŠKA HRANILNICA

Skupaj s Cariplo na slovenski trg

Goriška banka bo septembra ponudila 500 tisoč delnic varčevalcem v deželi

Letos septembra bodo varčevalcem ponudili 500 tisoč delnic in s tem odprli pot ljudskemu delničarstvu. Nadaljevali bodo s politiko odpiranja podružnic v vsej deželi, saj se hočejo utrditi in uveljaviti kot banka deželnega značaja. V sodelovanju in tudi s podporo Cariplo iz Milana bodo skušali prodreti na slovensko finančno tržišče. To so tri glavne smernice, ki vodijo upravitelje Goriške hranilnice. Naštel nam jih je predsednik upravnega odbora dr. Antonio Tripani. Nekaj se že uresničuje, drugo je šele v načrtih.

Začnimo pri ljudskem delničarstvu. Hranilnice so kot znano bile doslej banke javnega značaja. Upravitelje so imenovale krajevne uprave in nadzorni organi. Sedaj se privatizirajo. Prejšnja lastnina je šla v last fundaciji, za redno poslovanje bančnega zavoda pa skrbi prava banka v obliki delniške družbe. V Gorici so lani milanski banki Cariplo prodali 10 odstotkov delnic. Zanje so dobili 30 svežih milijard lir. Cariplo je enega svojega zastopnika imenovala v upravni svet. Sedaj naj bi 6, 53 odstotkov delnic ponudili v javno prodajo varčevalcem iz vse dežele in ne samo z Goriške. V vsakem ponujenem paketu bi bila polovica delnic, polovica pa obligacij, ki bi se sicer lahko spremenile v delnice. Vsak paket bo vreden nekaj nad 7 milijonov lir. Nadejajo si, da bodo v deželnem merilu našli toliko varčevalcev. Podobna akcija je v Trstu imela uspeh, v Vidmu pa se z njo obotavljajo, čeprav je bila že napovedana.

Do leta 1987 je bil njihov delokrog omejen na goriško pokrajino.»Takrat smo prvič prestopili pokrajinsko mejo«, pravi predsednik Tripani,»in odprli podružnico v Reani del Roiale pri Vidmu. Kasneje smo šli tudi drugam, na Tržaško, na Videmsko in v pordenonsko pokrajino. Ne bomo pa šli izven dežele.«

»Ko bi hoteli vztrajati samo v pokrajinskih mejah«, dodaja generalni direktor dr. Franco Podda,»ne bi bili mogli vzdržati sedanje ostre konkurence, ki k nam vdira od vsepovsod in ki, hočeš nočeš, domačim kreditnim zavodom odjeda vsaj nekaj klientov«. Leta 1985 so imeli 16 podružnic, sedaj jih imajo že 26. Letos in v prihodnjem letu nameravajo odpreti še 6 okenc. Skoro polovica vseh bo izven Goriške. Sicer pa so lani na Goriškem zbrali 27 odstotkov hranilnih vlog, v posojilih pa so na ravni 30 odstotkov.

Čeprav dokončnih številk še ni, je že sedaj mogoče ugotoviti, da so lani poslovali pozitivno. Zaradi krize, manjših finančnih uspehov v naložbi v državne vrednotnice in tudi novih davčnih predpisov končni uspeh ne bo takšen kot pred letom dni. Uspelo pa jim je dati več posojil, kar pomeni, da se gospodarstvo krepi. Zmanjšali so število soferenčnih posojil.

Seveda nas je zanimalo, kaj je napotilo milansko Cariplo, da je pristopila kot delničar v goriško hranilnico. Cariplo je najmočnejša italijanska in evropska hranilnica, ena vodilnih bank v Italiji, ima večino delnic v več bankah v južni in srednji Italiji. Pred kratkim je poskušala kupiti večinski paket v bolonjskem Ro-lo, pa ji poksus ni uspel, saj jih je prehitela ponudba Credita. Denarja ima ogromno na razpolago.

Ni odveč ugotoviti, da bi Milančanom goriška hranilnica služila kot odskočna deska za vstop v Slovenijo. O tem so se sicer že pogovarjali a le v okvirnem smislu, saj je Milan imel v mislih in delu cel kup zanj pomembnejših stvari. Očitno Slovenija postaja zanimivo tržišče in prisotnost v njenem finančnem središču bo kaj kmalu nekaj zares nujnega, pa čeprav je Cariplo tam posredno že prisotna, saj ima svoje delnice v dunajski Austria Bank, ki posluje v Ljubljani. Očitno pa postaja, da želijo Milančani biti tam neposredno prisotni. Skok v Slovenijo naj bi naredili skupno z goriško hranilnico. Tako nam daje razumeti dr. Tripani, ki sicer tudi pove, da do gospodarstva čez mejo že sedaj kažejo zanimanje, saj so kar precej podjetnikom, seveda z ustreznimi garancijami, že dali svoja posojila.

MARKO WALTRITSCH

ŠTANDREŽ / PRIREDITEV OB DNEVU KULTURE

»Od nas samih je odvisno, če bomo jutri to, kar smo«

Mešani pevski zbor KD Oton Župančič med nastopom(foto Studio Reportage)

Štirje zbori so v soboto nastopili na prireditvi v počastitev dneva slovenske kulture v Štandrežu. Poleg tega smo lahko prisluhnili priložnostnemu nagovoru Sare Hoban in recitatorjem. Skupno prireditev sta pripravili KD Oton Župančič in PD Štandrež in s tem vnovič dokazali, da je sodelovanje na področju ljubiteljske kulture možno in predvsem koristno. V Štandrežu so se za skupno Prešernovo proslavo odločili že lani, zatem pa sta društvi skupaj obeležili 150-letnico rojstva Simona Gregorčiča.

Na sobotni dobro obiskani prireditvi so sodelovali otroški pevski zbor KD Oton Župančič (vodi ga Elda Gravner), mladinski pevski zbor PD Štandrež pod vodstvom Kristine Marušič, mešani pevski zbor PD Štandrež, ki ga je ob tej priložnosti vodil Silvan Zavadlav ter mešani pevski zbor KD Oton Župančič pod vodstvom Mirana Rustje, ki sta ob koncu, združena, zapela Zdravljico.

Bogat program pevskih točk so popestrile recitacije Prešernovih pesmi, ki so jih izvajali Eva Del Fabbro, Jana Plesničar, Peter Povšič, Lara Pavlin, Ivan Golob ter Tanja in Katja Gaeta. Učiteljica Majda Pavlin je prebrala Župančičevo pismo mariborski mladini "Ljubite Prešerna". Napovedovala je Vesna Lutman.

V priložnostnem nagovoru je Sara Hoban nanizala vrsto vsakdanjih na videz drobnih in nepomembnih stvari, ki pa posebej pripadnike manjšinske skupnosti povezujejo s Prešernom, oziroma s smislom njegovega sporočila, z bistvom razumevanja vloge in pomena kulture.

Predsednica KD Oton Župančič je poudarila, da je od nas samih odvisno, od vsakega posameznika, od stopnje dojemanja in zavesti, če hočemo ohraniti naš jezik, zavest o pripadnosti slovenski kulturi in izročilu, ob spoštovanju istih vrednot večinskega naroda. Posebna vrednota je jezik, govorica. In prav tej vrednoti moramo namenjati posebno skrb. Ne samo v šoli, časopisih, na prireditvah, ampak predvsem v njeni osnovni funkciji sredstva sporazumevanja: doma, v družinskem okolju, v trgovini, v pogovoru s prijatelji.

Naša skupnost doživlja v zadnjem času številne pritiske in napade, kar pa ni pravzaprav nič novega in nas tako stanje ne sme potreti. Le na primeren način in zavestno je treba odgovoriti. Nihče nam namreč ne more vzeti ali spremeniti bistva, če tega sami nočemo.

PRIREDITVE

KRAJEVNI LEKSIKON SLOVENCEV V ITALIJI (2. knjiga - Goriška pokrajina) bodo predstavili v četrtek, 23. februarja, ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici.

KATOLIŠKA KNJIGARNA vabi v petek, 24. t.m., ob 18. uri na predstavitev monografije Borisa Paternuja France Prešeren 1800-1849. O delu bo v prisotnosti avtorja govorila Lojzka Bratuž.

SKRD JADRO IZ RONK prireja ob dnevu slovenske kulture srečanje z novinarko Dorico Makuc, ki bo predstavila knjigo Aleksandrinke. Nastopil bo tudi Tržaški oktet. Prireditev bo v petek, 24. februarja, ob 20.15 v občinski sejni dvorani v Ronkah.

ŠD SOVODNJE prireja 25. t.m. pustovanje v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vabila so na razpolago pri G. Marsonu, Davorinu Peliconu, Igorju Petejanu in Lučotu Fajtu.

KD OTON ŽUPANČIČ vabi na pustno praznovanje "Pridi z nami v džunglo...", ki bo 24. februarja ob 20.30 v domu Andreja Budala v Štandrežu. Nagradili bodo najlepšo masko.

SKPD F.B. SEDEJ iz Steverjana vabi na pustovanje v soboto, 25. t.m., ob 20.30 v telovadnici pri Katoliškem domu v Gorici. Igral bo Adria kvintet. Nagradili bodo najlepšo masko. Prijave pod tel. 884160 in 531407.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO sporoča urnik odhoda avtobusov za pustovanje 25. t.m. v Gallianu: 1. avtobus ob 15.30 s Travnika, gost. Primožič, Podgora in Ločnik; 2. avtobus od 15.30 iz Štandreža; 3. avtobus ob 15.30 iz Sovodenj. Udeleženci z lastnimi sredstvi naj se zberejo v gostišču ob 16.30.

RAZSTAVE

V KULTURNEM DOMU v Gorici je do 27. t.m. postavljena razstava slikarske Clotilde Menardi - Fenzl. Ogled ob delavnikih med 9. in 13. uro in v večernih urah med prireditvami v domu.

V GALERIJI KINA VITTORIA na Travniku je še danes postavljena razstava inštalacij »...Kaj ni bilo jutri?«. Razstavljajo Giuseppe De Cesco, Odinea Pamici, Grupa Topolove, Giovanna Torresin in Giorgio Vazza.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

S. NICOLO', Ul. I Maggio 94, tel. 790338.

POGREBI

Danes v Gorici ob 9.30 Anna Pavesi (sestra Pierina) iz samostana uršulink v Ul. Palladio 6 na glavno pokopališče, ob 11. uri Fabio Penna iz bolnišnice sv. Justa v Ločnik, ob 12.30 Pierina Suligoi por. Silli iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče.

SOVODNJE / PREDSTAVITEV

Tiskana beseda na Goriškem

Predavanje M. Waltritscha

Uredništvo Glasila, mesečne publikacije, ki jo že četrto leto izdajata Zveza slovenskih kulturnih društev in Združenje slovenskih športnih društev, je že lani ob svojem rednem poročanju o kulturnem in športnem delovanju na Goriškem objavilo prvi tematski zvezek. Takrat so predstavili še neobjavljene pesmi prof. Milana Bekarja. Druga tovrstna tematska publikacija je pravkar pripravljena in jo bodo javno predstavili jutri, 22. februarja, ob 20.30 na večeru v sovodenjskem Kulturnem domu. Gre za publikacijo novinarja Marka Waltritscha o tiskani besedi na Goriškem.

Na predstavitvenem večeru, ki ga ob uredništvu Glasila pripravljata ZSKD in KD Sovodnje, bo avtor publikacije spregovoril tudi o kulturi v Sovodnjah skozi časovna obdobja. Poslušalci bodo imeli priložnost pobliže spoznati razvoj kulturne stvarnosti na Sovodenjskem v teku zadnjega stoletja ter se seznaniti z vrsto zanimivosti, ki jih bo Waltritsch omenil in ki bodo zadevale širšo stvarnost v tej občini.

Povedati velja tudi, da se jutrišnji sovodenjski večer uokvirja v niz prireditev ob letošnjem dnevu slovenske kulture.

GLASBA / V KULTURNEM DOMU

Jazz koncert dua Rava-Galliano

Italijanski trobentar in francoski harmonikar obetata zanimiv večer

Goriška srečanja z jazz glasbo nas nocoj ponovno vabijo v veliko dvorano Kulturnega doma. Na odru slovenske dvorane bosta nastopila italijanski trobentač Enrico Rava in francoski harmonikar Richard Galliano.

Gre za nenavadno zasedbo, ki združuje jazz in tango, milongo in melodram, liriko in, ljudsko tradicijo. Glasbenika sta se srečala pred nekaj leti in kaj kmalu dobila skupen jezik. Liričnost, nostalgija in ironija Ravine trobente so dobile pravo protiutež v tipkah Gallianove harmonike. Sredozemska glasbenika sta skupaj posnela tudi nekaj plošč, med katerimi naj omenimo Ravino mojstrovino izpred dveh let "Rava l'Opera va", pregled opernih del v jazzovskem stilu in lanski skupni načrt "Chanson", v katerem poleg Rave in Galliana sodelujeta še Enzo Pietropaoli in Rita Marcotulli.

Enrico Rava ima za sabo vrsto let mednarodnih izkušenj in je vedno zelo aktiven v raziskovanju novih obzorij in dopolnil jazzu. Richardu Gallianu pa gre nedvomno zasluga, da je harmonika dosegla vidno mesto v jazz glasbi.

Nocojšnji koncert se bo začel ob 21. uri. Ciklus koncertov letošnjih Srečanj z jazz glasbo se bo potem nadaljeval na pustni torek, ko se bodo na odru Kulturnega doma predstavili Carla Bley, Steve Swallow in Andy Sheppard.

AW

KINO

GORICA

VITTORIA 17.40-19.50-22.00 »Stargate«. Igrata Kurt Russel in James Spader. Ozv. Dolby stereo.

CORSO 17.30-19.45-22.00 »Kika, un corpo in prestito. Rež. Pedro Almodovar. Prep. ml. pod 14. letom.

IZLETI

ODBOR UPOKOJENCEV IZ DOBERDOBA prireja 7-dnevni izlet na Sardinijo, Sicilijo in v Kalabrijo od 15. do 21. maja. Prijave v trgovini pri Mili (tel. 78072) do 10. aprila.

ODBOR UPOKOJENCEV IZ DOBERDOBA prireja 11. marca izlet na Bled z muzejskim vlakom. Odpeljal bo ob 9. uri iz Nove Gorice. Prijave do 3. marca v trgovini pri Mili (tel. 78072) in v gostilni Peric (tel. 78000). Izlet prirejajo ob dnevu žena.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO prireja ob 8. marcu izlet v Caorle. Prijave v sredo, 1. marca na sedežu in pri poverjenikih.

OBVESTILA

SPD GORICA priredi 5. marca ob priložnosti Zamejskega smučarskega prvenstva, avtobusni smučarski izlet v Forni di Sopra. Prijave na sedežu v sredo od 11. do 12. ure in v četrtek od 19. do 20. ure. Avtobus bo peljal, če bo dovolj prijav. Na sedežu sprejemajo tudi prijave za društveno tekmovanje, ki bo 12. marca na Trbižu. Tudi ob tej priložnosti bodo organizirali avtobusni prevoz.

KD SOVODNJE vabi dekleta in fante, ki bi radi sodelovali na modni reviji, da se udeležijo kratke informativne seje, ki bo nocoj ob 19.45 v Kulturnem domu v Sovodnjah.

ŠKD KREMENJAK IZ JAMELJ obvešča, da vpisujejo v začetniški in izpopolnjevalni tečaj igranja na diatonično harmoniko. Informacije pri odbornikih društva ali po tel. (0481) 419952 ali 42024 ali 81113.

SKUPNOST ARCOBALENO daje v najem pustna oblačila. Interesenti se lahko oglasijo na sedežu v Ul. sv. Mihaela 38 (tel. 22012).

FINANCARSKA ŠOLA / SEN. BRATINA PO SREČANJU S POVELJSTVOM FINANČNE STRAŽE

Politiki pritiskajo na generale za gradnjo šole na letališču

Kritike na račun "rovarjenja" sen. Romolija in župana Valentija

Generalno poveljstvo finančne straže v Rimu se zavzema za to, da bi šolo za finančne stražnike sezidali v Gorici, nikakor pa ni rečeno, da se mora to zgoditi na letališču. Nasprotno, zavedajo se, da bi vsiljevanje gradnje na tem območju proti volji večine prebivalstva imelo negativne učinke. Zato so pripravljeni sprejeti vsakršno drugo lokacijo, le da se šola naredi v Gorici, saj bi v nasprotnem primeru izgubili že razpoložljivih 113 milijard lir iz zakona o financiranju Osimskih sporazumov.

To je pomembna novost, ki jo je senator Darko Bratina prinesel iz Rima, kjer se je v četrtek srečal s poveljnikom finančne straže gen. Costantinom Berlenghijem in poveljnikom generalštaba finančne straže gen. Nicolòjem Pollarijem, ki je tudi odgovoren za šolanje kadrov. Obračun srečanja je senator predstavil včeraj na tiskovni konferenci, na katero so poleg novinarjev prišli tudi nekdanji župan Antonio Scarano, nekoč vplivni član občinske uprave Lanfranco Zucalli, pa tudi predstavnik odbora za varstvo letališča Gino Cocianni in občinski svetovalec Severne lige Nereo Tavagnutti. Zlasti med Scaranom in Cociannijem ni manjkalo polemičnih iskric.

Senator Bratina je povedal, da sta mu generala v dveurnem pogovoru zagotovila, da bi namestitev financarske šole na območju kake opuščene vojašnice bila prav tako sprejemljiva. Potrebna je sicer primerna površina, ni pa nujno, da je tolikšna, kot v načrtu, ki predvideva pozidavo skoraj 30 hektarov na letališču. Poveljstvo finančne straže je pripravljeno revidirati načrt in se zadovoljiti tudi z manjšo površino. V kratkem (obljubili so da že v enem tednu) bodo senatorju Bratini pripravili dosje z navedbo lastnih potreb. Del struktur (na primer športni objekti in bivališča za inštruktorje) bi lahko bili tudi ločeni od osrednjega dela kompleksa (»finančna straža bi sicer raje imela vse skupaj, toda o tem se lahko pogajamo«, pravi Bratina), tako da bi šolo najbrž brez težav lahko namestili v vojašnici v Tržaški ulici (8, 5 ha) ali v Ločniku (9 ha).

Zakaj potem toliko polemik okrog letališča? Goriški zagovorniki, začenši z nekdanjim županom Scaranom pa do Valentija, ki je to ponovil še v soboto, trdijo, da je gradnja financarske šole možna le na letališču. V nasprotnem primeru, pravijo, bi jo finančna straža sezidala drugje v Italiji. To nikakor ni res, je včeraj odgovoril sen. Bratina sklicujoč se prav na izjave poveljstva finančne straže. Prvič zato, ker je osimski denar uporabljiv le na Goriškem in torej alternativa ni "Gorica ali kje drugje", temveč "Gorica ali nič denarja". Drugič, ker finančna straža nima specifičnega interesa za letališče. Za to lokacijo, sta povedala generala, so pritiskali in še pritiskajo nekateri goriški in vsedržavni politiki.

Senator Bratina je s tem v zvezi zelo ostro ocenil ravnanje sen. Romolija in župana Valentija. »Kot občana, še prej kot politika, me moti, da sta to partijo odigrala nekorektno in skrivaj. Šla sta v Rim in poveljstvu finančne straže ponujala goriško letališče, pritiskala pa sta tudi za Berlusconijev dekret, ki je 15. decembra že sredi politične krize - kar je, milo rečeno, neobičajno - s sklicevanjem na vojaško tajnost zavrnil ugovore Dežele in prižgal zeleno luč za gradnjo na letališču.«

Ti pritiski so torej že dolgoletna konstanta. Od Scaranovih časov (nekdanji župan se bo moral na sodišču zagovarjati zaradi kaznivega preseganja pooblastil), do pritiskov, ki jih je Bratini potrdil obrambni minister v Ciampijevi vladi Fabbri, in vse do pritiskov "politikov 2. republike", ki se prav kot kolegi iz prve na vse kriplje trudijo, da bi šolo-vojašnico zidali na letališču. Generala Berlenghi in Pollari sta namreč Bratini potrdila, da sta bila prav v zadnjem času deležna»političnih pritiskov«z lokalne in vsedržavne ravni.

Bratina seveda obsoja in zavrača take politične metode, ki proti volji občanov "razprodajajo" letališče, ne da bi se poslužili vseh možnosti pogajanja s finančno stražo, ki nedvomno obstajajo. Prav te možnosti namerava do dna raziskati slovenski senator, ki je prepričan, da bo mogoče s složno politično akcijo odpreti financarsko šolo v Gorici, ne da bi zaradi tega bilo treba žrtvovati razvojne možnosti letališča.

Sicer pa Bratina opozarja, da je za bodočnost mesta potrebno dosti več kot financarska šola. Ministrica Agnellijeva bo najbrž kmalu umaknila veto glede pridruženega članstva Slovenije v ES. Skrajni čas je že, da se pripravimo na odpravo meje, ki bo gotovo travmatična. Potrebna je jasna strategija in nekaj konkretnih načrtov (Bratina poudarja zlasti razvoj univerze, novo funkcijo avtoporta, ceste, primerno vlogo centra Informest), da se v Gorici zasidra eno od vozlišč novih tokov. V nasprotnem primeru bomo, s financarsko šolo ali brez nje, le koridor, po katerem bo gospodarski razvoj hitel mimo nas.

Večni spor, ki se vleče iz prve v drugo republiko

Napoved, da bo sen. Bratina javil novosti o političnih pritiskih za gradnjo financarske šole na letališču, je očitno vznemirila nekdanjega župana Scarana, ki je prišel na tiskovno konferenco, da bi zagovarjal svoje izbire. Bratina je sicer imel v mislih dvojico Valenti-Romoli, ki danes dosledno nadaljuje po Scaranovi poti. Prisotnost bivšega župana pa je bila kljub temu zanimiva. »Bilo je 23. decembra 1983, ko sem v časopisu prebral, da je finančna straža opustila načrt za odprtje šole v goriškem semenišču, ker da je premahno. Takrat sem si dejal, da Gorica ne sme zapraviti te priložnosti. Pri poveljstvu finančne straže sem se pozanimal, kaj bi potrebovali in jim ponudil letališče, ker je pač to bilo edino dovolj prostorno območje in povrhu še državna last«.

»Zakaj si jim pa ponudil desetkrat večjo površino od one, za katero so se zanimali«, je Scaranu zabrusil Gino Cocianni, nekdanji strankarski tovariš v KD in potem oster Scaranov nasprotnik prav zaradi financarske šole. V enajstih letih se je v Italiji spremenilo marsikaj, polemika o financarski šoli pa ostaja v bistvu ista. Na eni strani so politiki na oblasti (nekoč Scarano, danes Valenti), ki jo hočejo za vsako ceno na letališču in trdijo, da druge možnosti ni. Na drugi, kdor kot Bratina, Cocianni pa tudi ligaš Tavagnutti opozarja, da Gorica ne sme pasivno sprejemati vsiljenih izbir, ampak ima vso pravico, da sama odloči o uporabi svojega teritorija in denarja, ki ji je bil dodeljen.

NOVICE

Na Vrhu pripravljajo v petek Prešernovo proslavo

SKD Danica, kjer so prav pred kratkim obnovili in pomladili društveni odbor, prireja v petek, 24. t.m. prireditev ob Dnevu slovenske kulture. V centru Danica bodo ob 20.30 nastopili recitatorji z izborom poezij o krasu, program pa bo zaokrožil nastop moškega pevskega zbora KD Jezero iz Doberdoba.

Seja rajonskega sveta v Pevmi

Rajonski svet za Pevmo, Oslavje in Štmaver se bo ponovno sestal nocoj, 21. februarja, ob 20.30 v prostorih osnovne šole Josipa Abrama v Pevmi. Glavna točka na dnevnem redu je odobritev programa kulturnih dejavnosti za leto 1995.

Dejavnost članov krožka CIFI

Goriški fotografski krožek je v zadnjem času močno povečal razstavno delovanje. V teh dneh so v dogovoru z mladinsko sekcijo združenja trgovcev v izložbah številnih trgovin v mestu na ogled fotografije na pustno tematiko, ki so jih posneli nekateri člani krožka. Prav tako na pustni čas so ubrani motivi fotografij Erosa Culiata, Gina Morellija, Claudia Veniera in Giovannija Viole, ki so od sinoči na ogled v kavarni "Torino" na Korzu Italia. Danes ob 18. uri pa bodo v kavarni "Ai Giardini" odprli razstavo fotografij dr. Pierlugija Lodija na temo Moj Kras.

Jutri pisna preizkušnja natečaja za učiteljska mesta

Goriško šolsko skrbništvo spominja interesente, da bo jutri, 22. februarja, pisna preizkušnja natečaja na podlagi naslovov in izpita za dodelitev učiteljskih mest v italijanskih in slovenskih osnovnih šolah. V Gorici bo izpit v poslopju zavoda Fermi v Ul. Diaz 20. Kandidati morajo imeti pri sebi veljaven osebni dokument s sliko. Kandidati se morajo na izpitnem sedežu javiti ob 8. uri, nakar naj bi se po uvodnih formalnostih pisna preizkušnja začela ob 9.30.

Samuelsovo bodo predvidoma zaslišali danes v bolnišnici

Zdravstveno stanje 33-letne Scarlet Maxine Samuels, temnopolte angleške državljanke, po rodu sicer iz Jamajke, se izboljšuje. Po informacijah, ki smo jih dobili pri pristojnih policijskih organih, naj bi danes zaslišali žensko glede okoliščin sobotnega tragičnega dogodka. Žensko so namreč našli, s težkimi telesnimi poškodbami, premočeno in podhlajeno, na železniškem nasipu med Krminom in Koprivnim.

Tat kradel denar v župnišču

Neljubo presenečenje je v nedeljo, sredi popoldneva, doživel podturnski župnik Don Ruggero Dipiazza, sicer pa odgovorni pri humanitarni organizaciji Caritas. Ob vstopu v župnišče je na hodniku srečal mlajšega moškega, ki na vprašanje kaj neki dela v prostorih, ni dal jasnega in prepričljivega odgovora. Don Ruggero je vsiljivca, ki je menda v notranjost prišel skozi okno kopalnice, povabil naj se oddalji, kar je ta tudi naredil. Kmalu zatem je župnik ugotovil, da je izginilo za kakih pet milijonov lir denarja, last Caritasa. Poizvedovanje policije ni obrodilo uspeha.

KRONIKA / TEŽAK OBRAČUN DVEH PROMETNIH NESREČ

Pri Rupi umrla 56-letna avtomobilistka V Tržiču se je hudo ranil upokojenec

Žrtev je 56-letna Goričanka Edes Bozzuffi - Upokojenca prepeljali v Videm

Prizorišče smrtne nesreče pri Rupi in, zgoraj, Edes Bozzuffi(foto Studio Reportage)

Na cestah na Goriškem sta se včeraj dopoldne zgodili dve težki prometni nesreči. Ena oseba je izgubila življenje, eno pa so z zelo težkimi poškodbami prepeljali na oddelek za oživljanje in intenzivno nego bolnišnice v Vidmu.

Prva nesreča se je zgodila dopoldne na državni cesti št. 55 v Rupi. V silovitem trčenju v drevo ob cesti je umrla 56-letna Edes Bozzuffi iz Gorice, ulica Aprica 16. V fiatu 128 je vozila v smeri iz Gorice proti Trstu. Takoj po ostrem ovinku, ki mu domačini pravijo Velika jama, je z avtom zaradi še nepojasnjenih vzrokov zapeljala v levo in silovito trčila v drevo ob cesti. Avto je po trku odbilo nekaj metrov niže v vinograd. Reševalci (poklicali so tudi helikopter reševalne službe 118) so ugotovili, da je avtomobilistka umrla na kraju nesreče.

Dobre pol ure zatem pa je do težke prometne nesreče prišlo v Tržiču in sicer v križišču ulic Rossini in Sanzio. V nesreči je bil težko ranjen 75-letni upokojenec Pasquale Mautone iz Tržiča, Vicolo Marcelliana. Prišlo je do trčenja med motorčkom, ki ga je upravljal Mautorne in avtomobilom, znamke renault clio, ki ga je vozila 50-letna Liliana Moretto iz Štarancana.

Mautoneja so zaradi hudih poškodb s helikopterjem prepeljali v bolnišnico v Videm, kjer so si zdravniki pridržali prognozo.

Zapora zaradi dviganja žerjava

Ob Verdijevem gledališču, kjer so pred kakšnim tednom spet odprli gradbišče, so včeraj postavljali velik žerjav. Glavno goriško ulico so iz varnostnih razlogov zaprli za promet. (Foto Studio Reportage).

SAMOVOLJA VIDEMSKEGA PREFEKTA

Raba slovenščine v videmski pokrajini

Prefekt zavrnil priziv v slovenščini, odv. Berdon se je obrnil na Deželno upravno sodišče

TRST - Na videmski kvesturi so zagotovili, da zborovanje ni prepovedano in da zanj ni nobenih ovir ali omejitev, cestna policija pa je bila drugačnega mnenja in je vsem udeležencem naložila globo, nakar je videmski prefekt še zavrnil priziv proti takemu početju policije, ker ni bil napisan v italijanščini. Prefekt pa nima zadnje besede in zato se je eden od udeležencev manifestacije, Jože Ferluga, odločil, da se s pomočjo odv. Andreja Berdona obrne na Deželno upravno sodišče. To sodišče se je že ukvarjalo z vprašanji naših pravic in je prišlo do zaključka, da za našo zaščito ne veljajo nikakršne ozemeljske omejitve. Upravičeno je pričakovanje, da pri svojih nadaljnjih sklepih ne bo zavzemalo stališč, ki bodo v nasprotju s tem, kar je glede naših pravic svojčas že zapisalo.

Odv. Andrej Berdon

Manifestacijo z razdeljevanjem letakov je priredilo društvo Edinost, in sicer že 13. aprila 1990 pri vhodu na avtocesto pri Ukvah. Za ustrezno dovoljenje se je pravočasno (z obvestilom v slovenskem jeziku) obrnilo na videmsko kvesturo, kamor je prof. Pahor stopil tudi osebno. Hotel je dvigniti primerek predloženega obvestila in seveda ukrep o dovoljenju. Dejali so mu, da so obvestilo prevedli, da zborovanje ni prepovedano in da ni nobenih omejitev. Ukrepa o dovoljenju pa mu niso izročili, češ da ni v navadi, da bi v primeru odobritve manifestacije izdajali kaj pismenega. In tako je prišlo do zapletov. Proti manifestantom (Jože Ferluga, Jagoda Kjuder, Katja Kjuder in Marko Kokoravec) je posegla cestna policija, ki ni hotela nič slišati, da bi se obrnila do videmske kvesture in preverila, če obstaja ustrezno dovoljenje, zavrnila je zahtevo po tolmaču in naložila po 20 tisoč lir globe zaradi oviranja prometa. Proti globi je četverica vložila priziv (v slovenščini) na videmskega prefekta. Slednji je 2. decembra lani odgovoril, da je priziv nesrejemljiv, ker »ni napisan v italijanščini, čeprav je predlagatelj italijanski državljan«.

In tako smo pri sedanjem prizivu na Deželno upravno sodišče. V njem odv. Andrej Berdon najprej zavrača prefektovo stališče: vlogo nanj je res napisal italijanski državljan, vendar je ta državljan tudi pripadnik priznane slovenske jezikovne manjšine v Italiji, kar pomeni, da ima pravico do pismene in ustne rabe slovenščine v odnosih z oblastjo. Ta pravica pa temelji na ustavi, posebnem statutu FJK, raznih državnih in deželnih zakonih, mednarodnih pogodbah itd.

Berdon se zatem sklicuje na osimsko pogodbo in na zakon, s katerim je bila ratificirana, a ta zakon velja na vsem področju, kjer živi slovenska manjšina. To je leta 1992 potrdilo samo Deželno upravno sodišče z razsodbo št. 382, v kateri je med drugim tudi zapisano, »da je najbolj pravilno tisto tolmačenje, ki ugotavlja raztegnitev člena 8 na celotno deželno ozemlje«. Priziv nadalje omenja tudi razsodbo Ustavnega sodišča št. 62/92, v kateri je navedeno, da manjšinski pravni red velja za celotno ozemlje dežele FJK, kjer prebiva slovenska jezikovna manjšina in da za obstoj jezikovnih pravic »niso nujne posebne izvršilne norme, kajti dovolj je, da obstajajo ustanove in organizacijske strukture za splošno rabo, ki se jih da uporabiti, da pride do dejanskega uživanja pravice, ki jo načelno jamči Ustava«. Še zlasti je pomemben zadnji del priziva, ki se nanaša na stanje v videmski pokrajini. Odv. Berdon trdi, da »diskriminacijsko stanje Slovencev v videmski pokrajini, sad stoletnega etničnega zatiranja, nikakor ni ozemeljsko skrčilo ali odpisalo ustavnega, notranjepravnega in mednarodnopravnega manjšinskega reda. Nasprotno, prav to terja spoštovanje zakonitosti, obstoječega manjšinskega pravnega reda. Vsekakor pa je nepravno in nelogično zanikati zajamčeno jezikovno rabo materinega jezika in prejemanja odgovora v pisni in ustni obliki v razmerjih z javno oblastjo v Vidmu in priznati isto pravico v Trstu. Pojem priznane jezikovne manjšine zaobjema vse italijanske državljane slovenskega jezika na osnovi same nesvečane izjave o pripadnosti (člen 109 Kazenskega postopnika).«

ODPRTA VRATA

Slep otrok v razredu

ALDO RUPEL

Naloga šole je, da s pomočjo usposobljenih učiteljev poveže in uskladi pristojnosti različnih strokovnjakov pri izdelavi enotnega in celovitega vzgojnega načrta, prilagojenega potrebam »različnega« učenca.

Vključevanje učencev, s posebnimi potrebami v obvezno šolo je že uveljavljen postopek. Čeprav smo se od leta 1971 morali soočati z mnogimi porazi in velikimi težavami, smo na tem področju dosegli tudi uspehe. Odprto je ostalo vprašanje, kako opredeliti prizadete otroke, ki jih lahko vključimo v šolo. V zvezi s tem so mnenja različna. Nekateri trdijo, da je vključevanje z vidika socializacije pozitivno. Drugi menijo, da je vključevanje koristno le, ko se poleg socialnih stikov oblikujejo tudi nekatere možnosti dojemanja. Nekdo je napisal, da po osmih letih šolanja »ni socializacije brez funkcionalnega napredka osebnih sposobnosti in ni funkcionalnega napredka, ki ne temelji na socializaciji«.

Kljub 20-letnim izkušnjam šola še ni pripravljena za navedeno dvojno vlogo in otrok s posebnimi potrebami je zaradi tega pogosto v stiski. Dokler imamo opravka z otroki z lažjimi pomanjkljivostmi, zadostuje prizadevnost razrednega in pomožnega učitelja. Če pa ima otrok prizadeta čutila, ne moremo upati, da bo šola sama sposobna izpeljati svojo nalogo. Potrebno je vključiti širše okolje in v primeru težje motnje mora pomagati tudi družba. Zelo razširjeno mnenje, da je trok s posebnimi potrebami stvar pomožne učne moči, zato se ostali učitelji zanj ne zanimajo ali ga celo odklanjajo. Toda pomožna učna moč ne dela samo s tem otrokom temveč z razredom in šele po potrebi poseže izven razreda. Zato so vsi učitelji enako odgovorni in prav je, če se strokovno usposabljajo.

Znanost, ki se bavi s slepoto, je nastala leta 1784, ko je Valenti Hany ustanovil v Parizu prvo zasebno šolo za vzgojo slepih otrok. Dokazal je, da je slepe osebe mogoče učiti. Leta 1819 je prišel na obisk Louis Braille, ki je kasneje zasnoval reliefno pisavo, ki so jo po njem tudi imenovali. Brailleova metoda predstavlja dokajšnjo novost v zdogovini slepih, ker jim omogoča, da dosegajo visoko kulturno raven, a vpliva tudi pozitivno na zmožnost sporočanja, na pridobivanje samostojnosti, kar pomeni preseganje odmaknjenosti, v kateri se slepe osebe največkrat znajdejo. Gentilijeva šolska reforma je uvedla leta 1923 obvezno šolanje slepih in gluhih otrok. Izdelali so tudi prve napotke za oblikovanje posebnih razredov. Šele leta 1971 pa so izdali prvi zakon, ki kaže občutljivost do prizadetih oseb, saj »... priznava pravico obiskovanja javnih šol.«.

4. avgusta 1977 sta bila sprejeta zakona 360/76 in 517. Na tej osnovi se otroci s posebnimi potrebami vpisujejo v redno osnovno šolo. V zakonu so navodila glede preverjanja znanja, pomoči, dopolnilne dejavnosti in strokovne usposobljenosti učitlejev za delo s temi otroki.

Kljub mnogim okrožnicam ne moremo še govoriti o resničnem vključevanju, pogosto prihaja le do vstopa v šolo. Če želimo zagotoviti otroku z motnjo kakovostno vključitev na vzgojni in socializacijski ravni, je potrebno ustvariti pogoje v šoli in seznaniti s tem širše okolje ter družine z zdravimi otroki. Ko se pojavijo težave, je potrebno posredovati čimprej, ker dosežemo v mnogih primerih največje rehabilitacijske uspehe v prvih letih življenja. Ko otrok vstopi v vrtec in nato v osnovno šolo ter najbolj srečni v proizvodno delo, je pomembno, da obstajajo potrebne okoliščene za učinkovito postopnost in omogočanje ustreznega usklajevanja pri didaktičnem načrtovanju. Vse to morajo seveda zagotavljati redna srečanja ravnateljev vseh šol ter učiteljev različnih zvrsti šol.

Razvoj človeka je vseh njegovih izraznostih odvisen od dednih zasnov, lastne aktivnosti in njihovega medsebojnega vplivanja. Otrok z motnjo vida se v času šolanja pogosto znajde glede dojemanja v posebni situaciji. Cilji so sicer enaki za vse učence: doseči vrsto spoznanj, doseči operativne spretnosti in oblikovati medsebojna čustvena razmerja.

Pri dojemanju slepega otroka je potrebno doseči in preseči še naslednje: sprejemanje okolja, njegovo vodeno in neposredno odkrivanje. Potrebno je uporabljati različne metode in didaktično gradivo.

Namen gibalnih djavnosti za slepe otroke je enak kot za vse ostale otroke: pemagati sramežljivost, opogumljati in pridobivati samozaupanje, spodbujati psihofizični razvoj, da se usposobijo za svobodne gibalne dejavnosti in uravnovešeno delovanje vseh organskih funkcij, razvijati miselno predstavo prostora, prebuditi zanimanje, presegati psihično in mišično napetost, premagovati dolgčas, ki pelje otroka v splošno osamljenost, kar povzroča neodzivnost na zunanje spodbude.

Pri prizadetih na vidu so skoraj stalne spremljevalke napačne telesne drže in dizmorfizmi. Povzroča jih dolgo mirovanje. Slepemu otroku primanjkujejo kakovostne spodbude in pobude k dejavnosti, ki izhajajo v glavnem iz sposobnosti gledanja. Sicer jih je potrebno iskati s pomočjo preostalih čutov. Gibalna vzgoja mora zato pomagati otrokom s preventivno in korektivno telovadbo, načrtno razvijati psihofizične energije in nuditi slepcu spoznavanje njegovega telesa, dajati čim več spodbud, izboljšati pravilen in harmoničen odnos telesnih sposobnosti, priučevati ravnotežje in orientacijo v prostoru. Vse se mora odvijati s pomočjo posrednika - vzgojitelja. Vzgojne okoliščine morajo pripeljati otroka do spoznavanja lastnega telesa s primernim odnosom do samega sebe, predmetov, okolja in drugih oseb.

Psihomotorična dejavnost nedvomno predstavlja najpomembnejše sredstvo za funkcionalno rehabilitacijo slepega otroka; v njej najde vselej nove in različne spodbude, ki prispevajo k pospeševanju osnovnih motoričnih obrazcev, kot so hoja, tek, skok, prijem itd. Starši lahko mnogo pripomorejo, posebno do tretjega leta starosti. Če pomagamo staršem, da se osvestijo in sprejmejo dejansko stanje, se otroci uspejo bolje vključiti v družbo. Starši predstavljajo najpomembnejšo vzgojno postavko za slepe otroke, ker bolje spoznajo lastne otroke in njihove sposobnosti, toda ostati morajo starši in se ne smejo spremeniti v učitelje ter tako zamešati vloge.

Potrebno oziroma nujno je tudi, da se slepi otrok vključi v šolo zato, da omogočimo njegov razvoj ob spoštovanju fizioloških in psihičnih ritmov rasti. Slep otrok mora biti polno zaposlen, da pridobi vselej nove in številne izkušnje, da se hitro rehabilitira in dejansko družbeno integrira, da se ne čuti različen ali da ne izpade različen od ostalih otrok.

Bogdan Berdon

Pravno stanje jezikovnih pravic Slovencev v Italiji

74.

Nekatere posameznike pa je ta nadvse pomembna odločba prikrajšala za veselje, ki bi ga imeli z novimi ugovori ustavne neusklajenosti v številnih civilnih pravdnih postopkih. V kolikor bi se nudila priložnost, bi pač za vsak postopek romali v Rim na Ustavno sodišče in se zmagoslavno vračali. Ti redki posamezniki se za D'Amatovo odločbo sploh ne menijo.

Toda Predsednik dr. D'Amato ima prav. Ni mogoče, da bi bil neki predpis istočasno skregan in v skladu z Ustavo.

Člen 136 Ustave tako določa:

»Kadar Ustavno sodišče proglasi kako zakonsko določbo ali kak akt z zakonsko veljavo za neustavnega, tista norma preneha biti veljavna naslednji dan po objavi odločbe. Odločba Ustavnega sodišča je objavljena ter sporočena zbornicama in prizadetim deželnim svetom, da ukrenejo, če se jim zdi potrebno, po ustavnih predpisih.«

(Art. 136 »Quanto la Corte dichiara l'illegittimità costituzionale di una norma di legge o di atto avente forza di legge, la norma cessa di avere efficacia dal giorno successivo ala pubblicazione della decizione. La decisione della Corte è pubblicata e comunicata alle Camere ed ai Consigli regionali interessati, affinchè, ove lo ritengano necessario, provvedano nelle forme costituzionali.«)

TIHA (IMPLICITNA) RAZVELJAVITEV ČLENA 122 CIVILNEGA POSTOPNIKA

Pri tako pomembni zmagi pa je odigralo odločilno vlogo javnosti še neodkrito pravno orožje.

Po členu 15 Splošnih določil o zakonu (»Disposizioni generali sulla legge«) se zakoni razveljavijo »s poznejšim zakonom, ko zakonodajalec izrecno tako določi, ali pa vsled neskladnosti med novim in prejšnjim določilom« (Le leggi sono abrogate »da leggi posteriori per dichiarazione espressa del legislatore, o per incompatibilità tra le nuove disposizioni e le precedenti«).

To neskladje (inkompatibilnost) sem izvajal že pred Pretorjem v Trstu (dr. Raffaele Morvay). Predočil sem, da se lahko »civilna tožba predložena civilnemu sodniku prenese v kazenski postopek (člena 74 in 75 Kazenskega postopnika). Ni pa pojmljiva nikakršna jezikovna sprememba ("metamorfoza") pri tem prehodu. Premoženjskopravna tožba italijanskega državljana pripadnika slovenske manjšine v kazenskemm postopku ali v civilnem postopku uživa jezikovne pravice, ki so izrecno določene v členu 109 Kazenskega postopnika. Zaradi tega je člen 122 Civilnega postopnika ali razveljaven ali protiustaven«. (»L'azione civile proposta davanti al giudice civile può essere traferita nel processo penale. Non è concepibile una metamorfosi 'linguistica' durante questo percorso. L'azione civile proposta in sede penale o in sede civile da parte del cittadino italiano appartenente alla minoranza slovena gode i dirititti lingusitici precisati nell'art. 109 cpp. Ne consegue che l'art. 122 cpc o è abrogato nella sfera territoriale stabilita dall'art. 109 cpp o è incostituzionale«)

Tudi v Rimu pred Ustavnim sodiščem sem vztrajal pri stališču, da je prišlo do razveljavitve člena 122 Civilnega postopnika v trenutku, ko je stopil v veljavo člen 109 Kazenskega postopnika, to je že 24. oktobra 1989.

Predstavništvo ministrskega sveta (ki ga je zastopala Državna advokatura) pa se je krčevito zoperstavilo tihi razveljavitvi, kakor tudi neustavnosti člena 12 Civilnega postopnika.

Ob osporavanju tihe razveljavitve omenjenega člena se je Predsedstvo rimske vlade poslužilo nevednosti in zapisalo med drugim tudi sledeče: »Ne gre zanemarjati dejstva, da se člen 109 nanaša na kazenski proces, to je na proces, ki, za razliko od civilnega, zadeva vprašanja osebne svobode, in ne samo premoženjske koristi. »Nè va trascurato che l'art. 109 concerne il processo penale, vale a dire un processo che, a differenza di quello civile, coinvolge problemi di libertà personale, e non già solo interessi partrimoniali. »(Razsodba Ustavnega sodišča št. 62/92 stran 6).

(Se nadaljuje)

PISMO UREDNIŠTVU

Zamenjava imen

Cenjeni urednik,

v nedeljski številki Primorskega dnevnika, se pravi 12.2.95, je Vaš časopis objavil na II. strani v »Novicah«, pod naslovom »Kaznovan, ker je glasoval za Dinija«, vest da je Stranka komunistične prenove »suspendirala za obdobje 6 mesecev senatorja Luigija Arato, ker je glasoval za zaupnico Dinijevi vladi«.

Vest je povsem netočna, ker je dr. Luigi Arata zelo znan italijanski sodnik, ne pa senator, in je obenem predsednik Vsedržavnega jamstvenega sveta (oziroma »kolegija«) SKP. Omenjeni svet je res obravnaval vprašanje glasovanja nekega senatorja SKP, ki je edini, izmed parlamentarcev Komunistične prenove glasoval za zaupnico Dinijevi vladi, a gre za prof. Carpija.

Šest mesecev suspendiranja ni pa Vsedržavni jamstveni svet sklenil z namenom, da bi sen. Carpija kaznovali, temveč zato, da bi mu dali določeno dobo za razmišljane in za poglobitev pojmov in odnosov med stranko in njenimi člani. Sen. Carpi ni bil namreč na dnevnem redu razprave v Vsedržavnem jamstvenem svetu kot parlamentarec, temveč kot pripadnik SKP, ki ni smatral umestno spoštovati vsedžravnega statuta, niti ne notranjih pravilnikov stranke, in tudi ne sklepov Vsedržavnega političnega odbora, ki se je sestal prav za to, da bi razpravljal o stališču SKP o Dinijevi vladi. Važno je tudi poudariti, da ni v razpravi različno, specifično mišljenje sen. Carpija, temveč le dejstvo, da se slednji ni držal kolegialnega slepa o zadržanju parlamentarcev stranke v Senatu, ko je šlo o omenjenem glasovanju.

Jelka Gerbec
Podpredsednica Vsedržavnega jamstvenega sveta SKP

Pripis uredništva: Opravičujemo se za zamenjavo imen, glede ocene, da ni šlo za kazen, pa ugotavljamo, da se z njo ne strinjajo niti nekateri ugledni člani SKP, kot na primer bivši tajnik Garavini.

ZADRUŽNA BANKA OPČINE
in
ZADRUŽNA BANKA NABREŽINA

sedaj
ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA
Ul. del Ricreatorio, 2
OPČINE - TRST
TEL. 040/21491
FAX 040/211879

Lira kot v petek, borzo pa zanima Montedison

MILAN - Dolar si čez konec tedna ni opomogel, vendar je praznično zaprtje ameriških trgov ponudilo dan premirja, ki je liri koristilo vsaj za to, da je zavrla svoje prosto padanje. Zeleni bankovec je včeraj na italijanskem denarnem trgu zdrsnil pod 1.600 lir, marka pa je ohranila petkov tečaj. Pozornost velja torej današnjemu razvoju na denarnih trgih, kjer bi moral dolar še pasti, medtem ko liri poznavalci za prihodnje dni obetajo nekaj kisika, ker sodijo, da bodo trgi ugodno sprejeli Dinijev manever.

Na milanskem borznem trgu so kazalci včeraj zmerno upadli (zadnji Mibtel je popustil za 0,75 odstotka), saj je sestanek potekel v znamenju valutne krize in negativnih gibanj na ostalih evropskih borzah. Obseg poslov se je drastično znižal (na 410 milijard lir), osrednja tema dneva pa je bila zamenjava v vrhu grupe Montedison, kjer je dosedanji predsednik, prof. Guido Rossi, ki je izpeljal sanacijo, prepustil mesto jeklarskemu industrijcu Luigiju Lucchiniju.

TRENDI / PO PODATKIH ISTATA ZA LANSKI DECEMBER

Decembra rekordna rast industrijske proizvodnje

Realna stopnja rasti se je povzpela na skoraj 15 odstotkov

RIM - Rast italijanske industrijske proizvodnje se veča iz meseca v mesec. Zadnji podatki zavoda Istat so za lanski december in kažejo, da se je stopnja industrijske rasti glede na december 1993 povečala za 6,1 odstotka, če pa upoštevamo, da je je imel lanski december z ozirom na predlanskega dva delovna dneva manj, je realno zvišanje proizvodne stopnje doseglo celo 14, 7 odstotka. Ta podatek dobimo, če število delovnih dni v lanskem decembru, ko jih je bilo 22, uravnavnamo na 20, kolikor jih je bilo decembra 1993, izračun pa nam pove, da se je dnevna proizvodnja zvišala za 14,7 odstotka.

Z ozirom na mesec prej, torej na november 1994, je konjunkturno zvišanje proizvodnje doseglo 5, 5 odstotka, povprečni lanski porast v primerjavi s predlanskimi podatki pa je dosegel 4, 9 odstotka. Pri tem je treba upoštevati, da je bila industrijska rast v prvem štirimesečju lani še zelo skromna, od maja naprej pa se je skokovito večala. Po sektorjih je največje povprečno letno zvišanje dosegla avtomobilska industrija (+19, 6 odstotka), sledi ji proizvodnja pisarniških strojev (+17,3%), mehanskih strojev in naprav (+10, 9%) in kovinska industrija (10,2%). Med sektorji, v katerih je prišlo do znižanja proizvodne ravni, pa je na prvem mestu izdelava transportnih sredstev, med katere ne sodijo avtomobili (-9, 3%), televizijskih sprejemnikov (-3,8%) in naftna industrija (-2,7%).

Glede na gospodarsko namenjenost se je lani najbolj povečala proizvodna dobrin za široko porabo, in sicer za 5,2 odstotka, skoraj enako rast je doživela proizvodnja vmesnih dobrin s 5,1-odstotnim zvišanjem, medtem ko se je proizvodnja v sektorju investicijskih dobrin povečala za 3,1 odstotka.

Take so torej letne primerjave, za lanski december v primerjavi s predlanskim pa veljajo naslednje stopnje industrijske rasti: najbolje se je odrezala avtomobilska industrija z 31,1-odstotnim porastom, na drugem mestu je proizvodnja mehanskih strojev in naprav (+19,7%), na tretjem proizvodnja gume in plastičnih mas (+18,4%), na četrtem pa najdemo metalursko industrijo (+15,9%). Manj so decembra lani glede na december 1993 proizvedli le v industriji radiotelevizijskih naprav in aparatov (-15,4%) in na področju precizne mehanike (-12,7%), vendar razlogov ne gre iskati v manjši živahnosti teh industrijskih vej, temveč v tržni zasičenosti, ki jo je povzročil lanski zastoj povpraševanja po blagu široke porabe.

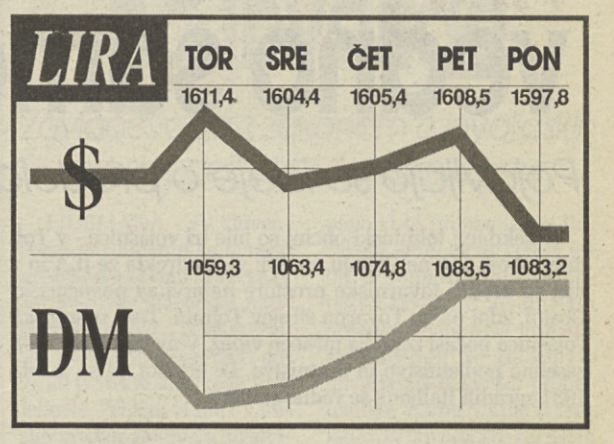

Po radiu o pravnih vidikih nepremičnin

TRST - Včeraj se je na Radiu Trst A v okviru dopoldanskega programa »Iz studia z vami« začel tedenski niz o hiši oziroma stanovanju. Danes ob 11.45 je na vrsti pogovor o nepremičninah s pravnega vidika, v katerem bosta sodelovala odv. Jože Škerk in dr. Stevo Kosmač za SDGZ, ki bosta odgovarjala tudi na vprašanja poslušalcev. Ti se lahko neposredno vključijo v oddajo, če zavrtijo št. 040/362875. Ob 9.30 bo odgovorna urednica revije Kras Ida Vodopivec govorila o skrbi za ohranitev kraške arhitekture, v sodelovanju z gospodarskim uredništvom našega dnevnika pa bodo poslušalci lahko prisluhnili pregledu gospodarskih novic.

DAVKI / DO KONCA FEBRUARJA

Odvisni delavci bodo tokrat prejeli nekoliko spremenjeni davčni obrazec

Delodajalci oziroma davčni zastopniki morajo do konca februarja izročiti odvisnemu delavcu obrazec 101 z navedbo vseh prejemkov, morebitnih zaostankov in odpravnine, ki je bila izplačana v letu 1994 in podvržena obdavčitvi pri izvoru. Anticipacija tega roka je bila nujna, da bi uslužbenci lahko do 31. marca izkoristili možnost poenostavljene davčne prijave na obrazcu 730 (če delodajalec zagotavlja to storitev), medtem ko se v nasprotnem primeru zaposleni lahko do 30. aprila obrnejo za davčno pomoč na katerikoli center CAAF.

Ministrstvo za finance je nekoliko spremenilo obrazec 101, na katerem so navedeni podatki o prejemkih delojemalcev, tako da so ukinili obrazec 102, ki je doslej ločeno evidentiral zaostanke in odpravnino. Obrazec 101 sestavljata dva dela: v prvem delodajalec navede razne oblike prejemkov, drugi del pa lahko izpolnijo odvisni delavci, ki želijo nameniti 8 promil davka IRPEF eni izmed navedenih ustanov za socialne ali humanitarne potrebe. Na obrazcu 101 ni letnice (v primeru prekinitve delovnega razmerja mora delodajalec izdati to potrdilo v roku 60 dni, kar pomeni, da lahko zajame tudi dohodke iz leta 1995), natisnjeni so le neobhodno potrebni podatki, zraven pa tudi prostor za navedbo prejemkov pri prejšnjem delodajalcu in za davčno poravnavo ob prekinitvi delovnega razmerja ali ob koncu leta. V posebnem odseku je mogoče navesti podatke o davčni pomoči, o znesku, ki je podvržen davku na zdravje (SSN), in evidentirati dohodke, ki so bili izplačani dedičem preminulega uslužbenca. (B)

NOVICE

V Vidmu predstavili sejem »Alimenta 95«

VIDEM - Na videmskem sejmišču bo od 4. do 8. marca deveti enogastronomski sejem Alimenta 95, ki si je z letošnjo izdajo zastavil cilj, da postane izložba živilskih proizvodov, gostinstva in hotelskih naprav vse skupnosti Alpe-Jadran. Štiri sejemske dni bo poživila tudi prireditev »Za mizo z Alimento«, na katero se je z večerno gostinsko ponudbo odzvalo že 25 restavracij iz vse Furlanije-Julijske krajine. Včerajšnja predstavitev v Vidmu pa ni bila bila prva, saj so bili sejem že predstavili v Celovcu, v naslednjih dneh pa bosta na vrsti še predstavitvi v Ljubljani in v Pulju.

Nova fizionomija videmskega živilskega sejma, ki naj bi tipičnost deželnih kmetijsko-živilskih proizvodov izkoristil za njihovo promocijo in komercialno razširjanje, temelji na kakovosti teh proizvodov, zraven pa se vrača v njihovo preteklost z obujanjem tradicije, kulture in folklore, kar naj bi jim dodalo vrednost in kompetitivnost. Ta zahtevni načrt je videmska sejemska ustanova pripravila v sodelovanju z deželnim zavodom za razvoj kmetijstva ERSA, s konzorciji za vina DOC in z združenji somelierjev.

Za javna dela lani skoraj 18 tisoč milijard lir

FIRENCE - Po »črnem« letu 1993 se je vrednost zakupov za javna dela lani povečala, čeprav ni niti približno dosegla rekorda iz leta 1991. Skupna vrednost lanskih zakupnih natečajev je dosegla 17.997 milijard lir, kar je za 2.563 milijard več kot leto prej, ko so zakupi v vrednosti 16.566 milijard dosegli najnižjo raven v zadnjem četrtletju. Če je bilo lansko leto v državnem povprečju slabše od rekordnega leta 1991, pa to ne velja za severno Italijo, ki je s 7.930 milijardami občutno presegla tudi takratno vrednost zakupov v znesku 6.060 milijard lir. Podatke so objavili včeraj v Firencah, kjer so govorili o telematskih sistemih za nadzorovanje javnih zakupov.

PRESELJEVANJE KAPITALOV / ITALIJANI V MONTE CARLU IN NA KARIBIH

Beg v davčne paradiže se nadaljuje kljub napovedim o strožjem nadzoru

Vzhodna Evropa klju olajšavam tujemu kapitalu ne ponuja najboljših po-

MILAN - Montecarlo in Karibski otoki so med najbolj priljubljenimi »davčnimi azili«, v katere se zatekajo Italijani. Veliko premožnih, a tudi zgolj bolje situiranih italijanskih državljanov si je tam pridobilo pravico do bivanja ali celo državljanstvo in ustanovilo svoje finančne družbe. V teh krajih sicer tovrstne družbe največkrat obstajajo samo na papirju, saj se posli običajno urejajo v domači državi. Ko govorimo o davčnih utajevalcih, nam misel navadno pohiti v Montecarlo, na Azurno obalo, kjer v tamkajšnjih nebotičnikih in na luksuznih jahtah kar mrgoli milijarderjev z vseh koncev sveta. Nič čudnega torej, da je pred časom v Italiji sprožila velik odmev napoved takratnega finančnega ministra Giulia Tremontija, da bo finančna uprava pošteno pregledala račune tistih Italijanov, ki imajo podjetja doma, živijo pa v katerem od tako imenovanih davčnih paradižev.

Od časa do časa beremo o tem ali onem finančniku, ki se je zatekel na bujne otoke v Karibskem morju, kjer tamkajšnje samostojne državice ponujajo vrsto davčnih in finančnih ugodnosti za tiste, ki se odločijo, da bodo tam živeli in prinesli kaj denarja v prazne državne blagajne. To se dogaja kljub temu, da so finančniki že zdavnaj ugotovili, da se jim boj splača investirati drugod, v sami Evropi in drugih gospodarsko uspešnih državah, katerih posebnosti privlačijo ogromne kapitale. Na prvem mestu je seveda Švica, v katero se je zateklo od tretjine do polovice vsega svetovnega denarja, ki je zbežal iz matične domovine. V Švici denar ni le na varnem, temveč je tudi davčno zavarovan. Zakoni so sicer različni od kantona do kantona in šele v zadnjem času je odpovedala tradicionalna švicarska tajnost, in še to le v primerih, ko v domači državi dokažejo, da gre za kriminal. To je lepo ponazorila italijanska podkupninska afera.

Finančnik, ki želi na svojo investicijo plačati čim manj davkov, se bo lahko usmeril v Luksemburg, v kneževino Lichtenstein, na Nozizemsko, v Dublin na Irskem in še v marsikatero državo Evropske unije. Angleški otočki, ki imajo nek svojstven status, kot npr. Jersey, Guernesey, Man in tudi polotok Gibraltar, niso več tako privlačni kot nekoč. V Karibskem otočju so Bermuda trenutno zelo vabljivi za zavarovalnice, med davčne paradiže pa sodijo še Panama, Liberia, Hong Kong, Singapur, Sejšelski otoki, Malta itd.

Marsikateri italijanski podjetnik gleda zdaj na evropski vzhod, vendar v teh primerih ne gre za denarne špekulacije, ampak predvsem za investicije v nakup in posodabljanje naprav, ki jih v vzhodnoevropskih državah nujno potrebujejo. Tujim finančnikom zato ponujajo vse možne ugodnosti, predvsem davčnega značaja. Vendar je investicija velikokrat tvegana, posebno zato, ker delovna sila ni najboljša in niti primerno disciplinirana. Marsikateri zahodni podjetnik se je zato kljub velikim olajšavam vrnil na zahod. Nemci so se ustavili predvsem na Češkem, na Madžarskem in v Sloveniji, zanima jih tudi Hrvaška, pa čeprav je tam položaj še vedno negotov. Enako velja tudi za Italijane, vendar njihovo zanimanje velja bolj Madžarski, Sloveniji in Hrvaški. V milanskem svetovalskem studiu Uckmar, enem najpomembnejših v Italiji, se posvečajo posebno slovenski zakonodaji na področju tujih vlaganj. Podobno kot zakoni drugih srednjeevropskih držav, imajo namreč tudi slovenski še vrsto vrzeli, to pa finančniku in podjetniku omogoča koristno investiranje svojega denarja, pravijo v Milanu.

Marko Waltritsch

ADRIA
ADRIA AIRWAYS
SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK
IZ LJUBLJANE V
FRANKFURT LONDON MÜNCHEN
ISTANBUL MOSKVO KOPENHAGEN
PARIZ RIM SKOPJE SPLIT
TIRANO DUNAJ ZÜRICH
Rezervacije in informacije:
ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312

BOVEC / NEKDANJE VOJAŠNICE

Vojaški objekti še vedno samevajo

Pojavljajo se ideje o predelavi ovčje volne

V nekdanji tolminski občini so bile tri vojašnice - v Tolminu, Bovcu in na Ciginju. Zadnji se je odrekla že JLA in v njej so uredili tovarniške prostore najprej za novogoriški Gostol, zdaj pa za Tovarno strojev Tolmin. Tudi tolminska vojašnica počasi izgublja mračen videz. V njej uspešno cveti zasebno podjetništvo in obrtništvo. Le bovška, ki so jo leta 1931 zgradili Italijani, še vedno sameva.

Trije veliki objekti so se kar sami ponujali, da bi v njih uredili brezcarinsko in brezdavčno cono po zgledu nekaterih evropskih držav. Nakaj prizadevanja v tej smeri je bilo. Za to rešitev si je prizadevala predvsem banka Hipa, ki je bila tudi lastnica bovških hotelov. Ko so hoteli dobili novega gospodarja so se ti načrti vsaj zaenkrat podrli. Da iz te moke ne bo kruha, je vse bolj prepričan tudi sedanji bovški župan Andrej Stergulc. Po njegovem mnenju je Hipa obupala pri čakanju na pridobitev licence za brezcarinsko in brazdavčno cono, saj bi sicer kot dober gospodar ne spustila hotelov iz rok. Lastnik bovške vojašnice je zdaj ministrstvo za obrambo. Kot je bilo že nekajkrat rečeno in napisano, hoče ministrstvo od treh stavb obdržati eno, in to najlepšo. Drugi dve pa naj bi prevzela bovška občina. Kako to urediti in kakšno dejavnost dati v te prostore se zaenkrat še ne ve. Bovški podjetniki in obrtniki ne kažejo veliko zanimanja za te objekte.

Nekakateri Bovčani - med njimi tudi župan - razmišljajo, da bi v teh stavbah uredili obrat za predelavo ovčje volne. S tem bi dali tudi več poudarka vse bolj živahno razvijajoči se ovčereji na Bovškem. Panogi torej, ki je bila pred časom močno razvita v tem delu Slovenije. O tem se bosta v kratkem pogovarjala tudi bovški župan Stergulc in obrambni minister Jelko Kacin.

Drugače je s tolminko vojašnico. Tam si je svoje poslovne prostore že uredilo 26 obrtnikov in zasebnih podjetnikov. V minulih dveh letih jim je (nekdanja) tolminska občina oddala 13 stavb s skupaj 7144 kvadratnimi metri pokritih površin. Zanimanje še traja, a je oddajanje prostorov ustavljeno, dokler se ne reši vprašanje, kdo bo upravljal s prihodnjo obrtno cono.

Vojko Cuder

Valter Pavlič o hudoumištvu na Slovenskem

IDRIJA - Predzadnja tema muzejskih večerov, ki bo drevi v predavalnici osnovne šole v Idriji, bo posvečena delovanju hudournikov na Slovenskem in na Idrijskem, kjer je ogroženost pred to nevarnostjo narave zelo visoka.

O tem bo predaval gozdarski strokovnjak Valter Pavlič iz Podjetja za urejanja hudournikov v Ljubljani. Vendar pa avtor ogroženosti pred hudourniki ne pripisuje le naravi. Za veliko škodo, ki jo narasle vode v goratih in hribovitih pokrajinah povzročijo ob hudih nalivih, je največkrat krivo neodgovorno človekovo ravnanje in poseganje v naravo. Njeno muhavost so veliko bolj spoštovali naši predniki, industrializacija in tehnološki razvoj pa ob vodnih ujmah pokažeta tudi slabosti človekovega ravnanja do narave. **(R. B.)**

KRANJ / KOMUNALNI ODPADKI

Krajani Tenetiš soglašajo z deponijo

Odpadke lahko odlagajo do 15. aprila

Krajani Tenetiš so se odločili, da lahko radovljiške, blejske in bohinjske odpadke še naprej skladiščijo v kranjski deponiji komunalnih odpadkov. Rok poteče 15. aprila letos.

Do takrat bi po napovedih bolje obveščenih morali določiti lokacijo regijske deponije komunalnih odpadkov, ki naj bi rešila (tudi) aktualne probleme smeti iz omenjenih treh gorenjskih občin. Konec tega meseca naj bi ministrstvo za okolje in prostor objavilo javni razpis, na katerega bi se za Gorenjsko javil poseben konzorcij, ki ga oblikujejo v teh dneh. Kot smo že poročali, bo omenjeno ministrstvo v prihodnosti podpiralo zgolj regijske načine reševanja skladiščenja komunalnih odpadkov in to v skladu s sodobnimi evropskimi merili, čemur ta hip v Sloveniji (še) ne ustreza nobena deponija.

Še vedno sveža tenetiška zgodba se je pravzaprav začela 15. januarja letos, ko sta kranjski župan Vitomir Gros in njegov radovljiški kolega Vladimir Černe podpisala dogovor, po katerem bi lahko komunalne odpadke iz nekdanje radovljiške občine ob odškodnini nadaljnje tri mesece vozili v Tenetiše.

Ko se je za dogovor javno razvedelo, so se tenetiški krajani razburili, saj so menili, da je podpis njihovega predsednika Marka Kokalja na pogodbi o skladiščenju smeti močno presegel njegova pooblastila. Na takratnem zboru krajanov so se potem le dogovorili, da radovljiških smetarskih tovornjakov en mesec ne bodo ustavljali, v tem času pa se mora ta občina prijaviti na razpis za regijsko deponijo.

»Mi smo svoje obveznosti do krajanov Tenetiš izpolnili,« pravi direktorica radovljiške Komunale Bernarda Podlipnik. Tako meni tudi prvi mož Tenetiš Marko Kokalj: »Krajani so sprejeli realizacijo pogojev, ki smo jih postavili Radovljici, in zdaj vsi skupaj čakamo objavo razpisa.« »Dovozi potekajo v skladu z osnovnim dogovorom in pri tem ne beležimo nobenih posebnosti,« pravi direktor kranjske Komunale Jože Pešak, ki bdi nad deponijo v Tenetišah, ki bo polna v dobrem letu dni.

Vine Bester

KRANJ / ISKRATEC

Tudi podjetje Iskratec se je znašlo med stečajniki

Po razpadu Iskrinega sistema so posamezna podjetja doletele zelo različne usode. Na žalost zaposlenih jih je kar nekaj našlo svoj konec v stečaju. Kot kaže nedavna odločitev kranjskega sodišča, je takšna usoda namenjena tudi Iskratecu, podjetju s skoraj štiristo zaposlenimi.

Včeraj je bila sicer skoraj polovica delavcev še vedno na svojih delovnih mestih, čeprav nihče ni znal odgovoriti, kaj in za koga po novem delajo. Praktično so po sodni odločitvi vsi na seznamu, ki gre na zavod za zaposlovanje. Stečaj Iskrateca po polomu Tekstilindusa, kjer je ostalo brez dela 1500 ljudi, predstavlja največji tovrstni dogodek zadnjih let na Gorenjskem. Uradnih informacij, kaj bo s proizvodnjo in ljudmi, zaenkrat še ni.

Direktor Srečo Vengar je bil včeraj ves čas »službeno odsoten«, stečajnega upravitelja Igorja Antauerja, ki je sicer iz Ljubljane, pa ravno tako ni bilo mogoče doklicati po telefonu v kranjskem podjetju, ki je (večinoma za tuji trg) izdelovalo tiskana vezja, mehanske dele in konstrukcije.

Vine Bešter

CERKNO / KULTURA

Župan Podobnik o kulturnem utripu

O perečih problemih delovanja društev in kulturnih ustanov

Na petkovem pogovoru o kulturnem utripu, ki ga je sklical župan Janez Podobnik, so se zbrali vsi, ki tako ali drugače soustvarjajo področje kulturnega življenja na Cerkljanskem.

Namen srečanja je bil po županovih besedah v tem, da še pred proračunsko razpravo v novi občini spregovorijo o problemih nadaljnjega delovanja društev in kulturnih ustanov, se seznanijo z možnostmi in razmerami, v katerih delujejo, z nadaljnjimi povezavami med občinama Cerkno in Idrija ter po možnosti začrtajo nove poti, s katerimi bi Cerkno ter Cerkljansko na področju kulture bolj dejavno zaživela. Na pogovoru so sodelovali predstavniki tamkajšnjih društev, osnovne šole, muzeja, knjižnice in glasbene šole, ki so nanizali nekaj odprtih vprašanj. Tako je predsednik cerkljanskega kulturnega društva Bojan Božič navzoče seznanil s sklepi občnega zbora društva, z njimi pa občinsko vodstvo opozarjajo na perečo problem razpadajoče kulturne dvorane. Tudi vodja Oddelka glasbene šole, Milojka Bizjak je novo občinsko vodstvo prosila za pomoč pri reševanju nevzdržnih razmer v sedanjih začasnih prostorih nad hotelskim bazenom, kjer nimajo niti klavirja. Za rojstni kraj slovenskega skladatelja Petra Jereba je velika škoda, da v kraju ni pevskega zbora, edini še delujoči zbor na Cerkljanskem pa je oktet France Bevk iz Otaleža, ki je lani praznoval 25-letnico.

Udeleženci petkovega srečanja so podprli pobudo za ustanovitev mešanega pevskega zbora v Cerknem, hkrati pa je župan obljubil pomoč tudi pri obnovi kulturne dvorane. V bogatejšo kulturno ponudbo kraja naj bi vključili tudi koncerte v farni cerkvi Sv. Ane.

Roman Bric

JESENICE / ŽELEZARSKE DRUŽBE

Slovenske železarne bodo začele sprejemati certifikate

Sindikatu Železarne Jesenice SKEI je direktor koncerna Andrej Kokalj posredoval novico, ki zadeva vse zaposlene, nekdanje zaposlene in upokojene. Dokončno so se odločili, da bo tudi v sistemu Slovenskih železarn mogoče uporabiti listine za nepopolno izplačane osebne dohodke kot tudi lastniške certifikate.

Če bo zakon o lastninjenju pravnih oseb in premoženja v lasti RS sprejet, bo do 20 odstotkov lastninskega deleža mogoče prodati zaposlenim, nekdanjim zaposlenim, upokojenim in družinskim članom za certifikate in listine za nepopolno izplačane osebne dohodke. Vsi upravičenci bodo lahko s certifikati in listinami kupili delnice koncerna. Nastala bo delniška družba, morda pa bodo vsi, ki bodo vložili certifikat prek družb pooblaščenk, zastopani kot družabniki tudi v lastni družbi, kjer so zaposleni zdaj. Listine za nepopolno izplačane osebne dohodke in lastniške certifikate bodo lahko uporabili vsi. Kdor bo želel, bo lahko za celotno vsoto odkupil delnice Slovenskih železarn ali delež v družbi pooblaščenki. Celoten postopek nameravajo v koncernu izpeljati do 30. avgusta letos. **(M. F.)**

Obnovitvena in olepševalna dela v portoroški Marini

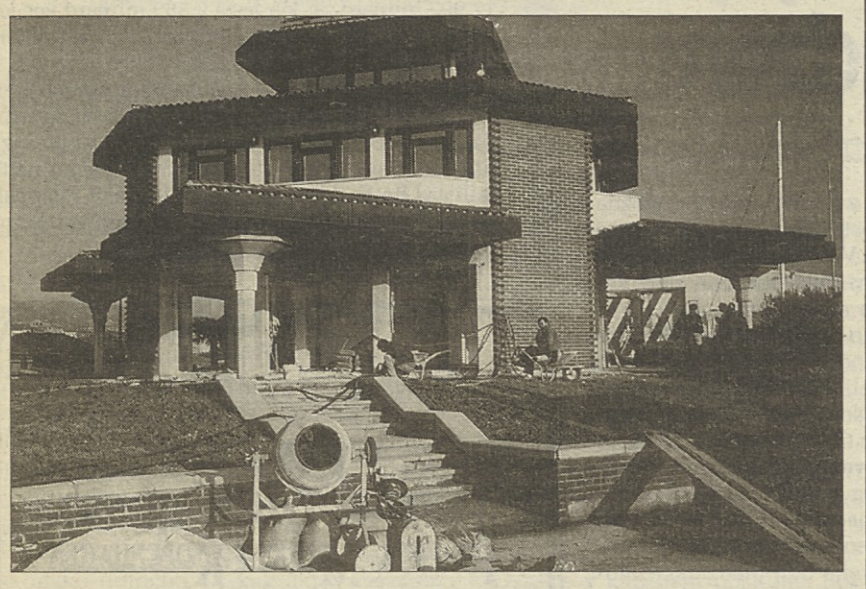

LUCIJA - Na objektih sosedov z grča Vesna - Turističnega podjetja Portorož (Casino) in hotelov Metropol - že vso zimo potekajo manjša obnovitvena in olepševalna dela.

V teh dneh sta najbolj na očeh urejanje teniškega središča, ki ga pripravljajo za teniški dvoboj Slovenija - Zimbabve za Davisov pokal konec marca, in obnova spodnjega dela upravne stavbe portoroške Marine (na fotografiji). V zvezi s slednjim je direktor TP Portorož Enes Lojo dejal, da so se za obnovo recepcije odločili, ker bi jo radi s sodobnejšo komunikacijsko mrežo bolj približali gostom. Prav tako naj bi odslej tudi posamezne službe v Marini prek recepcije delovale bolj usklajeno. Dela naj bi končali do 16. marca, stala pa naj bi osemnajst milijonov tolarjev.

Tekst in foto: Andrej Žnidarčič

LOKOVEC / VOZILA GORICA

Tovarna prosi občino za kredit

Gorica Elementi za ločitev od holdinga Vozila potrebuje denar

Na Goriškem je gospodarska kriza »zaprla« Cicibanove obrate v Kalu nad Kanalom in v Cerovem v Goriških Brdih ter Iskrine na Ligu in še kje.

Podobna usoda je grozila tudi obratu Vozil v Lokovcu, iz katerega je nastalo podjetje Gorica Elementi, d. o. o., ki še vedno deluje znotraj holdinga Vozila Gorica, katerega lastnik je sklad za razvoj in prestrukturiranje. Holding prav zdaj reorganizirajo z odpiranjem novega podjetja z imenom Nova Vozila. Lokovško podjetje v prestrukturiranje ni zajeto, zato se bo moralo kmalu soočiti z resnimi težavami, ki utegnejo, če ne bodo zavihali rokavov, privesti celo do stečaja. Zdaj je v podjetju zaposlenih 35 delavcev. S skladom za razvoj so se sporazumeli, da se bo podjetje Gorica Elementi, d. o. o., ločilo od holdinga Vozila Gorica in bo letos olastninjeno.

Da bi to lahko izvedli, so prosili mestni svet občine Gorica za posojilo v višini treh milijonov tolarjev, ki bi ga porabili za obratna sredstva. S temi bi ustvarili pogoje za normalno delo vseh že zaposlenih, obljubljajo pa tudi delo za novih petnajst delavcev. Za dodelitev posojila se je zavzel tudi župan Črtomir Špacapan. Na zadnji seji mestnega občinskega sveta so vlogo sicer obravnavali, odločitev o posojilu pa preložili na naslednjo sejo. **(V. C.)**

NOVICE S PRIMORSKE

Imenovanja

NOVA GORICA - Mestni svet občine Nova Gorica je na zadnji seji dal soglasje za imenovanje ravnateljev OŠ Milojke Štrukelj in Dornberk. Za ravnatelja prve je imenovan Mirko Brulc, ki je bil njen ravnatelj že doslej, za mesto ravnatelja OŠ Dornberk pa je dobil soglasje Janko Rednak, prejšnji ravnatelj OŠ Poljane v Ljubljani. Svet je imenoval tudi sedemčlanski strokovni odbor za delitev namenskih sredstev iz spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč. Njegov predsednik je član mestnega odbora, odgovoren za kmetijstvo.

Zimski glasbeni večeri

BOVEC - V petek ob 20. uri bodo prišli na svoj račun ljubitelji resne glasbe. V bovškem kulturnem domu bodo imeli priložnost prisluhniti koncertu iz cikla Zimski glasbeni večeri. Predstavil se bo Simfonični orkester Domžale Kamnik pod vodstvom dirigenta Aleksandra Spasiča in s solistoma Matejem Zupanom (flavta) in Zoranom Potočanom (bas).

Kje bo uradovala občina

DIVAČA - Vse nove občine imajo prostorske težave. Divaška se bo vselila v zadružni dom, kjer so tudi prostori KS. Prostori so v precej slabem stanju, zato jih bo treba najprej usposobiti. Največ preglavic jim bo povzročalo popravilo strehe, ki se ga bodo lotili že marca in bo stalo skoraj tri milijone tolarjev; denar bosta prispevala Komunalno stanovanjsko podjetje Sežana in stari sežanski proračun. Za zdaj še ne vedo, koliko denarja bodo potrebovali za ureditev notranjosti. Denar bodo skušali dobiti od države, ki je takšnim občinam, kot je divaška, za zdaj obljubila le denar za nakup najnujnejše opreme, kot so telefon, telefaks, računalnik s tiskalnikom in nekaj programov.

Novice zbral Vojko Cuder

PODALJŠANJE PORODNIŠKE SKOZI OČI ZDRAVNIKA

Med dopustom omogočiti stik z delovnim mestom

Obstaja vsaj pet možnosti, kako urediti to problematiko

LJUBLJANA - »Pobude za podaljšanje starševskega dopusta za nego in varstvo otroka nedvomno povečujejo pravice otrok v prvih letih življenja, vendar pa hkrati zmanjšujejo socialno integriranost roditelja (praviloma matere), ki ostane doma. Zaradi dolgotrajne in večkratne odsotnosti na delovnem mestu bi podaljšanje dopusta povečalo neenakost med moškimi in ženskami pri iskanju zaposlitve in zmanjšalo možnost žensk za uveljavljanje v poklicu in družbi nasploh.« Tako je svoj kompromisni predlog spremembe zakona o delovnih razmerjih začel profesor dr. Dušan Keber, njegov predlog, »ki si iskreno želi izboljšati sedanjo, nikakor ne najslabšo rešitev in zato upošteva tudi to stran problema«, pa je podprl Odbor za zdravstvo Liberalne demokracije Slovenije.

Dr. Keber meni, da je delo s skrajšanim delovnim časom za starše do konca tretjega leta otrokove starosti edini možni odgovor na uvodno dilemo, saj povečuje otrokove pravice, hkrati pa upošteva socializacijske in poklicne potrebe roditelja, ki ostane doma, pa tudi potrebe njegovega delodajalca. Glede izrabe tega določila bi morale obstajati različne možnosti.

Prva možnost zadeva štirimesečni porodniški dopust matere, nato pa zaposlitev očeta ali matere ali izmenično obeh s polovičnim delovnim časom do konca tretjega leta otrokove starosti. To bi bila ugodna rešitev za tiste družine, ki ne bi imele težav pri varstvu otroka za nekaj ur, ko sta oba starša odsotna.

Druga možnost bi bil štirimesečni porodniški dopust matere, nato pa polovična zaposlitev očeta in matere hkrati do konca dvajsetega meseca otrokove starosti. To bi bilo ugodno za družine brez kratkotrajnega varstva, saj ima otrok z izmenjavo med očetom in materjo zagotovljeno popolno varstvo, hkrati pa sta oba starša vključena v delovni proces.

Tretja možnost bi bila dopolnitev zdaj veljavne rešitve: porodniški oziroma starševski dopust za enega od staršev do največ dvanajst mesecev, nato pa zaposlitev s polovičnim delovnim časom do konca osemindvajsetega meseca otrokove starosti. Zadnji dve možnosti bi bila dvajsetmesečni dopust za matere samohranilke in kombinacija dopusta od najmanj štirih do največ dvanajstih mesecev z drugačnimi skrajšavami delovnega časa (na primer pet ali šest ur), pri čemer bi moral biti obseg pravic izenačen s prejšnjimi rešitvami.

Skrajšano delo bi bilo v dogovoru z delodajalcem mogoče opravljati bodisi v obliki skrajšanega delovnega dne bodisi z izmeničnim dnevnim ali tedenskim delom, pri čemer bi morala oče in mati napovedati svojo odločitev delodajalcu toliko prej, da bi mu omogočila iskanje nadomestnih zaposlenih. Roditelju bi v tem času pripadala polna zavarovalna doba. Denarni prejemki bi zajemali osebni dohodek, zmanjšan samo v sorazmerju s skrajšanjem delovnega časa, in polno nadomestilo izpadlega osebnega dohodka po vzoru dosedanje ureditve za dvanajst mesecev dopusta ali za sorazmerno daljše obdobje, če bi starša že v prvih dvanajstih mesecih namesto polnega dopusta uveljavljala skrajšan delovni čas. Za ostalo obdobje do končanega tretjega leta starosti bi država roditelju, ki bi izbral skrajšan delovni čas, zagotavljala vsaj plačevanje prispevka za pokojninsko dobo, v primeru boljših finančnih možnosti pa tudi del izpadlega dohodka. Samohranilkam bi zagotavljala polno nadomestilo za ves čas dopusta oziroma skrajšane zaposlitve.

V svojem predlogu dr. Keber prav tako poudarja, da bi bilo treba posebej obravnavati starše, ki se odločijo, da bodo sami varovali in negovali kronično bolnega otroka, ki bi ga bilo treba v nasprotnem primeru negovati v posebni ustanovi. Takemu roditelju bi morala država zagotavljati najmanj prispevek za pokojninsko dobo za ves čas, ko neguje otroka, poleg tega pa bi morala v vsakem posameznem primeru presojati, kolikšen del izpadlega dohodka pripada roditelju.

Predlog ima v primerjavi s pobudo za podaljšanje starševskega dopusta in v primerjavi z veljavno ureditvijo več prednosti, meni avtor pobude. Poleg temeljnega namena, da podaljša obdobje boljšega varstva in nege otroka, namreč omogoča, da posameznik ne bo predolgo izločen iz delovnega procesa. Skrajšani delovni čas zmanjšuje predvsem fizični obseg dela, ne pa kreativnosti, inovativnosti in tekmovalnosti, ki omogočajo poklicno napredovanje. Odpade tudi učenje ali vsaj prilagajanje spremembam delovnega procesa, ki sta potrebna po dolgotrajni odsotnosti z dela. Izostanka zaradi dopusta tudi ni mogoče enakovredno nadomestiti z novo zaposlitvijo. To velja zlasti za zahtevnejša delovna mesta. Če pa ostane tak posameznik zaposlen s skrajšanim delovnim časom, lahko sam uvaja v delo nadomestno zaposleno osebo, hkrati pa ostajajo delodajalcu vse njegove delovne izkušnje in intelektualni prispevek. S tem je poskrbljeno, da kakovost dela ne niha tako kot pri popolnem izpadu zaposlenih in njihovem nadomeščanju z novinci. Delodajalec se bo bistveno manj bal zaposlovati mlade ljudi (praviloma ženske), ki šele načrtujejo svoje družine. V večjih ustanovah je število teh ljudi precej stalno, zato bo mogoče vzdrževati večjo zaposlenost, ki bo preprečila, da bi posamezni začetek skrajšanega dela pomenil mrzlično iskanje nadomestila.

Delo s skrajšanim delovnim časom do konca tretjega leta otrokove starosti bo zmanjšalo odsotnost staršev na delovnem mestu zaradi nege bolnega otroka. Potreba po vrtcih se bo nekoliko zmanjšala, povečala pa se bo potreba po kratkotrajnejših oblikah varstva prek vsega delovnega dne. Številnejše bodo tudi oblike družinskega varstva oziroma medsebojne pomoči mladih staršev. Dejstvo, da se bo kljub povečanim otrokovim pravicam mogoče izogniti dolgotrajnim prekinitvam zaposlitve, bo omogočilo staršem, da bodo obdržali skoraj neokrnjen stik z delovnim in socialnim okoljem in s tem možnost za svojo strokovno rast in napredovanje. S tem se bo dejansko in ne zgolj na videz povečala verjetnost, da se bo za varovanje in nego svojega otroka odločalo znatno večje število očetov kot doslej, meni dr. Dušan Keber. V obeh primerih pa se bo vloga žensk v družbi nedvomno povečala.

(KaN)

Ženske zarad imaterinstva ne smejo biti prikrajšane za kariero (Foto: D. S./BOBO)

STRANKE / SNS

Vlada pozablja na invalide

Zavlačevanje z zakonom o invalidskih organizacijah ne koristi nikomur

LJUBLJANA - »V slovenskem parlamentu se mečejo iz razprave zakoni samo zato, ker jih vlaga Slovenska nacionalna stranka«, je na včerajšnji novinarski konferenci povedal prvak te stranke Zmago Jelinčič. Pri tem je imel v mislih predlog zakona o invalidskih organizacijah, ki ga je že pred pol leta v parlamentarno proceduro vložila SNS.

Odbor za delo, družino in socialne zadeve je omenjeni zakon zavrnil, ker naj bi vlada imela svoj predlog, ki invalidsko problematiko obravnava mnogo bolj kompleksno. Vendar se je izkazalo, tako Jelinčič, da vlada na tem področju še ni naredila nič, čeprav je imela več kot tri leta časa. Pred dnevi je namreč Jelinčič dobil dopis ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, v katerem ga vabijo na sestanek, kjer naj bi se dogovorili o imenovanju delovne skupine, ki bi pripravila predlog zakona ter določili, kdo bi vodil oziroma koordiniral pripravo zakona o invalidskih organizacijah. »Na ministrstvu za delo se zelo malo ukvarjajo z dejansko problematiko, razmišljajo le o tem, kako bi kupovali socialni mir«, je bil kritičen Jelinčič. Pri tem je še povedal, da je svet invalidskih organizacij lani junija poslal svoje stališče v zvezi s predlogom zakona o društvih, kjer je zahteval, da mora biti invalidska problematika obdelana v posebnem zakonu. Tudi parlamentarna komisija za vprašanja invalidov, ki jo vodi Danica Simšič, je menila, da je njihov zakon primeren za prvo obravnavo. Po Jelinčičevih besedah takšno zavlačevanje nikomur ne koristi, saj vsaj še leto dni ne bomo dobili zakona o invalidskih organizacijah.

Margareta Jarc

Za ošpicami doslej obolelo 236 ljudi

LJUBLJANA - Epidemija ošpic, ki je izbruhnila že septembra, v začetku tega meseca pa je zajela Slovenijo, je kot kaže v »mirujočem« stanju. Podatki, ki jih zbira Center za nalezljive bolezni pri Institutu za varovanje zdravja, namreč kažejo, da pa se stanje ne slabša.

Otroke cepijo po pogramu, pri čemer so posebej pozorni na tiste, ki so bili odklonjeni zaradi zdravstvenega stanja, na splošno pa poteka pregledovanje cepilnih kartonov. O novoobolelih ni podatkov, pravi predstojnica Centra za nalezljive bolezni dr. Alenka Kraigher. Od septembra do včeraj je bilo skupaj prijavljenih 236 obolelih, od česar okoli sto v letošnjem letu. Od objave epidemije so zabeležili nekaj primerov v ljubljanskih in mariborskih bolnišnicah, kjer so za obolele poskrbeli na infekcijskih klinikah, aktivnosti zdravstvene službe pa so predvsem usmerjene v cepljenje. V nekaterih dispanzerjih so se starši pritoževali in razburjali, da osebje ni imelo navodil za cepljenje proti ošpicam. Dr. Kraigherjeva pravi, da so bila poleg običajnih navodil, ki jih imajo že sicer, vodstvom zdravstvenih organizacij razposlana tudi posebna navodila, ki pa povsod niso pravočasno poskrbela, da bi ta prišla na pravo mesto. **(KaN)**

DRŽAVA IN KULTURA

Bo svet za kulturo izpolnjeval javne interese na tem področju?

Kot posvetovalno telo ga ustanavlja vlada

LJUBLJANA (STA) - Na osnovi zakona o uresničevanju javnega interesa na področju kulture je slovenska vlada sprejela sklep o ustanovitvi sveta za kulturo, ta pa je začel veljati ta teden po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Svet za kulturo bo strokovno posvetovalno telo slovenske vlade za obravnavo splošnih vprašanj kulturne politike. Vodil ga bo predsednik, imel pa bo osemnajst članov. Njihov mandat bo trajal štiri leta; vsaki dve leti bo imenovana polovica članov. Na prvi seji sveta bodo z žrebom določili, katera polovica članov bo imela dveletni mandat.

Osnovna naloga sveta za kulturo bo oblikovati vsebinska izhodišča in usmeritve za pripravo nacionalnega kulturnega programa, sodelovati pri pripravi tega programa, spremljati in ocenjevati njegovo izvajanje ter ocenjevati stanje in razvoj kulturnih dejavnosti. Svet bo obravnaval tudi zakonske predloge in druge predpise s področja kulture, dajal pa bo tudi pobude in predloge za urejanje drugih vprašanj na področju kulture. Stroške delovanja sveta bo pokrivalo ministrstvo za kulturo.

Predsednika in šest članov sveta bo imenovala vlada na predlog ministra za kulturo, in sicer izmed uveljavljenih ustvarjalcev, poznavalcev in javnih delavcev s področja kulture. Šest članov sveta bo imenovala vlada izmed kandidatov, ki jih predlagajo Kulturniška zbornica Slovenije ter strokovna in poklicna društva ali združenja s področja kulture, ki niso člani zbornice in imajo več kot sto članov. Šest članov pa imenuje vlada tako, da imenuje dva izmed kandidatov, ki jih predlaga SAZU, dva izmed kandidatov, ki jih predlagajo interesna združenja s področja ljubiteljske kulture, organizirana za območje države, ter po enega izmed kandidatov, ki jih predlagata italijanska in madžarska narodna skupnost v Sloveniji.

Zeleni telefon usposablja nove sodelavce

LJUBLJANA - Za nove sodelavce Študentskega zelenega telefona se je včeraj na medicinski fakulteti pričelo štirinajstdnevno usposabljanje. Po njegovem zaključku naj bi bili sposobni strokovno odgovoriti na vsa vprašanja, ki jim jih za reševanje svojih problemov postavljajo študentje in njihovi starši. Zeleni telefon je pričel delovati maja leta 1994, njegove brezplačne anonimne nasvete pa študentje lahko dobijo vsako popoldne. Kot nam je včeraj povedala nosilka projekta Zeleni telefon Eva Naglič, trenutno dobivajo veliko klicev dijakov, ki se po zaključku srednje šole še niso uspeli vpisati na fakultete in nimajo opravljene mednarodne mature. Ta matura bo letos potekala prvič, zaradi nje pa fakultete ne bodo imele sprejemnih izpitov. **(M. B.)**

DEMOKRATIČNI FORUM SLOVENIJE

Jernej Jung nadaljuje lov na prostozidarje

Tokrat jih vidi v novoustanovljenem Kulturnem forumu

LJUBLJANA - Socialdemokratska stranka Slovenije (SDSS) je v soboto v Cankarjevem domu ustanovila Kulturni forum. Znak oziroma logotip tega foruma pa je že povzročil javno polemiko med SDSS in Demokratičnim forumom Slovenije. Predsednik Demokratičnega foruma Slovenije (DFS) Jernej Jung namreč zaradi velike podobnosti znakov obeh forumov meni, da sta SDSS in iniciativni odbor za ustanovitev Kulturnega foruma logotip Kulturnega foruma ukradla demokratičnemu forumu. DFS meni, da gre pri tem za krajo intelektualne lastnine, kajti DFS je svoj znak maja 1994 registrirala kot svoj zaščitini znak pri Avtorski agenciji. Jernej Jung je včeraj napovedal tožbo, če kulturni forum ne bo prenehal uporabljati v soboto predstavljenega znaka.

In v čem se logotipa razlikujeta? Znak DFS je v obliki kvadrata z včrtanim krogom in trikotnikom. Znak Kulturnega foruma je prav tako sestavljen iz kavadrata, ki ima včrtan krog in trikotnik, le da trikotnikovi stranici sekata krog. Del znaka sta tudi črki K in F, v zgornjem delu pa je izpisana beseda kulturni forum. Kulturni forum kot kaže svojega znaka pri avtorski agenciji ni registriral, kajti ne njegov avtor prof. Janez Bernik, ne generalni tajnik SDSS Branko Grims včeraj za tako registracijo nista vedela. Tiskovna predstavnica SDSS Nika Dolinar včeraj ni zanikala, da sta si znaka obeh forumov podobna. Vendar, kot pravi Dolinarjeva, znaka nista enaka. Krog, element in trikotnik, pa so že od časov renesanse naprej priznani kot osnovni elementi likovne govorice. Najbolj priznana je uporaba teh treh likov v različnih študijah Leonarda da Vincija. Dolinarjeva meni, da bi Jung torej moral avtorsko zaščititi vse geometrijske like, šele potem bi lahko preganjal vse, ki bi jih v kakršnikoli kombinaciji uporabili. Na včerajšnji novinarski konferenci pa je Jernej Jung povedal, da je Demokratični forum Slovenije za svoj znak in logotip načrtno izbral prostozidarski simbol, da bi v svojem načrtnem razkrivanju vseh tajnih lož v Sloveniji ugotovil, katero bo prvo premamila skušnjava, da bi si prilastila svoj simbol.

Mateja Bertoncelj

PRED SREČANJEM Z MOCKOM:

Thaler soočen z ostrimi protesti svobodnjakov

Grasser: »7.člen je izpolnjen«

DUNAJ - Kritično stališče do avstrijske manjšinske politike, ki ga je izrazil novi slovenski zunanji minister Zoran Thaler **(slika spodaj)** v pogovoru za včerajšnjo izdajo dunajskega dnevnika »Kurier« (približno 800.000 bralcev dnevno - op. ured.), močno

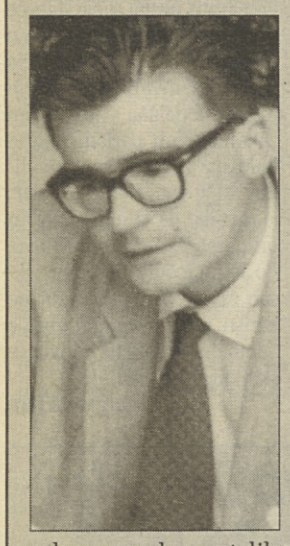

odmeva ne le v ostalih avstrijskih medijih, temveč tudi pri politikih, še posebej na Koroškem.

Svobodnjaški namestnik koroškega deželnega glavarja Karl-Heinz Grasser je Thalerjevo kritiko v zvezi z manjšinsko politiko v izjavi za tisk zavrnil in menil, da so »brez izjeme izpolnjena vsa določila 7. člena Avstrijske državne pogodbe«, hkrati je pozval slovenskega zunanjega ministra , naj pride na Koroško in se »osebno prepriča o dobrem sožitju med obema narodoma na Koroškem«. Menil je tudi, da je položaj nemško govoreče manjšine v Sloveniji nezadovoljiv ter da slovenska vlada slej ko prej »masivno diskriminira staroavstrijsko manjšino«. Poslovodečega deželnega glavarja Michaela Ausserwinklerja (Zernatto je na dopustu) pa je pozval, naj uradno protestira proti Thalerjevim izjavam.

Tudi (svobodnjaški) 3. predsednik državnega zbora Haupt je izjavil, naj Avstrija šele tedaj podpre prizadevanja Slovenije za vstop v Eevropsko zvezo (EZ), če bo Ljubljana zadovoljivo rešila vprašanje pravic oz. položaj nemško govorečih Staroavstrijcev. Zahteval je ureditev njihovih pravic na ustavnopravni ravni.

Zunanji minister Thaler je v pogovoru za »Kurier« med drugim poudaril, da so odnosi med Slovenijo in Avstrijo sicer »zelo dobri«, da pa je vprašanje položaja slovenske manjšine na Koroškem še vedno »nezadovoljivo rešeno«.

Glede današnjega srečanja s svojim avstrijskim kolegom Aloisom Mockom na Dunaju pa je Thaler dejal, da si pričakuje, da bo Avstrija podprla slovenska prizadevanja za čimprejšnjo vključitev Slovenije v Evropo oz. Evropsko zvezo. Nemški zunanji minister Klaus Kinkel da mu je tozadevno zagotovil »polno podporo«, je dejal novi slovenski zunanji minister v Kurierju». **Ivan Lukan**

DOM V TINJAH / PREDSTAVLJEN PROGRAM ZA PRVO POLLETJE 1995

V znamenju obletnic

Serija predavanj ob 50-letnici ustanovitve 2. republike, vrnitve izseljenih koroških Slovencev ter 40-letnice ADP

IVAN LUKAN

CELOVEC - Leto 1995 je leto pomembnih obletnic; - 50 let je minilo od konca vojne in poraza nacifašizma v Evropi, pred 50 leti je bila ustanovljena 2. avstrijska republika, za koroške Slovence pa sta še posebnega pomena 50. obletnica vrnitve slovenskih izseljencev iz nemških taborišč in 40-letnica podpisa Avstrijske državne pogodbe, pogodbe, v kateri so zapisane pravice Slovencev na Koroškem in Štajerskem ter gradiščanskih Hrvatov.

Leto spominov in spominjanja bodo koroški Slovenci oblikovali s številnimi prireditvami in proslavami, na sporedu so tudi številni znanstveni simpoziji in predavanja s ciljem,da bi se dogajanja pred pol stoletjem kritično in - iz vidika manjšine - tudi samokritično obdelala. Prav kritičnem pristopu polpretekle zgodovine koroških Slovencev je namenjen tudi največji del te dni predstavljenega programa Doma prosvete »Sodalitas« v Tinjah za prvo obdobje leta 1995.

Serijo prireditev na temo »50 let druge avstrijske republike - Avstrija in njene nacionalne manjšine« je predstavil vodja oddelka za vzhodno in jugovzhodno Evropo na celovški univerzi Andrej Moritsch, projekt »1945 - 1995:50 let po vrnitvi slovenskih izseljencev« direktor Slovenskega znanstvenega instituta (SZI) v Celovcu Avguštin Malle.

Predavanja na prvo temo bo odprl Moritsch sam (7. marec), v drugem predavanju se bo Teodor Domej lotil teme »Koroška 1945 - 1955: neuresničljiva vprašanja« (28. marec), ustavni strokovnjak Heinz Tichy iz Dunaja bo govoril o »Določilih 7. člena Avstrijske državne pogodbe in njene realizacije« (11. april), »Perspektive avstrijskih narodnih manjšin v Evropski zvezi« pa bo analiziral profesor Jože Pirjavec s tržaške univerze (2. maj). Serija bo 23. maja zaključena z okroglo mizo na temo »Koroški Slovenci v EZ-Avstriji«. Na njej bodo sodelovali znani politologi, zgodovinarji, ekonomisti, itd. Celotna serija predavanj naj bi kasneje izšla tudi v obliki znanstvene publikacije.

Andrej Moritsch o projektu: »Petdeset let je primeren čas tako za bilanco kot tudi za pogled v prihodnost. To še posebej pod vidikom, da je Avstrija z začetkom leta 1995 postala članica Evropske zveze, mlada suverena država Slovenija pa se prizadeva za čimprejšnji vstop v to zvezo. Tudi koroški Slovenci so se znašli v novem in zelo spremenjenem položaju. Postavlja se vprašanje, ali bodo ta novi položaj znali tudi koristiti?«.

O prireditvah s tematskim težiščem 50-letnice vrnitve izseljenih koroških Slovencev iz nemških taborišč bomo še obširno poročali, prav tako o ostalem izobraževalnem programu tinjskega izobraževalnega doma, ki žal ni deležen nikakršne podpore dežele Koroške.

Na sporedu so mdr. jezikovni tečaji za tujce (vodstvo prof. Robert Saxer), serija pireditev pod naslovom »Kaj je življenje?«, za katero je odgovoren pedagoški sodelavec tinjsekga doma Martin Pandel, cikel predavanj »Slikanje in glasba v Evropi« (vodstvo Cornelius Dingsa, strokovnjak za umetnost in glasbo), ter serija literarnih večerov pod geslom »Naša beseda - naša domovina«.

Rektor tinjskega izobraževalnega doma »Sodalitas« Jože Kopeinig (sredina) z vodij posmeznih projektov. Z leve: Martin Pandel, Andrej Moritsch, Robert Saxer, Cornelius Dingsa. slika : Walter Fritz

ES / STOJSIĆ

»Pravice manjšin še bolj utrditi«

STRASBOURG - Državna poslanka in govornica manjšin pri avstrijskih zelenih Terezija Stojsić je v okviru 45. zasedanja Sveta Evrope (SE) v Strasbourgu bila izvoljena kot redni član komisije za vprašanja varstva okolja ter kot nadomesten član komisije za socialna vprašanja ter vprašanja migracije in beguncev.

Ob nastopu svoje funkcije v organih Sveta Evrope je gradiščanska Hrvatica poudarila, da se bo pri svojem delu osredotočila predvsem na aktualna vprašanja človekovih pravic ter manjšin.

Stem v zvezi izpostavila, da je prav Svet Evrope bil doslej tisti organ, ki je problematiki manjšin in migracije posvetil največ pozornosti.

Kot konkreten cilj je državna poslanka zelenih v avstrijskem parlamentu označila krepitev zaščite manjšin v obliki sklenitve dodatnega protokola k Evropski konvenciji o človekovih pravicah.

Ta dodatni protokol naj bi izboljšal tudi položaj migrantov v Evropi izven njihovih matičnih držav, je v izjavi za javnost še poudarila državna poslanca in manjšinska govornica avstrijskih zelenih. (I.L.)

ISTRA

Referendum o Opatiji, Cresu in Lošinju

GORAN MORAVČEK

OPATIJA - Istrski regionalisti, ki zahtevajo avtonomijo polotoka »v naravnih mejah«, so razpisali referendum o priključitvi Opatije z okoliskimi naselji ter otokov Cres in Lošinj k Istri. Čeprav je na Hrvaškem v tem trenutku vloženih skoraj 200 različnih zahtevkov za spremembno notranjih meja med mesti, občinami ali županijami, je deležna zahteva Istrskega demokratskega sabora (IDS) največ pozornosti.

Velika večina ljudi, ki ne živijo v Istri, spremlja početje vodje IDS Ivana Jakovčića in njegovih sodelavcev z velikim nezaupanjem, saj »v notranjosti« prevladuje mnenje, da deluje najmočnejša istrska stranka proti državnim interesom. Hrvatje se bojijo, da bi utegnila Istra s tako avtonomno oblastjo, kot jo zahteva IDS, že kmalu postati novo krizno žarišče. Jakovčić si namreč Istro predstavlja kot čezmejno regijo, ki bi se tako ozemeljsko kot tudi politično raztezala od Preluka pri Opatiji do italijanskega mesta Milje.

Regionalisti so v Opatiji ter na Cresu in Lošinju napovedali skorajšnji referendum, na katerem bodo prebivalci odločili, ali želi še naprej ostati v reški regiji ali se želijo priključiti Istri. O ustavnosti referenduma je dvakrat razpravljalo tudi hrvaško ustavno sodišče in obakrat razsodilo v prid regionalistov. Jakovčić mora torej le počakati na ugoden trenutek za korak, ki bo na Hrvaškem nedvomno dvignil veliko političnega prahu.

Regionalisti so referendum kot eno od možnosti samoodločanja uvrstili v svoj statut, ki so ga pred nedavnim podrobno prebrali tudi hrvaški ustavni sodniki in ukinili več, po njihovem mnenju spornih določb. Določbo o možnosti razpisa referenduma na veliko veselje regionalistov niso oporekali, saj je ustavno sodišče s svojo odločbo posredno potrdilo tudi veljavnost opatijskega mestnega statuta.

Del prebivalcev tega turističnega mesta, ki so že nekaj časa v sporu z enim od najvidnejših članov IDS, županom Axlom Luttenbergom, je namreč vložil zahtevo, naj iz mestnega statuta črtajo določbo o razpisu referenduma, na katerem bi se lahko prebivalci Opatije odločali o tem, pod katero regijo, oziroma županijo spadajo. Spor se je končal na hrvaškem ustavnem sodišču, saj so tožniki menili, da lahko o spreminjanju notranjih meja odloča smao sabor. Ustavni sodniki pa so menili drugače. Če državljani želijo, so menili sodniki, lahko razpišejo referendum o tem, v katero enoto lokalne samouprave naj bi sodilo njihovo mesto.

Istrski regionalisti so prepričani, da se bodo prebivalci Opatije, Lovrana, Moščenicke Drage, Matulja, Cresa in Lošinja izrekli za priključitev k Istri.

»Prav nič napačnega ne bo, če bo referendum uspel. Posamezniki nas sicer strašijo, da ne bodo mogli naši otroci hoditi v reške šole in da nam bodo v reški bolnici zaprli vrata. Take trditve so popolnoma neosnovane, saj je vseeno, v kateri županiji živimo. Vsi smo namreč še vedno v isti državi,« meni Srečko Sobot, eden od vodilnih članov IDS v Opatiji.

Ivan Jakovčić, ki pravi, da njegova stranka pooseblja »gibanje za novo Istro«, zatrjuje, da z referendumo prav nihče »ne cilja« na spremembo meddržavnih meja. Obenem napoveduje tudi »nekonfliktno izvedbo referendumov«, na katerem se bodo Istrani odločili o tem, ali želijo tako avtonomijo kot jo predlaga IDS ali ne.

»IDS želi Istro, v kateri bodo ljudje živeli varno - tako duhovno kot tudi gmotno. Danes smo seveda še daleč od postavljenih ciljev. Ne živimo namreč v miru, vedno tanjše pa so tudi naše denarnice. Prav zato mora Istra dobiti avtonomijo, da bo lahko samostojno razpolagala z lastnimi prostorskimi in materialnimi viri,« meni Jakovčić, ki trdi, da temelji predlog regionalistov za povezovanje hrvaškega, slovenskega in italijanskega dela polotoka na idejo o evroregiji, ki je po njegovem predpogoj za nadaljnji razvoj Istre.

Med Hrvati pa je tudi veliko takih, ki so prepričani, da hočejo istrski regionalisti izigrati državne interese. Za državo, ki je še vedno v vojni in nima oblasti nad skoraj četrtino svojega ozemlja, so taki pomisleki verjetno povsem razumljivi. Prav iz teh pomislekov izvirajo tudi strahovi, da bi utegnila Istra namesto »mostu za sodelovanje« postati velik mednarodni kamen spotike. Globoke zgodovinske rane, še posebno v odnosih med Hrvati in Italijani, so namreč le navidezno zaceljene.

Goran Moravček

MADŽARSKA

Pomankanje krompirja

Vlada se je morala odločiti za brezcarinski uvoz

BUDIMPEŠTA (AFP) - Hudo pomanjkanje krompirja na Madžarskem je vzrok, da so cene po novem letu močno poskočile, tako da kilogram krompirja prodajajo po sto forintov (0, 90 dolarja), kar pomeni, da so trikrat višje kot ob koncu lanskega leta. Vlada se je odločila za brezcarinski uvoz 30 tisoč ton krompirja, saj so ga lani pridelali kar za 20 odstotkov manj. Po poročilu madžarskega ministrstva za kmetijstvo so v letu 1994 pridelali med 700 do 800 tisoč ton krompirja. Tisk pise o črnem trgu krompirja. Kot navaja dnevnik Magyar Hirlap, trgovci skrivaj uvažajo krompir izredno slabe kakovosti iz Romunije, ki ga potem prodajajo po okoliskih vaseh ob romunsko-madžarski meji po 50 forintov (0, 45 dolarja) za kilogram tega osnovnega živila madžarske kuhinje.

Mumije iz 18. stoletja

BUDIMPEŠTA (AFP) - Kot je sporočila agencija MTI, so v kripti neke cerkve v Vacu (30 kilometrov severno od Budimpešte) odkrili 152 mumificiranih trupel iz 18. stoletja. Trupla z vsemi oblekami in predmeti, s katerimi so bila pokopana, so se ohranila zaradi ugodnih klimatskih razmer. Pokojniki so bili pokopani v kripti med leti 1730 in 1808, kot so ugotovili etnografi.

SEZONA GM

Sodobni zvoki harmonike Corrada Rojaca

LUISA ANTONI

Drevi je na vrsti šesti koncert iz letošnje abonmajske sezone Glasbene matice. Na oder tržaškega Kulturnega doma bo tokrat stopil glasbenik Corrado Rojac. Tržaški harmonikar, ki je sicer že jeseni l. 1994 solistično debitiral v sklopu cikla Srečanj s sodobno glasbo, je prvi italijanski absolvent iz harmonike, saj je v lanskem šolskem letu diplomiral na konservatoriju v Firencah. V zadnjih časih je Rojac usmeril svojo glasbeno delovanje predvsem k ovrednotenju harmonike, ki postaja v zadnjih desetletjih polnopravni koncertni instrument; harmonika vzbuja namreč zanimanja v sodobnem kompozicijskem svetu.

V drugi polovici našega stoletja je glasba doživela globoko preobrazbo, ki je omogočila iskanje novih poti in novih zvočnosti: tako so skladatelji svojo pozornost usmerili tudi do takih instrumentov, ki izhajajo iz ljudske tradicije.

Corrado Rojac bo drevišnji koncert pričel z drugo »Toccato« italijanskega skladatelja Girolama Frescobaldija (1583-1643); le-ta je namenil svoje kompozicije »instrumentu s tipkami«, kar po mnenju Corrada Rojaca opravičuje tudi njegovo harmonikarsko podajanje. Ostali del sporeda pa spada v strogo sodobnost. Najprej bo Rojac izvedel tri skladbe iz »Komorne suite« sovietskega kompozitorja Vladislava Zolotarjova. Zolotarjov se je rodil l. 1942, l. 1975 pa si je vzel življenje. Svojo glasbeno pripravo je izpopolnil v Magadanski glasbeni šoli, kjer je diplomiral iz harmonike. Svoje kompozicijko znanje pa je Zolotarjov pridobil pri Ščedrinu in Hrenikovu, ki sta s svojim delovanjem globoko vplivala na razvoj sovjetske glasbe. Sledila bo skladba »Metamorfoze« švedskega skladatelja Torbjorna Lundquista, ki prepričljivo udejani prepletanje jazzovske tradicije z dosežki sodobne glasbene govorice. Skladba je sicer nastala za znanega harmonikarja Ellegaarda, ki je s svojim koncertnim delovanjem vzpodbudil masikaterega skladatelja.

Drugi del koncertnega sporeda je v celoti posvečen ruski glasbeni ustvarjalnosti: najprej bo Rojac predstavil »Sonato»Anatolia Kusjakova (r. 1945), v kateri izraža ruski skladatelj orkestersko zamisel v masivni zvočni konstrukciji. Koncert pa bo Rojac zaključil z delom »De profundis« ruske skladateljice Sofije Gubajduline (r. 1931), ki spada v skupino najvažnejših sodobnih glasbenih ustvarjalcev. Posebej velja omeniti, da bo Corrado Rojac predstavil tudi svojo skladbo Drammatico, ki jo sam opisuje kot »osvetlitev ene same glasbene zamisli, v continuumu brez izhoda«.

SATIRA

Grillov pikri humor ni prizanesel niti Tržačanom

MATEJKA GRGIČ

Pred tržaško športno palačo se je dolga vrsta ljudi vila že uro pred začetkom Grillovega showa. Z (dragimi) vstopnicami v roki so mahali redarjem, ki so mirili smeha in zabave željno množico. Pogled na notranjost športne palače je bil kar se da veličasten: ljudi je mrgolelo, vsi so hiteli iskati najprimernejše mesto, otroci so klicali starše, redarji so prigovarjali gledalcem na tribunah, naj se stisnejo, da bo prostora za vse. Samo tisti srečneži, ki so si zagotovili sedež v parterju, kjer so bili prostori oštevilčeni, so si lahko privoščili še kavico ali krompirček.

Beppe Grillo je na oder stopil točno ob devetih. Publika ga je navdušeno pozdravila in nekateri (med njimi tudi podpisana) so se začeli smejati, ne da bi sploh čakali na prvo puščico. Toda luči se še niti niso ugasnile, ko je Beppe Grillo že "zbodel" občinstvo: »Moj bog, kakšno mesto je tale vaš Trst! In kakšna je šele vaša govorica, za katero ste prepričani, da jo razume celi svet! Imate sladki Miramàre, pa mu pravite Mìramar. In kaj jeste? Potìci, pipìci, čičìči (najbrž je mislil na čevapčiče). Ah, ti Tržačani! Imenujete se Cosulich in sovražite Slovane (v originalu: Vi chiamate Cosulich e poi odiate gli...gli... slavi!)« Tako so bili torej že od vsega začetka moji dvomi razpršeni. Še preden bi se predstava začela, sem se namreč spraševala, ali bo prodorni komik omenil pristno tržaško "italijanskost". Publika se je smejala, nekateri so celo zaploskali. Da zmore smeh tja, kamor zdravi pameti ne uspe?!? V nadaljevanju so svoje dobili tudi župan Illy (»Začeli ste s Habzburžani, pristali ste pa pri Madžaru...«, se je Grillo obreknil ob županovo poreklo) in melonarji (»Povedali so mi, da so v Trstu ustanovili celo eno izmed prvih desničarskih lig, tako zvani Melòn!«).

Od melonarjev smo nato preselali na Berlusconija in njegovo vlado, s posebnim poudarkom na figuri bivšega ministra Previtija, ter na otroke nekdanjega premiera, ki so bili za časa vladavine slavnega očeta predmet svojevrstne prisege.

Zanimiv človek, tale Grillo. Svojih političnih oz. ideoloških prepričanj spoh ne skriva, pa tudi jasno jih nikoli ne razodene. S svojim strupenim jezikom in preprostim načinom izražanja zabava množice po vsej Italiji, toda njegov repertoar ni smešen, prej tragičen: gnila politika, smrdljivo okolje, za katero se nihče več ne zmeni, intrige velikih finančnih

podjetij. Toda iz vseh muh sodobne družbe, nad katero tako radi zdihujemo, zna Genovčan splesti zanimivo satiro, ki gledalca zabava in pretrese. Kaj bi z dramatičnimi toni, ki nam jih vsak dan ponujajo politiki in njihovi pristaši! Ljudstvo si želi smeha! Je torej Grillov show nekaj v zvezi z antičnim geslom panem et circenses? Ne, prej obratno: njegov spektakel ima namen (ki ga tudi komik sam rad poudari), da prebudi zaspano občinstvo, ki je vse premalo vajeno razmišljati.

Ni ga področja, ki bi Grilla ne privabilo: celo bioetika, spolna revolucija in nabirka prispevkov za boj proti rakastim obolenjem so prišle na svoj račun. »Nikomur ne dajte svojega denarja. Na nobene javnomnenjske raziskave ne odgovarjajte. Vsi so vas pripravljeni prodati za par lir. Mojega sina so prodali že v bolnici: tri dni po njegovem rojstvu sem po pošti prejel reklamne letake za otroško hrano, za igrače...« Se najmanj je bilo seveda prizaneseno političnim lobbyjem (predvsem takim, ki se skrivajo pod kapucami lože P2), njihovim spletkam in špekulacijam.

Ena najbolj zabavnih, pa tudi najbolj efektnih točk, je bila prav gotovo predstavitev novega avtomobila, ki oddaja iz svoje izpušče cevi - vodno paro. Tak avtomobil ni, po besedah Beppeja Grilla, samo scenska izmišljotina, pač pa dejanski prototip vozila prihodnosti: »Da ne bo dvomov,« je poudaril Beppe, »v Trst sem se pripeljal prav s tem vozilom, ki brez težave potegne na 110 km/h.« Ekološki avtomobil je izum nekega Svicarja, ki se (da bi bila mera polna) sam oskrbuje z električnim tokom. Za uspešnejši prikaz je komik v izpušno cev vtaknil nekaj Viksa, tako da je dvorana prijetno zadišala (tako so povedali srečneži iz prvih vrst, do mene je prišlo bolj malo duha po evkaliptusih).

Grillov nastop je trajal nekaj manj kot dve uri, a občinstvo se ni in ni hotelo posloviti. Nazadnje so se vendarle prižgale luči, ekran, na katerem smo lahko tudi najbolj oddaljeni od odra natančno spremljali vsako potezo, je postal temen. Množica je zopet začele riniti proti vratom, toda tokrat z obratne smeri. Skušala sem se prebiti do zvezdnika, a ta je medtem že izginil za krdelom redarjev, visokih in močnih, ki so branili vhod v zakulisje. Škoda; rada bi ga bila vprašala, kdo mu je povedal tisto o Cosulichih in ... Slovanih.

REM: začenja se italijanska turneja

»Pošasti« rocka so torej v Italiji. Po zelo uspešni azijski turneji so pred nekaj dnevi Američani skupine R.E.M. začeli dolg ciklus evropskih koncertov. Pred navdušeno množico so nastopili v Madridu in Barceloni, sinoči pa so v Turinu uvedli italijanske nastope. Povpraševanje vstopnic za koncerte skupine je bilo tako veliko, da so načrtovanim štirim koncertom dodali še dva datuma. R.E.M. bodo tako igrali jutri in v četrtek v Rimu (Palaeur), v soboto in nedeljo v Milanu (Forum), v ponedeljek pa v Bologni (nova športna palača v Casalecchiu). Prvi rimski in prvi milanski koncert sta popolnoma razprodana, precej prostih mest je za milanski nedeljski nastop, nekaj mest pa se še dobi tudi za Bologno. Informacije dobite po telefonu na št. 02/487097.

Koncerti se bodo začeli ob 20.30 z nastopom predskupine, in sicer zelo dobrega ameriškega benda Grant Lee Buffalo, Michael Stipe in tovariši pa bodo stopili na oder ob 22. uri.

Univerzitetni študentje Peter Buck (kitara), Bill Berry (bobni), Mike Mills (bas in klaviature) in John Michael Stipe (glas) so ustanovili rock bend Rapid Eye Movement (R.E.M.) na Georgia University v mestecu Athens. Kot underground skupina so nastopali po univerzah in raznih klubih, zaradi čiste glasbe in ironičnih besedil pa so se uveljavili kot najboljši krajevni bend. Njihovo prvo ploščo, Radio free Europe, je slišal Miles Copeland, direktor mlade in aktivne producentske hiše IRS, s katero bodo ostali do leta 1987. Njihov prvi album Murmur je izšel leta 1983, revija Rolling Stone ga je proglasila za najboljšo ploščo leta. Pot do uspeha je bila začrtana. Začeli so nastopati kot predskupina na ameirških koncertih skupine Police, v Angliji so jih zelo dobro sprejeli. New Musical Express jih je označil za najbolj vitalno ameriško skupino. Reckoning, Fables of the reconstruction, Lifes reach pageant in Document so bili izredno uspešni albumi. Njihov rock je zelo originalen. Vsebuje prvine iz underground glasbe šestdesetih let (vpliv Velvetov), folk pesmi Byrdsov, rock'n'rolla Credensov, elemente new wave glasbe in nekaj psihedelije. Zelo so pozorni na kakovost glasbe, zvoki so čisti. Besedila govorijo o vsakdanjih problemih, večkrat so kratki prikazi problemov mlajše generacije.

Leta 1988 so prešli pod okrilje Warner Brossa. Izdali so ploščo Green, ki je dosegla izjemen uspeh vsepovsod po svetu. Sledila je enoletna svetovna tura, ki jih je pripeljala tudi v Italijo, kjer so prav tako poželi uspeh. Od takrat, in to je celih pet let, R.E.M. niso več nastopali. Millis, Buck in Berry so se leta 1990 pridružili kantavtorju Warrenu Zevonu in so ustanovili skupino Hindu Love Goods. Največji komercialni uspeh skupine R.E.M. je iz leta 1991. Album Out of Time je bil več tednov na prvem mestu top lestvic v najmanj dvajset različnih držav. Automatic for the People (1992) je v tem smislu nadaljeval tradicijo. Melodični rock skupine iz Athensa je še enkrat prevzel mladino na vseh celinah. Pred nekaj meseci je izšla zadnja plošča Monster, ki je delno različna od prejšnjih del, saj odraža nelagodje današnje ameriške mladine in se približuje grunge glasbi. Album je posvečen dvema velikima prijateljema, ki ju je lani doletela smrt: River Phoenix in Kurt Cobain. Za slednjega je Stipe tudi napisal skladbo Let Me In, ki je med njegovimi najlepšimi v petnajst let dolgi karieri.

Sestavine za dober koncert so torej odlične. Dolgolenti molk jim ni ošibil odlične koncertne žilice, vsak njihov koncert je poglavje zase, R.E.M. imajo pripravljenih več desetin skladb, ki jih večer za večerom menjujejo. V uri in pol nastopa (po njihovem mnenju je to dovolj) bodo vsekakor zaigrali dobro glasbo, zaradi katere so si zaslužili naslov najboljšega ameriškega benda osemdesetih let.

Aleš Waltritsch

Sopranistka Marta Vuga Horvat in flavtistka Silvia Di Marino v Kopru

*V četrtek, 16. t.m. je Glasbena šola v Kopru priredila koncert sopranistke Marte Vuge-Horvat **(na sliki)** in flavtistke Silvie Di Marino. Obe glasbenici sta doma s Tržaškega in sedaj poučujeta na koprski Glasbeni šoli in na njenih podružnicah. Marta Vuga por. Horvat je osnovno glasbeno vzgojo pridobila pri svoji materi, t.j. pri koncertni pevki Justini Vugi, ob tem pa je tudi diplomirala iz klavirja in solopetja na tržaškem Konservatoriju Tartini. Že kot absolventka je Marta Horvat večkrat koncertno nastopala v raznih italijanskih mestih, kot npr. v Firencah, v Vidmu, v Spoletu, itd. Po poroki pa se je tržaška glasbenica posvetila predvsem pedagoškemu delu na glasbenih šolah. Na glasbenem večeru, s katerim je pevka proslavila svoj življenski jubilej, je nastopila tudi flavtistka Silvia Di Marino, ki pa je večino skladb izvedla na pikolu. Tržaška flavtistka je leta 1990 zaključila svoje glasbene študije na tržaškem Konservatoriju Tartini in končuje tudi Filozofsko fakulteto na tržaški Univerzi. Marto Horvat sta pri klavirju spremljala Nadja Žerjal in Bojan Glavina, Silvia Di Marino pa je svoje skladbe odigrala s pianistko Luiso Antoni. **(ant)***

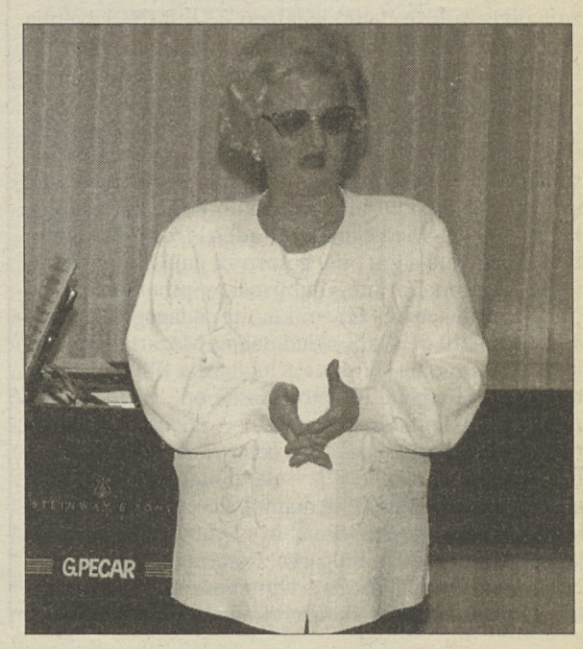

GLASBA / RECENZIJA NOVE KOGOJEVE PLOŠČ, IZŠLE V MILANU

Prepočasno uveljavljanje tržaškega skladatelja

TRST - S ploščo Kogojeve glasbe, ki je izšla konec prejšnjega leta v Milanu in se je pred kratkim pojavila tudi v tržaških prodajalnah, smemo s prenovljenim optimizmom gledati na usodo tega slovenskega glasbenega velikana pri nas in drugje po svetu: prav izid te druge italijanske plošče z glasbo Marija Kogoja (pred desetimi leti je v Genovi izšel LP s Kogojevimi Malenkostmi v izvedbi pianista Andrea Pestalozza) potrjuje evropski pomen tržaškega skladatelja, ki se še danes prepočasi uveljavlja v zgodovinski zavesti in v koncertni praksi slovenšč'ne cele.

Že ko jo vzameš v roke, si prijetno presenečen zaradi vzornih platnic spremne knjižice z vznemirjujočo vsebino: gre za barvno risbo, ki je skupno delo skladatelja in njegove žene Marije Podlogar; in ti je takoj jasno, da se drugačne platnice ne bi mogle bolje prileči glasbi našega skladatelja in ki bi tako zadeto simbolizirale vsebino plošče. Če že omenjam vznemirljivost te slike in hkrati glasbe, ki nam jo daje plošča poslušati, se nujno spomnim Adornovih izjav v njegovi **Filozofiji moderne glasbe:** »Stiska osamelega človeka postaja estetski kanon« in še »Če se odpove stiski, ki je bila dimenzija ustvarjalnega akta, zgubi umetnost svojo moč«.

Ta osebna stiska, ki nas ob pogledu na sliko in poslušanju glasbe vznemirja, je toliko bolj nepogrešljiva, ko je govor o umetniku ekspresionistu, kakršen je Kogoj nedvomno bil, in jo spremna knjižica, v kateri sama izvajalca razlagata smisel skladb in s tem pripravljata poslušalca na sprejemanje glasbe, z veliko jasnostjo in spretnostjo podčrtuje. Hkrati s to ploščo je izšel v italijanski glasbeni reviji **Pianotime** zajeten prikaz (šest strani formata A4) Kogojevega življenja in dela; presenetila me je pronicljivost, s katero je mladi (ne še tridesetletni) Emanuele Arciuli iz Barija (ki ima za sabo že razvejano dejavnost in veliko priznanj in ki je predvsem z masterclass pri Mauriziu Polliniju o dunajski šoli, to je prav o klavirskem ekspresionizmu, pokazal, koliko mu je prav to zgodovinsko obdobje evropske glasbe pri srcu) našel pot do razumevanja Kogojeve glasbe in jo umel tolmačiti tudi v sovisnosti s tedanjo slovensko stvarnostjo; hkrati je Arciuli pozoren do mnogo širših družbenih in psiholoških vidikov, s katerimi pričara bralcu otipljivo sliko razmer, sredi katerih je skladatelj ustvarjal, in stisk - zunanjih in notranjih - ki se v njem prepletajo.

Na plošči se vrstijo najprej vse Kogojeve znane skladbe za violino in klavir: to so mladostni **Andante**, ki ga slovensko občinstvo še najpogosteje in najrajši posluša, nato nedokončani **Preludij** iz časa, ko je skladatelj pisal **Črne maske** in ga je našel ter izpopolnil Tomaž Lorenz, **Portret**, ki ga je pred dvema letoma dokončal Jakob Jež, in **Sedem skladb**, eno poslednjih Kogojevih del, tudi v Ježevi redakciji, ki so doživele praizvedbo v oddajah Radia Trst A pred desetletji. Oba izvajalca sta enakovredna partnerja pri tej soigri: Siškovičevo zrelo in poglobljeno muzikalnost v Trstu dobro poznamo, kakor poznamo žlahtnost njegovega zvoka. A pri ti soigri bi rajši poudarili vrline dveh umetnikov, ki se uberejo v izvajalsko enoto. Zato naj pri skupni igri omenim enakovrednost violine in klavirja, enako plastično zvočnost pri obeh, uravnovešeno muzikalnost, isto preglednost pri podajanju glasbene snovi, isto vživetost, isto slogovno prepričljivost. Oba se povsem skladata v fraziranju in naravnem dihanju ter dosežeta ravnovesje med zvočnostjo violine in klavirja. Oba sta pozorna na skladateljevo izpoved in znata svoj izrazni spektrum ravnati po skladateljevi volji, od lirske intimnosti do dramatične napetosti. Ko skupno prehodita vso pot Kogojeve glasbe, znata suvereno poustvarjati mladostno zagnanost kakor tudi iskanje zadržane bistvenosti; interpretacija **Sedmih skladb** ni nič manj pregnantna od **Andanteja**, nič manj napeta, čeprav se tu zvočne gmote rahljajo, pripoved je bolj tekoča: povsod zaznavamo usodnost Kogojevega sporočila enako nazorno.

Arciuli igra sam celotno zbirko **Piano:** pod njegovimi rokami zadiha Kogojeva glasba naravno, zaživi polno in prepričljivo, zaporedje glasbenih situacij in valovanje sporočil te nosita s seboj, kakor da prisluhneš sami skladateljevi ustvarjalni misli in samoumevno sprejemaš njegovo sporočilo. Drugače povedano: težko si predstavljam bolj spoštljivo in hkrati bolj doživeto izvedbo Kogojeve klavirske glasbe; in prav v tem »poustvarjalnem« aktu je Arciulijeva veličina. Tu je pianist sam s Kogojem. Pri violinskih skladbah pa je moral rešiti vse težje tehnične in vse bolj odgovorne akustične probleme, tako težka je namreč vloga klavirja v teh delih. In tudi v teh ni Arciuli manj prepričljiv, nič manj naraven, nič manj »kogojevski« kakor v solističnih klavirskih skladbah. Koliko se je vživel v Kogoja in kako globoko mu njegova misel sledi, nam je pokazal v že omenjenem eseju. Smo z njim dobili novega, mladega, sposobnega pobornika za »skladatelja z vbito pesmijo«, kakor ga sam imenuje, ko ponavlja njegove lastne besede?

Končno ne smemo zamolčati očitka, ki ga razberemo iz njegovega eseja: težko najdeš Kogojeve partiture, težko izveš kaj več o njem v dostopnih publikacijah (tudi zunaj slovenske jezikovne ograde), težko slišiš njegova dela. Ali tudi mi lahko naredimo kaj za Kogoja, da bo lažje dosegel na tujem, a tudi pri nas, priznanje, ki mu gre?

Pavle Merkù

Laserska plošča **Marij Kogoj: L'opera completa per violino e pianoforte / Complete Works for Violin and Piano; Piano, raccolta completa / Complete Collection** (po naše: **Zbrano delo za violino in klavir; Piano, celotna zbirka**) v izvedbi violinista Črtomira Šiškoviča in pianista Emanuela Arciulija je izšla pri založbi Stradivarius in nosi oznako STR 33342 s pripombo **digital studio recording.**

PRISLUHNITE

Boye Aren't Afraid

Funk/punk, 35 minut; izdala Doranit Enterprises Ltd., 2.600 SIT v vseh trgovinah s CD.

Če bi delali CD-je iz gume, bi tole lahko poljubno zvijal in pregibal, pa vseeno ne bi mogel iz »edinega srbskega ženskega rock benda« napraviti izključno ženske skupine. V skupini je vseeno preveč moških, od basista Bebca do teleprezence idejnega očeta Koje, nekoč basista in trobentača Discipline Kičme, ki pa pri koncertih na tujem rad kakšno pihne tudi pri Boyah .Pred dnevi mi je prijatelj potožil, da se srbski rokenrol kljub sankcijam še vedno sliši daleč bolj »evropsko« kot slovenski. Govoril je o neki drugi plošči, ki da je bila posneta v Beogradu, za vsak primer pa sem si ogledal še ovitek tega albuma, ki res zveni evropsko; posnet je bil na Nizozemskem, v Evropi. Poleg tega je svoj umetniški pečat na njem pustilo še nekaj Nizozemcev, ki pa bi lahko svoj prostor odstopilo temperamentnejšim Turkom. Kar nas pripelje do glasbe. Dvanajst skladb se zaokroža v energično celoto, ki jo znajo Boye kljub večkratnim menjavam v postavi še vedno držati na visoki ravni. Zvestim oboževalcem skupine se bom zameril z izjavo, da je v malo manj kot desetletnici obstoja napredovala za zanemarljiv del pedi, ampak tudi hiše stojijo na temeljih in bi se prekucnile na streho, če bi se ti temelji stalno premikali ali rasli. **(M. P.)**

Meat Puppets

Too High To Die (London, 1994) CD, rock, trajanje 52 min. Prodaja RecRec, Resljeva 2, Lj. 2.600 SIT.

Meat Puppets so uglasbljevalci nepredvidljivosti. Radikalna glasba, bolje rečeno trušč njihovega istoimenskega prvenca, na katerem je trajanje posameznih skladb komaj presegalo dolžino ene minute, je doživela radikalno spremembo že na drugi LP plošči z naslovom Meat Puppets II. Izrazito country obarvana plošča sodi med najboljše, če ne kar najboljši glasbeni izdelek skupine. To je country vroče puščavske Arizone, ki je morda motivirala tudi besedila skupine - če obstaja besedni ekvivalent slik Salvadorja Dalija, so to besedila Meat Puppets. Po drugi LP plošči se je skupina začela umirjati v bolj ustaljenih glasbenih vodah. Ostala je originalna kitarska zavozlanost, zato pa je bilo v skladbah vedno manj originalnih prebliskov. Ko so po sedmih ploščah, izdanih za neodvisno založbo SST, odšli k veliki založbi London, se stvari do izdaje zadnje plošče niso bistveno spremenile. Zdaj Meat Puppets s Too High To Die mislijo resno in dobesedno. Spet ponujajo nekaj zavozlanih, vendar izrazito poslušljivih glasbenih užitkov, nekaj izrednih melodij in kot dodatek tudi novo izvedbo skladbe Lake of Fire s svojega drugega LP-ja. Morda je to odziv na sodelovanje z Nirvano, ki je igrala omenjeno skladbo, ali pa le glasbeni komentar Meat Puppets - Too High Too Die zveni presenetljivo podobno sveže kot njihova druga plošča. **(D. C.)**

Različni izvajalci

Pulp fiction, filmska glasba, 41 minut, distribucija NIKA, prodaja REC REC, 2.800 SIT.

Le kakšna naj bo filmska glasba v filmu, kjer ni niti enega eksplicitnega seksualnega prizora? Kjer se v najbolj erotični sceni Travolta ziblje v heroinski zaspanosti in komaj gleda kokainsko divo Umo Thurman, kako nori? Oziroma: kako naj človek posluša ploščo z glasbo iz filma, kjer zgodba ne poteka linearno? Eno je gotovo: če jo bo na domačem CD gramofonu poslušal v načinu, kjer si skladbe sledijo v naključnem vrstnem redu, popularno »random play« ali »shuffle«, ne bo izgubil nič. V deželi kaset je to, priznam, nerodno, ampak tudi visoka moda je draga, če pa si hočete kupiti CD gramofon, preusmerite sredstva za naslednjih petdeset kino predstav v pujsa. Če hočete torej slediti šizo-holističnemu Tarantinovemu vizualnemu razmišljanju še v glasbi in še nimate CD gramofona, se morate odreči naslednjim petdesetim filmskim predstavam. Kako osvežujoče! Enainpetdeseta, ali če hočete triinpetdeseta predstava, če hodite v kino vsak teden enkrat, bo seveda naslednji Tarantinov film. Informacija za tiste, ki bi si ploščo vseeno posneli na kaseto: na tem izboru iz šestdesetih in sedemdesetih let prednjačijo skladbe: Jungle Boogie v izvedbi Kool & The Gang, Son Of A Preacher Man pevke Dusty Springfield in seveda priredba pesmi Girl, You'll Be A Woman Soon post-grunge rokerjev Urge Overkill. **(M. P.)**

Pihalni kvintet

simfonikov RTV Slovenija, ZKP RTV Slovenija, Ljubljana 1994; 1.615 SIT.

Pihalni kvintet RTV Slovenija (ustanovljen 1958) je v zasedbi Jože Pogačnik, Božo Rogelja, Alojz Zupan, Jože Falout in Jože Banič izdal pri ZKP RTV Slovenija svojo prvo lasersko ploščo. To ni prvi ansamblov diskografski dosežek, pač pa prvi v tej tehnologiji (-ADD). Vsekakor sodi ansambel s sicer različnimi zasedbami med najstarejše delujoče komorne ansamble, med zasedbami s pihali pa je prav gotovo edini s takšno tradicijo. Zasedba se je venomer spreminjala, ta, ki jo poslušamo na teh posnetkih, pa je zdržala več kot dvajset let. Med člani te zasedbe Pihalnega kvinteta RTV Slovenija gre prav gotovo za najboljše predstavnike tako imenovane »ljubljanske« pihalne šole, za cevtober slovenskih umetnikov in pedagogov. Tokrat so se združili v glasbi skladateljev Mozarta (Pihalni kvintet v c-molu, KV 406), Klughardta (Pihalni kvintet op. 79), Barberja (Poletna glasba op. 31) in Bojana Adamiča (Nalepke). Ansambel je tudi na teh posnetkih poskrbel za najboljšo predstavitev slovenske pihalne reprodukcije, ki ji je sedaj dodana še slovenska glasbena produkcija (B. Adamič). Po številnih ansamblovih živih koncertih doma in v svetu (Avstrija, Italija, Nemčija, Danska, Bolgarija, Romunija, Indija, ZDA in Španija) je sedaj mogoče temu ansamblu prisluhniti tudi trajno, in sicer »konservirano.« **(F. K.)**

Baročne orgle II

Slovenija/Nemčija (DDD; EBCD 9118, Ljubljana 1994), druga laserska plošča organista Milka Bizjaka; Založba Edition Bizjak, d.o.o. Ljubljana; 2.275 SIT.

Na treh različnih orgelskih instrumentih predstavlja organist, producent, urednik in oblikovalec Milko Bizjak glasbo skladateljev od 16. do 18. stoletja: A. Banchierija, J. Pachelbela, J. P. Sweelincka, F. W. Zachaua, J. G. Waltherja, G. P. Telemanna, J. S. Bacha, neznanega češkega avtorja, B. Galuppija, neznanega avtorja iz hrvaškega arhiva v zagrebškem Klanjcu, G. Galvanija, P. Anfossija, J. Stanleya in D. Buxtehudeja. Organist Bizjak je posnel (v letih 1991-1993) orgelsko glasbo omenjenih skladateljev na kar treh različnih orgelskih instrumentih, in sicer: v Kopru (na restavriranem/1993 izolskem instrumentu iz cerkve sv. Marije Alietske, na Fallerjevem orgelskem pozitivu na sv. Primožu nad Kamnikom, restavriranem 1991. leta, in na orgelskem instrumentu firme Gegenbauer v ž. c. sv. Petra in Pavla v nemškem Freisenhofnu. Kvalitetni orgelski glasbi in odlični Bizjakovi interpretaciji je dodana še neke vrste orgelska turneja, mini antologija orgelskih instrumentov, ki organistu Bizjaku že dolgo časa njegove solistične kariere pomeni vedno nove in nove izzive. Izid te laserske plošče z dobro uro orgelske glasbe pa je tokrat omogočil Medobčinski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran. **(F. K.)**

Glasbena dediščina Slovenije

IX. plošča (DDD; EBCD 879678, Ljubljana 1994): Novo mesto / arhiv frančiškanskega samostana in tretja laserska plošča iz serije predstavitve glasbe slovenskega skladatelja baročne glasbe Jakoba Frančiška Zupana (1734-1810); arije; Založba Edition Bizjak, d.o.o. Ljubljana; 2.275 SIT.

Že tretja zaporedna laserska plošča ljubljanske Založbe Edition Bizjak, d.o.o. in deveta v seriji Glasbena dediščina Slovenije prinaša glasbo enega pomembnejših slovenskih skladateljev poznega ali visokega baroka in zgodnjega klasicizma Jakoba Frančiška Zupana (1734-1810). Največ njegovega dela (žal ne tudi najpomembnejša prva slovenska opera Belin) se je ohranilo v arhivu ljubljanske stolnice, novomeški prostijski in frančiškanski cerkvi. Na plošči lahko več kot celo uro poslušamo Zupanove vokalno-instrumentalne arije, sedem po vrsti, vse na liturgična (cerkvena) besedila. Posnete so bile v ljubljanski moščanski župnijski cerkvi sv. Družine (v maju 1994) s sopranistko Olgo Gracljevo in mezzosopranistko Sabino Hajdarovićevo ter instrumentalisti: violinistoma Igorjem Grassellijem in Tanjo Spragarjevo, violončelistom Igorjem Mitrovićem ter čembalistom Milkom Bizjakom (basso continuo). Tudi ostali sodelavci pri izdaji te plošče so bili skoraj enaki kot v dosedanjih diskografskih dosežkih založbe Edition Bizjak. **(F. K.)**

IZŠLO JE

Franček Bohanec: Kanje

Roman, Založba Viharnik, Ljubljana 1995, mehka vezava, str. 162, 20, 5 x 14, 5 cm, 1.470 SIT.

Publicist, pisatelj, urednik in prosvetni delavec Franček Bohanec nadaljuje v tej knjigi pripoved o usodi Kočevske v letu 1942, ki jo začenja že v romanu Stopa in reka iz leta 1993. Avtor odstira duševna doživljanja domačinov v odročnih krajih na obrobjih Kolpe v času pred avgustovsko italijansko ofenzivo. Znotraj krajinskih podob se izrisujejo posamezni človeški portreti, ki tudi v težkih vojnih razmerah ohranijo človeško dosojanstvo. Pripovedi so prispodobe za življenjske bivanjske usode - in za svet - kot poetske metafore medčloveških navzkrižij, v katerih je človek prisiljen, da si v mrežah nasilja krči lastno pot v svet. Pripoved odlikujeta dramatična napetost in pestro zaporedje dogodkov, ki so mestoma opisani humorno ali celo ironično. Avtor v tem delu ne obuja le spominov na dogajanje med drugo svetovno vojno, pač pa z razčlembo vojnih grozot išče simbolne vrednote človekove osvoboditve. O tem govori tudi uvodna misel avtorja: »Trnjeva je pot iz teme k svetlobi svobode.« **(A. P.)**

Makso Šnuderl: Dnevnik 1941 - 1945

V partizanih (2. del), Documenta et studia historiae recentioris, Založba Obzorja Maribor, Maribor 1995, trda vezava, str. 530, 24, 5 x 16, 5 cm, 4.494 SIT.

Dr. Makso Snuderl (1895-1979) je bil znani mariborski odvetnik in politično angažirani kulturnik, ki je bil po drugi vojni tudi vodilni pravni strokovnjak za ustavno ureditev pri nas. Poleg vrste knjig in člankov je izdal tudi številna književna dela, od katerih sta bila dva dramska dela tudi uprizorjena. Njegovi dnevniški zapisi iz časa druge svetovne vojne so razdeljeni na štiri dele. Prva dva sta izšla že v prvi knjigi l. 1993, medtem ta knjiga prinaša zapise iz partizanskih časov, ko je avtor deloval v organih slovenskega NOG na osvobojenem ozemlju v Beli krajini in Kočevskem Rogu ter nato v Beogradu. Med drugim je bil tudi imenovan za predsednika Komisije pri predsedstvu SNOS za ugotovitev zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev. V dnevniku so zapisana vsakodnevna doživetja in zapažanja avtorja, ki ga pisal svobodno in le zase. Pisanje odlikujeta neposrednost in dokumentarnost. **(A. P.)**

KULTURNA DEDIŠČINA / STELETOVA NAGRADA IN PRIZNANJA ZA LETO 1994

Praznik slovenskih konservatorjev

LJUBLJANA - Danes bodo v Narodni galeriji slavnostno podelili Steletovo nagrado in priznanja, najvišja slovenska odlicja na področju konservatorske stroke. Steletovo nagrado za življenjsko delo bo prejel naravovarstvenik Mirko Šoštarič, Steletova priznanja pa Mitja Ferenc, Vito Hazler in ekipa Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine.

Najvišje priznanje za življenjsko delo, poimenovano po enem izmed pionirjev umetnostnozgodovinske stroke na Slovenskem, vsestranskemu raziskovalcu domače umetnosti, deželnemu konservatorju za Kranjsko po 1913 in kasneje, do 1938 za Slovenijo, dolgoletnemu predavatelju na ljubljanski Univerzi dr.Francetu Steletu (1886 - 1972), je za leto 1994 komisija Slovenskega konservatorskega društva za Steletovo nagrado podelila **Mirku Šoštariču.**

Mirko Šoštarič se je varstvu narave posvetil že v petdesetih letih, ko je pri planinskem društvu, gorski straži in hortikulturnem društvu ustanovil in vodil komisije za varstvo narave. Leta 1964 je postal prvi redno zaposleni naravovarstvenik pri takratnem Zavodu za spomeniško varstvo v Mariboru. Tu je uspešno delal do upokojitve leta 1983. V šestdesetih letih se je na inovativen način lotil izdelave sistematičnih seznamov naravnih znamenitosti severovzhodne Slovenije in ob tem opravil pionirsko metodološko delo na področju topografije, evidentiranja, vrednotenja in operativnega varstva naravnih znamenitosti. S strokovnimi članki, predavanji, referati in ekskurzijami je odločilno prispeval k oblikovanju konservatorske stroke v teoriji in praksi. Bil je med prvimi pri vključevanju varstva naravne dediščine v sistem uebanističnega načrtovanja in njenem uveljavljanju v vsakdanjem življenju, prispeval pa je tudi k nastajanju mnogih občinskih odlokov o zavarovanju naravnih znamenitosti kot tudi pri nastanku prvega zakona o varstvu narave leta 1976 in kasnejšega zakona o naravni in kulturni dediščini leta 1981. Posebno skrb je Mirko Šoštarič posvetil varstvu gozdov, ogroženih rastlinskih vrst ter starih znamenitih dreves. Leta 1965 je opravil prvi popis gnezd bele štorklje v Sloveniji. Med njegova temeljna dela sodi Ekološka študija vzhodnega Pohorja. O svojem delu je ustvaril tudi bogato strokovno knjižnico, arhiv fotografij in diapozitivov ter zbirko starih razglednic in znamk s področja varstva narave. Na domača tla je uspešno prenašal spoznanja iz tujine.

Odličje tudi za Kočevsko - Izgubljeno kulturno dediščino kočevskih Nemcev

Dediščina kočevskih Nemcev

Priznanje za leto 1994 je komisija za topografijo in razstavo Kočevska - Izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev dodelila **Mitji Ferencu.** Projekt je komisija ocenila kot najvidnejši prispevek stroke na področju promocije kulturne dediščine v Sloveniji. Razstava je pri varovanju in prezentaciji dediščine bistven miselni in strokovni prestop v novo kvaliteto. Prikazuje dediščino, ki je ni mogoče obnoviti s pomočjo restavratorjev, zato je njena promocija in vzpostavitev njene identitete veliko težja. Razstava je nadgradila tri leta terenskih in arhivskih raziskav. Gradivo je bilo tudi celostno dokumentirano in fotografirano. Mitja Ferenc se je pri delu kljub specifičnim razmeram na območju Kočevske povsem izognil političnim konotacijam. Posebej je bila izdelana fotodokumentacija. Topografija je spodbuda ob številnih dvomih in dogovarjanjih institucij, kdo in kdaj naj izdeluje topografije. Mitja Ferenc je enakopravno obravnaval različne segmente dediščine nekdanjih prebivalcev Kočevske, jih dokumentiral, analiziral in predstavil v katalogu. K delu je pritegnil sodelavce od geografov do etnologov in umetnostnih zgodovinarjev. Predstavitev je pomenila promocijo konservatorske stroke in postavitev ob bok kolegom, ki v veliko večjem številu delajo v muzejih, pozabljajo pa, da je tudi nepremična dediščina vredna predstavitve na način, kakršnega je predstavljala vzorčna razstava Kočevska - Izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev. Pomenila je temelj nekaterim konkretnim obnovitvenim posegom.

Popularizacija ljudskega stavbarstva

Steletovo priznanje bo za dosežke na področju varstva in popularizacije ljudskega stavbarstva prejel **Vito Hazler**, ki je je kot prvi redno zaposleni etnolog konservator ob koncu sedemdesetih let uveljavil vlogo in delokrog etnologa konservatorja. Ob sistematičnem evidentiranju nepremične etnološke dediščine je izdelal vzorčni metodi vrednotenja in tipološkega obrazca za objekte ljudskega stavbarstva. Ima vodilni delež pri povezovanju etnologov konservatorjev in uveljavljanju bazične stroke v varstveni dejavnosti. Uspele so mu celovite obnove in prezentacija ključnih objektov ljudskega stavbarstva, ob katerih je vidna tudi njegova stalna skrb za predstavitev svojih rezultatov v publikacijah, kakor tudi popularizacija etnološke dediščine nasploh. Njegovi najvidnejši uspehi so: delavske kolonije v Trbovljah, Aškerčeva domačija na Senožetih, Slivnikova in Kavčnikova domačija v Zavodnjah in Muzej na prostem v Rogatcu. Slednji je srednje velika domačija, ki predstavlja vzorčni in hkrati edini primer dobro organiziranega in strokovno izvedenega varstva ljudskega stavbarstva, izhajajočega iz sodobnih konservatorskih in muzeoloških konceptov. Tako je nadvse uspešno sodelovanje med Društvom za ureditev Muzeja na prostem Rogatec in Vitom Hazlerjem, ki je skrbel za strokovno plat in interdisciplinaren pristop, še posebno pri pripravi ustrezne dokumentacije in načrtovanju dela in za ustrezno medinstitucionalno povezovanje pri oblikovanju vsebine in nadaljnjega razvoja muzeja na prostem, rodilo docela nepričakovan, a edinstven rezultat. Muzej je postal del zavesti prebivalcev pod Donačko goro. Kot splošna vrednota tamkajšnjega življenja je tako dana tudi realnejša možnost za ohranjanje ostale etnološke dediščine »in situ«.

Obnova polhograjskega gradu

Steletovo priznanje za leto 1994 bo danes prejela tudi ekipa Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine za obnovo gradu Polhov Gradec. Ekipo, ki je obnovila grad, sestavljajo: **Spelka Valentinčič Jurković, Juša Vavken, Darja Pergovnik, Mojca Torkar in Mojca Gabrič** ter zunanji sodelavci, predvsem **Stojan Ribnikar, Martin Horvat in Momo Vuković.** Poseg, ki je na začetku predstavljal skoraj nerešljivo nalogo, je izvedla uspešno, po vseh načelih, ki jih narekuje konservatorski kanon, velikokrat ne po vnaprej izdelanem programu. To je neštetokrat omejeval strokovnik in tudi pomanjkanje ustreznih delavcev. Ekipi je uspelo premagati vse prepreke; uspela je izpeljati zahtevno spomeniškovarstveno akcijo. V celotnem programskem sklopu so bile na strokovni opravljene tudi številne raziskave, ki so odkrile prve zametke grajskega objekta in njegov razvoj.

Vojko Urbančič

NA KRATKO

Predavanje o interaktivni televiziji

LJUBLJANA - V Informacijskem centru Moderne galerije bo danes ob 17. uri predavanje svobodne kustosinje in in publicistke na področju medijev in svobodne umetnosti iz Bostona Kathy Rae Huffman o interaktivni televiziji. Predstavila bo zgodovinski pregled eksperimentov v živo, ki so nastali v poznih 50-ih do sredine 80-ih, in preko prikaza več odlomkov del tudi dogodke in programe sodobne interaktivne televizije. **(V. R.)**

Ekskluzivna videopredstava v Cankarjevem domu

LJUBLJANA - Po premieri v londonskem ICA in pred nastopom na festivalu Ars Electronica v Linzu se bo nocoj ob 22. uri v Kosovelovi dvorani Cankarjevega doma predstavila ena vodilnih avstrijskih skupin medijske umetnosti Granular Synthesis z deli Granular Synthesis in Motion Control, Modell 5. Slednja je primer spreminjajočega se dela, ki poteka v živo, vendar brez nastopajočih. Temelji na video in zvočnem materialu, ki ga operaterja-dirigenta sintetizirata v živo. Posebnost predstave je tudi glasnost (2 x 4000 W), gostovanje pa je podprlo avstrijsko veleposlaništvo. **(V. R.)**

Tartini Quartet v novi zasedbi

LJUBLJANA - V Narodni galeriji bo ob 20. uri Tartini Quartet pričel ciklus petih koncertov, ki ga pripravlja v sodelovanju z zasebno agencijo Gallus Carniolus. Prvič se predstavlja v novi zasedbi, saj se mu je priključil odlični tržaški violinist slovenskega porekla Črt Siškovič. Skupaj z violinistom Romeom Druckerjem, violistom Aleksandrom Miloševim in violončelistom Milošem Mlejnikom predstavljajo cvet slovenskih kvartetov. Odlični glasbeniki, ki sodijo v sam vrh slovenske poustvarjalne glasbe, so v svoj ciklus povabili tudi zelo ugledna slovenska glasbenika, flavtistko Ireno Grafenauer in mladega klarinetista Mateja Bekavca. Izjemen program, ki so ga pripravili ob tej priložnosti, je napisan na kožo tako poznavalcem glasbene umetnosti kakor tudi številnim ljubiteljem komorne glasbe. **(T. F.)**

Prvi muzej na prostem v Sloveniji

MARIBOR - Kulturni forum Maribor je sredi preteklega tedna širši javnosti predstavil nadvse zanimiv projekt Račji dvor - muzej na prostem. To bo eden od muzejev, ki bo nastal v sistemu regionalnih muzejev na prostem, za katere se je odločila slovenska vlada, in bo torej tudi glavni financer. Bodoči muzej na prostem je del prelepega posestva srednje kmetijske šole Maribor in se razprostira pod vznožjem Kalavarije, katere prisojna lega je zasajena z žlahtno trto.V bodočem muzeju na prostem bo prikazano življenje na podeželju severnovzhodne Slovenije z zbrano etnološko oziroma etnografsko zbirko objektov in vseh predmetov, ki sodijo zraven. Osrednji objekt še naprej ostaja Račji dvor.Projekt je v celoti pripravljen, prvi objekti, ki bodo preneseni na ta prostor, pa so že izdelani in pripravljeni za postavitev. **(M. P.)**

Knjiga E. Hrvatina v nizozemščini

LJUBLJANA - Knjiga Emila Hrvatina Ponavljanje, norost, disciplina - celostna umetnina Fabre (Moderna galerija, ZKOS, 1993) je doživela že drugi prevod. Tokrat jo je izdal vodilni nizozemski založnik na področju gledališča, amsterdamski International Theatre & Film Books. Iz francoščine jo je prevel Koen Geldof, izšla pa je z naslovom Herhaling, Waanzin, Discipline - Het theaterwerk van Jan Fabre. Predstavitev knjige je bila 9. februarja v znamenitev bruseljskem Kaaitheatru. S svojim drugim delom, predstavo Novi Organon, produkcija Društva B-51 in koprodukcija Cankarjevega doma pa se je Emil Hrvatin predstavil v Budimpešti na mednarodnem gledališkem festivalu Mucsarnok, ki je potekal od 20. januarja do 12. februarja v istoimenskem ogromnem razstavišču. Predstava je bila ugodno ocenjena, kot posebnost pa naj omenimo, da so bili deli besedila prevedeni v madžarščino.**PR**

OSEBNA IZKAZNICA DRUŠTEV / DRUŠTVO GLASBENIH UMETNIKOV SLOVENIJE (3)

Društvo glasbenih umetnikov Slovenije je organizirana skupina glasbenih umetnikov-instrumentalistov, vokalnih solistov, dirigentov in članov raznih komornih zasedb, ki so na poustvarjalnem področju dosegli visoko umetniško stopnjo.

O njegovi zgodovini: Začetki združenja segajo v prva povojna leta, ko se je naša glasbena kultura začela ponovno razvijati. Ljudje so v glasbi začeli iskati nekaj več, notranjo obogatitev pa tudi sprostitev in razvedrilo po napornem delu. Na Akademiji za glasbo v Ljubljani najdemo prvo idejo oziroma predlog za ustanovitev Društva glasbenih reproduktivnih umetnikov. Do ustanovitve bila 1947. leta je preteklo še veliko časa. Tri leta kasneje (1950. leta) pa se je društvo preimenovalo v Društvo glasbenih umetnikov Slovenije. Pod tem imenom ga poznamo danes.

Splošne in redne dejavnosti: Združenje slovenskih glasbenih umetnikov, ki ga od januarja vodi Tomaž Sever, skuša kot združenje slovenskih glasbenih poustvarjalcev organizirati čim več nastopov in vsestransko pomagati svojim članom, še posebej mladim domačim umetnikom. Njegova dejavnost je predvsem usmerjena v organizacijo koncertov. V preteklem letu so zato, da bi obogatili Ljubljano v poletnih mesecih, izvedli trinajst koncertov, na katerih so nastopili njihovi člani. Za umetniške dosežke na področju poustvarjalne glasbene umetnosti in za družbeno dejavnost pri širjenju glasbene kulture pa društvo, ki združuje okrog 180 članov, vsako leto podeljuje svoje najvišje priznanje, nagrado Julija Betetta. Za zgledno sodelovanje z društvom in strokovno pomoč članom pa podeljuje še Betettovo listino.

Naslov: Društvo glasbenih umetnikov Slovenije, Stari trg 34 in Gosposka 6, Ljubljana, tel. 125-02-80.

Pripravlja: Tanja Fajon

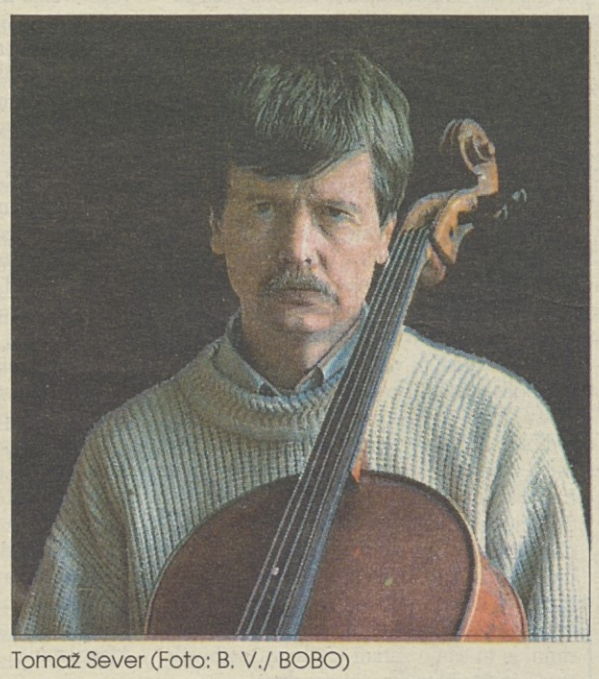

Tomaž Sever (Foto: B. V./ BOBO)

Tomaž Sever, predsednik Društva glasbenih umetnikov Slovenije:

Društvo glasbenih umetnikov Slovenije bo tako kot doslej poleg sorodnih društev in kulturnih institucij skrbelo za razvoj glasbene kulture na Slovenskem. Med drugim bomo skušali aktivno sodelovati pri zakonski ureditvi kulturne sfere. Pri tem bomo največ pozornosti namenili prav zakonoma o kulturi in zaščiti avtorskih pravic, ki sta trenutno v ospredju. Člani društva se bomo morali v prihodnje spopasti tudi z zagotavljanjem dodatnih finančnih sredstev. Poleg sredstev, ki nam jih odmerjata Ministrstvo za kulturo in Mesto Ljubljana, bomo za pomoč pri nadaljevanju naših dejavnosti prosili sponzorje. Gre predvsem za pomoč pri organizaciji treh koncertnih ciklov: Ljubljanski umetniki Ljubljani, Mednarodni koncerti v Grand Hotelu Union in Društvo glasbenih umetnikov Slovenije predstavlja. Ob tem upamo, da bo država za sponzorje čimprej uredila vprašanje davčnih olajšav. Skušali bomo najti tudi nove možnosti za nastopanje slovenskih glasbenikov, predvsem mladih talentov. Ob tem razmišljamo tudi o tesnejšem sodelovanju s sorodnimi društvi v sosednjih državah, izmenjavi koncertov in organizaciji glasbenih tekmovanj ter seminarjev v okviru Alpe Adria.

ČEČENIJA / KOVALJOV OBTOŽUJE

»Za tragedijo je kriv Boris Jelcin«

MOSKVA (AFP) - Ruski varuh človekovih pravic Sergej Kovaljov, ki se je večkrat mudil v Čečeniji, je včeraj v dumi prebral svoje poročilo. V njem poudarja, da je za čečenske dogodke »odgovoren sam predsednik Jelcin«, rusko vodstvo pa obtožuje »nesposobnosti in nečloveških dejanj«.

»Za posredovanje se je odločila peščica ljudi in ne vlada,« je izjavil Kovaljov, »saj za evakuacijo ljudi, ki so v Groznem umirali zaradi mraza in lakote niso poskrbele ne civilne in ne vojaške organizacije, čeprav je v mestu ostalo največ Rusov.«

»Uničenje skoraj polmilijonskega mesta že samo po sebi dokazuje, da so bile kršene človekove pravice,« je izjavil. Ob koncu svojega poročila je poudaril, da kot ruski varuh človekovih pravic ne more »pravno ukrepati«, ker mu ustava tega ne dopušča. Tiskovna agencija Interfax je včeraj povzela izjavo inguškega mirovega posrednika Pjotra Kosova, po kateri je v nedeljo prišlo do izmenjave ruskih in čečenskih vojnih ujetnikov v mestecu Šali, ki leži 30 kilometrov jugovzhodno od Groznega. V prisotnosti inguških predstavnikov sta sprti strani izmenjali po šest ujetnikov. Od začetka vojne naj bi po inguškem posredovanju čečenski uporniki izpustili 67 ruskih ujetnikov, nekatere pa so Čečeni osvobodili po obisku staršev ruskih vojakov. Kosov ocenjuje, da imajo »čečenski uporniki zaprtih še kakih 400 ruskih vojakov«. Na včerajšnji novinarski konferenci v Moskvi je poveljnik ruskih padalskih enot Evgenij Podkolzin izjavil, da »pogajanja s čečenskimi uporniki koristijo le predsedniku Dudajevu«, vendar se je kljub temu zavzel za »politično rešitev spora«.

Vir: Jane's AP/Wm. J. Castello

NEMČIJA / VOLITVE V HESSNU

Dejanska zmaga rdeče-zelene koalicije in moralna zmaga FDP

BONN (dpa) - Rdeče-zelena vladajoča koalicija v nemški zvezni deželi Hessen je na nedeljskih volitvah ponovila svoj uspeh. S pomočjo očitne zmage zelenih bo lahko koalicija, kljub izgubi socialdemokratske stranke SPD, povečala število sedežev v deželnem patlamentu s 56 na 57, kar pomeni, da bo imela absolutno večino. Krščanski demokrati (CDU) in liberalni demokrati (FDP) bodo tudi odslej v opoziciji. To je prvič, da so nemški volilci potrdili neko rdeče-zeleno vlado.

Rezultati volitev v Hessnu pa imajo svoj pomen tudi na zvezni ravni. Zvezne dežele, kjer imajo večino socialdemokrati, v bundesratu ohranjajo večino, s katero lahko blokirajo zvezno vlado. Ministrski predsednik v Hessnu bo še naprej Hans Eichel.

Liberalni demokrati, ki jih vodi zunanji minister Klaus Kinkel, so po seriji volilnih neuspehov na lokalnih volitvah končno dočakali svoj dan. Zbrali so osem odstotkov glasov, kar je toliko kot na prejšnjih volitvah in tri odstotke več, kot potrebujejo za vstop v parlament. Nedvomni zmagovalec hessenskih volitev pa je stranka Zveza 90/Zeleni, ki je zbrala 11, 2 odstotka glasov. To je eden največjih uspehov na ravni zveznih dežel, z njim pa so tudi utrdili svoje mesto tretje najmočnejše politične sile in izpodrinili liberalne demokrate.

Vladajoča koalicija kanclerja Helmuta Kohla je rezultate volitev v Hessnu sprejela z olajšanjem. Notranji minister Manfred Kanther, ki je za premiera Hessna kandidiral v imenu krščanskih demokratov, je v ponedeljek v Bonnu izjavil, da so volilni rezultati na zvezni ravni utrdili vladajočo koalicijo. Z njim se je strinjal tudi zunanji minister Klaus Kinkel, voditelj FDP, ki je zbrala 7, 4 odstotkov glasov. Krščanski demokrati so zbrali 39, 2 odstotka glasov. Neuspeh liberalnih demokratov in slab izid krščanskih demokratov bi po mnenju opazovalcev lahko ogrozil tudi koalicijo na zvezni ravni. Kinkel je že napovedal, da bo FDP na naslednjih deželnih volitvah, ki bodo maja v Severnem Porenju - Vestfaliji, energično branila svoje mesto na lestvici političnih sil.

Voditelj FDP, zunanji minister Klaus Kinkel (Telefoto: AP)

Niti v »najboljši« bolnišnici ni več zdravil in obvez

URUS-MARTAN - Direktor slabo opremljene največje čečenske bolnišnice se boji, da njegovi zdravniki ne bodo mogli oskrbeti novega vala ranjencev. Osebje se nanj že pripravlja, ker je prekinitev ognja v nedeljo popoldne zaradi novih bojev med čečenskimi in ruskimi silami propadla.

»Glede na razmere, v kakršnih delamo, ne verjamem, da bomo obvladali razmere. Zaloga zdravil in obvez zadostuje samo za nekaj dni. Ogrevanja ni, vodo in elektriko pa imamo samo nekaj ur dnevno. Zdravniki so utrujeni, izčrpani - pripravljamo se na najhujše,« opisuje stanje doktor Ruslan Visarigov. Umazana, temačna in mrzla bolnišnica v Urus-Martanu, ki ima uradno 480 postelj, je polna ranjenih čečenskih borcev in civilistov. Čeprav so razmere obupne, je po padcu Groznega to najbolje opremljen medicinski objekt v Čečeniji.

Visarigov razlaga, da čakajo na pošiljko zdravil in opreme, ki naj bi jo pripeljal konvoj Rdečega križa. Zdravniki si zasilno pomagajo tudi z zdravili in obvezami, ki jih prinašajo svojci ranjencev. »Rdeči križ se trudi, vendar ima težave s prevozom. Največ zamud je zaradi številnih ruskih in čečenskih kontrolnih točk.«

V bolnišnici preprosto nimajo zadostnih zmogljivosti, da bi dnevno oskrbeli od trideset do štirideset ranjencev, kot so jih morali med decembrskimi in januarskimi boji. Zdravniki v Urus-Martanu zdravijo najtežje ranjence iz bojev na severu Čečenije. Lažje ranjence borci oskrbijo v ambulantah na bojišču in pošljejo nazaj v boj.

Ruslan Visarigov se boji tudi izbruha epidemij, saj čečenski begunci životarijo v nemogočih razmerah. »Takoj ko se bo otoplilo, ne bo število žrtev spopadov nič v primerjavi s številom ljudi, ki jih bodo pobrale bolezni. Nimamo nobenih cepiv. Že zdaj razsaja hepatitis, z veliko verjetnostjo pa lahko pričakujemo tudi izbruh epidemij kolere, otroške paralize in vraničnega prisada.«

V Rusiji čečensko vojno označujejo kot notranji spopad in trdijo, da sami zagotavljajo človekoljubno pomoč. Zaradi tega so težave pri dostavljanju pomoči iz tujine še večje. Čečenci so prepričani, da je moskovska blokada dostave hrane in zdravil iz tujine le dodaten pritisk na voditelje upornikov.

Kurt Schork / Reuter

AFGANISTAN

Pogajalcem ZN je spodletelo

Talibanska milica postavlja pretrde pogoje

KABUL - Predstavniki Združenih narodov so se včeraj južno od Kabula sestali s predstavniki talibanske vojasko-verske milice, vendar pa pogovori niso obrodili želenih sadov in načrt o mirnem prenosu oblasti s pomočjo te nove sile, ki je le še bolj zapletla položaj na afganistanskem prizorišču, je ostal na mrtvi točki.

Tunizijec Mahmud Mestiri, vodja mirovne delegacije OZN, ki so ga spremljali še štirje člani sveta, ki naj bi v prihodnjih dneh zamenjal predsednika Burhanudina Rabanija, se je dve uri pogovarjal s predstavniki talibanov v nekem opuščenem hotelu v Harasjabu, 25 kilometrov južno od Kabula.

Talibani so ponovno poudarili svoje tri pogoje za morebitno izvedbo načrta OZN. Zahtevajo namreč, naj bo varnost Kabula zaupana njim, naj pri mirovnem procesu sodelujejo samo »pravi muslimani«, v novi svet pa naj bo povabljenih vseh 30 predstavnikov afganistanskih provinc. »ZN smo že sporočili, da bo njihov mirovni načrt uspel samo v primeru, če bodo izpolnili naše pogoje,« je izjavil Mulah Boržan, poveljnik talibanskih sil v Harasjabu.

Vzdolž ceste, ki vodi v Harasjab, so zdaj razmeščeni vojaki pod poveljstvom Ahmeda Šaha Masuda. Vse te enote dodatno utrjujejo svoje položaje. »Nikoli ne bodo prodrli v mesto, nikoli,« je odločno zatrdil eden od Masudovih vojakov.

Okrog opuščene bolnišnice v Harasjabu je šest ruskih tankov T-55 in T-62, ob njih pa še dve oklepni vozili. Talibani zatrjujejo, da so jih zaplenili četam voditelja integralistov Gulbudina Hekmatjarja, ki se je bil zaradi silovitega naskoka talibanov prisiljen hitro umakniti s svojih položajev na jugu Kabula že prejšnji teden. Talibani, ki so prodrli z juga od pakistanske meje in so v svoji ofenzivi nizali zmago za zmago nad Mudžahidi, zdaj zatrjujejo, da ne more nič več zaustaviti njihovega pohoda na Kabul: »Mesto bi lahko zavzeli v dveh dneh. Če tega ne storimo, je to samo zaradi civilnega prebivalstva,« je zatrdil talibanski poveljnik.

Kljub nenehnim spopadom med različnimi frakcijami je v afganistanski prestolnici še vedno kakih 800 tisoč civilnih prebivalcev. Po ocenah naj bi v spopadih za Kabul od padca komunističnega režima aprila 1992 padlo že 20 tisoč ljudi. Druga ovira, ki stoji na poti mirovnemu načrtu ZN, pa prihaja iz vrst predsednikove administracije, ki je po nedavni zahtevi, da je potrebno ves proces »pospešiti«, zdaj začela zavlačevati. Eden od tiskovnih predstavnikov predsedstva je celo zahteval, naj bi mirovni načrt ZN ponovno proučili, da bi vanj vključili tudi talibane. Tudi Masud ne skriva svoje želje, da bi bil udeležen v bodočem državnem svetu, in po zagotovilih afganistanskih virov v Islamabadu je zase že zahteval obrambno ministrstvo, ki ga pravzaprav od odhoda komunistov ni nikoli zapustil. Prav njegovi možje, ki naj bi jih bilo več tisoč, poleg tega pa so vajeni vojskovanja in dobro oboroženi, so tisti, ki nadzorujejo večji del položajev v Kabulu.

V Afganistanu se že sprašujejo, ali niso najnovejše zahteve Abanija zgolj taktika, s pomočjo katere se želi ohraniti na oblasti, medtem ko so njegovega poglavitnega nasprotnika Hekmatjarja iz Kabula pregnali talibani. Dveletni Rabanijev mandat je potekel že decembra leta 1992. Medtem ko je politično dogovarjanje zašlo v slepo ulico, pa je pakistanski tisk včeraj poročal, da je general Rašid Dostam, še pred kratkim poglavitna opora komunističnega režima in hkrati tisti, ki nadzoruje večino ozemlja na severu Afganistana, zagrozil, da bo ustanovil lastno neodvisno državo Južni Turkmenistan, če bo prišlo do napada talibanov.

Eden od tiskovnih predstavnikov njegove stranke je takoj demantiral omenjeni načrt, po katerem naj bi državo razdelili po etnični razmejitveni črti. Toda gibanje generala Dostama si so po besedah omenjenega tiskovnega predstavnika »ne sme privoščiti, da politične pravice ne bi bile zajamčene tudi prebivalcem na severu Afganistana.

Terence White / AFP

ZDA / REPUBLIKANSKI ZBOR

Bob Dole je favorit tekme za ameriškega predsednika

Ideolog ameriške republikanske stranke William Kristol je nekoč pripomnil, da mora biti vsak, ki hoče postati ameriški predsednik, malo nor. Senator Robert Dole (na sliki AP), ki je po pravkar končanem republikanskem sestanku v New Hampshiru najresnejši kandidat za naselitev v Beli hiši čez slabi dve leti, seveda ni nor. V sedmih desetletjih življenja in petintridesetih letih politične kariere se je izkazal za izjemno premetenega politika. Dovolj je star in dovolj ugleden, da mu bo najbolj neusmiljena politična tekma sedanjosti - krvavi boj za Belo hišo - prizadejal manj ran kot drugim.

Ljubljenec najbolj skrajnih konservativcev, nekdanji podpredsednik Dan Quayle, ni nastopil v New Hampshiru, ker se je ustrašil za svoje družinsko življenje. Sedanji predsednik Bill Clinton je grobo izkusil, kaj pomeni odločitev za javno življenje v državi, kakršna je s svojo zakonodajo in napadalnim tiskom Amerika. Odkrili so vse njegove grehe iz preteklosti - ljubice, finančne nepravilnosti, celo domnevni umor so mu naprtili! Bob Dole je prepričan, da ga bo podobnega cvrtja na majhnem ognju odrešila starost. Konec koncev je bil že dvakrat - leta 1980 in 1988, obakrat neuspešno - zapleten v predsedniški spopad in s tem na voljo javnosti.

Družinski mir je pomembna stvar v državi, ki zakonsko ščiti neomejeno vrtanje po zasebnem življenju politikov in drugih javnih osebnosti. Še več potencialnih Dolovih tekmecev za Belo hišo pa je odstopilo zaradi grozljive vsote denarja, ki jo morajo zbrati predsedniški kandidati. Teksaški senator Phil Gramm, ki ni odstopil in bo zato najresnejši Dolov tekmec za republikansko predsednisko kandidaturo, je sestel, da bo moral samo letos naprositi dvajset milijonov dolarjev, ko se bo približalo magično leto 1996 in bo šlo zares, pa vsaj še enkrat toliko. To po Grammovih besedah pomeni vsak dan najmanj štiri ure telefonskih pogovorov s premožnimi firmami, skladi in podobnimi. Za Dana Quayla, nekdanjega obrambnega ministra Dicka Cheneya in še nekaj drugih uglednih republikanskih politikov je bilo to preveč. Poleg kansaškega voditelja večine v senatu Roberta Dola in Phila Gramma iz Teksasa se je do zdaj z dovolj močno finančno podporo izkazal samo še Lamar Alexander, nekdanji guverner iz Tennesseeja.

Republikanska konvencija, ki je minuli konec tedna potekala v New Hampshiru, je bila tako pomembna zato, ker ta trenutek kaže, da bo v spopadu s predsednikom Clintonom, najverjetnejšim kandidatom demokratske stranke, zmagal katerikoli republikanec. V ZDA je zdaj moderno tisto, kar propagirajo republikanci: manj države, manj države in še enkrat manj države. In ker je nesporna republikanska zvezda Newt Gingrich odločen, da bo »do končne republikanske zmage« vodil najvišje zakonodajno telo ZDA, je Bob Dole vendarle dobil svojo predsednisko priložnost.

Če bo zmagal, bo bosanska vlada lahko kupovala orožje, Srbe bodo odločno kaznovali, vojaška zveza Nato pa bo spet postala strah in trepet sovražnikov Zahoda, trdi Bob Dole. Seveda je povsem mogoče, da se nič od tega ne bo zgodilo. Dole ne bi bil prvi predsednik, ki bi v Beli hiši korenito spremenil svoje prepričanje. Poleg tega pa zadnje besede še nista povedala sedanji predsednik Bill Clinton in še neopredeljeni temnopolti general Colin Powell, ki je za mnoge sanjski predsedniški kandidat.

Barbara Kramžar

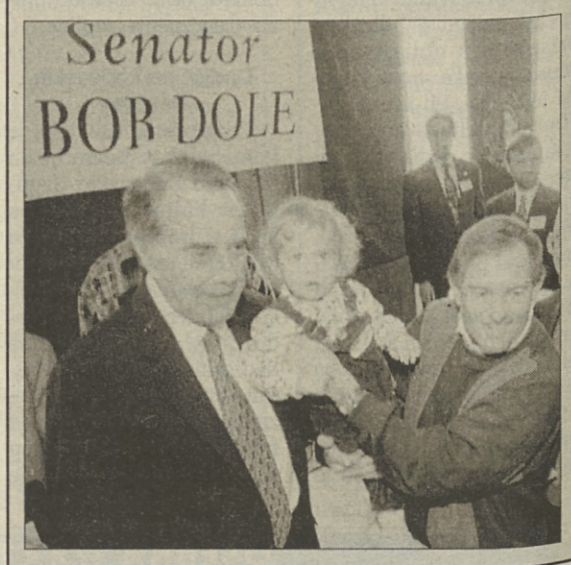

Belgijci bodo volili konec maja

BRUSELJ (dpa) - Belgijci so včeraj izvedeli za točen datum parlamentarnih volitev. Namesto novembra se bodo na volišča odpravili že 21. maja, torej pol leta pred iztekom mandata sedanje vlade. Premier, krščanski demokrat Jean-Luc Dehaene, se je v ponedeljek o tem sporazumel s socialističnimi koalicijskimi partnerji.

Parlament bodo razpustili 7. aprila. Premier Dehaene je svojo pobudo utemeljil s težkimi gospodarskimi odločitvami, ki jih mora vlada sprejeti poleti. Dehaene meni, da ni primerno, da bi vlada, ki se poslavlja, sklepala o tako pomembnih rečeh. Po zadnjih anketah več kot polovica Belgijcev meni, da je pametneje, če se vlada zamenja pred klestenjem proračuna. Dosedanja gospodarska politika Belgije je bila sicer dokaj uspešna, vendar so prelomne odločitve neizogibne. Vlada mora namreč zmanjšati državni dolg, ki znaša kar 140 odstotkov bruto domačega proizvoda, spopasti pa se mora še z visoko stopnjo brezposelnosti, ki je trenutno kar 10, 8 odstotna in tako najvišja med evropskimi državami. Če hoče Belgija sodelovati v evropski gospodarski in denarni uniji, mora proračunski deficit, ki zdaj znaša 5, 4 odstotka, zmanjšati na tri odstotke.

BIH / SRBI PROTESTIRAJO

Živahen helikopterski promet

SARAJEVO (AFP, Reuter) - Predstavniki Unproforja poročajo o številnih kršitvah bosanskega zračnega prostora v okolici Tuzle in Bihaća, ki naj bi jih tokrat zagrešila bosanska vojska. Srbska stran se jezi, češ da Unprofor vojski BiH gleda skozi prste.

Dokaz za tako ravnanje naj bi bil po srbskih trditvah tudi pristanek trasportnega letala Hercules C-130 prejšnji teden v Tuzli, o čemer je Unprofor poročal, ne ve pa, čigavo je letalo in kaj je prevažalo. O nekem helikopterju, ki pogosto leti v Bihać in iz njega, Srbi menijo, da s Hrvaške dovaža branilcem mesta orožje in strelivo. Unprofor in Nato, ki nadzorujeta prepoved letenja nad BiH, doslej proti preletom (v glavnem srbskih) helikopterjev nista ukrepala, češ da helikopterji pogosto prevažajo ranjence, poleg tega pa jih je zaradi nizkega leta teže izslediti kot letala. Radovan Karadžić, ki se mudi v Banjaluki, je sprejel skupino tamkajšnjih študentov - Banja Luka je edini univerzitetni center pod srbskim nadzorom - ter jim zagotovil, da jih med študijem ne bodo klicali v vojsko. Posebni odposlanec ZN za bivšo Jugoslavijo Akashi se je včeraj mudil v Kninu.

Pri Senju našli ubita nemška državljana

ZAGREB (AFP) - Minuli konec tedna je hrvaška policija v vasi Krivi put pri Senju našla trupli nemških državljanov, petindvajsetletnega Franka Leuschnerja in triindvajsetletne Nadine Hardt, njun črni mercedes 190 pa so odkrili več sto kilometrov dlje v vasi Siroki Brijeg v BiH. Siroki brijeg, ki ga nadzorujejo bosanski Hrvati, je znan po trgovini z ukradenimi vozili. Hina poroča, da je hrvaška policija že aretirala tri osumljence.

V Kninu se pripravljajo na odhod modrih čelad

KNIN - Vojaki kopljejo rove na razmejitveni črti med Hrvaško in ozemljem pod nadzorom krajinskih Srbov. Poročila o pripravah na spopad, ki potekajo na srbski in na hrvaški strani, potrjujejo tudi opazovalci Združenih narodov. Srbski politiki pogumno izjavljajo, da so njihovi borci pripravljeni na obrambo Krajine, če bodo modre čelade do konca marca res zapustile Hrvaško. Povsod je prisoten strah, da bo umik enot Združenih narodov uvod v novo srbsko-hrvaško vojno. Tudi prebivalci Knina že živijo v tem pričakovanju.

Med nekaterimi kninskimi politiki sicer krožijo govorice, da si bo hrvaški predsednik Franjo Tuđman premislil in preklical svojo odločitev o odpovedi gostoljublja Unproforju, ker bi z novo vojno več izgubil kot pridobil. »Hrvati bodo morali plačati visoko ceno. Njihov morebitni napad ne bo samo popoldanski sprehod po gozdu,« je prepričan Mihajlo Marković.

»Pripravljamo se na vojno,« priznava Mladen Kalapač, ki je v kninskem vodstvu zadolžen za zvezo s predstavniki Združenih narodov. »Vendar mislim, da si tukajšni ljudje ne želijo spopada.« Kalapač meni, da Tuđman napenja mišice z namenom utišati kritike s strani opozicije. »To je čisto politično vprašanje.«

Tuji opazovalci napovedujejo, da bi novo vojna razvnela spopade tudi drugod po nekdanji Jugoslaviji, kar je tudi cilj groženj srbskih nacionalistov. Krajinski voditelj Milan Martić je v Beogradu prejšnji teden izjavil, da si ne želi vojne, vendar pa bodo njegove enote z vsemi razpoložljivimi silami odgovorile na morebiten napad. Ne gre pozabiti, da so krajinski Srbi oboroženi tudi s težkim topništvom in raketami zemlja-zemlja.

Tudi vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić je potrdil domneve o skupnem obrambnem načrtu bosanskih in krajinskih srbskih »bratov«. »Sovražniku mora biti jasno, da smo en narod. Če bodo napadli, bomo odgovorili,« je Karadžić dvigoval moralo na Radiu Knin.

Predstavniki ZN v Kninu upajo, da bo prevladal pragmatizem, vendar pa ne verjamejo, da bi se vojskujoči strani lahko izognili spopadom nizke intenzivnosti. Mednarodni posredniki so sicer predlagali mirovni sporazum, s katerim bi lahko krajinski Srbi dobili široko avtonomijo v sklopu Hrvaške, toda Martić je načrt zavrnil in hoče, da Unprofor ostane. Ker poskus ni uspel, se je pojavil nov predlog, tokrat naslovljen na srbskega predsednika Slobodana Miloševića, po katerem bi Združeni narodi omilili sankcije proti Beogradu, če bi priznal države naslednice nekdanje Jugoslavije.

Ljudje v Kninu so pesimisti. Želijo si, da bi mirovne enote ostale na zasedenih ozemljih, hkrati pa se ne želijo odpovedati svoji kvazi državnosti. Mladen Bukovica, 22-letni student, je v lokalu v ulici svetega Save takole komentiral dogajanje: »Druge izbire kot to, da se borimo, ni. Tisti, ki so nameravali oditi iz Knina, so že zdavnaj odšli. Tudi sam ne želim ponovno obleči uniforme, toda ne vem, kdo bo v morebitni vojni branil mojo mater in sestro...«

Angus MacSwan / Reuter

NOVICE

Novo vodstvo portugalskih socialdemokratov

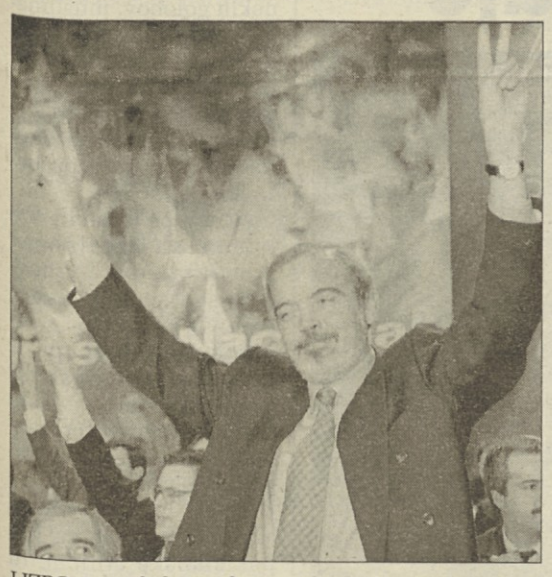

LIZBONA - Vladajoča desnosredinska Portugalska stranka socialnih demokratov (PSD) je na svojem 17. kongresu za naslednika ministrskega predsednika Anibala Cavaca Silve izvolila Fernanda Noguiera in se tako po mnenju opazovalcev izrekla za »spremembo v kontinuiteti«. Noguira (na sliki telefoto AP), minister za obrambo in drugi človek v vladi in v stranki, je tako premagal zunanjega ministra Manuela Duraa Barrosa. Naslednik Cavaca Silve si je za svojo glavno nalogo zadal spravo in združitev stranke, da bi si tako na volitvah zagotovili že tretjo zaporedno zmago od leta 1985. Volitve bodo oktobra in če bodo socialdemokrati zmagali, bo Noguiera postal novi predsednik portugalske vlade. **(AFP)**

Finski predsednik v Parizu

PARIZ - Finski predsednik Martti Ahtisaari je v ponedeljek pripotoval na dvodnevni obisk v Francijo. Pogovarjal se bo s francoskim predsednikom Françoisom Mitterrandom, zunanjim ministrom Alainom Juppéjem in predsednikom narodne skupščine Philippejem Seguinom. Sogovorniki se bodo posvečali predvsem vprašanjem, ki zadevajo Evropsko zvezo. Med drugim bodo razpravljali tudi o sprejemu vzhodno in srednjeevropskih držav v EZ, o varnosti v Evropi, o načrtovani ustanovitvi policijskih enot Evropola in o prostem pretoku ljudi znotraj Evropske zveze. Na dvostranski ravni naj bi Francija uravnovesila neenakovredno trgovinsko bilanco s Finsko. Francija je namreč leta 1993 iz Finske uvozila za 7, 5 milijard frankov lesa in papirja, finski uvoz pa je bil za skoraj polovico manjši. **(dpa)**

Kaunda pred sodiščem

LUSAKA - Nekdanji predsednik Zambije Kenneth Kaunda, prvi ustanovitelj kakšne samostojne afriške države, se mora zaradi organiziranja protizakonitega shoda zagovarjati pred sodiščem. Obtožen je, da je pred tednom dni govoril na zborovanju svoje Stranke nacionalne neodvisnosti, ki naj bi potekalo brez uradnega dovoljenja. 70-letnega Kaundo, ki je včeraj ob začetku sodne razprave zavrnil vse obtožbe, je leta 1991 po 27 letih vladavine na oblasti zamenjal vodja sindikata Frederick Chiluba. Sprva je Kaunda razglasil umik iz političnega življenja, lani pa je napovedal vrnitev. Na predsedniških volitvah leta 1996 se namerava znova potegovati za položaj zambijskega voditelja. **(dpa)**

BLIŽNJI VZHOD / KONFERENCA V PARIZU

Jaser Arafat kliče na pomoč

Francoski minister Juppé obljubil gmotno in politično podporo

PARIZ - Palestinski voditelj Jaser Arafat je po pogovorih v Parizu izjavil, da je bližnjevzhodni mirovni proces zašel v slepo ulico, zato je pozval mednarodno skupnost k sodelovanju in pomoči. »Zdaj potrebujemo Francijo, Evropo, oziroma Evropsko zvezo, da dobi mirovni proces nov zagon in da s skupnimi močmi najdemo izhod iz slepe ulice. Vem, da lahko Evropska zveza pomaga Palestincem in Izraelcem na poti k 'miru pogumnih'. Pri tem pa ne smemo pozabiti varnostnih vprašanj, ki so problem za obe strani,« je po srečanju s francoskim zunanjim ministrom Alainom Juppéjem povedal palestinski voditelj.

Arafat je tudi zagotovil, da namerava Palestinska osvobodilna oranizacija, katere izvršilni odbor danes zaseda v Kairu, vztrajati pri pogajanjih. Na vprašanje, če se strinja s Džamalom al Suranijem, članom izvršilnega odbora PLO, ki je izjavil, da je bližnjevzhodni mirovni proces mrtev, je Arafat odgovoril: »S tem se ne strinjam. To je njegovo osebno mnenje, ki ga je treba v duhu demokracije spoštovati. Čarobne palicice, s katero bi naenkrat rešili vse probleme, ni. Upam, da lahko dosežemo konkretne rezultate.«

Alain Juppé je novinarjem povedal, da so se Izraelci in Palestinci strinjali, da je pogovore treba nadaljevati, saj bi prekinitev vodila v katastrofo. »Gospodu Arafatu sem zagotovil, da bo Evropska zveza še naprej gmotno pomagala palestinskim oblastem. Seveda smo pripravljeni sodelovati tudi pri mirovnem procesu.,« je dejal Juppé. Arafat je na konferenci v Parzu napadel izraelske oblasti, češ da ovirajo mirovni proces, ker zavlačujejo umik svoje vojske z zasedenih ozemelj. Izraelski premier Rabin je odgovoril, da uresničevanje palestinske avtonomije blokirajo samo napadi islamskih skrajnežev, ki nasprotujejo mirovnemu procesu. Arafat je povedal, da palestinske oblasti že izvajajo poostrene varnostne ukrepe, kar je potrdil tudi izraelski zunanji minister Peres.

Bernard Edinger / Reuter

O čem pišejo drugje po svetu

O odnosih med ZDA in Rusijo

»Trmoglavost Borisa Jelcina je ameriški vladi vse večji trn v peti. Zaradi ameriškega kongresa, ki je sovražno razpoložen do ruskega predsednika, in spričo geostrateških nujnostih moštvo okrog Billa Clintona prikriva svoje cilje v zvezi s politiko do Borisa Jelcina. Slednje je tudi eden od razlogov, da je Bela hiša pretekli konec tedna postavila pod vprašaj sodelovanje Billa Clintona na vrhu v Moskvi, ki naj bi se odvijal 8. maja ob 50. obletnici konca druge svetovne vojne... Če bi se ZDA odzvale vabilu, bi dobili vtis, da Amerika podpira Kremelj in obenem tudi njegovo vojaško operacijo v Čečeniji... Moskva pa, kot da ne bi ničesar slišala, tako zdaj bolj kot na lastno moč stavi na nemoč Clintonove administracije. Toda tisti, ki pretirava, je v nevarnosti, da njegova prizadevanja doživijo neuspeh.« **(Les Echos, Pariz)**

O srečanju Arafata in Peresa v Parizu

»Kaj smo pričakovali od srečanja Simona Peresa in Jaserja Arafata? Da prepreke med Izraelom in Palestinci čudežno izginejo? Da se moža na obrežju Seine objameta - torej nekaj, kar jima na obali Jordana nikakor ne uspe...? Seveda ne... Simon Peres je ob koncu dneva pravilno dejal: Resnična pogajanja se ne morejo začeti pred tem kolokvijem; obstajajo komisije, ki delajo na tem... Nekaj pa je medtem že postalo jasno: razlog za stagnacijo mirovnega procesa je iskati v koaliciji Hamasa in revščine. Jasir Arafat pa ima podobno kot ostali voditelji v arabskem svetu težave z islamisti. Veliko pričakuje s strani ZDA, Evrope in ostalih arabskih držav... Toda za kaj takega bi morali bolj poznati njegove namere. Ali gre za boj med Jeruzalemom in Gazo ali pa za prikrito državljansko vojno znotraj Palestine?« **(Le Figaro, Pariz)**

O deželnih volitvah v Hessnu

»Poraz je za nemškega kanclerja grenak tudi zato, ker znova ni uspelo, da bi levica v Hessnu izgubila večino. Zeleno-rdeča koalicija še naprej beleži uspehe. Poraz je tudi hud zaradi dejstva, da je demokrščanska CDU v volilni boj poslala enega svojih velikih mož - ministra za notranje zadeve Manfreda Kantherja. Kohl je upal, da bo "črni šerif" premagal levico, toda žal konservativcu Kantherju le-to ni uspelo. Najverjetnje se v regionalni politiki ne bo kaj dosti spremenilo. Razdelitev sedežev med CDU in SPD je ostala nespremenjena. Edina novost je politična moč Zelenih - morda je slednje znak, ki bi ga moral upoštevati tudi Bonn.« **(La Repubblica, Rim)**

»Kancler Kohl je v predvolilni boj v Hessen poslal notranjega ministra Manfreda Kantherja. Žal pa ni dosegel uspeha, ki bi imel vidne posledice tudi v Bonnu, saj se ravnovesje ni spremenilo in še vedno imajo v Bundesratu največjo moč socialdemokrati, kar de facto vpliva tudi na odločitve desnosredinske koalicije. Volilni izid, ki je potrdil "pragmatično levico" v hessenski vladi, je razočaral tiste, ki si želijo spremembo na nacionalni politični ravni: odhod liberalcev in sestavo velike koalicije. Volilni izid - še posebej pa neuspeh CDU - seveda niso dober znak za kanclerja Kohla.« **(La Stampa, Rim)**

O Jelcinovi prepovedi oglaševanja tobačnih in alkoholnih izdelkov

»Potem ko smo doživeli, kako so tako imenovani neodvisni organi za tisk prikrojevali javno mnenje v zvezi s čečensko vojno, se zdaj zdi, da so avtoritarni svetovalci Borisa Jelcina sklenili, da obrzdajo ruski tisk. Novinarjem in podjetnikom, ki jih zanimajo mediji, vse pogosteje grozijo vprašljive varnostne službe, ki jih povezujejo s predsednikom Jelcinom. Spričo tega ozadja prepovedi oglaševanja se zdi, da gre v bistvu za nadaljevanje vojne proti medijem, toda z drugačnimi sredstvi. Pred prihodnje leto načrtovanimi volitvami pa Rusija še bolj kot kdajkoli prej potrebuje svobodni tisk.« **(The Times, London)**

NOVICE

Težak krvni davek na kitajskih cestah

HONG KONG - Kot poročajo hongkonški časopisi in radijske postaje so v teh dneh ob koncu praznovanj za lunino novo leto kitajske ceste terjale težak krvni davek. V zadnji prometni nesreči je v osrednji kitajski pokrajini Hubei prenatrpan avtobus zavozil s ceste, tako da je 22 potnikov izgubilo življenje. Pred tem je v Hananu utonilo 16 potnikov, ker je neki avtobus zavozil v reko. Vsem nesrečam botrujejo dotrajana vozila in preutrujeni šoferji.

Požar v iranski šoli terjal smrt šestih dijakov

TEHERAN - Šest dijakov v severnoiraskem Raštu je izgubilo življenje v požaru njihove šole. Kot je sporočila tiskovna agencija Irna se je prevrnila neka peč na kerozin, tako da so plameni v trenutku zajeli dvonadstropno šolsko poslopje, v katerem je bilo 135 dijakov.

Hammerjev kodeks na disketah

MILAN - Hammerjev kodeks Leonarda da Vincija je odslej dostopen tudi na dveh floppy diskih. Včeraj so namreč v milanskem muzeju znanosti in tehnologije predstavili računalniško predelan Hammerjev kodeks. Vsakdo bo sedaj z lahkoto pregledal in preučeval to zapleteno gradivo, ki so mu še dodali življenjepis Leonarda da Vincija in njegove najpomembnejše likovne umetnine.

Nesreča na Nizozemskem

AMSTERDAM - Pri nozozemskem Rotterdamu je včeraj ob zori eksplodiral avtomobil, ki je bil poln razstreliva. Eksplozija je ubila le šoferja in popolnoma uničila vozilo. Oblasti niso ugotovile istovetnosti voznika, prav tako ne vedo, če je morda pripravljal kak atentat.

PAKISTAN / KER NAJ BI PISAL BOGOKLETNA GESLA NA ZIDU MOŠEJE

Zapleti po smrtni obsodbi proti 14-letnemu kristjanu

Predsednica vlade Buthova v težavah pred odhodom v ZDA

Islamski integralistični skrajneži grozijo sodnikom vrhovnega sodišče v Lahoreju. (AP)

ISLAMABAD - Predsednica pakistanske vlade Benazir Butho se je znašla v težavah zaradi smrtne obsodbe, ki jo je neko sodišče izreklo proti 14-letnemu krščanskemu dečku Salmatu Maišu, ki so ga njegovi muslimanski sosedje obtožili, da je skupaj s stricem in nekim vrstnikom pisal bogokleta gesla na zidu vaške mošeje. Benazir Butho je po razsodbi izjavila, da je nad njo »presenečena in začudena«, tako da si je sedaj nakopala srd islamskih skrajnežev, ki jo obtožujejo »bogokletstva«.

Konec maja bo Buthova odpotovala v ZDA, kjer bo poskušala obnoviti kampanjo proti Indiji, zaradi kršenja človekovih pravic v Kašmirju. Primer Maiš je sedaj vse postavil na glavo, ker bi se lahko v ZDA sama znašla v vrtincu protestov. Če pa bo preprečila usmrtitev, se bo dokončno zamerila islamskim skrajnežem, ki niso še preboleli dejstva, da jim vlada ženska. Že sedaj se je zamerila pakistanskim feministkam, ker ni izpolnila nobene od predvolilnih obljub glede položaja ženske v pakistanski družbi.

Odvetniki na smrt obsojenega Salmata Maiša trdijo, da je deček nepismen, tako da gotovo ni napisal protimuslimanskih gesel. Da bi bila mera polna, ni nihče razen ljudi, ki so trojico prijavili oblastem, videl ta gesla, ker naj bi jih takoj zbrisali. Odvetniki navajajo, da muslimanski skraježi že dalj časa poskušajo iz vasi Rata Dhotra izgnati 50 krščanskih družin. Maiša naj bi se s svojimi muslimaskimi vrstniki sprl zaradi nekih golobov, muslimani pa so se mu maščevali. Njegov krščanski vrstnik, ki naj bi prav tako pisal bogokletna gesla, je umrl v zagonetnih okoliščinah že pred procesom.

Včeraj pa je kakih 400 islamskih skrajnežev protestiralo pred vrhovnim sodiščem v Lahoreju in grozilo sodnikom, da jih skupaj z njihovimi družinskimi člani čaka smrt, če bodo spremenili prvotno razsodbo in oprostili bogokletnega kristjana. Ta primer je nedvomno alarmni zvonec za vse pakistanske etnične in verske manjšine.

VELIKA BRITANIJA / DIETOLOGINJA PREUČILA PREHRAMBENE NAVADE PETIH MANEKENK

Nekatere gladujejo, druge se basajo

LONDON - Medtem ko se Claudia Schiffer, Linda Evangelista **(na sliki levo)** in Elle MacPherson dobesedno postijo, se nekatere vrhunske manekenke, kot Naomi Campbell **(na sliki desno)** in Kate Moss, veselo basajo. Do teh zaključkov je prišla znana dietologinja Amanda Ursell, ki je primerjala prehrambene navade petih manekenk in ugotovila, da pravzaprav nimajo ničesar skupnega.

Schifferjeva se hrani sicer pravilno, a premalo. Hrani se predvsem s svežim sadjem, kuhano zelenjavo, piščancem ali ribami na žaru, pije pa samo mineralno vodo. Za zdravo življenje bi morala pojesti dvakrat toliko vsega tega, svetuje Ursellova. Najslabše se brez dvoma hrani Elle MacPherson, ki za zajtrk zaužije samo kos prepečenca, vitaminsko tableto in kozarec vode, nato pa se hrane ne dotakne do večera, ko poje nekaj mesa in koruze na žaru, nekaj testenine in kozarec vina. Ursellova opozarja, da bi si manekenka na tak način lahko povsem pokvarila želodec, poleg tega da njena prehrana ne vsebuje potrebnih hranilnih snovi. Tudi Cindy Crawford se posti. Ursellova svari, da je njenih 800 kalorij na dan odločno premalo za aktivno življenje lepotice.

Na povsem drugačen način se hrani koščena Kate Moss, ki jo občuduje na tisoče anoreksičnih mladoletnic. Mossova si privošči hamburgerje, čokoladne slaščice, prepečenec z maslom in sploh vsakovrstne redilne jedi. Ima namreč srečo, da ima dolge in lahke kosti in da takoj porabi vsako kalorijo. Isto velja za črno gazelo Naomi Campbell, ki kar nori za hot-dogi, šampanjcem, smetano in tajsko kuhinjo.

Eksorcist organizira seminar za izganjalce zlih duhov

LONDON - V Veliki Britaniji kar ena desetina oseb verjame, da je vsaj enkrat v življenju videla strahove. Tako trdi najpomembnejši anglikanski eksorcist, oče Tom Willis. Willis, ki je star 64 let, se že 30 let ukvarja z eksorcizmom. Sedaj je odločil, da bo poklica naučil tudi mlajše duhovnike in je zato organiziral tridnevni seminar v Scarboroughu. Čeprav se že dolgo ukvarja s strahovi, je Willis priznal, da je duhove videl samo na sliki ali na posnetkih. Kljub temu je izjavil, da je doslej pri svojem delu bil 100-odstotno uspešen. Vsako leto ga kličejo povprečno 35-krat. Strahove mora izganjati celo iz hotelskih sob.

Zvezde bežijo v varni New York

NEW YORK - Med osebnostmi, ki zapuščajo Hollywood, je tudi Madonna. Svojo vilo v Hollywoodu prodaja za sedem milijonov dolarjev, češ da je ne potrebuje, saj živi večinoma v Miamiju in v New Yorku. Vila je bila nekoč last slavnega gangsterja Bugsyja Siegla. Ko jo je Madonna kupila, je bila bela, pevka pa jo je dala prebarvati na rdeče in rumene črte, zaradi česar sosedje niso bili preveč zadovoljni. Hollywood je zaradi potresov, požarov in plazov zapustilo že mnogo zvezdnikov, ki so raje odšli v New York.

PEKING / ODPIRANJE V SVET

Kitajski kapitalizem

Kitajski policist ureja promet pred McDonaldovo restavracijo na pekinški Wangfujiški ulici, ki je nekak simbol tujih investicij in kitajskega sockapitalizma. (Telefoto AP)

EKOLOGIJA / SREDNJI VZHOD

Lovska strast šejkov ogroža veliko dropljo v iranskih stepah

V Iranu in Pakistanu lovijo tudi druge ptice, predvsem pa sokole in orle

TEHERAN - Lovska strast bogatih šejkov iz arabskih zalivskih držav ogroža veliko dropljo, ker so šejki prepričani, da meso te stepske ptice povečuje spolno moč. Plat zvona bijejo naravovarstveniki in lovci iz iranskega obmorskega mesta Bušer. Njihovi bogati arabski sosedje, ki prihajajo na lov v Iran, ne ogrožajo samo velikih dropelj temveč tudi sokole in orle. S podobnimi težavami se ubadajo tudi v Pakistanu, kjer so pred kratkim odobrili 16 lovskih dovoljenj visokim osebnostim, med katerimi sta predsednik Združeih arabskih emiratov šejk Zajed Ben Sultan al Najhan in katarski šejk Halifa Ben Hamad.

Iranski ekologist Ali Torabi je v dnevniku Hamšari (Someščan) včeraj zapisal, da so v Iranu tujcem odobrili na stotine lovskih dovoljenj. To povzroča pravo morijo ptic na stepskih območjih ob puščavah v osrednjem in južnem delu Irana. Neki krajevni lovec pa je povedal, da so velike droplje na območju Bušerja že prava redkost. Šejki in Arabci pa lovijo tudi sokole, saj je v arabskih zalivskih državah za lov izvežban sokol vreden tudi 30 milijoov rialov (27 tisoč mark). Na udaru pa je predvsem velika droplja, ki je za Arabce vredna tudi 500 tisoč rialov.

PISMO IZ ŠVICE

Največja tržnica mamil je zaprla vrata

ZÜRICH - Letten, opuščena železniška postaja streljaj od znamenite züriške Bahnhofstrasse, je spet samo opuščena železniška postaja. Prejšnji ponedeljek se je na njej še trlo nekaj sto uživalcev mamil in preprodajalcev, ki so v zadnjih dveh letih iz Lettna naredili največjo odprto mamilasko sceno v Evropi. V sredo so za njimi ostale samo še gore smeti in od krvi, urina in dežja razmočena zemlja med opustošenimi tiri. Züriške sramote ni več. Mestni očetje so si oddahnili, tristo policistov, ki je točno ob napovedanem roku hotelo razgnati zasvojence in njihove liferante, je brez težav osvojilo mamilasko trdnjavo in začelo postavljati španske jezdece. Nekaj deset televizijskih ekip iz Evrope in iz ZDA ni imelo razen dreka kaj snemati. Iz dolgočasja so obupani reporterji, ki so pričakovali spopad med policijo, zasvojenci in prekupčevalci, intervjuvali drug drugega. Letten se je razblinil sam od sebe. Toda kam so zginili tisoči zasvojencev, ki so se zadnji dve leti tod oskrbovali z dnevno porcijo heroina? Kam so se potuhnili prekupčevalci, Libanonci, Albanci in njihovi švicarski pomočniki?

Zvečer sta v TV-dnevniku govorila župan Estermann in šef policajev Neukomm. »Akcja Letten še zdaleč ni končana,« je dejal župan, »trajalo bo nekaj mesecev, preden se bodo posledice dolgoletne brezbrižnosti bogate züriške družbe spravile v red.« Če se ne bo med tem na drugem koncu mesta, v nekem novem parku ali na kakem zapuščenem tovarniškem dvorišču, razbohotila nova scena. Dve leti je tega, kar je Zürich sklenil opraviti z mesto sramoto, s tedaj največjo mamilasko sceno v Evropi in se odločil za zaprtje prelepega parka na sotočju Limmata in Sihla v srcu mesta, kjer so se turistom pred nosom fiksali zasvojenci iz vse Švice in pol Evrope.

Dva dni pozneje pa se je rodila scena na opuščeni železniški postaji Letten, spet ob Limmatu, le da tokrat petsto metrov niže. Tam je bila za mesto in njegove obiskovalce manj na očeh in šele ko se je začelo pod železniškim mostom dnevno zbirati več tisoč mamilašev in ko so vse pogosteje z Lettna odvažali trupla, se je javnost spet zganila.

Mestna (socialistično-zelena) vlada se je uklonila pritiskom meščanskih (desnih) strank in zaukazala Letten izprazniti. In Letten je zdaj prazen. Utvar, da je s tem za vselej rešen problem drogeraške scene, pa si ne dela nihče.

Zürich je tako že drugič ostro zarezal v svojo gnojno bulo, le da se je tokrat mestna vlada bolj premisljeno in organizirano lotila problema. Pripravili so na stotine ležišč v na novo odprtih zaporih, kamor spravljajo pod ključ pravo armado tujih prekupčevalcev. Za bolnike-zasvojence so organizirali nekakšen prehodni dom, od koder jih pošiljajo v občine, kjer so doma. Domače, züriške zasvojence, pa pošiljajo v nekakšne vzgojne domove. Socialne službe se naprej brezplačno delijo sterilizirane injekcije in kondome, Cerkev in dobrodelna društva skušajo pomagati pri resocializaciji od mamil odvisnim mladim ljudem. Nastajajo prave male vasi za rehabilitacijo, po številnih, ponekod vaških občinah, so poskrbeli za prostore, kjer bodo namestili »svoje« zasvojence, ki so jih nagnali iz Züricha. Po Zürichu nenehno patruljira policija, ki ima nalogo v kali zatreti poskuse, da bi prekupčevalci in njihovi kupci oblikovali novo »sceno«. Letten se ne sme več ponoviti.

Toda na dnevne porcije heroina navajeni zasvojenci morajo priti do svoje doze. Cena mamil je že poskočila za trikrat in v težavah niso samo prekupčevalci, temveč tudi zasvojenci, ki vse težje pridejo do vedno dražjega mamila. Politiki pa kot mačke okoli vrele kaše - nihče niti ne omenja nadzorovanega razdeljevanja mamil močno odvisnim bolnikom. Ker se bodo oblikovale manjše »scene« zlasti v stanovanjih, opozarja mestna vlada, da bo podeželje pač moralo poskrbeti za »svoje« zasvojence in da bo treba še povečati zaporniške zmogljivosti, da bi pozaprli čim več prekupčevalcev, ter da bodo še poostrili policijski nadzor. Eksperiment imenovan »zaprtje največje mamilaške scene v Evropi« je stekel. Če se bo obnesel in kako se bo obnesel bo vas züriški dopisnik še poročal. Dotlej pa, če vas pot zanese v »najmanjšo svetovno metropolo«, pamet v roke, denarnico globoko v žep in proč od temnih zakotnih ulic. Tudi Zürich namreč ni več tisto, kar je bil.

Zvone Petek

Foto Zvone Petek

VELIKA BRITANIJA

Grozljive zgodbe iz britanskih bolnišnic

Izgubljeni bolniki, ukradene postelje

LONDON - Carlosa, »izgubljenega« pacienta, so šele po enem mesecu iskanja našli golega in mrtvega v bolnišnični kurilnici. Na eni od londonskih otroških klinik si je sobo za več kot mesec dni »prisvojil« neki potepuh, uprava pa ga je odkrila čisto po naključju. Neka starejša gospa, ki je v eni od uglednejših londonskih klinik okrevala po operaciji, je samo za trenutek odšla na stranišče, medtem pa ji je nekdo odpeljal posteljo. Na Škotskem so pogrešili nekega malčka, ki se je odločil, da bo raziskal svet. Preplezal je ograjo svoje stajice in brez poškodb prestal padec na tla, manj sreče pa je imel pri nadaljevanju svojega »pohoda«. Našli so ga namreč na tleh enega od stranišč. Zaradi podhladitve so njegove življenjske funkcije menda že ugašale in zdravniki so ga le s težavo rešili. Še manj sreče je imela neka njegova vrstnica, ki jo je raziskovalni duh prav tako premamil, da je zapustila svojo varno posteljico in se odplazila proti straniščU, kjer je padla v straniščno školjko in se utopila. Na jugu Otoka je neka mlada mamica po vrnitvi iz porodnišnice z grozo opazila, da v zadnji plati njenega otroka še vedno tiči dolga injekcijska igla.

To je le nekaj grozljivih zgodbic, s katerimi se mora ukvarjati Britanska državna zdravstvena služba (BNHS) šest let po tem, ko so vladajoči konservativci napovedali in vpeljali korenite spremembe v zdravstvu, ki nudi svoje usluge več kot šestdesetim milijonom ljudi - vsem enako hladno in neprizadeto.

Nekdaj edina zdravstvena organizacija v državi je danes sama potrebna intenzivne nege, vprašanje pa je, kdo ji jo bo lahko nudil. Tržno gospodarstvo ima namreč svoje zakonitosti, te pa so vse prej kot prijazne do oseb - tako pravnih kot fizičnih - ki si niso sposobni zagotoviti svojih lastnih stredstev za preživetje.

V časopisu so moralo, ki vlada med zaposlenimi v BNHS, opisali takole: »Položaj je čedalje bolj brezizhoden in žalosten. Z moralo so že skoraj popolnoma na psu, dela je vedno več - prebivalstvo se namreč marljivo množi, sredstva, iz katerih naj bi BNHS financiral svoje delo, pa so čedalje bolj skromna.« Organizaciji, ki so jo leta 1946 ustanovili zato, da bi skrbela za zdravje vseh britanskih državljanov, danes očitajo, da je velikodušno in liberalno shemo zdravstvenega varstva preveč začinila z modernim, izključno na denar vezanim mišljenjem in da za vse skupaj plačujejo najvišjo ceno ravno »stranke«, ki so jih »po starem« imenovali še pacienti.

Neizprosni pa so tudi statistični podatki, ki mečejo na BNHS še temnejšo luč, saj kažejo, da so se stroški za različne odškodnine, izplačane zaradi nepravilne ali celo nepravočasno nudene zdravstvene pomoči v državnih zdravstvenih ustanovah, povišali kar za tristo odstotkov; denar seveda prispeva država.

»Le kakšen sistem za zdravstveno varstvo je to, če ljudje umirajo, ko čakajo na njegove storitve,« se sprašuje hči nekega umrlega osemdesetletnika, ki so ga s hudo pljučnico pripeljali v bolnišnico, kjer je več kot sedem ur čakal na pregled, nato pa je v čakalnici umrl.

Odgovor je preprost: gre za sistem, ki pošilja svojo medicinsko opremo domov v svojih najmlajših pacientih. Nerodno povedano, a kruto resnično...

Zamisljajte si začudenje mlade mamice, ki je po vrnitvi iz porodnišnice odkrila, da iz rokice njenega deset dni starega sinčka štrli dolga injekcijska igla. Zagnala je vik in krik, v bolnišnici pa so sestro, ki je »neljubi dogodek« povzročila, odpustili zaradi prekoračitve svojih delovnih pooblastil. Po mnenju njenih nadrejenih je namreč brez dovoljenja opravila operativni poseg...

Zdravniki se zagovarjajo, da le s težavo oskrbijo množico ljudi, nujno potrebnih njihove pomoči. Při tem pa z olajšanjem dodajajo, da je še dobro, da do takih ali podobnih napak ne prihaja pogosteje. Britanci pa lahko le molijo, da ne bi zboleli...

Lyndsay Griffiths / Reuter

BOLGARIJA

Zdravstvo in korupcija

SOFIJA - Bolgarska ministrica za zdravstvo Mimi Vitkova je zaprosila za pomoč policije in državnega pravdništva pri preprečevanju korupcije v zdravstvu, ki se je pojavila zgolj zato, ker bolnišnice nimajo dovolj denarja in ker nimajo urejenega sistema socialnega zavarovanja.

Ministrica je povedala, da se korupcija v Bolgariji pojavlja predvsem v zdravstvu, kjer se tudi zelo hitro širi. Čeprav so zdravstvene usluge brezplačne, Bolgari vedo, da bodo morali plačati, če naj zdravniki svoje delo dobro opravijo, zato so primorani za operacijo plačati tudi do dvesto tisoč levov. Nekateri zdravniki gredo celo tako daleč, da na vrata svoje ordinacije na polikliniki prilepijo listek, na katerem je napisan naslov njihove zasebne ordinacije in delovni čas, med katerim zdravnik sprejema samoplačnike. S pacienti, ki sporočila niso dojeli, načeloma zelo slabo ravnajo.

Bolnišnice trpijo veliko pomankanje, saj nimajo zdravil, obvez in denarja, da bi vzdrževale prostore. V nekaterih bolnišnicah so celo prenehali opravljati operacijske posege in se lotevajo le nujnih primerov, bolnike pa čedalje pogosteje obveščajo, da morajo s seboj prinesti obveze ali celo hrano. V Blagoevgradu ljudje plačujejo določeno vsoto denarja, s katero si zagotovijo posteljo v državni bolnišnici. Neki zdravnik je bolniku, ki je prišel na pregled ledvic, tega odrekel in mu povedal, da »bolnišnica propada«. Stanje je zlasti grozljivo v psihiatričnih bolnišnicah, ki so v zelo slabem stanju in slabo ogrevane, pacientom grozi lakota.

Bolniki so se že privadili na stavke zdravniskega osebja zaradi nizkih plač. Kot v časih komunizma imajo zdravniki tudi danes nagrado, ki znaša skoraj toliko kot ena povprečna plača, kljub temu pa strokovnjak za raziskave na onkološki kliniki v Sofiji zasluži mesečno le sto petdeset ameriških dolarjev.

Cene zdravil so neverjetno visoke in nedosegljive za večino ljudi, ki zdravila najbolj potrebujejo, to pa so upokojenci in številnejše družine. Država bi sicer morala poskrbeti za bolnike s kroničnimi obolenji, kot je na primer diabetes, žal pa v lekarnah nočejo sprejeti receptov, na temelju katerih bi morali brezplačno izdati zdravilo. Z lekarnami je pravi križ, pravi ministrica za zdravstvo, ki se trudi po svojih močeh.

Z novim zakonom naj bi uvedli visoke kazni za špekulacije pri cenah zdravil, ki jih postavlja država, žal pa projekt socialnega zavarovanja še vedno čaka pred vrati parlamenta.

Zaradi vseh težav z državnim zdravstvom se čedalje več Bolgarov zateka k mazačem, ki z bioenergetiko in zdravilnimi zelišči obljubljajo čudeže. Eden takšnih mazačev pa je v zadnjih dveh letih zaradi prevelike doze zdravil v Sofiji povzročil smrt šestnajstletnega fanta in nekega dekleta.

Vessela Sergueva / AFP

»Vroči denar« iz vse Evrope na Češkem

PRAGA - Zaradi davčne luknje, ki tujim vlagateljem omogoča, da z nakupom in prodajo državnih obveznic zaslužijo mastne dobičke, se na Češko steka reka »vročega denarja« iz vse Evrope.

»Te finančne špekulacije češkemu gospodarstvu nikakor ne koristijo in tudi povzročajo motnje v monetarnem sistemu, ker primanjkuje denarja za odkup deviz,« razlaga Petr Korous, uslužbenec pri Československi Obchodni Banki. Češke finančne oblasti obupano skušajo ustaviti nenadzorovan pritok tujih špekulativnih finančnih sredstev, saj se je zaradi njih lani denarna masa v obtoku zvišala za dvajset, namesto načrtovanih dvanajst odstotkov. Strokovnjaki si rast tujih vlaganj razlagajo različno, njihov stranski učinek pa so nedvomno inflacijski pritiski.

Češki finančni minister Ivan Kocarnik je finančne špekulacije označil kot glavni vzrok za revalvacijo krone, toda vlada je za težave pretežno sama kriva. »Ohlapna davčna poltika je pravi magnet za špekulante, ki kupujejo državne obveznice nekaj dni pred rokom njihove zapadlosti,« pravi Korous.

Državne obveznice imajo razmeroma visok donos, vendar se jih domači vlagatelji otepajo, ker morajo ob njihovi zapadlosti plačati 25-odstotni davek na dobiček. Tujcem je s tem udarcem po žepu prizaneseno, ker so izvzeti iz davčne zakonodaje zaradi meddržavnih sporazumov o preprečevanju dvojne obdavčitve. Dodatna spodbuda za prodajo vrednostnih papirjev tujcem je tudi ta, da domačim finančnim hišam ni treba plačati davka, če jih prodajo pred rokom zapadlosti in pod njihovo nominalno vrednostjo. Pri teh (ne) ugodnostih seveda največ zaslužijo prav tujci, saj lahko s samo nekajdnevno naložbo v obveznice dosežejo tudi 45-odstotni dobiček.

Češka centralna banka bo morala kar pošteno zavihati rokave, saj trendi kažejo, da bo v prihodnosti tujih špekulativnih naložb še več. Na Češkem sicer potrebujejo tuj kapital, toda finančnih špekulacij ne vidijo radi. Tiskovni predstavnik centralne banke Martin Svehla kljub vsemu ostaja optimist: »Ta država in njen finančni trg potrebujeta svež kapital, zato so te naložbe v principu pozitivne. Seveda skrbno spremljamo finančne operacije tujih vlagateljev in lahko vam zagotovim, da stanje še ni kritično.«

Alan Crosby / Reuter

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.00 He - Man, ameriška risana nanizanka
08.20 Deklica z zlatimi prsti
08.45 Zverinice iz Rezije, 7/13 del lutkovne serije
09.00 Podelitev nagrad za nove zgodbe medveda Bojana
09.10 Indijanske legende, 4/10 del kanadske nanizanke
09.35 Otroci glasbe, zabavnoglasbena oddaja
09.55 Najhujši dan v življenju, 2. epizoda avstralske nanizanke
10.25 Zlati cekin, 1. del zabavnoglasbene oddaje
11.00 Fletch, ameriški film, pon.
12.35 Tv avtomagazin
13.00 Poročila
13.05 Sedma steza, ponovitev
13.50 Sobotna noč, pon.
16.15 Mostovi
16.45 Podarim - dobim, pon.
17.00 Tv dnevnik 1
17.10 Žepni nož, 1/7 del nizozemske nadaljevanke
17.30 P. Golia: Srce igrač, 2/3 del mladinske gledališke igre
18.00 Regionalni studio Koper
18.45 Lingo, tv igrica
19.13 Risanka
19.30 Tv dnevnik 2, vreme, šport
20.05 Moj dobri prijatelj, 2/7 del angleške humoristične serije
20.30 Penn &Teller, 1/6 del angleške zabavne serije
21.00 Osmi dan
22.00 Tv dnevnik 3, tema dneva, vreme, šport VPS 2210
22.20 Žarišče
22.40 Poslovna borza
22.55 **Sova**: Z eno nogo v grobu, 11/12 del angleške nanizanke
23.40 Umor, je napisala, 4/12 del ameriške nanizanke

SLOVENIJA 2

12.50 Video strani
13.00 Euronews
15.00 Video strani
16.00 Kamniti svet, pon. 1/4 dela dokumentarne serije
16.30 Karaoke, razvedrilna oddaja TV koper - Capodistria, ponovitev
Sova, ponovitev
17.30 Murphy Brown, 9. del ameriške nanizanke
18.00 Umor, je napisala, 3/21 del ameriške nanizanke
Hura za umor
18.50 Iz življenja za življenje
19.10 Podarim - dobim
19.20 Videospon
20.05 Gore in ljudje
20.55 Roka rocka
21.45 A. Thomas Ellis:
Obleke iz omare, angleška drama
23.05 Svet poroča
23.40 Video strani

KANAL A

07.00 Video strani
12.00 Spot tedna
12.05 A shop, televizijska prodaja
12.15 Luč svetlobe, ponovitev 366. dela ameriške nadaljevanke
13.05 Alica v glasbeni deželi, ponovitev kontaktne glasbene oddaje
13.45 Video igralnica, oddaja o računalniških igricah
14.15 Spot tedna
14.20 CMT
16.10 Spot tedna
16.25 A shop, televizijska prodaja
16.35 Dežurna lekarna, ponovitev 13. dela španske humoristične nanizanke
17.05 Tekma z vetrom, ponovitev filma
18.45 A - shop, televizijska prodaja
19.00 Poročila
19.05 Risanka
19.10 Luč svetlobe, 367. del ameriške nadaljevanke
20.00 Rodeo, kontaktna glasbena oddaja
20.40 Divje palme, 6. del ameriške nanizanke
21.20 Poročila
21.25 Zadeto, oddaja o aktualnih dogodkih
23.00 Upravljanje, 18. del dokumentarne nanizanke o managementu
23.30 Spot tedna
23.35 A - shop, televizijska prodaja
23.45 CMT
01.00 Video strani

MMTV (62. kanal)

13.30 Video strani - panorama
15.00 MMTV shop, televizijska prodaja
16.00 Vesela nedel'a, glasbeno razvedrilna oddaja, pon.
19.10 Obvestila
19.15 Risanke
19.40 MMTV shop, televizijska prodaja
20.10 Avtodrom MMTV, oddaja o avto -moto športu
21.10 I Wonder Who Is Killing Her Now, film
Igrajo: Jane Haver, Martha Steward in drugi
22.40 **Demon Warp**, film
00.10 MMTV shop, televizijska prodaja
01.00 Deutsche Welle

RAI 1

6.45 Jutranja oddaja Unomattina, vmes(7.00, 8.00, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik, 7.35 Gospodarstvo
9.35 Nan.: Cuori senza età
10.05 Film: Magia d'estate (kom., ZDA '62, i. H. Mills, B. Ives), vmes (11.00) dnevnik
11.40 Vabilo k mizi: Tutti a tavola
12.25 Vreme in dnevnik
12.35 Nan.: La signora in giallo
13.30 Dnevnik
14.00 Aktualno: TG1 Motori
14.20 Kviz: Sala giochi
14.50 Nan.: Catwalk
15.45 Mladinski variete Solletico, vmes risanke
17.30 Nan.: Zorro
17.55 Danes v Parlamentu
18.00 Dnevnik
18.20 Neverjetne zgodbe
18.50 Variete: Luna Park (vodi Fabrizio Frizzi)
19.35 Vreme in dnevnik
20.30 Aktualna tema: Il fatto
20.40 Glasba: 45. Festival italijanske popevke (vodijo Pippo Baudo, A. Falchi, C. Khol), vmes (22.45) dnevnik
0.05 Dnevnik in vreme
0.15 Danes v Parlamentu
0.25 Videosapere: Stoletnica bienale umetnosti
0.55 Aktualno: Sottovoce

RAI 2

7.00 Variete za otroke, risanke
7.50 Nan.: Doogie Howser, 8.15 Lassie
8.40 Nad.: Beautiful
10.30 Aktualno: Lo sportello del cittadino, 11.00 Fra le righe
11.30 TG2-33, 11.45 dnevnik
12.00 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40 Buon Compleanno Cinema
13.45 Variete: Quante storie ragazzi, risanke
14.30 Nad.: Paradise Beach, 14.55 Santa Barbara
15.40 Kronika v živo (vodi A. Cecchi Paone), vmes (15.45, 17.00) dnevnik
18.05 Iz Parlamenta, šport in vreme
18.35 Sereno variabile
18.45 Nan.: Miami Vice
19.45 Dnevnik in šport
20.30 Film: Il cavaliere pallido (vestern, ZDA '85, r.-i. Clint Eastwood, M. Moriarty, C. Snodgress)
22.30 Aktualno: Italija sprašuje
23.30 Dnevnik
24.00 Pregled drugačnega tiska, vreme

RAI 3

6.30 Pregled tiska
6.45 Videosapere: Filozofija, angleščina, zgodovina, Ženske in glasba, Euronews, Enciklopedija
10.15 Fantastica Età
11.15 Fantastica Mente
12.00 Dnevnik in gospodarstvo
12.30 Znanstveni dnevnik
12.40 Dove sono i Pirenei?
14.00 Deželne vesti,dnevnik
14.50 TGR Bellitalia
15.15 Sport: rokomet dresura CSA, SP v sabljanju
16.30 Aktualno: Alfabeto TV, 17.00 Parlato semplice, 18.00 dok. Geo
18.30 Šport, Insieme in vreme
19.00 Dnevnik, Deželne vesti
19.50 Blob Soup, 20.10 Blob
20.30 Aktualno: Chi l'ha visto? (vodi G. Milella)
22.30 Dnevnik
22.45 Aktualno: Speciale 3
23.50 Pred premiero opere Così fan tutte
0.30 Dnevnik, pregled tiska
1.00 Variete: Fuori orario

RETE 4

7.20 Nan.: Tre cuori in affitto
7.50 Nad.: Diritto di nascere, 8.10 Manuela, 9.05 Guadalupe, 9.30 Catene d'amore
9.55 Variete: Buona giornata, vmes 10.00 Grandi Magazzini, 11.00 nad. Febbre d'amore, 12.00 Rubi, 13.00 Sentieri vmes (11.25, 13.30) dnevnik
14.00 Rubrika o lepooti
14.15 Nad.: Sentieri, 15.20 Cuore selvaggio, 16.00 variete Buona giornata
17.00 Aktualno: Perdonami, 18.00 Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.45 Film: Il macellaio, la moglie, l' amante (kom., ZDA '89, i. J. Lithgow)
22.30 Film: Il gatto a nove code (krim., It. '70, i. K. Malden, C. Spaak), vmes (23.45) dnevnik

CANALE 5

6.30 Na prvi strani
9.00 Variete: Maurizio Costanzo Show
11.45 Aktualno: Forum
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Sgarbi quotidiani
13.40 Nad.: Beautiful
14.05 Kviz: Complotto di famiglia (vodi A. Castagna)
15.20 Agenzia matrimoniale
16.00 Otroški variete
17.55 TG5 Flash - Kratke vesti
18.00 Kviza: OK, il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5, 20.25 Striscia la notizia
20.40 TV film: Tommyknockers, le creature del buio (fant,, ZDA '93, 1.)
22.20 Nan.: X-Files
23.20 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik
1.30 Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30 Otroški variete
9.20 Nanizanke
11.25 Aktualno: Village
12.25 Odprti studio
12.30 Aktualno: Fatti e misfatti
12.40 Šport studio
12.50 Otroški variete
14.00 Odprti studio
14.30 Variete: Non è la RAI
16.00 Variete: Smile
16.05 Nan.: Star Trek
17.10 Variete: Talk Radio
17.25 Nan.: Wings, 18.10 Superboy, 18.45 Village, 18.50 Tutti al college
19.30 Odprti studio, vreme
19.50 Šport studio
20.00 Variete: Karaoke
20.45 Nan.: Cobra investigazioni (i. M. Dudikoff)
22.40 Fatti e misfatti
22.45 Šport: Torkov priziv
0.45 Italia 1 šport
1.45 Sgarbi quotidiani
2.00 Nan.: Star Trek

TELE 4

13.30 19.30, 22.25, 0.05 Dogodki in odmevi
20.30 Nadaljevanka

MONTECARLO

14.00 18.45, 20.25, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Šport
14.10 Film: Vivere in fuga (dram., '83, i. D. Raffin)
20.00 The Lion Trophy Show
20.35 Film: Camera con vista
23.15 Variete: Tappeto volante

Koper

16.00 Euronews
16.10 Ponedeljkov športni pregled, ponovitev
17.10 Globus
18.00 Slovenski program
Studio 2 - pogovor
18.45 Primorska kronika
19.00 Tv dnevnik
19.30 Tv šola
20.00 Euronews
20.30 Vsedanes - aktualnosti
21.00 Rhythm & News - vodi Andrea F.
22.00 Tierras de Espana
22.15 Vsedanes - tv dnevnik
22.30 Sportel - oddaja o zamejskem športu in športnikih

Avstrija 1

09.05 Naš hrupni dom, pon.
09.30 Dunajčani spet plešejo, pon.
10.15 Stil
10.45 Pametnejši brat Sherlocka Holmsa, pon. angl filma
12.15 Sportn arena, pon.
13.00 Čas v sliki
13.15 Mi, pon.
13.35 Pravica do ljubezni
14.00 Blagoslovljena dvojica
14.45 Pogled od strani
15.00 Otroški program
17.00 Mini čas v sliki
17.10 Wurlitzer
18.00 Čas v sliki
18.05 Trije prijatelji
19.00 Naš hrupni dom
19.30 Čas v sliki, vreme, šport
20.15 Hunter, am. serija
21.10 Pogledi od strani
21.20 Nismo sami, 1/2 italijanskega filma, 1992
Igrajo: Massimo Daporto, Francesco Cordani, Valeria Mililo in drugi
22.55 **Ujet v Riu**, angl. - brazil. triler, 1988
Režija: Lech Majewski
00.30 Bratovščina vrtnice, pon. 1. dela am. mini serije
02.05 Video strani

Avstrija 2

13.00 Trojica s štirimi pestmi
13.45 Department S
14.35 Rožnati partner spet napade, angl. krim. kom., 1976
16.15 Moč strasti, serija
17.00 Rastline in ljudje, dokumentarni film
Srčna dama - digitalis
17.30 Orientacija
18.00 Mi
18.25 Tista stvar je
19.00 Zvezna dežela danes
19.30 Čas v sliki
20.00 Kultura
20.15 Hladen ogenj - dragi kamni, 2., zadnji del
21.15 Zunanjepolitično poročilo
22.00 Večerni studio
22.30 Ambo terna
22.40 Klub 2
00.00 **Themroc**, franc. kom., 1972 z Michelom Piccolijem
01.45 Videostrani
Tisoč mojstrovin

Hrvaška 1

08.00 Dobro jutro
10.00 Poročila
Šolski program:
10.05 Živali - pokazatelji onesnaženosti voda
10.25 Organske spojine s kisikom
10.50 Naravne znamenitosti kvarnerskih otokov: Lošinj
11.00 Mehanično vesolje
11.30 Deklica iz prihodnosti, 21/24 del serija
12.00 Poročila
12.05 Cesarica, 102. del serije
12.50 **Afriški krik**, ameriški film
14.10 Risanka
Šolski program, pon.
14.30 Živali - pokazatelji onesnaženosti voda, pon.
14.55 Mehanično vesolje, pon.
15.30 Otroški program:
Zgodbica
Med nami, fantje
16.05 Lidrano
16.30 Poročila
16.40 Usode:
Družina Glavašević, dokumentarna oddaja
17.15 Besede, besede, besede
17.45 Hrvaška danes
18.00 Kolo sreče
18.35 Santa Barbara, 938. del ameriške serije
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.10 Eva, dokumentarna oddaja
21.00 Parlament
22.50 Slika na sliko
23.30 Napad na moškost, dokumentarni film
00.25 Poročila
00.30 Sanje brez meja

Hrvaška 2

17.00 Video strani
17.15 Tv-koledar
17.25 Izsiljevanje, pon. 2/3 dela nanizanke
18.15 Arena, oddaja o športu, pon
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik
20.10 Popolna tujca, 3/22, del ameriške humoristične serije
20.40 Izsiljevanje, 3., zadnji del nanizanke
21.30 Zametna taca, 2/7 del dokumentarne serije
22.05 Sestre, 16/22 del serije
22.50 HR TOP 20, zabavnoglasbena oddaja
23.35 Video strani

Madžarska

09.05 Mejno mesto
09.30 Dopopldne, Magazin, Panoptikum mesta Prage
12.00 Zvon
12.05 Posel
15.00 Sotrpini, rehabilitacijski magazin
15.15 Pomoč v duševni stiski
15.30 Fizika za šolarje
16.00 Poročila
16.05 Analiza pesmi
16.25 Gospodična, serija
17.00 Koledar 1995, poljudnoznanstveni magazin
17.40 Za boljši jezik
17.50 Tele video'95
17.55 Katoliška kronika
18.15 Posel
18.30 Maček v žaklju, kviz
19.00 Pravljica
19.10 Muza, novice iz kulture
19.30 Dnevnik
20.20 Zakaj ravno Aljaska
21.10 Studio '95, kulturni tv tednik
22.00 Ultra, italijanski film
23.30 Dnevnik BBC

TV SLOVENIJA / NOVOSTI

Studio Luwigana - morda pa še jutranji program TV Slovenije

Ljerka Bizilj je mesto urednice Studia Luwigana prevzela pred dvema letoma. Pred tem se je z ljubljansko problematiko ukvarjal RPL (Regionalni program Ljubljana), ki je bil na sporedu enkrat tedensko. Po njenem prihodu so razširili program na dvakrat tedensko, tako da lahko sedaj Studio Luwigana spremljamo ob sredah in sobotah od 18.00 do 18.45. Mesečno izvedejo šest oddaj v živo; želijo in prizadevajo si vzpostaviti čimveč stikov z gledalci; dve oddaji Studia Luwigana pa sta posneti.

Tematsko so predvsem ljubljanski program, največ pozornosti pa, v svoji mozaični strukturi oddaj, posvečajo socialnim in drugim problemom današnjega človeka. Ugotovili so, da ljudje potrebujejo tovrstno tematiko, in ker ji v drugih programih Televizije Slovenija ne posvečajo pozornosti, so se odločili, da sami zapolnejo to vrzel.

»Tudi odziv gledalcev na oddaje, v katerih govorimo o problemih, ki jih osebno zanimajo, je vedno večji, « je dodala Ljerka Bizilj.

Redno zaposleni so samo trije novinarji, velik del programa pa ustvarja sedemnajst honorarnih sodelavcev, ki prihajajo iz različnih fakultet. Vsi skupaj so ustvarili delovno ekipo, katere glavni vrlini sta dinamičnost in veselje do dela, manjka pa jim izkušenj, ki so potrebne za poglobitev tematike.

»Ce posameznik nima tovrstnih izkušenj, tudi ni potrebno, da se pri svojem delu usmerja v to smer. Trudimo se, da bi ugodili večini želja naših gledalcev, tako mladim, ki jih zanimajo bolj atraktivni dogodki, kot tudi starejšim gledalcem.«

Velik pomen pri celotnem njihovem delu ima slika. Za razliko od TV dnevnika, ki nastane na podlagi kombinacije slike in zvoka, so pri Studiu Luwigana bolj sproščeni kar zadeva vprašanje slike. To predstavlja določeno prednost in odpira nove možnosti razvoja oddaj. Pogosto se porajajo nove ideje in tu imajo vsi ustvarjalci posameznih oddaj povsem proste roke. Za še večjo kakovost in profesionalnost pri delu pa si želijo kakšno snemalno ekipo več.

Studio Luwigana je deloval kot delno komercialen program in podobno naj bi bilo tudi v prihodnje. Določeno mero neodvisnosti so si v preteklih dveh letih priborili z občasnim predvajanjem reklam, ki je pokrilo nekatere stroške, med katere sodi tudi največji: najemanje avtomobilov za prevoz ekipe. Za ostale stroške pa je Televizija Slovenija Studiu Luwigana namenila potrebna denarna sredstva za delo v letošnjem letu.

Se vedno ni rešeno tudi vprašanje scenografije, ki mora biti za tako dinamičen in tematsko pisan program primerno prilagodljiva. In kaj je o tem povedala urednica Ljerka Bizilj?

»S scenografijo imamo že od nekdaj težave. Radi bi imeli sodobno, preprosto sceno do katere pa nikakor ne pridemo. Oddaje snemamo v studiu 4, kjer ne funkcionira splošno uveljavljen cromakey sistem, pri katerem na modro ozadje računalniško nanašajo željeno sliko, tako, da smo primorani v studio postavljati pohištvo in druge eksponate, kar predstavlja posebno omejitev v programskem smislu. Scena bi morala biti prilagodljiva do te mere, da bi lahko v oddaji predstavili samo posameznika ali pa pevski zbor. Pogovori z arhitekti so v teku in upam, da bomo tudi ta problem čimprej razrešili.«

Ljerka Bizilj je v 450 tisočih slovenskih upokojencih, okoli 100 tisoč brezposelnih in otrocih videla zadosten razlog za razmislek o jutranjem programu, ki je že ustaljena praksa mnogih drugih televizijskih postaj. Pripravila je projekt, ki ga je kolegij Televizije Slovenija že potrdil. Oddaja bi bila kombinacija vseh televizijskih zvrsti, ki bi jo vodil glavni moderator in nekaj informatorjev. Vsi skupaj bi, s sodelovanjem dokumentarnega, glasbenega, otroškega, informativnega in zabavnega programa, zagotovo popestrili marsikatero pusto dopoldansko vzdušje.

»Jutranji program naj bi bil na sporedu od ponedeljka do petka, tri ure dnevno. Sama realizacija Jutranjega programa bi za Televizijo Slovenija pomenila podvojitev števila trenutnih programov, zbrati pa bi morali vse kadrovske potenciale, ki bi nam naj bili na voljo. Bolj kot s kadrovske, pa se mi zdi uresničitev Jutranjega programa, problematična s produkcijske strani.«

In res. Produkcijsko je Jutranji program velik zalogaj in za uspešno delovanje bo Televizija Slovenija morala začeti uporabljati aparature 24 ur dnevno, za kar pa se bo morala izogniti ustaljenim ekonomskim okvirom. Določene vsebinske sklope bi lahko izvedli v koprodukciji s studiom Maribor in Koper.

TV SLOVENIJA 1 20.05

MOJ DOBRI PRIJATELJ, angleška humoristična serija

Peter in Harry se redno dobivata v bifeju. Ellijin sin Neil (Caleb Lloyd) je vzel Petra za svojega in ga kliče »drugi dedek«. V Petrovo veliko nezadovoljstvo se Harry v hipu prikupi njegovi hčerki Betty in zetu Brianu. Peter bi se še vedno rad preselil k Ellie. Harry izve, da ena od najemnic, gospodična Byron (Joan Sims), razmišlja o tem, da bi se preselila k nečaku v Ameriko. S Petrom skujeta načrt, kako bi pospešila njeno odločitev.

TV SLOVENIJA 2 21.45

2/5

OBLEKE IZ OMARE, angleška drama

Scenarij: Martin Sherman (po romanu Alice Thomas Ellis)
Režija: Warrsi Hussein
Igrajo: Jeanne Moreau, Joan Plowright, Julie Walters, Lena Headey, David Threlfall, Padraig Casney in drugi

Zabavna komedija z odličnimi igralci, s štirimi veterani (Moreau, Walters,Plowright Threlfall) in s simpatično novinko (Lena Headley), je zgodba o dekletu, godnem za možitev; Margaret je odkrila ljubezen v Egiptu in zdaj noče vzeti zoprnega soseda Syla, ki bi bil lahko po letih njen oče.

V Croydonu pri Londonu, kjer se konec petdesetih let odvija ta šarmantna zgodbica, veljajo pravila, da je starše treba brezpogojno ubogati. In Margaretina mama Monica vztraja na poroki, saj so tudi poročni kolač že naročili...

V zadnjem trenutku se pojavi upanje in odrešitev za malo Margaret; to je Monicina mladostna prijateljica iz Egipta, hudomušna in eksotična Lili, ki takoj presodi in razume situacijo, zato vzame vajeti v svoje roke. Dekle seveda ne sodi k Sylu in v zadnjem trenutku se Lili žrtvuje ter prepreči nesmiselno poroko.

TV SLOVENIJA 2 20.05

GORE IN LJUDJE, dokumentarna oddaja

Televizijska ekipa je tokrat obiskala nekaj znanih slapov, ki jih je kratkotrajni januarski mraz vkoval v led, spremljali razburljivo tekmo v hitrostnem plezanju po ledu v Bohinju in si skupaj s Pavlom Kozjekom zelo od blizu ogledali samega Luciferja, zaledenelega, seveda. Del oddaje bo tudi tokrat namenjen tujim goram, tokrat predgorju Himalaje na severu Tajske, kjer živijo gorska plemena, ki imajo s Tajci le malo skupnega. Njihovo kulturo in način življenja močno ogroža ilegalna trgovina z mamili, ki ji je tajska vlada napovedala neizprosen boj.

IZBOR S SATELITOV

MUSIC TELEVISION

09.00 Video; 12.00 The Soul; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Popoldanski mix; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 CineMatic; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Greatest Hits; 21.00 Most Wanted; 22.30 Beavis & Butthead; 00.00 The End?

SKY ONE

11.00 Koncentracija; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 E Street; 14.00 St. Elsewhere; 15.00 Kalni izvir; 16.00 Oprah Winfrey Show; 16.50 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Gamesworld; 19.30 Family Ties; 21.00 The x - Files; 01.00 Ponovitve

PRO 7

05.05 Serije; 11.55 Neizprosna, a prisrčna; 13.00 Charlijevi angelčki; 14.00 Arabella Kiesbauer; 15.05 Zakon v Los Angelesu; 17.00 Bugs Bunny; 17.55 Kremenčkovi; 18.25 Rock 'n' roll očka; 18.55 Roseanne; 19.25 Alf; 19.55 Poročila; 20.15 Vse razen umora: Kukavičje jajce, nemški triler; 23.10 Kung Fu - v znamenju zmaja; 0.05 Vojna svetov; 01.00 Poročila; 01.10 Ponovitve

PREMIERE

14.00 Corentinove fantastične pustolovščine; 14.50 Medeni mesec v Las vegasu; 16.25 Sostanovalca, am. drama, 1993; 18.15 Kodno ime Nina , am. triler; 20.00 Program; 20.15 Jennifer 8, am. zf film, 1992; 23.00 City Boy, ameriški pustolovski film, 1994; 00.55 Morilčeva senca

SAT 1

07.30 Dopoldanski program; 12.30 Pod kalifornijskim soncem; 13.25 Falcon Crest, 14.25 White Fang; 14.55 Pustolovščine mladega Indiane Jonesa; 15.55 Macgyver; 17.00 Tvegaj! 18.00 Pojdi na vse!; 19.00 Poročila; 19.15 Šport; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Sla po maščevanju, nem. melodrama, 23.40 Vse je ljubezen ...ali kaj?

EUROSPORT

08.30 Evrogolf, posnetek; 09.30 Akrobatsko smučanje, posnetek; 10.30 Tenis; 12.00 Evrogol; 13.30 Speedworld; 15.30 Evrogoli; 17.00 Tenis, ATP turnir v Stuttgartu; 21.00 Evroski; 22.00 Boks, prenos iz Crawleya: Michael Ayers (VB) vs Paul Burke (VB); 00.00 Snooker; 01.00 Športna poročila

RTL

05.30 Jutranji program; 12.30 Springfieldova zgodba; 13.15 Kalifornijski klan; 14.10 Umor, je napisala; 15.00 Ilona Christen; 16.00 Hans Meiser; 17.00 Jeopardy!; 17.30 Med nami, 61. del; 18.00 Bogati in lepi; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 20.15 Kölnerski karneval; 23.00 Gottschalk

RTL 2

05.55 -17.00 Ponovitve; 17.00 Mož za sedem milijonov dolarjev; 17.55 Umik; 18.25 Nasmehnite se, prosim; 19.00 Ženska za sedem milijonov dolarjev; 20.00 Poročila; 20.15 Most do tišine, am. drama, 1989; 22.00 Sanchezovi otroci, ameriško - mehiška družinska kronika

SKY MOVIES

13.00 Croos My Heart; 15.00 Bury Me In Niagara; 17.00 Spotswood; 18.55 The Return On Ironside, am. drama; 20.30 Close Up: Sharon Stone; 21.00 Malcom x; 00.205 To The Death

MOVIE CHANNEL

12.30 Tarzan Finds A Son; 13.55 The Big Broadcast Of 1937; 15.35 The Ex - Mrs. Bradford; 19.00 The Haunted School; 21.00 Fire in The Sky; 23.00 Double Impact

FILMNET +

12.00 The Stranger; 14.00 The Woman, Her Man & Her Futon; 16.00 K-TV; 18.00 Nxin Buliao Quing, kitajska drama; 20.00 Single White Female; 22.00 Boxing Helena

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Market Wrap; 14.00 Kolo denarja; 17.30 Poročilo Financial Times; 18.00 Danes; 19.00 Poročila; 19.30 Življenski slog; 20.00 Entertainment X Press; 20.30 Dateline; 21.30 Inside Edition; 22.00 Poročila; 22.30 Jay Leno Show; 23.30 Res osebno

CNN

06.00-23.00 World News; 07.30 Moneyline; 11.30 World Report; 12.30 Business Report; 13.30 Business Day; 14.30 Business Morning; 15.00 Larry King Live; 17.30 Business Asia; 20.00 World Business Today; 21.00 International Hour; 23.00 International Hour; 00.45 World Sport; 01.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Novakovi; 10.30 Pregled slov. tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.30 Poslovne informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Ekološki kotiček; 17.00 Ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slov. zermlja v pesmi in besedi; 21.05 Igra; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Podoknica; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.40 Koledar prireditev; 8.45 Radio most; 11.30 Obvestila; 12.00 Opoldne; 13.00 Val 202 popoldan, slalom; 14.00 Kulturne drobtinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Lingvistični kotiček; 17.50 Šport; 18.15 Fiesta latina; 19.30 Štos - še v torek obujamo spomine; 21.00 Zgodnja dela; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Stoletje improvizirane glasbe.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11,00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasba; 10.05 Kulturni globus; 11.05 Človek in zdravje; 13.05 Enajsta šola; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Big Band RTS; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Ljudsko izročilo; 16.40 Esej; 17.45 Izšlo je; 18.00 Koncerti na tujem; 19.30 Arije in monologi; 20.00 Literarni večer; 20.45 Koncert, 22.25 Nizozemski festival 93; 23.55 Utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)

6.00 Otvoritev; 8.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.00 Servisne informacije, prireditve; 9.45 Iz odvetnikove pisarne; 11.15 Hladno, toplo, vroče; 12.15 Pesem tedna; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Informativni servis; 17.15 Borzno poročilo; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Iz kulturnega sveta; 19.00 Dnevnik; 19.30 Večerni pr. Modrega Vala; 22.30 Torkov koncert.

Radio Koper
(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbirali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Edig Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kultura; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.50 Single tedna; 15.00 Zoo station; 16.00 Modri val- glasbeno popoldne; 18.00 Italijanska glasba; 18.45 Il flauto magico; 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 7.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.35 Vreme; 8.15 Napoved; 9.30 Kam danes; 11.00 Anketa; 11.45 Borza; 12.00 BBC novice; 12.15 Novinarjev gost; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 16.25 Uganka; 18.15 Tema tedna; 23.00 Egostyle; 24.00 Hits; 2.00 Sat.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema: o delu KD Preddvor; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 13.20 Tudi jeseni je lepo; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.00 Na vrtiljaku z Romano; 19.30 Večerni pr. - 911 Turbo.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00,14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniature; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 18.00 Študij in glasba; 19.30 Športna sobota; 21.00 Kulturno-umetniški program.

Radio Študent

9.00 Jajčkova lestvica; 12.00 Kondicija dvojiškega sistema; 14.00 OF (24 ur in-fo); 15.00 Recenzije & Napovedi + Radio Metelkova; 17.00 Joculator; 19.00 TB: Luscious Jackson; 20.00 Undergorund International.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Cigani, večni potniki; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.15 Odprta knjiga: Ettore Mangialupi (prip. A. Rustja, 7. odd.); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje: MPZ Jezero; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: koncert GM 20. jan.; 18.00 Igra: Koža in raze (M. Žižmond, r. M.Sosič); 18.40 Soft music; 18.40 Za smeh in dobro voljo; 19.20 Napovednik.

Radio Občine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Glasba po željah; 15.00 Rok z Vami; 18.00 Otroški vrtiljak; 20.00 Oddaja SKD Tabor Občine; 20.30 Smeh in glasba.

Radio Koroška

18.10-19.00 Partnerski magacin - Potopis: Rio, Kristus nad Brazilijo (M. Bogataj).

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V četrtek, 23. februarja, ob 20. uri: Sofa Trio - TITANIK IN JAZ. Gostovanje iz Budimpešte.
V nedeljo, 26., in v torek, 28. februarja, ob 19. uri: G. Puccini- TURANDOT.
V ponedeljek, 27. februarja, ob 11. uri: B. Adamič - SNEGULJČICA.

SNG DRAMA, tel.: 061/ 221-511
V soboto, 25. februarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMAČE, za izven.

MALA DRAMA, tel.: 061/ 221-511
Danes, 21. februarja, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven.
V sredo, 22. februarja, ob 20. uri: Z. Hočevar - SMEJČI, za izven.
V četrtek, 23. februarja, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LAJA? za izven.
V petek, 24. februarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - PRVA KLASA, za izven.
V soboto, 25. februarja, ob 20. uri: G. Tabori - WEISMAN IN RDEČE LICE, za izven.

SNG OPERA, tel.: 061/ 331-950
V sredo, 22. februarja, ob 19. uri: G. Verdi - RIGOLETTO, za izven.
V petek, 24. februarja, ob 19. uri: G. Verdi - NABUCCO, za izven.
V soboto, 25. februarja, ob 19. uri: T. VAN SCHAYK - BALETNI VEČER, premiera.

MGL, tel.: 061/ 210-852
Danes, 21. februarja, ob 19.30: E. Car - POREDUŠOV JANOŠ, za izven.
V sredo, 22. februarja, ob 19.30: J. Godber - NA SMUČIŠČU, za izven. Predstava bo še v petek, 24. februarja, ob isti uri, za izven.
V četrtek, 23. februarja, ob 19.30: A. Miller - SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA, za izven.
V soboto, 25. februarja, ob 11. uri: S. Makarovič - SHOW STRAHOV, za izven. Ob 19.30: M. Camoletti - PRIDI GOLA NA VEČERJO, za izven in konto.

LGL, tel.: 061/ 314-789
VELIKI ODER
V sredo, 22. februarja, ob 17. uri: R. Dahl-A. Tkačev - VDV, za izven.
V četrtek, 23. februarja, ob 17. uri: N. Simončič - VELIKI KIKIRIKI, za izven. Predstava bo še v soboto, 25. februarja, za izven.

KUD FRANCE PREŠEREN, tel.: 061/ 332-288
V četrtek, 23. februarja, ob 20. uri: Zijah A. Sokolović - CABARES, CABAREI. Predstava bo še v petek, 24. februarja, ob isti uri.

CELJE

SLG CELJE, tel.: 063/ 25-332
ODERPODODROM
Danes, 21. februarja, ob 20.30: Z. Hočevar - SMEJČI, za abonma oderpododrom 3.

LJUTOMER

DNEVI KOMEDIJE
do 26. februarja

V petek, 24. februarja, ob 19.30: E. Ionesco - PLEŠASTA PEVKA.
V soboto, 25. februarja, ob 19.30: Waechter-Dekleva - KLOVNI.
V nedeljo, 26. februarja, ob 19.30: PODELITEV NAGRAD ZLAHTNI KOMEDIJANT in gostovanje gledališča Gavella iz Zagreba s predstavo O. Wilda - VAŽNO JE IMENOVATI SE ERNEST (BITI RESEN).

DOM KULTURE
V petek, 24. februarja, ob 19.30: M. Frayn - HRUP ZA ODROM.

MARIBOR

DRAMA, tel.: 062/ 221-206
Danes, 21. februarja, Mali oder ob 20. uri: CABARET UNPLUGGED - SKAKAFCI ODŠTEKANO, za red rumeni. Predstava bo še v sredo, 22. februarja, ob 20. uri, za red rumeni.
V petek, 24. februarja, ob 19.30: E. Albee - KDO SE BOJI VIRGINIJE WOOLF?
V nedeljo, 26. februarja, Minoritska cerkev ob 17. uri: Serling-D. Lukič - OBMOČJE SOMRAKA, za red u in izven. Ob 19.30, stara dvorana E. Albee - KDO SE BOJI VIRGINIJE WOOLF?

LGM, tel.: 062/ 26-748
V nedeljo, 26. februarja, ob 11. uri: B. Gregorič - PORCELANASTA MUČA.

NOVA GORICA

PDG, tel.: 065/ 25-326
V sredo, 22. februarja, ob 20. uri: H. Barker - LJUBEZEN DOBREGA MOŽA, za abonma predpremiera in izven. Predstava bo še v četrtek, 23. februarja, ob 20. uri, za abonma premiera in v soboto, 25. februarja, ob 20. uri, za abonma sobota.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Rossetti
V teku je predprodaja vstopnic za predstavo št. 4 »Servo di scena«, ki bo na sporedu od 23. t.m. do 5. marca. Režija Guglielmo Ferro. V glavni vlogi nastopa Turi Ferro.
Urnik blagajne gledališča/ 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasaži Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.
V gledališču je na ogled razstava »40 stagioni in mostra». Urnik od 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada
Od 25. t.m., do 5. marca bo na sporedu »Vita col padre» H. Lindsaya in R. Crouseja. Režija Piero Maccarinelli. V glavnih vlogah nastopata U. Pagliai in P. Gassman.

TRŽIČ

Občinsko gledališče
V sredo, 1. in v četrtek, 2. marca, ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Teatro dell'Archivolto z delom »Krokodili« G. Gallioneja. Režija G. Gallione.

VIDEM

Gledališče Contatto
Do 4. junija bo skupina Me' o Matt predstavila »Orfejev labirint« Pietra Faielle.

KOROŠKA

CELOVEC

Občinski center Šentrupert: v četrtek, 23. t. m., ob 18. uri solidarsnostni večer z Romi »Bodimo tokrat mi storilci, podprimo žrtve, pridimo otrokom Romov na pomoč!«. Film »Halgato«, nato koncert Harrija Stojke z orkestrom. Prireditelji Mohorjeva, ORF-Koroška in Kleine Zeitung.
DOM Glasbe: v nedeljo, 5.3. »Koroška poje«.

VOGRČE

Pri Florjanu: v petek, 24. t. m. in v soboto, 25. t. m., ob 19.30 Pustnija.

RADIŠE

Kulturni dom: v nedeljo, 26. t. m., ob 14. uri otroški pustni ples.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V četrtek, 23. februarja, ob 19. uri: delavnica Marka Pogačnika - ROJSTVO CELOVITEGA SVETA (SD).
V petek, 24. februarja, ponovitev in poglobitev.
V soboto, 25. februarja, ob 10. uri: PUSTNA MATINEJA (KD).

GALERIJA ŠOU
Danes, 21. februarja, literarni večer UROŠA ZUPANA in ALEŠA ŠTEGERJA.

KAPELCA, Kersnikova 4
V torek, 21. februarja, ob 21. uri: večer poezije UROŠA ZUPANA in ALEŠA ŠTEGERJA.

KUD FRANCE PREŠEREN, tel.: 061/ 332-288
Danes, 21. februarja, ob 20. uri: SABINA ŽNIDARSIČ - Zgodovina menstruacije ali zgodovina moškega čudenja.
V sredo, 22. februarja, ob 20. uri: IZTOK SAKSIDA, LIZA DEBEVEC, MAJA OGRIZEK - Kaj nam danes pomeni menstruacija?
V soboto, 25. februarja, ob 17. uri: pustno rajanje z GOSPODOM OTTOM IN NJEGOVIM PSOM.

KAMNIK

ŠPORTNA HALA, tel.: 061/ 831-612
V soboto, 25. februarja, ob 20. uri: VESELO V KAMNIK '95 - PUSTNE ŠTORIJE.

MARIBOR

ROTOVŽ, Rotovški trg 1
V sredo, 22. februarja, ob 18. uri: literarni večer NADE KRANJC.

MALI ODER SNG MARIBOR, tel.: 062/ 224-421
V sredo, 22. februarja, ob 17. uri: predavanje MANICE ŠPENDAL o Richardu Wagnerju in njegovih delih.
V četrtek, 23. februarja, bo gost kabineta prof. Sedmaka MARKO BRECELJ.

ŠKOFJA LOKA

KNJIŽNICA I. TAVČARJA, tel.: 064/ 620-200
Danes, 21. februarja, ob 17. uri: URA PRAVLJIC - Bernarda Pavlovec.
V četrtek, 23. februarja, ob 17.30: večer z diapozitivi - STEZE, POTI, CESTE.
V ponedeljek, 27. februarja, ob 19. uri: ponovitev literarnega večera in predstavitev knjig žirovskih avtorjev.

TREBNJE

PAVLA GOLIE TREBNJE
V četrtek, 23. februarja, ob 18. uri: predstavitev knjige GRAJSKI OBJEKTI.

V petek, 24. februarja, bo v Razstavišču Veronika v Kamniku ob 19. uri otvoritev razstave slik FRANCA ŽIDANA

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10
V Mali galeriji je do 5. marca na ogled razstava fotografij BARBARE JAKŠE.
Razstava skulptur in risb DRAGA TRŠARJA je na ogled do 20. marca.
V prvem preddverju je do 5. marca na ogled razstava SLOVENIJA IN DUNAJ.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35
Danes, 21. februarja, bo ob 20. uri v Mali galeriji otvoritev razstave del BOGOSLAVA KALAŠA. Razstava bo na ogled do 29. marca.
V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA.
V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 12. marca na ogled razstava WILLIAMA HENRYJA FOX TALBOTA.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5
Razstava del IVA PRANČIČA je na ogled do 26. februarja.

GALERIJA ARS, Čevljarska 2
Razstava slik BRANKA ŠIMČIČA je na ogled do 9. marca.

GALERIJA CENETA ŠTUPARJA, Dunajska 405
Razstava fotografij EDA MARUŠIČA je na ogled do 1. marca.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6
Danes, 21. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave akvarelov PETRA KOZINA. Razstava bo na ogled do 10. marca.

GALERIJA ILIRIJA, Tržaška 40
Razstava slik MAJE POGAČNIK je na ogled do 23. februarja.

GALERIJA KAPELICA ŠOU
Razstava del ROBERTA ŠIMRAKA je na ogled do 10. marca.

GALERIJA ČZP KMEČKI GLAS, Železna 14
Razstava akvarelov in pastelov PLESTENJAK - BAHAR je na ogled do 7. marca.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3
Razstava grafičnih listov BOGDANA BORČIČA je na ogled do 19. marca.

GALERIJA VODNIKOVA DOMAČIJA, Vodnikova 65
Razstava akvarelov MIHE PIRNATA ml. je na ogled do 28. februarja.

ARHITEKTURNI MUZEJ - JAKOPIČEVA GALERIJA
Razstava grafik DIMITRA MALIDANOVA je na ogled do 28. februarja.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIŽANKE, Trg francoske revolucije 7
Arheološka razstava AMFORA je na ogled do 26. februarja.

OSNOVNA ŠOLA VIČ, Abramova 26
Razstava 10. VIŠKI LIKOVNI SALON je na ogled do 23. februarja.

KNJIŽNICA ŠIŠKA, Cesta komandanta Staneta 10
Razstava slik IRENE POLANEC je na ogled do 7. marca.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE
Razstava grafik ZORE STANČIČ - Album je na ogled do 25. februarja.

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI CELJE, Trg Celjskih knezov 11
Pregledna razstava slik AVGUSTA LAVRENČIČA je na ogled do 31. marca.

ILIRSKA BISTRICA

GALERIJA NA VIDMU, Gregorčičeva 2
Razstava slik PATRIZIE DEVIDÉ je na ogled do 25. februarja.

MARIBOR

IZUM, Prešernova 17/I
V sredo, 22. februarja, bo ob 17. uri otvoritev razstave del JANEZA VIDIČA.

MURSKA SOBOTA
Razstava MARINKE DANC-ROTH je na ogled do 12. marca.

PIRAN

MESTNA GALERIJA PIRAN
V petek, 24. februarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave GENERACIJA 1982. Razstava bo na ogled do 3. aprila.

SOLKAN

VILA BARTOLOMEI, Pod vinogradi 2
Razstava skulptur in risb ZMAGA POSEGE je na ogled do 26. februarja.

TRŽIČ

GALERIJA KURNIKOVA HIŠA
Razstava risb Slike stare Ljubljane BORISA TROBCA je na ogled do 5. marca.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej judovske skupnosti »Carlo in Vera Wagner« (Ul. Monte 5): do 17.4. »Sveta dežela v antični topografiji«. Urnik: torek, sreda 16-20, četrtek, petek 10-13, ob nedeljah pa dopoldne in popoldne.
Rižarna: do 26.2. je na ogled razstava slikanic Arta Spiegelmana »Maus«. Urnik: nedelja, torek, sreda 9-13, četrtek, petek, sobota 9-18, zaprto ob ponedeljkih.
Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben.
Art Light Hall: do 4.3. razstavlja slikar Davide Lippolis.
StudioPHI: do 4.3. je na ogled razstava akvarelov slikarke Rosette Valetti in risb Salvatoreja Marcheseja.
Studio Bassanese: do 11.3. razstavlja Enrico Castellani - »Carte 1994«.
Galerija Torbandena: na ogled je skupinska razstava »Maestri del novecento«.
Galerija Le Caveau (Ul. Sv. Frančiska 51/A): do 11.3. je na ogled razstava Livia Rosignana.

OPČINE

SKD Tabor-Prosvetni dom: Razstava Rudolfa Saksida - poklon tržaških prijateljev. Odprta je še danes, 21. t. m. od 16.00 do 20.00.

ŠPETER

Beneška galerija: do 2.3. je od 17. do 19. ure na ogled slikarska razstava Jasne Merkù.

GORICA

Galerija Kulturnega doma: do 27. t. m. razstavlja slikarka Clotilde Menardi-Fenzl.

KOROŠKA

CELOVEC

Galerija Carinthia: do 4.3. razstavlja Ludwig Gerstakker.

TINJE

Dom: na ogled je razstava fotografij Ivana Klariča.

BOROVLJE

Galerija Rieser: razstava 50 koroških umetnikov.

RADIŠE

Kulturni dom: na ogled je razstava del G. Loiskandla.

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CD, tel.: 061/ 222-815
V sredo, 22. februarja, ob 20. uri: NATIONAL ARTS CENTRE ORCHESTRA OF CANADA, za zlati abonma.
V četrtek, 23., in v petek, 24. februarja, ob 19.30: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONINIJE, za modri abonma I in II.

SLOVENSKA FILHARMONIJA, tel: 061/ 226-544
Danes, 21. februarja, ob 19.30: koncert PIHALNEGA KVINTETA AKADEMIJE ZA GLASBO.
V sredo, 22. februarja, ob 19.30: komorni koncert ALJOŠE DEFERRIJA (klarinet) ob klavirski spremljavi DIJANE TANOVIČ in KVARTETA FLAVT (JERNEJ MARINŠEK, SPELA MOČILNIK, JASNA NADLES, NEVENKA TRŠAN).

K4, Kersnikova 4
V ponedeljek, 27. februarja, ob 21.30: koncert ZDENKA KOVAČIČEK & VANJA LISAK 3.

GRAD TIVOLI
V sredo, 22. februarja, ob 18. uri: koncert TANJE PETREJ (oboa), BOSTJANA LIPOVSKA (rog) in KLEMNA GOLNERJA (klavir).

KOPER

MKC, Gregorčičeva 4
Danes, 21. februarja, ob 21. uri: koncert EUGENA CHADBOURNA in BRATKA BIBIČA.

MARIBOR
Danes, 21. februarja, Unionska dvorana ob 19.30: koncert Mladinskega zbora Maribor.

FJK

TRST

Glasbena matica - Koncertna abonmajska sezona 1994/95
Danes, 21. t. m., ob 20.30 koncert harmonikaša Corrada Rojaca.
Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich
Operna in baletna sezona 1994-95
Danes, 21. t.m., ob 20. uri (red C) osma ponovitev baletne predstave - G. Rossini »Il Turco in Italia«. Režija Stefano Vizioli. Dirigent Donato Renzetti.
Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripcovich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih).
Gledališče Rossetti
Danes, 21. t. m., ob 21. uri koncert Fiorelle Mannoia. Predstava izven abonmaja. Za abonente popust, izkaznice niso veljavne.
Tržaško koncertno društvo
V ponedeljek, 27. t.m., ob 20.30 nastop Kvarteta Borodin.
Gledališče Miela
Tržaški jazzovski krožek: V torek, 7.3., ob 20.30 nastop Brother Jack Mc Duff.
Sportna palača pri Carboli
V ponedeljek, 13.3. ob 21. uri -Koncert ansambla Litfiba. Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasaži Protti.

GORICA

Kulturni dom
Danes, 21. t.m., ob 21.00 - Srečanja jazz glasbe 1995 - Duo Enrico Rava in Richard Galliano.
V petek, 24. t. m., ob 20.30 koncert kvarteta Honved Ensemble.
SCGV E. Komel
Koncertna sezona 1994-95
V nedeljo, 12.3., ob 20.30 bo v stolni cerkvi koncert sakralne glasbe 20. stoletja. Izvajajo Ljubljanski madrigalisti pod vodstvom Matjaža Šceka.

MENJALNIŠKI TEČAJI

21. februar 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	79,70	80,60	11,25	11,44	7,50	7,80
A banka Koper	79,40	80,60	11,22	11,44	7,45	7,76
A banka Nova Gorica	79,70	80,70	11,23	11,46	7,51	7,77
Banka Celje d.d., t: 063/431-459	79,50	80,50	11,20	11,50	7,20	7,75
Banka Noricum* d.d., t: 133-40-55	-	-	-	-	-	-
Banka Vipa NG, t: 065/ 28-511	-	-	-	-	-	-
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	79,90	80,40	11,20	11,45	7,40	7,70
Come 2 us* *Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12*	80,10	80,35	11,31	11,40	7,35	7,60
Creditanstalt d. d.	80,00	81,00	11,20	11,60	7,30	8,00
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	80,20	80,40	11,35	11,60	7,50	7,65
Hida, *od 7-19, sob od 7-14*	80,23	80,28	11,36	11,38	7,53	7,58
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	80,20	80,26	11,36	11,39	7,50	7,60
Kompas Hertz Celje* *Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-15*	80,00	80,40	11,29	11,42	7,30	7,55
Kompas Hertz Velenje *Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13*	80,00	80,40	11,29	11,42	7,30	7,55
Kompas Hertz Idrija* *Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-15*	80,20	81,00	11,29	11,42	7,30	7,55
Kompas Hertz Tolmin* *Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-15*	80,00	80,40	11,29	11,42	7,30	7,55
Kompas Hertz Bled* *Tel: 064/ 741-519, od 8-12, 17-19, sob od 7-16*	80,00	80,40	11,29	11,42	7,30	7,55
Kompas Hertz Nova Gorica* *Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-19*	80,00	80,40	11,29	11,42	7,30	7,55
Kompas Hertz Maribor* *Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13*	80,00	80,40	11,29	11,42	7,30	7,55
Nova kreditna banka Maribor d.d.*	79,40	81,10	11,25	11,50	7,40	7,75
Lemo Šempeter*,t: 065/ 32-250	80,00	80,80	11,26	11,52	7,40	7,58
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	79,90	80,50	11,28	11,42	7,40	7,70
Poštna banka Slovenije*	78,85	80,40	10,83	11,38	7,16	7,69
Publikum Ljubljana, t: 312-570	80,30	80,33	11,39	11,40	7,58	7,60
Publikum Piran, t: 066/ 73-269	80,00	80,35	11,31	11,42	7,48	7,58
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	79,90	80,50	11,34	11,47	7,40	7,69
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	80,10	80,35	11,33	11,37	7,40	7,75
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	79,50	81,10	11,20	11,55	7,35	7,80
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	80,40	80,67	11,30	11,59	7,45	7,58
Publikum NM, t: 068/ 322-490	79,90	80,35	11,28	11,42	7,35	7,65
Publikum Žalec, t: 063/ 715-114	79,90	80,40	11,25	11,45	7,20	7,68
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174	79,80	80,55	11,25	11,43	7,30	7,65
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	79,95	80,45	11,30	11,41	7,35	7,61
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	79,95	80,60	11,31	11,42	7,50	7,75
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	79,90	80,39	11,30	11,44	7,48	7,75
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	80,00	80,58	11,30	11,48	7,30	7,70
SKB d.d.,***	79,55	80,35	10,90	11,65	7,20	7,65
SHP Kranj, t: 064/331-741	80,10	80,30	11,32	11,40	7,40	7,65
SZKB d.d. Ljubljana	79,95	80,48	11,29	11,44	7,40	7,70
UBK Ljubljana, t:061/444-358	80,00	80,70	11,30	11,50	7,45	7,70
Upimo Ljubljana, t: 212-073	80,22	80,30	11,36	11,38	7,55	7,60

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: * *
Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:***

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 034 z dne 20. 2. 1995 - Tečaji veljajo od 21. 2. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	88,8728	89,1402	89,4076
Avstrija	**040**	**šiling**	**100**	**1160,7050**	**1164,1976**	**1167,6902**
Belgija	056	frank	100	396,6675	397,8611	399,0547
Kanada	**124**	**dolar**	**1**	**85,7436**	**86,0016**	**86,2596**
Danska	208	krona	100	2068,3049	2074,5285	2080,7521
Finska	**246**	**marka**	**100**	**2635,6263**	**2643,5570**	**2651,4877**
Francija	250	frank	100	2347,7172	2354,7815	2361,8458
Nemčija	**280**	**marka**	**100**	**8169,9513**	**8194,5349**	**8219,1185**
Grčija	300	grd	100	—	52,0353	52,1914
Irska	**372**	**funt**	**1**	**—**	**190,6295**	**191,2014**
Italija	380	lira	100	7,5417	7,5644	7,5871
Rep. Hrvaška	**385**	**hrv. kuna**	**100**	**—**	**2200,0000**	**—**
Japonska	392	jen	100	123,9463	124,3193	124,6923
Nizozemska	**528**	**gulden**	**100**	**7287,4331**	**7309,3612**	**7331,2893**
Norveška	578	krona	100	1857,8469	1863,4372	1869,0275
Portugalska	**620**	**escudo**	**100**	**78,7992**	**79,0363**	**79,2734**
Švedska	752	krona	100	1651,5556	1656,5252	1661,4948
Švica	**756**	**frank**	**100**	**9655,2484**	**9684,3013**	**9713,3542**
Velika Britanija	826	funt šterling	1	190,7275	191,3014	191,8753
ZDA	**840**	**dolar**	**1**	**120,4414**	**120,8038**	**121,1662**
Evropska unija	955	ECU	1	153,4031	153,8647	154,3263
Španija	**995**	**peseta**	**100**	**93,5704**	**93,8520**	**94,1336**

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 21. februarja 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 12. 5. 1995:					1,500,000	810,425	810,315	1,620,736
80		108.0561%	108.0420%	108.0490%	150,000	81,042	81,031	162,074

Tečajnica borznega trga

LJUBLJANSKA BORZA — LJUBLJANA STOCK EXCHANGE, INC.

št.: 32 Datum: 20. 2. 1995

Vrednost. papir	obr. m.div.	ex kupon st.dal.(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	povpraš	ponudba	Max.	Min.	pro. v 1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEKC	796	(4.5.93)	11.475		16. 2.	11.100	11.450			
PRB	1.000	(6.6.94)	13.788	5,16-	20. 2.	13.770	13.900	14.350	13.400	2.206
SAL	500	(7)(29.8.94)	20.000	1,55-	20. 2.	19.860	20.290	20.000	20.000	1.200
SKBR	458	(16.5.94.)	36.229	,25-	20. 2.	35.500	35.950	36.300	35.500	89.703
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RSO1	8,0	4.(31.12.94)	98,5	,36-	20. 2.	98,4	98,7	98,9	98,4	5.109
RSO2	9,5	8.(1.10.94)	103,1	,55-	20. 2.	102,9	103,5	103,5	103,0	3.944
RSO8	5,0	3.(30.11.94)	83,3		17. 2.	77,0	89,0			
RS11	7,0	4.(15.1.95)	92,4		13. 2.		96,0			
RSL1D	8,0	4.(31.12.94)	97,6	,14	20. 2.	97,0		98,0	97,5	631
RSL2D	9,5	8.(1.10.94)*	102,2A	,20	20. 2.	102,0	104,9	102,2	102,2	87
SKB1	10,0	4.(1.11.94)	98,0	,26-	20. 2.	96,5	98,0	98,0	98,0	605
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTBR			12.990A	1,09	20. 2.	12.450	13.000	12.990	12.990	39
DAD	10.000	(1.6.94.)	130.887	6,84-	20. 2.	129.200	131.000	136.000	128.000	49.606
FMD		(8)	17.600	,57-	20. 2.	17.500	17.900	17.600	17.600	1.232
GPGR			16.000		6. 2.		17.000			
HMER			14.195	6,73	20. 2.	14.000	14.600	14.500	14.100	596
MKZ	218	(30.3.93.)	8.648	2,90-	20. 2.	8.570	8.980	8.850	8.570	5.284
NIKR	4.000	(8)(10.6.94.)	4.622	3,07-	20. 2.	4.585	4.630	4.790	4.600	9.470
TCTR		(5)	727,2	4,49-	20. 2.	711,0	725,0	735,0	720,0	1.625
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KBTP	4000	(23.5.94)	39.938	,26-	20.2.	38.200	39.500	40.600	39.000	3.235
PFNP			42.009**	9,66-	20. 2.		42.500	44.000	41.850	1.428
RGSP		(6)	2.699	7,70	20. 2.	2.300	2.699	2.699	2.699	3
UBKP			11.645	2,14-	20. 2.	11.500	12.500	11.700	11.500	675
VIPP			41.200		15. 2.	41.000	41.350			
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEK2	12,0	4.(1.11.94)	99,0		17. 2.					
OZG	11,0	4.(1.1.95)	89,3		17. 2.		93,0			
PCE	12,0	6.(1.12.94)	97,0A		20. 2.	96,0		97,0	97,0	14
PLJ	12,0	7.(1.1.95)	99,0		17. 2.	97,5	99,0			
PGO	10,0	1.(1.6.94)	93,0	2,26-	20. 2.	93,1	98,0	93,0	93,0	207
RSGS1	10,0	4.(1.6.94)	95,0		17. 2.		96,5			
TECAJNICA IZVENBORZNEGA TRGA ST. 32/95 - 20. 2. 1995										
Odprti trg C - Redne delnice										
GEAR			2.500		20. 2.	1.500	6.500	2.500	2.500	115
GRDO	119	(8.3.94.)	1.000		2. 2.	580,0				
HBRO			3.790		17. 2.		3.400			
INTR			3.558	,07	20. 2.	3.415	3.800	3.565	3.550	427
RDRO			17.500	2,78-	20. 2.		19.000	17.500	17.500	193
RGSR			550,0	,89	20. 2.	531,0	595,0	550,0	550,0	33
Odprti trg C - Prednostne delnice										
HBPO			3.649		17. 2.	3.100	3.500			
KBPI										
KBPP			40.500	1,25	20. 2.	31.000	39.990	40.500	40.500	6.075
UBKC			5.000		17. 2.	3.001	6.500			
Odprti trg C - Obveznice										
GORO	10,0	9.(15.1.95)	99,0A	1,02	20. 2.	95,0		99,0	99,0	392
LOK		(1.10.94)	84,2A	,12	20. 2.	85,0	94,9	84,2	84,2	275
MLJO		(1.4.94)	94,0A	,01-	20. 2.	93,0	95,0	94,0	94,0	36
OSMO		(1.10.94)	83,1		15. 2.	80,0				
OLSO		81.9.94)	87,0		17. 2.	86,9	87,5			
ONM		(1.8.94)	89,0		6. 2.	87,0	90,0			
OPO		6.(1.2.95)	85,0		3. 2.	85,0	95,0			
UBKK		(15.10.94)				25,0				
VPIO		(1.10.94)	98,5		30. 1.	91,0				
KRATKOROČNI VREDNOSTNI PAPIRJI - Blagajniški zapisi										
BS2			94,7	,26	20. 02	94,7	94,8	94,8	94,6	31.729
BS1										
BS3										
BNB2		(1.6.95)								
B8M										
B8MA										
B8MB										
B8V										
B8VA										
B8VB										
NAKUPNI BONI										
NB1			46.162	4,91-	20. 2.	35.000		48.000	44.000	1.708
NB2			14.732	4,03-	20.02	14.400	14.440	15.900	13.500	280.582

SBI	20.2.95	prejšnji	d T	d%
	1.251,71	1.275,55	-23,84	-1,87

Vse pravice pridržane .Opombe: Obveznice, komercialni zapisi in blagajniški zapisi kotirajo v odstotkih (osnova je najnižja nominacija), delnice kotirajo v tolarjih; obveznice kotirajo brez pripisanih obresti; enotni tečaj je izračunan na podlagi tehtane aritmetične sredine; (0) - izkoriščena davčna olajšava; A - aplikacijski tečaj; borzni posrednik je hkrati kupil in prodal isti papir za različni stranki; S - suspendirano trgovanje; Z - zadržano trgovanje; * - dosežena 10-odstotna dnevna sprememba tečaja; ** - dosežena 30-odstotna omejitev - trgovanje je zadržano.
Obveznice z anuitetnim odplačilom glavnice: RS01, RS08, RSL1, SKB1, OZG, PCE, PGO, PLJ, RGS1; ex kupon - stevilka kupona in datum zapadlosti le-tega; (3) - obveznice kotirajo brez kupona vključno 4 delovne dni pred zapadlostjo le-tega; (4) - dospele obresti od vključno kupona, ki je zapadel 1.3. 93 dalje niso bile izplačane; (5) - od 12.4.94 delnica kotira brez kupona za 1.93; (6) - od 26.5.94 delnica kotira brez kupona za 1.93 in 92; (7)-izplačilo akontacije dividende za 1.94; obr. m. - obrestna mera (obveznice); div. - dividenta (delnice) v SIT, ce ni navedeno drugace; max. - najvišji tečaj določenega vrednostnega papirja; min. - najnižji tečaj določenega vrednostnega papirja

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Nove Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 21. februarja 1995 od 00.00 ure dalje

			ZA DEVIZE	
država	valuta	enota	nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	1159,5733	1162,1326
Francija	frank	100	2345,4323	2350,6048
Nemčija	marka	100	8162,0000	8180,0000
Italija	lira	100	7,5343	7,5510
V.Britanija	funt	1	190,5419	190,9621
ZDA	dolar	1	120,3242	120,5896

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	81,50	81,90
SKB Banka d.d.	DEM	81,65	81,80

Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

Tečajna lista za odkup in prodajo deviz podjetij

Tečaj velja dne 21. februarja 1995 od 00.00 do 24. ure

banka	valuta	nakupni	prodajni
Bank Austria	DEM	81,50	81,90
Banka Creditanstalt d. d.	DEM	81,65	81,80
Banka Noricum	DEM	81,40	81,75
SZKB	DEM	81,70	81,96
UBK banka	DEM	81,45	81,80

Devizni tečaji za USD, ATS, LIT in CHF so določeni na podlagi srednjih tečajev po trenutno veljavni tečajnici Banke Slovenije, pri drugih valutah pa je razmerje Banke Slovenije povečano oziroma zmanjšano za 0,25-odstotne točke. Tečaji veljajo za odkup prilivov in prodajo deviz do ECU = 30.000 na dan. Pri večjih prilivih in nakupih se tečaj določi v sporazumu.
* Banke, ki objavljamo tečaje, se zavezujemo kupovati in prodajati tujo valuto po objavljenem tečaju in v skladu s tekstom, ki dopolnjuje pogoje nakupa ali prodaje.

MILANSKI DEVIZNI TRG

20. FEBRUAR 1995	v LIRAH		
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	—	1597,780	—
ECU	—	2034,450	—
nemška marka	—	1083,240	—
francoski frank	—	311,340	—
funt šterling	—	2530,400	—
holandski gulden	—	966,180	—
belgijski frank	—	52,589	—
španska pezeta	—	12,408	—
danska krona	—	274,270	—
irski funt	—	2520,180	—
grška drahma	—	6,879	—
portugalski escudo	—	10,451	—
kanadski dolar	—	1138,180	—
japonski jen	—	16,455	—
švicarski frank	—	1280,270	—
avstrijski šiling	—	153,900	—
norveška krona	—	246,420	—
švedska krona	—	219,040	—
finska marka	—	349,390	—
avstralski dolar	—	1178,680	—

ZVEZA BANK CELOVEC

17. FEBRUAR 1995	v ŠILINGIH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	10,3500	10,8500
kanadski dolar	7,3500	7,7500
funt šterling	16,2500	17,0500
švicarski frank	814,5000	846,5000
belgijski frank	33,5000	34,8000
francoski frank	198,5000	206,5000
holandski gulden	615,5000	639,5000
nemška marka	690,3000	716,3000
italijanska lira	0,6450	0,6790
danska krona	174,5000	182,5000
norveška krona	156,5000	163,5000
švedska krona	139,2000	145,8000
finska marka	222,0000	232,0000
portugalski escudo	6,7300	7,0700
španska peseta	7,9800	8,4200
japonski jen	10,4500	10,9500
slovenski tolar	-	-
hrvaška kuna	-	-

Tečaj velja za 100 enot, pri prvih treh pa za 1 enoto valute.

BCTKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Sedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mitnica: tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611 Agencija Domjo: tel. +39/40/831131

20. FEBRUAR 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1573,00	1623,00
nemška marka	1073,00	1096,00
francoski frank	306,85	316,40
holandski gulden	953,00	982,00
belgijski frank	51,80	53,40
funt šterling	2502,00	2573,00
irski šterling	2468,00	2545,00
danska krona	270,20	278,50
grška drahma	6,70	7,00
kanadski dolar	1120,00	1155,00
japonski jen	16,20	16,70
švicarski frank	1265,00	1297,00
avstrijski šiling	151,70	156,50
norveška krona	242,70	250,20
švedska krona	215,50	222,25
portugalski escudo	10,00	10,60
španska pezeta	12,25	12,60
avstralski dolar	1161,00	1198,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	12,50	13,10
hrvaški dinar-kuna	255,00	272,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

20. FEBRUAR 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	-	-
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	-	-
Avstrija	Posojilnica Borovlje	-	-
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	-	-
Avstrija	Posojilnica Ločilo	-	-
Italija	Kmečka banka Gorica	12,80	13,30
Italija	Tržaška kreditna banka	12,60	13,20

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

20. FEBRUAR 1995	v DEM		
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.4742	-
francoski frank	-	28.7360	-
nizozemski gulden	-	89.1980	-
belgijski frank	-	4.8552	-
španska peseta	-	1.1453	-
danska krona	-	25.3160	-
kanadski dolar	-	1.0495	-
japonski jen	-	1.5171	-
švicarski frank	-	118.1800	-
avstrijski šiling	-	14.2070	-
italijanska lira	-	0.9231	-
švedska krona	-	20.2150	-

KMEČKA BANKA - GORICA

20. FEBRUAR 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1575,00	1620,00
nemška marka	1073,00	1093,00
francoski frank	307,00	317,00
holandski gulden	952,00	970,00
belgijski frank	51,80	53,00
funt šterling	2493,00	2563,00
irski šterling	2481,00	2566,00
danska krona	270,00	278,00
grška drahma	6,80	7,30
kanadski dolar	1120,00	1155,00
švicarski frank	1267,00	1297,00
avstrijski šiling	151,60	155,60
slovenski tolar	12,60	13,10

ABANKA D.D. LJUBLJANA

TEČAJI ZA PRODAJO DEVIZ NA DAN 21.2.1995

1. Redni prodajni tečaj za DEM 81.88

2. Tečaj za terminsko-valutne pogodbe za DEM 80.66

po pogojih iz ponudbe Abanke z dne 13.2.1995

MENJALNICA HIDA 061/ 1-333-333

NOVICE

NBA: Kukoč 60 točk v dveh dneh!

MILWAUKEE - Le večer po svoji najboljši tekmi, ko je dosegel 33 točk in imel 12 skokov, je Toni Kukoč spet odigral zelo učinkovito in dosegel novih 27 točk v Milwaukeeju, kjer pa so Bullsi zgubili.
IZIDI - *sobota*: **San Antonio - Atlanta 111:97** (Del Negro 31, D.Robinson 24), **Utah - Boston 108:98** (K.Malone 30; Radja 6 točk in 3 skoki v 22 minutah), **Seattle - Golden State 129:117** (Schrempf 31, Payton 29; Sprewell 30), **New Jersey - Cleveland 75:82** (Brandon 19; Mills 23), **Charlotte - Detroit 110:88** (L.Johnson 29; Dumars 14), **Milwaukee - Chicago 118:111** (Baker 27, G.Robinson 26; Kukoč 27 točk - 9:15 iz igre, 6 asistenc in 3 skoki v 38 minutah), **Sacramento - Clippers 109:92** (Richmond 25; Piatkowski 20), **Philadelphia - Denver 95:89** (Barros 24; Rauf 19); *nedelja*: **Phoenix - Utah 110:107** (Barkley 35), **Lakers - Portland 93:83** (Peeler 21, Divac 18), **New York - Houston 122:117** (Ewing 31, C.Smith 21; Olajuwon 27), **Indiana - Miami 106:87** (D.Davis in R.Miller po 16), **Minnesota - Orlando 100:95** (Rider 33, Laettner 22; O'Neal 36), **Washington - Denver 92:94** (Rauf 23, Mutombo 21). (VJ)

Earnhardt nima sreče

DAYTONA - Z dirko 500 milj Daytone se je v nedeljo na Floridi pričelo letošnje prvenstvo v najbolj priljubljenem ameriškem avtomobilističnem tekmovanju - NASCAR. Prvenstvo obsega 31 dirk, najpomembnejša pa je prav preizkušnja v Daytoni. Največji zvezdnik tega tekmovanja Dale Earnhardt je tudi v svojem 17. nastopu ostal praznih rok. Potem ko je prejšnja leta v zadnjih krogih ostajal brez goriva ali pa se je zapletal v nesreče, tokrat enostavno ni mogel mimo Sterlinga Marlina. Sedemkratni prvak NASCAR je bil prekratek za 61 stotink sekunde. Marlin je zmagal že lani, z nedeljsko zmago pa je postal šele tretji dirkač v zgodovini NASCAR, ki je zmagal dvakrat zapored. Marlin, ki je za zmago prejel 300.460 dolarjev, je po uspehu povedal, da se ima za zmago zahavaliti predvsem odličnemu avtomobilu. Skromno je priznal, da bi z njegovim avtomobilom lahko zmagal kdorkoli. Earnhardta ni potolažilo niti 212.250 dolarjev, ki jih je prejel za drugo mesto: »To je 500 milj Daytone in na tej prekleti dirki mi očitno ni usojeno zmagati.« Tretje mesto na dirki je osvojil Mark Martin, ki je skupaj s filmskim zvezdnikom Paulom Newmanom pred časom nastopil tudi na 24-urni dirki, prav tako v Daytoni. (S. D.)

Edberg prvič po septembru 1985 ni več med deseterico

MONTE CARLO (STA/APA) - Prvič po 9. septembru 1985 Sved Stefan Edberg ni več med najboljšo deseterico teniških igralcev na svetovni jakostni lestvici ATP. Edberg je izgubil pet mest in je šele na 14. mestu. Zmagovalec teniškega turnirja v Milanu Rus Jevgenij Kafelnikov je na 8. mestu, pred tem pa je bil deseti.
Najnovejša lestvica ATP (v oklepaju mesta prejšnjega tedna): 1. (1.) Pete Sampras (ZDA) 4.776, 2. (2.) André Agassi (ZDA) 4.082, 3. (3.) Boris Becker (Nem) 3.033, 4. (6.) Sergi Bruguera (Spa) 2.619, 5. (4.) Goran Ivanišević (Hrv) 2.595, 6. (5.) Michael Chang (ZDA) 2.537, 7. (7.) Alberto Berasategui (Spa) 2.473, 8. (10.) Jevgenij Kafelnikov (Rus) 2.460, 9. (8.) Michael Stich (Nem) 2.341, 10. (11.) Wayne Ferreira (JAR) 2.070, 11. (16.) Todd Martin (ZDA) 1.872, 12. (12.) Jim Courier (ZDA) 1.837, 13. (13.) Andrej Medvedjev (Ukr) 1.815, 14. (9.) Stefan Edberg (Sve) 1.787.

Martin zmagal v Memphisu Brenda Schultz v Oklahomi

MEMPHIS - V finalu teniškega turnirja v Memphisu (nagradni sklad 683 000 dolarjev) je tretji nosilec Todd Martin (ZDA) premagal Nizozemca Paula Haarhuisa s 7:6 (7:2), 6:4. Polfinalna izida: Todd Martin (ZDA/3) - Pete Sampras (ZDA/1) 4:6, 7:6 (8:6), 6:4, Paul Haarhuis (Niz/11) - Jonathan Stark (ZDA) 6:4, 7:5.
Oklahoma City (161 250 dolarjev nagradnega sklada) - finale ženske: Brenda Schultz (Niz/1) - Elena Lihovceva (Rus/9) 6:1, 6:2; polfinale: Brenda Schultz (Niz/1) - Patty Fendick (ZDA/8) 6:2, 6:2, Elena Lihovceva (Rus/9) - Amy Frazier (ZDA/2) 7:5, 2:6, 7:5.

Rezultati in lestvice hokejske NHL lige

NEW YORK (STA/AP) - Rezultati nedeljskih tekem v severnoameriški poklicni hokejski ligi NHL: Chicago - Edmonton 4:1, Quebec - Florida 4:1, Buffalo - Pittsburgh 3:3. Vrstni red: vzhod konferenca - atlantska divizija: N.Y. Islanders 14, N.Y. Rangers 14, Florida 13, Philadelphia 13, Tampa Bay 13, New Jersey 13, Washington 8; severovzhodna divizija: Pittsburgh 26, Quebec 26, Boston 17, Montreal 14, Buffalo 14, Hartford 11, Ottawa 6; zahod konferenca - centralna divizija: Chicago 19, Detroit 19, St. Louis 17, Toronto 17, Winnipeg 11, Dallas 8; pacifiška divizija: Calgary 16, San Jose 16, Edmonton 14, Anaheim 11, Los Angeles 11, Vancouver 11.

Grafova vnovič št. 1

LONDON (STA) - Nemka Steffi Graf se je z zmago na teniškem turnirju v Parizu vrnila na 1. mesto ženske teniške lestvice WTA, kjer je bila dva tedna Španka Arantxa Sanchez Vicario.
Lestvica: 1. (2.) Steffi Graf (Nem) 317.6963, 2. (1.) Arantxa Sanchez-Vicario (Spa) 307.9131, 3. (3.) Mary Pierce (Fra) 218.1125, 4. (4.) Conchita Martinez (Spa) 188.0752, 5. (5.) Jana Novotna (Češ) 167.4709, 6. (6.) Lindsay Davenport (ZDA) 150.4000, 7. (7.) Gabriela Sabatini (Arg) 130.3500, 8. (8.) Kimiko Date (Jap) 116.7929, 9. (9.) Natalija Zvereva (Blr) 107.8462, 10. (10.) Anke Huber (Nem) 103.3129, 11. (11.) Magdalena Malejeva (Bol) 100.6786, 12. (12.) Iva Majoli (Hrv) 92.2383, 13. (13.) Brenda Schultz (Niz) 78.9109, 14. (14.) Naoko Sawamatsu (Jap) 76.0929, 15. (15.) Amy Frazier (ZDA) 75.1125, 16. (16.) Helena Sukova (Češ) 74.1667.

ALPSKO SMUČANJE / VELESLALOM ZA SVETOVNI POKAL V FURANU

Zmagal Avstrijec Mario Reiter Jure Košir osvojil drugo mesto

Košir je bil tudi včeraj v vodstvu po prvem spustu - Alberto Tomba še drugič ostal brez uvrstitve - Italijan ostaja favorit za skupno zmago v SP

FURANO (STA) - Jure Košir, ki je vodil po prvi vožnji veleslaloma za svetovni pokal v japonskem Furanu, je na koncu zasedel drugo mesto in za zmagovalcem Avstrijcem Mariom Reiterjem zaostal 11 stotink. Avstrijec je nekoliko presenetljivo osvojil prvo zmago v svoji karieri, tretji pa je bil Norvežan Harald Strand Nielsen. Ostalih slovenskih tekmovalcev ni bilo v drugem nastopu prve trideseterice: Matej Jovan je bil po prvem nastopu 40., Gregor Grilc 41., Rene Mlekuž 43., Mitja Kunc pa prvega nastopa ni končal.

Košir, Reiter in Strand Nilsen (od leve) med nagrajevanbjem

Košir je bil na Japonskem kar trikrat prvi po prvem nastopu. V soboto so veleslalomsko tekmo po 23 tekmovalcih zaradi močnega vetra prekinili in nastop prestavili na ponedeljek, v nedeljo je vodil po prvi vožnji slaloma in nato končal na 4. mestu, včeraj pa je po prvem mestu na prvi progi končal na drugem mestu. »Drugo mesto je zelo dober rezultat in z njim sem popolnoma zadovoljen. V drugem nastopu sem nekoliko prepozno prihajal iz zavojev, zato sem v vrhnjem delu izgubljal na hitrosti, potem pa sem v drugem delu pospešil,« je dejal Košir, ki je v dveh tekmah na Japonskem zbral 130 točk. »Proga je bila zelo dolga in zelo zahtevna. Za razliko od nedeljske tekme pa sem smučal bolje. Mogoče mi je tudi sreča nekoliko obrnila hrbet in bi lahko zmagal na obeh tekmah.«

Stiriindvajsetletni Reiter je bil lani v svetovnem pokalu najboljši šestnajsti, letos pa ni bil nikoli boljši kot četrti. Prav na četrtem mestu je bil tudi po prvi vožnji, vendar se je z osmim časom drugega nastopa zavihtel na prvo mesto. Avstrijca so dolgo pestile poškodbe, leta 1988 in 1990 pa so mu dvakrat operirali koleni. Po prvi vožnji je zaostajal 14 stotink za Koširjem, drugi Steve Locher pa je bil za najboljšim slovenskim smučarjem vsega 2 stotinki. Tudi peti Švicar Urs Kälin je imel le malo zaostanka za Mojstrančanom, saj je bil Košir le 2 desetinki hitrejši.

Medtem ko je Košir po prvih vožnjah na Japonskem vodil in mu prednosti ni uspelo ubraniti, je Italijan Alberto Tomba na obeh tekmah odstopil. V slalomu ni končal prve vožnje, po tretjem mestu in 9 stotinkami zaostanka za Koširjem v veleslalomu pa je včeraj odstopil na drugi progi in tako na japonskih smučiščih v svetovnem pokalu in na tekmah svetovnega prvenstva še ni zmagal. »Napaka v drugi vožnji veleslaloma se mi je primerila zaradi prevelike hitrosti v zavoju. Mislil sem le na zmago in na to, kako priti do nje, pri tem pa ni bilo prostora za previdnost,« je za AP povedal Tomba. Reiter pa je po zmagi v solzah dejal: »Trdo sem delal, da sem dosegel ta rezultat. Doslej mi zaradi velikih težav z zdravjem ni uspelo, po prvi vožnji pa sem zaradi majhnega zaostanka menil, da lahko posežem po prvem mestu.«

Alberto Tomba še vedno vodi v skupnem seštevku svetovnega pokala, na drugem mestu pa je Jure Košir, ki ima zdaj že skoraj 100 točk prednosti pred tretjim Marcom Girardellijem iz Luxemburga. Košir bo zdaj nastopil na zadnjem superveleslalomu za svetovni pokal na Norveškem pred finalom tega tekmovanja. Tomba vodi tudi v posebnem seštevku veleslaloma, na drugem mestu pa je Jure Košir. Tretji je Norvežan Harald Strand Nilsen.

Rezultati veleslaloma: 1. Mario Reiter (Aut) 2:38.92 (1:17.85, 1:21.07), 2. Jure Košir (Slo) 2:39.03 (1:17.71, 1:21.32), 3. Harald Strand Nilsen Nor) 2:39.17 (1:18.35, 1:20.82), 4. Lasse Kjus (Nor) 2:39.22 (1:18.71, 1:20.51), 5. Kjetil Andre Aamodt (Nor) 2:39.29 (1:18.32, 1:20.97), 6. Steve Locher (Svi) 2:39.31 (1:17.73, 1:21.58), 7. Michael von Grünigen (Svi) 2:39.32 (1:18.35, 1:20.97), 8. Achim Vogt (Lie) 2:39.33 (1:18.72, 1:20.61), 9. Rainer Salzgeber (Aut) 2:39.59 (1:18.62, 1:20.97), 10. Marco Hangl (Švi) 2:39.66 (1:18.90, 1:20.76).

Skupni vrstni red po 24 tekmah: 1. Tomba (Ita) 1.050, 2. Košir (Slo) 700, 3. Girardelli (Lux) 603, 4. Aamodt (Nor) 554, 5. Mader (Avt) 520, 6. Reiter (Avt) 515, 7. von Grünigen (Švi) 512, 8. Strand Nilsen (Nor) 497, 9. Tritscher (Avt) 477, 10. Alphand (Fra) 469... 37. Kunc (Slo) 147, 49. Miklavc (Slo) 113, 72. Grilc (Slo) 46, 102. Vrhovnik (Slo) 18, 106. Koblar (Slo) 15, 133. Ravter (Slo) 2; veleslalom (6): 1. Tomba (Ita) 350, 2. Košir (Slo) 315, 3. Strand Nilsen (Nor) 298, 4. Von Grünigen (Svi) 270, 5. Kälin (Svi) 268, 6. Aamodt (Nor) 257, 7. Vogt (Lie) 226, 8. Reiter (Avt) 196, 9. Kjus (Nor) 176, 10. Salzgeber (Avt) 143.

JADRANJE / AMERICA'S CUP

Prvo slavje Špancev

V vodstvu pa je še naprej jadrnica New Zeland

SAN DIEGO (Reuter) - Na zahodni obali združenih držav Amerike se nadaljujejo izločilni boji za nastop v finalu najdražje regate na svetu America's cup. V tretjem krogu, kjer vsaka zmaga šteje štiri točke je prvič okusila zmago tudi posadka Rioje de Španje pod vodstvom Pedra Composa. Španci so se pomerili z Sydneyem 95 pod vodstvom Syda Fischerja in povedli že na začetku, njihova prednost pa je skopnela, ko so Avstralci naleteli na močnejši veter. V vožnji z vetrom je prišla do izraza lažja konstrukcija Rioje de Španje in zaostanek za Sydneyem se je zmanjšal. Španci so ponovno prevzeli vodstvo po tretjem obratu, ko so se, sicer v vožnji proti vetru, morali izogibati Tag Heuerju in Franciji III, ki sta plula v nasprotni smeri. V tem manevru so krajšo potegnili Avstralci, ki so zavili v levo in padli v brezveterje, medtem ko je Pedro Compos naletel na ugoden veter in si do konca privozil veliko prednost 11 minut in 26 sekund. Španci so tako po 15 porazih prvič zmagali in se v skupnem seštevku Franciji III na predzadnjem mestu približali na tri točke zaostanka.

V ostalih dvobojih izzivalcev je One Australia pod vodstvom Johna Bertranda premagala Nippon Makatoja Nambe za 8 minut in 40 sekund, Tag Heuer z Chrisom Dicksonom pa Pojotov France III s prednostjo 6 minut in 23 sekund. V razredu izzivalcev je Dennis Conner na Stars & Stripes v boju z Mahaneyevo Young Americo igral na karto lokalnih vetrov, odplul na rob regatnega polja in izgubil. Njegov zaostanek je bil 8 minut in 35 sekund.

Vrstni red izzivalcev (Louis Vuitton Cup): 1. New Zeland 28 točk, 2. Tag Heuer 25, 3. One Australia 25, 4. Nippon 14, 5. Sydney 95 8, 6. France III 7, 7. Rioja de España 4. Vrstni red branilcev (Citizen Cup): 1. Young America 17, 2. Stars & Stripes 13, 3. America III 7.

NOGOMET / PREGLED DOGAJANJ NA TUJIH IGRIŠČIH

V »bundesligi« ni nič novega Delni spodrsljaj Real Madrida

FRANKFURT - Kdor je od spomladanskega dela »bundeslige« pričakoval otipljivejše spremembe ni dobil zadoščenja. Borussia Dortmund se je sprehodila v Münchnu proti TSV 1860. H končnemu rezultatu 5:1 so prispevali prav vsi Borussijini ostrostrelci, in sicer Zorc, Sammer, Chapuisat, Riedle in Möller. Ostala moštva res ne dajejo vtisa, da bi lahko ogrozila neustavljivo četo Otmarja Hitzfelda. Werder Bremen je doma s skromnim 1:0 zmagal proti slabemu Dynamu iz Dresdna, zato bi višje ovrednotili enak uspeh Kaiserslauterna proti neposrednemu tekmecu za uvrstitev v pokal UEFA Bayerjem iz Leverkusna. Senzacionalno uspešno serijo je podaljšal Freiburg, ki je premagal Häßlerjev Karlsruhe z 2:1. Orožje pa je celo pred domačimi gledalci morala položiti Effenbergova Borussia MG: v porurskem derbiju jo je nepričakovano premagal Schalke. Kaj pa Bayern? Trapattonijevi fantje so z 2:1 zmagali v Bochumu. Gola za Bavarce sta dosegla zimski nakup Bolgar Kostadinov in Helmer.

VRSTNI RED: Borussia Dortmund 30, Werder Bremen 26, Freiburg 25, Kaiserslautern in Bayern 24, Borussia MG 23.

Neverjetno v Španiji! Letos neustavljivemu Real Madridu, ki na desno in levo brez usmiljenja deli gole, je na Santiago Bernabeuu pot do vrat uspešno zaprl skromni Albacete. »Beli« so seveda vso tekmo napadali, toda Laudrup, Zamorano in Amavisca tokrat niso bili razpoloženi. Tako kot že med tednom v pokalu, ko Real v Valencii ni uspel nadoknaditi domačega poraza, še več, ponovil je izid 1:2. V nedeljo ponoči pa so člani Reala tudi izvolili novega (starega) predsednika: dosedanji boss Ramon Mendoza je za samo 698 glasov prehitel tekmeca Pereza (15.203 proti 14.505 preferenc). V prvenstvu sta si opomogla tako Deportivo La Coruña kot Barcelona. Oboji so zmagali s 3:0. Galičani so ugnali Racing Santander, ki je prejšnji teden s 5:0 pregazil prav Barcelono. Le-ta je dobila mestni derbi z Španjolom. Toda kljub vabljivi tekmi gledalci niso napolnili Nou Campa, kar daje slutiti, da tudi »torcida blau-grana« ne verjame več v podvig Cruijffovih varovancev. Prav Cruijff je bil v minulem tednu tarča ostrih polemik, v katerih so mu očitali prav vse mogoče: od nočnega veseljačenja do nepotizma, to je podpiranje sina Jordija.

Dalj časa vodilna Zaragoza je zašla v krizo. Izgubila je proti ne ravno nezadržnemu Oviedu (en gol je dosegel Robert Prosinečki): v zadnjih štirih tekmah je osvojila le eno točko, za nameček pa jo je v pokalu, kjer je branilka naslova, izločil Albacete. Athletic Bilbao je iztržil važno točko proti Real Betisu, končno pa se vzpenja tudi Valencia. Zmaga v oddaljenem Tenerifeju (gola sta dala zvezdi Mijatović in Salenko) je znak dobre forme. VRSTNI RED: Real Madrid 34, Deportivo 30, Barcelona 29, Zaragoza in Real Betis 26, Athletic Bilbao in Sevilla 24.

V Angliji in Franciji so prvenstvo »zanemarili« na račun pokala. Na Otoku sta od močnejših ekip v konkurenci (beri četrtfinale) ostala Manchester United in Newcastle, medtem ko sta Liverpool in Tottenham igrala neodločeno in si bosta morala napredovanje izboriti v ponovitvi, toda na tujem terenu. V Franciji so se v polfinale uvrstili Paris SG, Le Havre, Bastia in Montpellier.

Če na kratko pogledamo še drugam, vidimo, da je v Belgiji najresnejši tekmec Anderlechta, KV Bruges izgubil in zdaj zaostaja že štiri točke, na Portugalskem pa je od velike trojice zmagal le Porto. **(dk)**

KOŠARKA

Benetton skoraj brez možnosti

Drevi igra tudi Stefanel

MILAN - V klubskih evropskih košarkarskih pokalih bosta danes zaposlena Benetton (evropski pokal) in milanski Stefanel (Koraćev pokal).

Pred težjo nalogo bo gotovo Benetton, ki bo gostoval v Antibesu. Francozi so že presenetljivo zmagali v Trevisu s 95:88 in so tudi na današnji tekmi favoriti. Če bi Benetton zmagal, bodo igrali še tretje srečanje, in to v četrtek, spet v Antibesu.

Na povratni polfinalni tekmi Koraćevega pokala pa je Stefanel danes v Milanu favorit proti Orthezu, saj je že zmagal v Franciji z 82:76.

HOKEJ NA KOTALKAH / C LIGA

Usodna taktična napaka Poleta na tekmi v Gorici

Pri izidu 1:2 je openska ekipa igrala izključno z napadalci

UG Goriziana - Polet 4:2 (2:1)

STRELCI: Poletti 3 in Medeot za Goriziano, Mitja Kokorovec in Deangelini za Polet.

POLET: Marinuzzi, Martellani, Russo, Mitja, Mojmir in Samo Kokorovec, Deangelini, Biasizzo, Rados, trener Fonda.

Pred lepim številom gledalcev je UG Goriziana zasluženo premagala poletovce in tako osvojila svojo četrto prvenstveno zmago.

V prvem polčasu so bili openski hokejisti povsem enakovredni gostiteljem, nakar je, pri izidu 2:1 za Goričane, Poletov trener poslal na igrišče izključno napadalno postavo. To hudo taktično napako so gostitelji sprida izkoristili in takoj dosegli tretji zadetek. Ko pa je goriško moštvo doseglo še četrti gol, je bilo jasno, da so se poletovci taktično bridko ušteli in da se porazu ni bilo moč več izogniti.

Proti koncu srečanja so poletovci zmanjšali zasotanek, bilo pa je prepozno, da bi lahko upali na kaj več.

Medtem ko pri Poletu ni nihče blestel, pa sta se pri gostiteljih izkazala Poletti in vratar Onesti.

Poletovi hokejisti bodo v prihodnjem kolu (v soboto) igrali v gosteh proti Sandrigu iz Vicenze. Na prvem srečanju v Trstu je naše moštvo dokaj nerodno izgubilo z 2:6.

KOŠARKA / V PRVENSTVU DEČKOV

Borovci zanesljivo dobili slovenski derbi z jadranovci

Kocjančič (32 točk) in Bosari (28) najboljša strelca - Sokolu za las spodletel podvig proti drugouvrščeni ekipi Barcolane

Jadran Farco - Bor Ediauto 84:101 (34:64)

JADRAN: Ieram, Kalc 5 (0:2), Lakovič 16 (4:13), Spacapan 12 (2:6), L' Abbate 2, Gregori 17 (5:6), Kocjančič 32 (10:14), Šibelja, Brce, Hrovatin, Malalan, trener Gregori.

BO: Kafol 10, Verri, Smilovich 12 (0:2), Gaburro 10, Štokelj 11 (5:8), Opelli, Santi 13 (1:2), Bosari 28 (4:6), Lombardo 6 (2:2), Tolentino, Krčalič 4, Lovriha 7 (1:3), trener Krečič.

PON: Kafol in Santi. TRI TOČKE: Kalc 1.

Slovenski derbi med jadranovci in borovci se je že po prvih dveh četrtinah odločil v korist gostov, saj so vodili kar s 30 točkami razlike. Medtem ko so borovci igrali pazljivo v obrambi in učinkovito v napadu, pa so jadranovci odpovedali na vsej črti. V drugem polčasu so si sicer nekoliko opomogli in znižali zaostanek, še zdaleč pa niso ogrozili Borove zmage.

Od posameznikov bi pri gostiteljih omenili Vasilija Kocjančiča, ki je bil z 32 točkami tudi najboljši strelec srečanja, od gostov pa Danila Bosarija. (N. Štokelj)

Barcolana - Sokol 112:97 (58:53)

SOKOL: Grilanc 9 (0:2), Pavletič 29 (2:6), Šušteršič 25 (5:7), Frandoli 7 (1:2), Doglia 25 (7:14), Jaklič 2 (2:2), Bogatec, Hrovatin.

TRI TOČKE: Grilanc 1, Pavletič 1.

V zaostali tekmi 8. kola so se Sokolovi dečki pomerili z drugouvrščeno Barcolano. Zdesetkani Nabrežinci (gripa je »položila« kar štiri igralce) so srečanje pričeli s pravim tempom in vodili vse d015:14, ko so domačini z delnim izidom 10:0 povedli. Z dobro skupinsko igro in pod režijo Denisa Doglie so gostje le obržali stik z Barcolano vse do konca prvega polcasa, ko so zaostajali za pičlih pet točk.

V tretji četrtini pa si je nabrežinska peterka s slabo obrambo in neučinkovitim napadom zapravila vse možnosti za veliko presenečenje in dovolila domačinom, da so povedli kar za 22 točk (95:73) v 30. minuti. V nadaljevanju pa je našim fantom le uspelo nekoliko ublažiti poraz in iztržiti pravičnejši rezultat. Največ zaslug za boljšo igro v zadnjem delu dvoboja ima Danijel Šušteršič, ki je v drugem polčasu dosegel kar 19 točk. Kljub pričakovanemu porazu pa moramo pohvaliti vso ekipo, ki je tokrat prikazala zadovoljivo skupinsko igro. (A.T.)

Brescialat - Jadran Farco 100:68 (54:29)

JADRAN: Spacapan 12 (0:1), Kalc 2, Hrovatin, L' Abbate 2, Lakovič 18 (2:6), Kocjančič 20 (0:1), Ieram, Žagar 1 (1:2), Gregori 13 (1:2), trener Vremec.

Čeprav so jadranovci proti močnemu Brescialatu iz Gorice doživeli visok poraz, pa so s prikazano igro in predvsem s požrtvovalnostjo zadovoljili in se tako vsaj delno oddolžili za porazen vtis, ki so ga zapustili na derbiju z borovci. V prvi četrtini so bili celo enakovredni gostiteljem, saj so zaostajali le za 4 točke (19:23). V nadaljevanju pa je stopil v ospredje visoki Graziani, ki je polovil več kot 20 odbitih žog, dosegel kar 52 točk in skoraj sam prislužil domači ekipi visoko zmago.

VRSTNI RED PO 10. KOLU: Don Bosco A 20, Barcolana 16, Don Bosco B in Poggi A 14, Acli Ronchi 12, **Bor Ediauto** in Pall. Goriziana 10, Poggi B in **Sokol 8, Dom Unitecno in Jadran Farco** 4, Ferroviario in Itala San Marco 2.

»EWIVA IL MINIBASKET«

TOLAŽILNA SKUPINA

RCT Padovan - Polet 30:41 (11:20)

POLET: Danev 2, Starec 5 (1:2), Rebecchi 2, Vaitho 2, iskra 2, Paulin 2, Gregori 3 (1:2), Ferfolja 23 (3:4), trener Vremec.

Na zadnji tekmi tolažilne skupine tega prvenstva so poletovci dosegli lepo zmago proti solidnemu Ricreatoriju Padovan. Openski minikošarkarji so si prislužili uspeh z dobro igro v prvi četrtini, ko so jo dobili s 17:7. Ostale tri četrtine pa so bile zelo izenačene.

Erik Frandoli (Sokol)

KOŠARKA / NARAŠČAJNIKI

Domovci proti Barcolani sami zapravili zmago

Dom - Barcolana 71:79 (40:29)

DOM: Stefančič 12 (2:8), Bogatec, Crisettig, Mura, Valente, Puntar, Fonda 8, Gustin 18 (4:8), Zobin 21 (3:6), Pavletič 12 (2:4), trener Gregori.

PON: Fonda, Stefančič in Zobin.

Domovci so zapravili edinstveno priložnost, da bi osvojili novi točki. Kljub slabi igri so stalno in zanesljivo vodili (tudi za 12 točk), pet minut pred koncem srečanja pa so povsem izgubili glavo in zmaga je tako šla po zlu. V zadnjih petih minutah so domovci povsem nezbrano igrali tako v obrambi kot v napadu. Domovo zmedo so gostje sprida izkoristili in tudi zasluženo zmagali.

Zares škoda, da so Domovi košarkarji sami zapravili zmago, saj bi z novima točkama ogrozili na lestvici četrto mesto Latte Carsa.

OSTALA IZIDA: Don Bosco A - Latte Carso 96:62, Panauto - Poggi 70:94, San Vito - Don Bosco B 45:80.

VRSTNI RED: Don Bosco A 26, Poggi 22, Don Bosco B 16, Latte Carso 16, **Dom** 14, Barcolana 8, San Vito 6, Panauto 2.

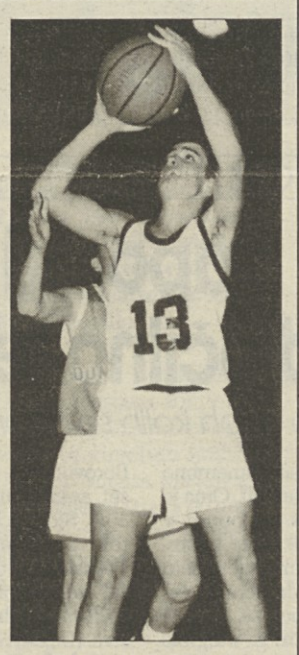

Igor Zobin je bil z 18 točkami najboljši Domov strelec

MLADINSKI NOGOMET / NARAŠČAJNIKI IN NAJMLAJŠI

Zarjani nadigrali močni Fortitudo Remi Mladosti, zmaga Bora Farco

NARAŠČAJNIKI

NA TRŽAŠKEM

Zarja Adriaimpex - Fortitudo 3:0 (2:0)

Strelci: Lorenzi, Šušteršič, Manzin.

ZARJA ADRIAIMPEX: Tence (Damjan Gregori), Bukavec, Zornada, Jan Gregori, Križmančič, Miliani, Kariš (Blažina), Lorenzi (Manzin), Čurman (Iozza), Ota (Damjan Gregori), Šušteršič.

Za številne privržence mladinskega nogometa, ki so se tokrat zbrali ob bazovskem igrišču, je bila ta tekma prava poslastica, naša združena ekipe pa je z najboljšo letošnjo igro drugouvrščenemu Fortitudu nasula kar tri zadetke. Zarjani so bili za razred boljši tako v obrambi, ki gostom ni dopustila niti ene zrele priložnosti za gol, kot na sredini igrišča, kjer so bili Miljčani skoraj vedno zaustavljeni. Predvsem pa se je odlikoval napad, ki je dosegel tri zadetke, ob tem pa je imel še celo vrsto zrelih priložnosti Že po prvem kotu, ko se še ni končala peta minuta srečanja, so zarjani povedli. Lorenzi je skočil najvišje in z glavo premagal vratarja gostov. To je Miljčane seveda potrlo in zmedlo, tako da so postajali vedno bolj nervozni. Najprej je Ota zapravil priložnost za drugi gol, nato pa je Šušteršič po lepi kombinaciji vodstvo domačih povečalk na dva zadetka.

Po izredno dobrem prvem polčasu, kjer so naši nogometaši igrali res izvrstno, je v nadaljevanju tekme igra postajala vse bolj raztrgana, preveč je bilo grobih prekrškov in sodnik je gostujočim igralcem, ki poraza niso znali športno prenesti, pokazal kar dva rdeča kartona. Še najlepši pa je bil tretji gol prisebnega Manzina, ki je z volejem dosegel tretji zadetek. (d.gr.)

NA GORIŠKEM

Gradese - Mladost 1:1 (0:1)

STRELEC ZA MLADOST: Černic v 40. min.

MLADOST: D. Devetak, Rosano, Moro, M: Devetak, Zanier, Peric, Mikluš, Gorjan, Černic, Florenin, Cotič (Sergo).

Doberdobska Mladost je nastopila v zelo okrnjeni postavi (dva igralca sta izključena, trije pa so zboleli za gripo) in na zelo razmočenem igrišču v Gradežu osvojila točko.

Gostitelji so začeli odločno in napadalno, toda doberdobska obramba je bila vedno na mestu. Našim nogometašem pa je uspelo prav ob izteku povesti s krasnim golom, ki ga je dosegel Matjaž Černic. Tudi v nadaljevanju so domačini v glavnem napadali, Doberdobci pa so bili zelo nevarni s protinapadi in so tudi zamudili vsaj dve zelo ugodni priložnosti. Gostitelji pa so nato tudi izenačili.

Tokrat je treba pohvaliti vso ekipo, predvsem pa tiste nogometaše, ki običajno manj igrajo. (A.F.)

NAJMLAJŠI

San Luigi - Bor Farco 0:3 (0:1)

STRELCI ZA FARCO: Zottich, avtogol, Longo.

BOR FARCO: Hrovatin (Jaš Gregori), Škabar, Batič, Berce, Grgič, Primosi, Babudri (Kapun); Pahor, Zottich (Longo), Zornada (Gabrovec), Giraldi (Tul).

Kljub skromnemu nasprotniku in tudi skromni igri naše združene ekipe so na koncu borovci gladko zmagali, čeprav tako prepričljive zmage tokrat res niso zaslužili. Res je, da so bili skozi tekmo boljši nasprotnik, toda po igri in zlasti po priložnostih za gol se niso izkazali in samo skromnemu nasprotniku se je treba zahvaliti, da se je vse srečno izteklo.

Zottich je sicer že kmalu dosegel vodilni zadetek in z minimalno razliko se je tudi končal prvi tel dekme. Po odmoru, ko so sledile številne menjave, so pobudo prevzeli domači igralci in prav malo je manjkalo do izenačenja, saj je imel San Luigi na razpolago enajstmetrovko, ki jo je tudi tokrat izvrstni Jaš Gregori ubranil. To se je domačim pozneje tudi hudo maščevalo, saj so naši nogometaši uspeli s pomočjo avtogola enega od branilcev domačih doseči še drugi gol, končni rezultat pa je proti koncu tekme dosegel Longo. (d.gr.)

IZIDI 19. KOLA: Ponziana - Esperia 2:4, Altura Muggesana - Domio 2:1, San Luigi - Bor Farco 0:3, Sant'Andrea - Opicina 2:0, Fani Olimpia - San Sergio odložena, Costalunga - Fortitudo 0:1, CGS - Chiarbola 0:2, Montebello D. Bosco prost.

VRSTNI RED: Fani Olimpia 33, San Sergio 30, Montebello D. B. in Bor Farco 27, Altura Muggesana 23, Opicina 22, Fortitudo 18, Esperia 15, Domio 14, Costalunga 13, Chiarbola 12, Sant'Andrea 11, CGS in Ponziana 10, San Luigi 7.

PRIHODNJE KOLO: Montebello D. B. - CGS, Chiarbola - Costalunga, Fortitudo - Fani Olimpia, San Sergio - Sant'Andrea, Opicina - San Luigi, Bor Farco - Altura Muggesana, Domio - Ponziana, Esperia prosta.

NOVICE

Deželno novinarsko prvenstvo v smučanju

Na Piancavallu se je v soboto začelo novinarsko smučarsko prvenstvo FJK. Letošnje prvenstvo Mari, ki bo razdeljeno na pet sobot, bo poleg tradicionalnega veleslaloma vsebovalo še paralelni slalom in nočni spust.

Čeprav je bilo v soboto vreme zelo slabo (megla, dež in sneg), se je na startu pojavilo kar lepo število privržencev belega cirkusa. Po dveh spustih je vodstvo prevzel Guido Surza (Messaggero) pred Erikom Dolharjem sodelavcem slovenskega sedeža RAI, tretji pa je bil Roberto Micalli (Deželna kronika). Na lestvici z odbitki (upoštevana je starost tekmovalcev) pa vodi Micalli pred Lojzetom Abramom. V obeh primerih imamo naše predstavnike zelo dobro uvrščene. Naslednja tekma bo v soboto v Forni di Sopra, kjer bo na sporedu paralelni slalom. (Marij)

Nogomet
Deželno mladinsko prvenstvo

V 19. kolu so zaradi slabega vremena odigrali samo tekmo San Sergio - Portuale (6:1). Ostala srečanja so bila odložena.

VRSTNI RED: Ronchi 30, San Sergio 28, Ponziana 26, Cormonese 25, Itala San Marco in Juventina 20, San Canzian in Staranzano 18, San Giovanni 17, Fortitudo 15, Lucinico 11, Gradese 10, San Luigi 9, Portuale 5.

PRIHODNJE KOLO: Portuale - Cormonese, Fortitudo - Gradese, Staranzano - Lucinico, Ponziana - Ronchi, Itala San Marco - San Canzian, Juventina - San Sergio, San Giovanni - San Luigi.

Pokrajinsko mladinsko prvenstvo

IZIDI: Muggesana - Vesna 4:0, Chiarbola - Opicina 4:2, Olimpia - Montebello D. B. odložena, Edile Adriatica - Primorje 2:0, Domio - Sant'Andrea odložena, San Marco - Costalunga odložena, Zaule proste.

VRSTNI RED: Domio in Opicina 26, Costalunga 21, Olimpia 19, Muggesana 16, Edile Adriatica, Chiarbola in S. Marco 15, Zaule 14, Primorje 12, Montebello D. B. 11, Vesna 1.

PRIHODNJE KOLO: Zaule - San Marco, Costalunga - Domio, Sant'Andrea - Edile Adriatica, Primorje - Olimpia, Montebello D. B. - Chiarbola, Vesna - Muggesana, Opicina prosta.

Naraščajniki na Tržaškem

IZID120. KOLA: Ponziana - Montebello D. B. odložena, Altura Muggesana - CGS 2:0, Junior A. - Costalunga 1:7, San Sergio - Olimpia 1:1, Opicina - Sant' Andrea 1:1, Zarja Adriaimpex - Fortitudo 3:0, Domio - Chiarbola 2:0, Esperia - Portuale 2:4.

VRSTNI RED: Sant'Andrea in Fortitudo 35, Zarja Adriaimpex 31, Opicina 29, Altura Muggesana 25, Domio 23, Costalunga 21, Olimpia in Chiarbola 19, San Sergio 16, Portuale 15, Montebello D. B. in CGS 13, Ponziana 8, Esperia 6, Junior Aurisina 0.

PRIHODNJE KOLO: Esperia - Domio, Chiarbola - Zarja Adriaimpex, Fortitudo - Opicina, Sant'Andrea San Sergio, Olimpia - Junior Aurisina, Costalunga - Altura Muggesana, CGS - Ponziana, Portulae - Montebello Don Bosco.

1. MOŠKA IN ŽENSKA DIVIZIJA / NA TRŽAŠKEM

Za Körting le formalnost Brežankam prvi derbi

Razigrane slogašice nadigrale letos skromni Prevenire
Mlade Kontovelke so v treh tekmah osvojile le en set

1. MOŠKA DIVIZIJA

Volley 80 - Körting 0:3 (6:15, 6:15, 1:15)

KÖRTING: Pulitanò (3+3), Volčič (4+3, na sliki)), Delise (6+1), Pertot (0+0), Furlanič (0+0), Čuk (3+2), Micalessi (2+1), Šušteršič (0+0), Veljak (1+2), Miot (5+2), Smotlak, Glavina.

SERVISI (točke/napake) 7+6. Napake: Körting 11, Volley 21

Sobotno srečanje je bilo za Drasičeve varovance le gola formalnost. Šesterka Volleya je namreč skromna ekipa, ki ima sicer nekaj obetajočih elementov, ki pa so zaenkrat še preveč neizkušeni.

O združeni ekipi Sloga/Bor pa lahko še enkrat ugotavjamo, da so vidne vedno ene in iste napake. Premalo je koncentracije pri servisih, še vedno pa dela preglavice sprejem. Danes bo Drasičeva šesterka odigrala zaostalo tekmo proti Prevenire ob 19. uri v openski telovadnici.

Körting je imel v tem času več prijateljskih srečanj. Dvakrat se je srečal s Portorožem, ki ga vodi Milovan Stubelj, v minulem tednu pa se je srečala kar trikrat s šesterko Pallavola.

Pri vseh srečanjih smo opazili pozitivne poteze, a nihanj je preveč. Občasno igra ekipa suvereno, takoj potem pa neokretno in nemočno. Z nekaj več samozavesti bi prav gotovo Körting lahko premagal svojega večnega »nasprotnika« šesterko Pallavola. Prvenstvo je še dolgo in začetni spodrsljal lahko še vedno popravijo.

Ostali izidi 5. kola: Volley club - Prevenire 3:0, Old cats - Pallavolo 0:3, S. Andrea - Le Volpi 1:3.

Vrstni red: Nuova Pallavolo in Pallavolo Trieste 8, Korting 4, Volley club 4, Old cats in S. Andrea 2, Volley 80 in Prevenire 0. (Korting ima dve tekmi manj)

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Prevenire - Sloga 0:3 (7:15, 5:15, 0:15)

SLOGA: Ferluga, Kosmina, Meriani, Perini, Spacal, Starc, Tensi, Vidali, Živec.

Tudi v svojem drugem nastopu so slogašice prišle do zmage tokrat na račun dokaj skromnega Prevenireja. Tekma je trajala vsega le 34 minut, med katerimi je domača ekipa le pasivno sprejemala pobude razigranih slogašic. To dejstvo pravzaprav še najbolj čudi, saj se je lani Prevenire z istimi igralkami odlikoval predvsem po svoji izredni borbenosti. (Inka)

Breg - Kontovel 3:1 (7:15, 15:5, 2:15, 15:3)

BREG: F., I., M. in T. Sancin, Sturman, Canziani, A. in S. Mauri, Pettirosso, Mauro.

KONTOVEL: Bogatec, Štoka, Ferluga, Kobau, Škrk, Sossa, Starec, Fišer, Obad, Kante, Businelli, Strekelj.

Cilj obeh naših šesterk je obstanek, pokazalo pa se je, da so Brežanke vendar precej boljše. Kontovelke so sicer v prvem setu izkoristile slabosti Brega v sprejemu in set osvojile, toda v nadaljevanju so bile gostiteljice ob mreži in v polju prepričljivo boljše. Samoa Mauro je prvič igrala na članski ravni in je resnično prijetno presenetila.

Breg - S. Andrea 0:3 (10:15, 13:15, 11:15)

BREG: F., I., M. in T. Sancin, Sturman, Canziani, A. in S. Mauri, Pettirosso, Mauro.

Favorizirani S. Andrea je v Dolini po pričakovanjih zmagal, vendar ni zapustil kdo-ve kako močnega vtisa. Brežanke so mu bile v bistvu v vseh treh setih povsem enakovredne. Dosegle so veliko število menjav, vendar so si nato po lastni krivdi (zlasti zaradi premalo preudarne igre v napadu) prevečkrat zapravile možnost, da bi prišle do točke.

Kontovel - Virtus 0:3 (2:15, 3:15, 5:15)

S. Andrea - Kontovel 3:1 (15:7, 15:5, 2:15, 15:3)

KONTOVEL: Bogatec, Štoka, Ferluga, Kobau, Škrk, Sossa, Starec, Fišer, Obad, Kante, Businelli, Strekelj.

Tudi proti Virtusu in v zaostali tekmi 1. kola s S. Andrea je prišla na dan zlasti neizkušenost mladih Kontovelk. Te tekme predstavljajo zanje odlično šola za nastope v prvenstvu »deklic«, Kontovelke pa se dobro zavedajo, da se bodo morale zelo potruditi, če se hočejo izogniti izpadu. Vsekakor so igralke trenerja Kušarja že na tekmi proti Virtusu - končni rezultat je nekoliko varljiv - pokazale dokajšen napredek, saj niso poceni prodale svoje kože in kljub očitni premoči nasprotnic ob mreži izpeljale nekaj lepih akcij.

Ostali izid 3. kola: Killjoy - Pallavolo Trieste 2:3.

Vrstni red: Sloga, Virtus in Pallavolo Trieste in S. Andrea 4, Breg 2, Killjoy, Kontovel in Prevenire 0. (S. Andrea in Kontovel imata tekmo več.

2. ŽENSKA DIVIZIJA / 1. KOLO

Bor Friulexport in Sokol uspešna po petih nizih

Nepričakovan poraz Sloge A
Virtus premočen za Slogo B

Skupina A

Altura - Sokol 2:3 (7:15, 8:15, 15:11, 15:12, 14:16)

SOKOL: Švara, Šemec, Visintin, Radetič, Kralj, Golemac, Gabrovec.

Sokol je uspešno začel prvenstvo. Proti Alturi si je sicer sam zakomplicral pot, saj je po vodstvu v setih z 2:0 popustil in nasprotnicam omogočil, da so stanje izenačile, vendar so bile Nabrežinke v tie breaku spet bolj prisebne in so po napetem finišu tesno zmagale.

NPT - Sloga A 3:1 (16:14, 3:15, 15:10, 15:11)

SLOGA A: Babudri, Ban, Blažina, Furlan, Grgič, Kalc, Kufersin, Molassi, Sosič.

Mlajša garnitura slogašic je nepričakovano izgubila v uvodni tekmi proti tržaški ekipi. Vendar za poraz ne gre kriviti moči nasprotnic, ampak predvsem tokratno nesposobnost Sloginih igralk, da bi na igrišču uveljavile svoje znanje. Pri tem mislimo predvsem na dejstvo, da je tokrat odpovedal na vsej črti napad, ki je glavni adut Slogine vrste, saj so igralke pošiljale na nasprotnikovo stran premalo ostre in nenevarne žoge. K temu je treba dodati še statičnost igralk v obrambni ter neprodornost v servisu in slika bledega nastopa slogašic je jasna. NPT pa je zaigral zelo borbeno in zrelo in tudi povsem zasluženo slavil. (Inka)

Skupina B

Virtus - Sloga B 3:0 (15:5, 15:4, 15:2)

SLOGA B: Canziani, Dagostini, Ferluga, Gregori, Grgič, Kovačič, Milič, Sossi, Strajn, Žagar.

V tej skupini nastopa Sloga z mlajšo garnituro igralk, ki so vse letnika 80 ali mlajše. Cilj društva pa je, da si deklice nabirajo čimveč igralskih izkušenj za bodoče sezone. Uvodno tekmo je Sloga B igrala proti Virtusu, ki ima v svojih vrstah starejše in tudi veliko izkušenejše igralke. Čeprav je Sloga B gladko izgubila gre njene predstavnice pohvaliti za borbenost, ki so jo vrgle v igro, še najbolj pa sta se izkazali Grgičeva in Canzianijeva. (Inka)

Sant'Andrea - Bor Friulexport 2:3 (9:15, 11:15, 15:6, 15:3, 10:15)

BOR FRIULEXPORT: Bogatec, Orel, Sternad, Tomaselli, Flego, Macho, Rogelja, Sedlovski, Miličević, Faimann.

Borovke so v krstnem nastopu osvojile tesno zmago proti povprečnemu nasprotniku. Z igro pa prav gotovo niso blestele, saj so po prvih dveh razmeroma lahko osvojenih setoh poponoma popustile, igrale so brez prave koncentracije in predale naslednja niza gostiteljicam, ki so le pridno izkoristile napake naših. Na srečo pa so se borovke v »tie breaku« le nekoliko zbrale. Ob zamenjavi igrišča so sicer vodile le z 8:7, nato pa so z bolj dovršeno igro dokončno strle odpor domačink. Za večino igralk je bil to krstni nastop v članskem prvenstvu, zato je zmaga nadvse dobrodošla. Proti močnim nasprotnikom pa bo treba v bodoče zaigrati mnogo bolje. (Dejan)

MLADINSKA PRVENSTVA / NA TRŽAŠKEM

Slogini »dečki« devetič zapored uspešni Kontovelke pred odločilno tekmo

Borove in Kontovelove naraščajnice po dveh kolih še nepremagane

MLADINKE

Sokol - Sgt 3:1 (15:12, 15:7, 13:15, 15:6)

SOKOL: Švara, Šemec, Visintin, Radetič, Franco, Kralj, Gabrovec, Curto.

Z zmago v zaostali tekmi so sokolovke v tem prvenstvu pristale na končnem 3. mestu in s tem povsem izpolnile predprvenstvena pričakovanja. Zlati je pozitivnop, da so letos več priložnosti za igranje imele tudi igralke, ki so lani v glavnem sedele na klopi za rezerve, a je Sokolu kljub temu uspelo ponoviti lansko končno uvrstitev.

Končni vrstni red: Bor Friulexport 24, Pallavolo Trieste 20, Sokol in Koimpex 14, Npt in Sgt 6, S. Andrea 0

DEČKI

Koimpex - Bor 3:0 (15:2, 15:9. 15:9)

KOIMPEX: Drasič 6+3, Gregori 0+1, Milič 6+2, Peterlin 3+1, Ritossa 10+7, Stopar 3+1, Marko Viezzoli 0+0, Mauro Viezzoli 0+0.

BOR: Mauri 5+5, Krmec 0+0, Bosari 0+0, Jančar 1+0, Pečar 0+0, Pipan, Pussini 2+2, Savarin 5+7.

Tudi povratni derbi med našima dvema šesterkama **(na sliki)** se je končal z gladko zmago Koimpexovih dečkov. Takoj pa moramo poudariti, da je šlo za lepo in borbeno tekmo. Ekipi sta si po tehničnem znanju igralcev enakovredni, Koimpex pa je neprimerno bolj homogena celota. Borovce so »pokopala« prav gotovo velika nihanja pri igri, saj so lepim akcijam prevečkrat sledile pavze polne napak. Slogaši pa so zaigrali veliko bolj kostantno in so zelo malo grešili. Prav v tem in pa v uigranosti ekipe tudi tiči razlog za letošnje nadvse uspešno prenstveno pot, na kateri je bil Kopimex devetkrat zapored uspešen in se torej s hitrimi koraki bližal osvojitvi pokrajinskega naslova. Fantje iz tekme v tekmo pridobivajo na samozavesti in skupno rastejo, za velik napredek pa zasluži pohvalo zlasti Marjan Stopar. (Inka)

Ostala izida: Ricreatori - Pallavolo 0:3, Volley club - Volley 80 3:0. **Vrstni red:** Koimpex 18, Volley club 14, Pallavolo Trieste 8, Volley 80 6, Bor 4, Ricreatori 2, Virtus 0.

DEKLICE

Skupina A

Bor Friulexport - Sloga 3:0 (15:2, 15:7, 15:3)

BOR FRIULEXPORT: Bogatec, Orel, Sternad, Flego, Macho, Rogelja, Sedlovski, Miličević.

SLOGA: Sossi, Žagar, Stranj, D'Agostini, Milič, Canziani, Ferluga.

Derbi deklic se je končal s pričakovano zmago borovk na račun slogašic, ki nastopajo v tej skupini z mlajšo ekipo. Tokrat pa so plačale davek neizkušenosti, čeprav je bilo od njih pričakovati večji odpor. Toda verjetno so se že vnaprej vdale v poraz. Borovke so zaigrale koncentrirano že od vsega začetka. V njihovi igri je bilo malo napak, slogašicam pa niso dovolile, da bi jim prišle do živega. V naslednjem, za borovke zadnjem nastopu pred polfinalom (v zadnjem kolu so proste), bodo poskusile ogroziti prvo mesto v skupini še nepremaganemu Pallavolu. (Dejan)

Ostali izid: Ricreatori - Pallavolo Trieste 0:3. **Vrstni red:** Pallavolo Trieste 12, Bor Friulexport 10, Ricreatori 4, Sloga 2, Sgt 0.

Skupina B

Virtus - Koimpex 0:3 (1:15, 3:15, 0:15)

KOIMPEX: Babudri, Ban, Furlan, Kalc, Kocjančič, Molassi, Sosič.

Koimpexovim deklicam se v soboto res ni bilo treba pretirano naprezati, da so prišle do ponovne tokrat osme zaporedne zmage. Virtus ji niti približno ni bil dorasel nasprotnik, tako da je trener Peterlin tekmo izkoristil kot trening, na katerem so igralke lahko poskušale razne variante s hitro igro v napadu, ki so se jim skoraj vedno tudi posrečile.(Inka)

Altura - Breg 3:0 (15:7, 15:3, 15:4)

BREG: Mauro, Sancin, Rocco, Rodela, Terčon, Bet, Orlando in Zeriali.

Altura je tudi v povratni tekmi premagala Breg. V tej tekmi ni bilo večjih razlik glede tehnične pripravljenosti. Brežanke so bile le bolj negotove v napadu. V prvem setu je Breg nudil nasprotnicam dober odpor in pokazal dinamično igro. V drugem setu je Altura prevladala zaradi dobrega servisa. V tretjem setu pa brežanke niso več pokazale borbenosti, ki je bila značilna za prva dva seta. (S.M.)

Oma - Kontovel 2:3 (14:16, 15:1, 12:15, 15:1, 11:15)

KONTOVEL: Sossa, Ferluga, Kobau, Skrk, Štoka, Obad, Businelli, K. in S. Kante.

Kontovelke so dosegle še eno pomembno zmago na poti do uvrstitve v play off. Oma je pokazala v primerjavi s prvim nastopom, v katerem je Kontovel zmagal s 3:0, lep napredek. Kontovelke so v prvem in tretjem setu igrale resnično zelo dobro, v drugem in četretm pa so nerazumljiovo popustile. K sreči so se v tie breaku spet zbrale in ga odigrale praktično brez napak. O uvrstitvi v končnico bo odločal prihodnji dvoboj z Alturo.

Vrstni red: Koimpex 16, Kontovel in Altura 10, Oma 6, Virtus 2, Breg 0.

NARAŠČAJNICE

Skupina A

Kontovel - Sloga A 3:0 (15:3, 15:10, 15:5)

KONTOVEL: Štoka, Obad, Streklej, Milič, Battigelli, Agostini, Kante, Bukovec, Gollia, Starc, Antonini, Emili.

SLOGA: Kovačič, Sossi, Sosič, Gregori, Grgič, Križnič.

Kontovelke so tudi v tej tekmi dokazale, da lahko upravičeno merijo na play off. Njihova zmaga je bila dokaj prepričljiva, saj so slogašice le v drugem setu nudile močnejši odpor z boljšo igro v polju in nekaj boljšimi napadi. Kontovelov tabor pa je poleg zmage razveseljilo tudi dejstvo, da je ostal učinek igre nespremenjen tudi, ko so na igrišče stopile mlajše igralke, ki so zelo dobro opravile svojo nalogo.

Ostala izida: Pallavolo - S. Andrea 3:0, Virtus - Ricreatori 2:1. **Vrstni red:** Kontovel 6, Pallavolo Trieste 4, Virtus in Oma 2, Ricreatori 1, Sloga A in S. Andrea 0.

Skupina B

Bor Friulexport - Sloga B 3:0 (15:7, 15:11, 15:3)

BOR FRIULEXPORT: Frandolič, Furlani, Krašević, Miličević, Pečenik, Posar, Smotlak, Carpani, Ciacchi, Husu.

SLOGA B: A. in J. Ban, Možina, Pangerc, Sossi, Cotič, Calzi, Carli, Cvelbar, Destri, Žagar.

V B skupini, kejr se bodo derbiji vrstili kot na tekočem traku, saj je od skupno šestih ekip kar štiri slovenskih šesterk, je bil tokrat na sporedu derbi med Borom in Slogo B. Borovke so v glavnem leto dni starejše od Sloginih sovrstnic, ki nastopajo v tej skupini z ekipo sestavljeno izključno z letniki '82 in '83. Kljub temu pa je bilo nedeljsko srečanje res lepo in privlačno, saj slogašice niso zlahka želele prodati svoje kože in so se z vso vnemo vrgle v boj. Srečanje je bilo tako dopadljivo. Večjo izkušenost in nekoliko boljše tehnično znanje pa je privesilo jeziček na tehtnici na Borovo stran. Najbolj izenačen pa je bil drugi set, v katerem so borovke visoko povedle 10:4. Slogašice niso popustile, borovke dohitele pri enajstici, več pa niso zmogle. Vsekakor pa treba za igro pohvaliti obe ekipi, saj sta zaigrali dokaj požrtvovalno, kar je nadvse spodbudno za nadaljnji potek prvenstva. (Dejan)

Sokol - Bor Friulexport 1:2 (5:15, 6:15, 15:11)

SOKOL: Švara, Trampuš, Leghissa, Sanna, Tanze, Spanu, Vidau.

BOR FRIULEXPORT: Frandolič, Furlani, Krašević, Miličević, Pečenik, Posar, Smotlak, Carpani, Husu.

Breg - Altura 3:0 (15:4, 15:2, 15:7)

BREG: N. Bet, E. Cossutta, J. Kalc, P. Liciniani, M. T. Orlando, I. Terčon, M. Zeriali.

Čeprav so se Brežanke predstavile na igrišče v okrnjeni postavi, so zaigrale dobro in z lahkoto premagale Alturo. Izredna pohvala gre Orlandovi, ki je v drugem setu uspešno izvedla kar 14 zaporednih servisov. (IVI)

Oma - Sokol 0:3 (5:15, 3:15, 8:15)

SOKOL: Švara, Trampuš, Leghissa, Sanna, Tanze, Spanu, Bogatec.

Sokolovke so s svojim nastopom povsem zadovoljile. Igrale so požrtvovalno in tudi učinkovito. Napredek je bil viden zlasti v igri ob mreži, saj jim je uspelo izvesti nekaj dobrih napadov, trudile pa so se tudi v bloku.

Vrstni red: Bor Friulexport in Breg 5, Sokol 4, Sloga B 1, Oma in Altura 0.

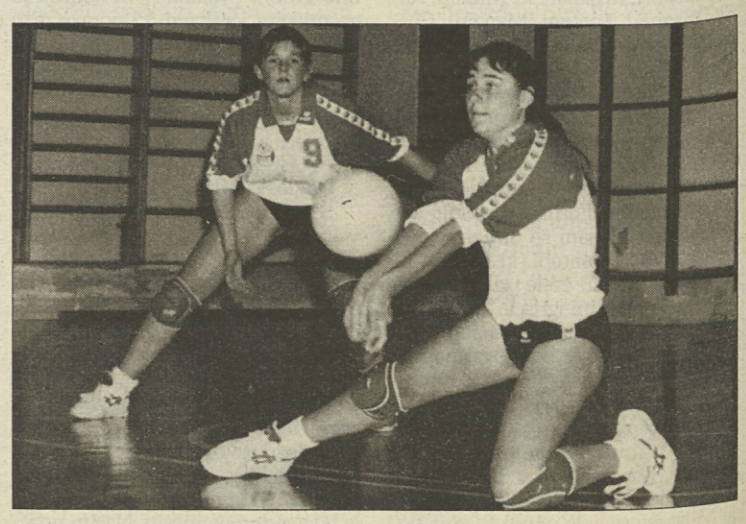

Sokolove mladinke so prvenstvo končale na dobrem 3. mestu

GLEDANJE ČEZ RAMO

Brez dialoga

ANDREJ BLATNIK

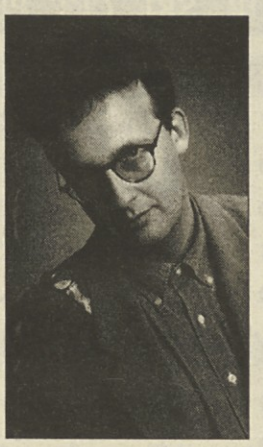

Trenutek, izbran za tole pisanje, nemara ni ravno najboljši, saj je Halgato, ki se pravkar odvrteva v naših kinematografih, po daljšem času spet eden tistih redkih slovenskih filmskih izdelkov, ki se mu kolikor toliko zadovoljivo posreči prestopiti tisti Rubikon, ki ga med gledalce in ustvarjalce usodno zareže filmski dialog. Res, dialog v Halgatu teče solidno, in ima tudi kaj povedati, vsaj do prihoda zgodbe v mesto, ki pa mu je že kar nekako usojeno, da je grob slovenskih popularnokulturnih poskusov. (Tako se še ne moremo pohvaliti s kakšnimi berljivimi romani onkraj tistih že dolgo uveljavljenih, kmečkih; edini pisec, ki obeta ustvariti pristno domačo kriminalko, mestni žanr par excellence, Igor Karlovšek, pa svoje junake zaenkrat razumno nastanja ne v velemesta, temveč v mesteca, ki so komaj dobro pognala iz podeželja). Ker pa večina Halgata ne domuje v mestu, lažje oprostimo piscema dialogov, da npr. dekle ponujeno pijačo sprejme z besedama »Z veseljem!«, ki prej prikličeta v spomin večerniške romane kot vzdušje mestnega kafiča.

Kakorkoli že, Halgato po dolgem času dokazuje, da je kljub vsem pomislekom mogoče ekranizirati slovensko literaturo, in cinik bi dejal, da jo ekranizira pravzaprav več kot zanesljivo, saj filmu spodrsuje na istih mestih kot knjigi, po kateri je posnet, predvsem kajpak ob izteku. A ne gre se spuščati pregloboko v filmsko kritiko in v korespondence filma z literaturo, danes je na sporedu nekaj drugega. Vprašanje dialoga. Kako, da nas v slovenskih dolgometražnikih dialog vselej spravlja v smeh ali obup, tisti kratki filmi, ki pa so vredni pohvale, (spomnimo se nekaterih: Verbičevega Once Upon a Time, Podgorškovega Koza je preživela, Hočevarjevega Zakaj jih nisem vse postrelil in še katerega), pa so vsi brez njega?

Eden izmed razlogov je nemara, recimo s filmskim jezikom, produkcijski. Dandanes se snemajo slovenski filmi tako, da (če zaradi večje nazornosti proceduro nekoliko poenostavimo) državo v jeseni zaprosiš za subvencijo na podlagi scenarija ali celo samo sinopsisa torej, radikalno gledano, pol tipkane strani besedila, o čem bo tvoj film govoril. Nato čakaš, da tvoj predlog pregledajo in odobrijo najrazličnejše komisije, minister za kulturo, finančno ministrstvo in navsezadnje razdelitev proračuna. Enkrat spomladi je okvirno znano, kaj bi se morda utegnilo financirati, in ko končno producent dobi denar, je časa za kakršnokoli popravljanje scenarija in dialogov premalo, v poštev prihajajo le tisti popravki, ki približujejo filmsko zgodbo odobrenemu proračunu, ki torej, v manj ezopskem jeziku povedano, izločajo dražje prizore. Po podpisani pogodbi in po veljavnem kulturnem planu porabe sredstev bi moral biti film namreč do konca leta že posnet.

Ker za razliko od drugih ustvarjalcev filma, npr. kamermana in igralcev, scenarist ne dela v real time, med samim snemanjem, so posledice vidne (in slišne). Ob takem peklenskem tempu proizvodnje je pravzaprav res nenavadno, da je v slovenskem filmu sploh še slišati kako besedo. Če je verjeti starejšim kolegom, je bilo v strašnih socialističnih časih drugače: edini in monopolni producent je imel nastavljenega človeka, ki ni delal drugega kot bral scenarije, podčrtaval šibka mesta, jih vračal scenaristom v ponovno obdelavo in ponovno prebiral popravljeno. Ko je bil z besedilom zadovoljen, je postavil podpis pod zadnjo scenaristično različico in ekipa je nemudoma odhitela na teren.

Ko pa že govorimo o dialogih, se zastavlja še eno vprašanje: vrednote so se dandanes toliko premaknile, da so režiserjem nemara dragocenejše (v prenesenem in dobesednem pomenu) nagrade na festivalih reklam kot na kakšnem mednarodnem ali, bog ne daj, domačem filmskem festivalu. Bolje je izkoristiti tu in tam po spletu naključij in zakulisnih iger v snemanje dodeljeni film za napolnitev žepov z denarjem (ali lastne producentske hiše z opremo, ki bo prišla prav pri nadaljnjem snemanju reklam) kot za kake minljive umetniške dosežke. V ta namen pa je najbolj prikladno, da scenarij napiše kar režiser in producent v eni osebi. Plena ne bo potrebno deliti. Morda je tudi v tem eden razlogov, da dandanes v Sloveniji skorajda ni režiserja, ki bi oblegal poznavalce veščine pisanja in skušal iz njih izpuliti kak sinopsis, scenarij, dialog, ali vsaj mnenje o že napisanem. Ni potrebno.

Predmaturitetni epigrami

DEŽURNI HUMORIST

Anton Šepetavc

Slovenski jezik in sporočanje I

Kako razveselila se je srednješolska srenja:
no, končno smo dobili knjigo!
Zdaj le še, kdor preklinja, jo omenja;
dobili smo jo res, slovniško figo!

* * * * *

Jože Toporišič

Ker pač take tvarinske je podstave,
zmislil si narodno je pranje glave:
vse ve, zato najrajši sam s sabo se zgovarja
in novorek koseskarski zagrizeno ustvarja.

* * * * *

Janez Dular

Kdo je mar, ki v tekstu neumnem
išče kleč?
To Janez je, ki Cankarja pospravlja v peč.

* * * * *

Republiški izpitni center

Da velevažen je organ, je jasno,
in da secira do tančin maturo,
vendar bilo bi res prekrasno,
če bi pogledal tuintam na šolsko uro.

* * * * *

Nevenka Gajšek

Od maturitetne hvale je tako
zelo prevzeta,
da meni: Marija sem in k Slavku
gor bom vzeta.

* * * * *

Slovenski jezik in sporočanje II

Kaj res že tik je pred natisom?
Če res, opremite jo z varnosrtnim
pripisom:
»Kdorkoli si, previdno jemlji jo v roke,
nazadnje zmede tebe in otroke!«

Nekaj prepoznih predlogov za že uveljavljeno slovensko valuto

Realno - naturalno
Valuta naj bo bon, enota pa bo bonbon.

Narodno - zavedno
Valuta naj bo Veseli Martin, enota pa Slovin.

Občinsko - ljubeče
Valuta naj bo kar župan, enota pa klan.

Živalsko - nesramno
Valuta naj bo slon, enota pa konj.

Zgodovinsko - prepotentno
Valuta naj bo tolar, enota pa dolar.
Če bo pa kak stotin, naj bo pa cekin.

Aktualno - politično
Valuta naj bo danes, enota pa Janez.

Krščansko - zvito
Valuta naj bo Oglej, enota pa naprej.

PODOBE SLOVENSKIH SKLADATELJEV (13)

Eden vodilnih avantgardistov

Skladatelj in pozavnist Vinko Globokar se je rodil 7.julija 1934 slovenskim staršem - izseljencem v rudarskem Andernyju v francoskem departmaju Meurthe-et-Moselle.

Po maturi in zaključeni Srednji glasbeni šoli v Ljubljani s pozavno kot glavnim predmetom (1955 v razredu Dragiše Miškovića) je nadaljeval študij pozavne in komorne igre na pariškem Konservatoriju (1955-59), nato pa je privatno študiral kompozicijo pri Renéju Leibowitzu (1959-63). Že v tem času je kot pozavnist-koncertant spodbudil precej uglednih skladateljev 20. stoletja, da so prispevali nova dela k tej vrsti trobilnih instrumentov: K. Stockhausen, L. Berio, M. Kagel, R. Leibowitz... Globokar se je nato izpopolnjeval še pri Lucianu Beriu, s katerim ga je pozneje vezalo tudi intenzivno sodelovanje v zahodnem Berlinu (1965-66), kamor mu je kot Fordov štipendist sledil. Kot pozavnist in skladatelj je nato deloval v ZDA (Buffalo, 1966-67) in ponovno v zahodnem Berlinu (1967-69). Sočasno pa je bil V. Globokar docent in profesor na Visoki šoli za glasbo v Kölnu, kjer je kasneje prevzel katedro za novo glasbo in oddelek za kompozicijo (od 1968 dalje), vodil je mojstrske tečaje v Darmstadtu, v letih 1973-80 pa oddelek za vokalno-instrumentalne raziskave pri znamenitem Kulturnem centru Beaubourg (IRCAM) v Parizu. Poleg ustvarjalnega-kompozicijskega in pedagoškega dela je Globokar ves ta čas tudi intenzivno nastopal kot pozavnist in dirigent, zlasti še s svojim improvizacijskim ansamblom New Phonic Art. Od leta 1984 poučuje komorno glasbo na Scuoli di Musica v Fiesolah pri Firencah v Italiji.

Globokarjev skladateljski opus zajema preko 70 skladb za solistične instrumente, različne komorne ansamble, orkestre in zbore, ki so zabeležene tudi na številnih ploščah uglednih evropskih založniških hiš in ki so jih pod njegovim vodstvom izvedli ugledni solisti ter orkestri: Danski radijski orkester, radijski orkester iz Kölna, radijski orkester Helsinki, Varšavski filharmoniki, Jeruzalemski orkester, Simfoniki RTV Slovenija in drugi. Vinko Globokar je tudi reden gost naše-slovenske glasbene scene.

Globokar predstavlja danes eno od vodilnih osebnosti evropske in svetovne glasbene avantgarde s stalnim naslovom v Parizu, kjer v glavnem živi in deluje; od tu pa je venomer na turnejah, gostovanjih, nastopih, snemanjih in predavanjih, tudi doma - v Sloveniji, kjer si je ob Krki na Dolenjskem zgradil svoj drugi (ali prvi?) slovenski dom.

V Globokarjevem kompozicijskem razvoju je opaziti tri različna, a med seboj povezana obdobja. Sprva je bil v estetskem oziru še »pozitivno« usmerjen, se pravi, prizadeval si je, da glasba lepo zveni, zadnja leta pa ga to ne zanima več, zato pa ga toliko bolj privlači vprašanje reakcije, improvizacije in psiholoških interakcij pri glasbeni reprodukciji. V najnovejšem obdobju ta izjemno vestni in angažirani ustvarjalec, ki nenehno odkriva nova zvokovna sredstva (povezana z elektroniko in brez nje), ki izumlja nove, še neznane instrumente ter osuplja z drugačnim načinom nastajanja zvoka oziroma igranja ter uvaja nove oblike, ustvarjalno vse bolj poudarjene skupne igre, sledi pravzaprav dvema smerema. Na eni strani širi izvajalske možnosti vseh instrumentov do neslutenih meja, na drugi strani pa sistematično spet nadaljuje, če jih ne ločuje, klasična sredstva in oblike ustvarjanja in poustvarjanja: Acccord za sopran in 4 instrumentaliste (1966), Voie za 3 zbore in orkester (1966), Traumdeutung -psihodrama za 4 zbore (1967), Fluide za 9 trobilcev in 3 tolkalce (1967), Discours II za 5 pozavn (1967-68), Étude pour folklora II za orkester (1968), Correspondences za 4 soliste (1969), Concerto grosso (1969-75), Ausstrahlungen za solista in 20 izvajalcev (1971), Drama za klavir in tolkala (1971), Airs de voyages vers l'intérieur (1972), Vendver le vent (1972), Laboratorium za 11 glasbenikov (1973), Das Orchester (1974), Discours IV za 3 klarinetiste (1974), Standpunkte za sopran, zbor in orkester (1976), Carrousel za 4 pevce in 16 instrumentalistov (1977), Im Käfig za orkester (1979), La tromba è mobile za sprehajajoče se pihalce (1979-80), Tribadabum extensif sur rhythme fantôme za trio tolkal in poljubno število tolkalcev (1981), Hallo, do You hear me? (1987), Kolo za mešani zbor in sintetizirano pozavno (1988), Eisenberg za 16 glasbenikov (1990 in verzija za orkester, 1994) in Labour za veliki simfonični orkester (1992).

Franc Križnar
Foto: Tihomir Pinter

Vinko Globokar

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Ko se boste prepričali, da je vaš dolžnik v velikih finančnih težavah, se boste omehčali. Ne le, da mu boste dolg odpustili, temveč mu boste denar posodili še enkrat.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Čeprav izgledi ne bodo ravno obetavni, se raje ne prepuščajte malodušju. Uspeh vas utegne tudi tokrat presenetiti, zato glejte, da ga boste vsaj pravočasno opazili.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Vaša glava bo neverjetno trezna, odlično pa bo tudi vaše zdravstveno stanje - vsekakor krasno izhodišče za kakšen velik podvig, zato nikar ne zamudite priložnosti.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Nekoga, ki vam že precej dolgo visi na vratu in pije vašo energijo, se boste končno otresli. V prihodnje bodite bolj previdni pri odpiranju vrat v svojo globino.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Čeprav vam obveznosti tokrat ne bodo dišale, se jim nikakor ne boste mogli izogniti. Ne bo vam preostalo drugega, kot da se vzamete v roke in izpeljete stvar do konca.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Vaše razpoloženje se bo nagibalo v zelo nepredvidljive smeri, kar vas bo precej begalo. To bo opazil vas zvesti prijatelj in z nekaj dobrimi nasveti umiril vaš tok.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Čeprav boste na zunaj videti osamljeni, bo vaše počutje ravno nasprotno. Samota vas ne bo motila, celo ugajala vam bo, saj se boste z veseljem poglabljali vase.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Nekdo vas bo vprašal o prijateljih. Zamislili se boste in si morali priznati, da jih je bore malo. A nikar ne skrbite: bolje je imeti dva prava, kakor sto navideznih.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Uspehi vam bodo tokrat stopili v glavo, zato boste zašli v neljub položaj. Prizadeta okolica bo v napetem ozračju popolnoma pozabila na vaše delovne rezultate.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Življenje vam bo postreglo z nekaterimi globokimi spoznanji, kar bo občutno izboljšalo vaše stanje. V navalu hvaležnosti se boste odločili, da greste po tej poti naprej.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Lahko se boste prepričali na lastni koži, da želje niso najboljši kazipot. Človek, ki ste si ga tako želeli, se bo namreč izkazal kot navaden maček v prekrasnem žaklju.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Kljub temu, da bodo vsi po vrsti občudovali vaše uspehe, ne boste zadovoljni. Vaš najbližji bo namreč pri vsem tem ostajal popolnoma ravnodušen. Nujen bo odkrit pogovor.

BAROMETER RAZPOLOŽENJA

Sonce v Ribah bo pomagalo pri vzpostavljanju medsebojnih stikov

Tranzitno Sonce je torej načelo znamenje Rib, kar bo precej pripomoglo k navzočnosti vodnih kakovosti, ki jih je pred tem zastopal le Saturn - prav tako v znamenju Rib. Spet se nam bo torej ojačal čut za bližnjega, kar bo seveda ugodno vplivalo na razvoj odnosov.

21. februarja bo sicer še navzoč vpliv neharmoničnega polkvadrata med Uranom in Saturnom, ki nas bo še malce nagibal v pretiran individualizem, vendar bo že naslednji dan to delovanje poslo.

22. februarja nastopi Lunin zadnji krajec, in sicer ob 13.04 v znamenju Strelca (na 3 stopinjah in 26 minut). Poleg intuicije in drugih mentalnih sposobnosti, ki se razživijo pri tej Lunini fazi, bo ugodno izraženo tudi znamenje Strelca. Deležni bomo precejšnje mere optimizma, družabno življenje pa bo dobilo poln razmah. Povečana bo tudi želja po potovanju, vendar nam sploh ne bo treba iti daleč, da bi našli tisto, kar nas privlači. Izražen bo smisel za humor, kar bo naše počutje še poživilo.

Tudi aspekt konjunkcije med Luno in Uranom, do katerega bo prišlo 26. februarja ob 10.57 v znamenju Vodnarja, bo blagodejno vplival na naš življenjski utrip, saj ga bo spremljalo veselje, originalnost pri številnih naših podvigih pa tudi izrazita vitalnost.

Takšna nebesna situacija bo vsekakor prav lepo izhodišče za uresničevanje naših vizij in želja.

V takšnem zagonu bomo verjetno z lahkoto premostili tudi rahlo težaven aspekt opozicije med Luno in Marsom, do katerega bo prišlo zadnji dan tega obdobja. Morali bomo biti bolj pozorni na svoje zdravje. **(A. O.)**

	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON
POČUTJE, ZDRAVJE							
sprostitev	✓	✓	✓	○	○	○	✖
šport	○	✖	✖	○	○	○	○
post, dieta	○	✓	○	○	○	✖	✖
težja fizična dela	✖	✖	✖	○	○	✓	✓
izlet	○	○	✓	✓	✓	✓	○
DRUŽBA, ODNOSI							
obisk znancev	○	✖	✖	○	○	○	✓
domača zabava	○	○	○	✓	✓	✓	○
družinski posvet	✓	✓	✓	✓	○	○	○
družabne igre	○	○	○	✓	✓	✓	○
urejanje uradnih zadev	✓	✓	○	○	○	✖	✖
POSEL, DENAR							
poslovno srečanje	✖	✖	○	○	○	✖	✖
naložbe in nakupi	○	○	○	✖	✖	✖	○
zamenjava službe	○	○	○	✖	✖	○	○
izposoja denarja	○	○	○	✖	✖	✖	○
igre na srečo	✓	✓	✓	○	○	○	○
LJUBEZEN, SPOLNOST							
osvajanje	○	✓	✓	○	○	○	○
iskren pogovor	✓	✓	✓	✓	✓	○	○
zmenek	○	○	✓	✓	✓	✓	○
ljubljenje	✖	✖	○	○	✓	✓	✓
prekinitev zveze	✖	✖	✖	✖	✖	○	○
UMSKE DEJAVNOSTI							
branje	○	○	○	○	○	✓	✓
učenje, širjenje obzorja	○	○	○	✓	✓	✓	○
raziskovanje	✖	✖	✖	○	○	○	○
umetniško ustvarjanje	✓	✓	✓	✓	○	○	○
reševanje težav	○	○	○	✓	✓	✓	✓

LEGENDA: ✓ ugoden dan, ○ nevtralen dan, ✖ neugoden dan

LABIRINT znanja

Ime in priimek: _____

Telefon in naslov: _____

_____

Glasbena želja: _____

_____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izžrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglasil telefon in nežni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavljata Alenka Sivka in Tomaž Sršen. Pravilni odgovori pa prinašajo čeden kupček denarja...

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

203	MERILNIK V TAKSIJU	PRIPRAVA ZA RISANJE ELIPS	SPRIMEK SNEGA	ČRT KANONI	ESTONEC	HALJA MUSLIMANK	NA DNU LEŽEČ SVET	DOBIVANJE RDEČE BARVE	GRŠKA MORSKA NIMFA	IRIDIJ	ST. NEM. AVTO	SKRIL	NASILNI MADŽ. PLEMIČ (FERENC)	LIBANON	ANG.. FIZIK (ISAAC)	AVTOR: LUKA PIBER	AM. FILMSKI PLESALEC (FRED)	PRAVEC	PEVSKI ZBOR	VAS V TRNOVSKEM GOZDU	PISEC LEONOV	PTICA DRONTARICA
KROS																KIJEVSKI KNEZ						
SL STROKOVNJAK ZA JAZZ																CILJ / ANA PO ANGLEŠKO						
STATUA				ROJ. KRAJ K. MARXA / SL. PESNICA (MAJDA)						DVOŽIVKA / SLIKAR APOLLONIO				KRAJ PRI BRUSLJU / ŽIVLJ. DOBA								
ŠKRAT					GL. MESTO TURČIJE	PLEMIŠ. NASLOV / GORJANEC					VRSTA ČMRLJA / NEM. LJUD. ZDRAVNIK								REKA V INNSBRUCKU / SLEGUR			
IVO SVETINA			POREDNICA / AM. PEVKA (DIANA)										SAILER / PEKOČA ZAČIMBA					SKIT / PISEC DUUN				
AM. FILMSKA IGRALKA (RITA)							RAJ / PTIČ Z NOVE ZELANDIJE					GOSPOD PO ČEŠKO / SITNEŽ				POTEZA PRI SAHU / ZAH. DEL POHORJA						
JAZ (LATIN.)				OTOK V KVARNERU				PRISEDNIK / TENIŠKI NIZ							ZIDAR. ŽLICA / FRIDOLIN					ORIENT. BARVA ZA LASE	POGAN	GRŠKA MATI BOGOV
OBLIKA STEBLA				JANEŽ (LATIN.) / TURČIJA					BENEŠKI SLIKAR / RADIJ								TEKMOVALEC NA ALKI / ARGON					
VODNA POT V NEW YORKU										SIPANJE IZ POSODE V POSODO												
RUDOLF FRANCL			SORTA VRBE							SOIGRALEC												

ZNAMENITI PRAŽAN

Po sledeh humorista Jaroslava Haška (8)

Vpliv piva na volitve - Iskanje brezalkoholnega vina

Med govori so seveda naredili več premorov, da so lahko razdelili pivo. Govori so bili tematsko zelo različni, vneto pa je udrihal čez državo, ki podpira nered. Pri tem si je izmisljal citate in izreke, volilcem pa je obljubljal vse mogoče in nemogoče ugodnosti. Hašek je med drugim tudi rekel: »Za vrček piva vam bodo dali ljudje dušo.« Menil je, da je alkohol na splošno - mleko politike.

Pa si poglejmo Haškovo mnenje o tedanji pivski ponudbi v Pragi, seveda v povezavi s politiko. Za krščansko socialno stranko je trdil, da ima v Pragi tako malo privržencev, ker se njeni pristaši zbirajo v prostorih, kjer točijo vinohradsko ali koširsko pivo. Če bi se ista stranka preselila v prostore z velikopopoviškim, smichovskim ali braniškim pivom, bi se vse spremenilo na bolje. Obenem v opravičilo pove, da se včasih tudi smichovski pivovarni pivo ne posreči najbolje, tedaj zavlada osip med volilci.

Prav zaradi tako tehtnih razlogov je stranka zmernega napredka startala z najboljših pozicij. V njihovem lokalu so točili velikopopoviško, smichovsko in plzensko pivo. Pozneje so z razmahom stranke pili tudi druga piva.

Iskanje brezalkoholnega vina

Omenimo še epizodo z Dunaja. Kar nekaj boljših dunajskih pivovarjev je bilo Čehov. Čehi na Dunaju pa so v glavnem preganjali domotožje z trebonjskim in budjejeviškim pivom. Seveda ne gre prezreti tudi vinske karte. Pili so le izbrana vina, in sicer: dalmatinska, težka španska, lahka avstrijska (sem so najbrž sodila tudi slovenska), tu in tam ogrska.

Pili so seveda tudi močnejše reči, kot so slivovka, rum in kontušovka. V drugem delu Švejka, v epizodi v Pisku, dobimo precej natančen spisek tedaj priljubljenih pijač. Švejk in žandar sta na poti v komandaturo v Pisek pila rum, kuntušovko, višnjevec, orehovko, slivovko in hruškovec. V kavarnah so pili še konjak.

Nadaljevanje tega spiska najdemo v tretjem delu Švejka, pri opisu, kaj vse je moral prestati stari Vejvoda, ko je iskal abstinentski lokal z brezalkoholnim vinom. V gostilni Počitek je najprej spil četrt vermuta. Ko je izvedel, kaj pijejo abstinenti, je za korajžo spil še četrt vermuta. Na Karlovem trgu je namesto brezalkoholnega vina dobil vermut in šeri (vsakega po četrtinko). Potem je spoznal pravega abstinenta in z njim spil še četrtinko vermuta. Ko sta spila še en vermut, sta končno prišla do lokala v Bolzanovi ulici, kjer sta dobila brezalkoholno vino, ki pa le ni bilo čisto brez alkohola. Spila sta po pol litra vina iz jagod in ribeza. Končala sta kot alkoholika na policijski postaji, čeprav sta bila zakleta abstinenta.

Zdaj Hašek ne more mimo lokalov, kjer so nastopali v imenu stranke. Njihova 'središča' so bila Pri zlatem litru v Manesovi ulici, v restavraciji Pri svečki, v Slovanski kavarni, Pri Blahu in pri Kravinu na Vinohradih.

Po vsem tem se prileže še kavica. Tudi za to je bilo poskrbljeno. »Nazadnje,« pravi Hašek, »smo šli v Sportovko na črno kavo.«

B. Repe ***(Se nadaljuje)***

Smichovski staropramen je bil Hašku zelo pri srcu

Izvršni odbor stranke zmernega napredka Mach, Drobilek in Hašek (na desni) (Foto: R. Pytlik)

IGOR FABJAN

Gibraltar, vrata v Sredozemlje (4)

Nekaj več kot 30 tisoč prebivalcev se stiska v naselju pod 426 metrov visoko Pečino na pet kilometrov dolgem rtu, ki na najširšem delu dosega borih 1200 metrov širine. Domačini se seveda postavljajo z britanskim potnim listom, čeprav je tod moč najti prav toliko indijskih, arabskih, španskih potez kot tipičnih Angležev.

Edino mestece na ozkem rtu je stisnjeno med strmo skalno pečino in Atlantik. Dolga stoletja so mesto obdajale utrdbe. Na severu ga je pred napadalci s kopnega varovalo obzidje arabske utrdbe z mogočnim obzidjem, ki ga je staro mesto v iskanju novega prostora že davno preraslo; pred napadalci z morja pa sta bili varovani zahodna in južna stran. Z vzhodne strani pa je mesto varovala visoka naravna pečina.

Vse do 19. stoletja je bil edini dostop na rt skozi ozek predor, ki so ga zgradili Spanci leta 1543. Kasneje se je moral del obzidja umakniti novim cestam, tako da dajejo danes občutek utesnjenosti le še ozka mestna vrata, skozi katera se avtomobili prebijajo v starejši del mesta. Nekatere stranske ulice so tako ozke, da povzročajo težave celo voznikom osebnih avtomobilov, že malo večji kombi pa lahko povzroči pravcati prometni kaos. Zato so nekatere, predvsem najstrmejše ulice namenjene le avtomobilom, česar pa »izgubljeni« turisti ne upoštevajo dosledno.

V iskanju najjužnejše točke Gibraltarja sem tudi sam kar nekajkrat zašel med ladijske doke in mrke uniformirance, ki na moč resno stražijo vhod do vojaško pomembnih zadev, čeprav Gibraltar za Angleže že dolgo ne igra več pomembne strateške vloge.

Prav čudil sem se, kako je mogoče na vsakih deset kilometrov zaiti v slepo ulico celo večkrat, kot v katerem izmed večjih Španskih mest. Starejšemu delu mesta dajejo poseben pečat vplivi španske arhitekture. Med živahnimi ulicami pa kljub vztrajnemu iskanju ni mogoče najti kakšnih posebno izstopajočih zgradb. Tako tudi skromne vladne palače, ki se nahaja v prostorih nekdanjega samostana, ni težko prezreti.

Nakupovalno središče

Skalnati polotok domačinom ne nudi kakšnih naravnih bogastev, zato se preživljajo predvsem z oskrbovanjem ladij, ki pristajajo v pristanišču in s pretežno nakupovalnim turizmom. Za Špance so tod največja vaba za dobrih 20 odstotkov cenejši bencin, vsakovrstne alkoholne pijače, cigareti, kozmetika, pri tehničnem blagu pa ne škodi kanček previdnosti.

(Se nadaljuje)

Britanci se v Gibraltarju počutijo kot doma (Foto: I. F.)

MOJSTRI DETEKTIVI

Georges Simenon

Maigretova pipa (14)

"In zdaj," je rekel Maigret, "pojdi po fanta."

Trenutek obotavljanja. Se bo zlagal?

"Rekel sem, da pojdi po fanta, razumeš?"

In medtem ko je naredil nekaj korakov proti vratom:

"Ali ima vsaj svojo pipo?"

Dekle je ihte vprašalo:

"Ali ste prepričani, da je tukaj in da se mu ni nič zgodilo?"

Maigret ni odgovoril in je napel ušesa. Zgoraj je gostilničar potrkal na neka vrata. Govoril je polglasno in roteče. Slišati je bilo dele stavkov.

"Dva gospoda iz Pariza in eno dekle. Lahko odprete. Prisegam vam, da ..."

In Mathilde, oblita s solzami:

"Če so ga ubili ..."

Maigret je skomignil z rameni in odšel po stopnicah. "Pazi na prtljago, Lucas! Saj si prepoznal našega starega prijatelja Nicolasa, kajne? Jaz pa sem mislil, da je še vedno v Fresnesu."

Počasi je prišel po stopnicah in odrinil gostilničarja, ki je še vedno stal sklonjen ob vratih.

"Jaz sem, Joseph, komisar Maigret. Lahko odprete, mladenič."

In gostilničarju: "Zakaj postajate tukaj, namesto da bi šli dol? Dajte mali kozarec pijače, grog, kaj takega, kar jo bo okrepilo! Torej, Joseph!"

Končno se je v ključavnici obrnil ključ. Maigret je odsunil vrata.

"Ali tukaj ni luči?"

"Počakajte! Takoj bo. Imam še majhen košček sveče."

Josephove roke so se tresle, in ko mu je plamen sveče razsvetlil obraz, je bilo na njem videti smrtni strah.

"Ali je tisti še vedno spodaj?" je zasopel.

In začele so se prehitevati nepovezane besede in misli: "Kako ste me našli? Kaj so vam rekli? Kje je gospodična?"

Kmečka soba, v njej zelo visoka, nepostlana postelja in predalnik, ki je bil dotlej očitno potisnjen pred vrata kot pri pravem obleganju.

"Kje ste ga polomili?" je vprašal Maigret, kot bi bilo vprašanje kar najbolj vsakdanje.

Joseph ga je osuplo pogledal in dojel, da komisar vse vÇ. Ko bi bil v sobo vstopil sam ljubi Bog, ga fant ne bi bil drugače gledal.

Vročično je pobrskal po zadnjem hlačnem žepu in privlekel na dan majhen zavitek iz časopisnega papirja.

Bil je nepočesan, njegova obleka je bila zmečkana. Komisar je samodejno pogledal Josephove noge, ki so tičale v copatah.

"Moja pipa ..."

Zdaj je bil smrkavec na robu joka, ustnice so se mu ukrivile v otroško šobo. Maigret se je celo vprašal, ali ne bo nemara padel pred njim na kolena in ga prosil odpuščanja.

"Samo mirno, mladenič," mu je svetoval, "spodaj so ljudje!"

In smehljaje je zgrabil pipo, ki mu jo fant ponudil s tresočimi se rokami.

"Psst! Na stopnišču je Mathilde. Ni mogla počakati, da bi midva prišla dol. Uredite si lase!"

Zgrabil je vrč, da bi v umivalnik nalil vode, toda vrč je bil prazen.

"Ni vode?" se je začudil komisar.

"Popil sem jo."

Ja, seveda! Zakaj ni sam pomislil na to? Bled obraz, izčrpan izraz, zatekle oči.

"Ste lačni?"

In ne da bi se obrnil, je rekel Mathildi, katere prisotnost je začutil na temnem stopnišču:

"Vstopite, otrok. Ne prehudih čustvenih izbruhov, če smem prositi! Priznam, da vas ima zelo rad, vendar mislim, da mora zdaj predvsem kaj pojesti."

Josephov nenavadni beg

Bilo je lepo slišati, kako po listju šumi dež, predvsem pa uživati v vlažnem, svežem nočnem vetrcu, ki je prihajal skozi široko odprta vrata.

Čeprav je bil Joseph hudo lačen, je le težko požiral obloženi kruhek, ki mu ga je pripravil gostilničar; bilo mu je, kot bi imel grlo zavezano, in videlo se je, da se njegovo Adamovo jabolko vsake toliko premakne gor in dol.

Maigret pa je pil že drugi ali tretji kozarček in kadil svojo končno najdeno najljubšo pipo.

"Vidite, mladi mož, da mi niste sunili pipe - pa tega ne pravim zato, da bi vas spodbujal k občasnim krajam - bi verjetno nekega lepe dne v ločju Marne našli vaše truplo. Maigretova pipa, kaj?"

Maigret je zadnje tri besede izrekel z nekakšnim zadoščenjem kot človek, ki se počuti nemalo polaskanega.

(Se nadaljuje)

EVROPA / FRONTA NA ZAHODU EVROPE

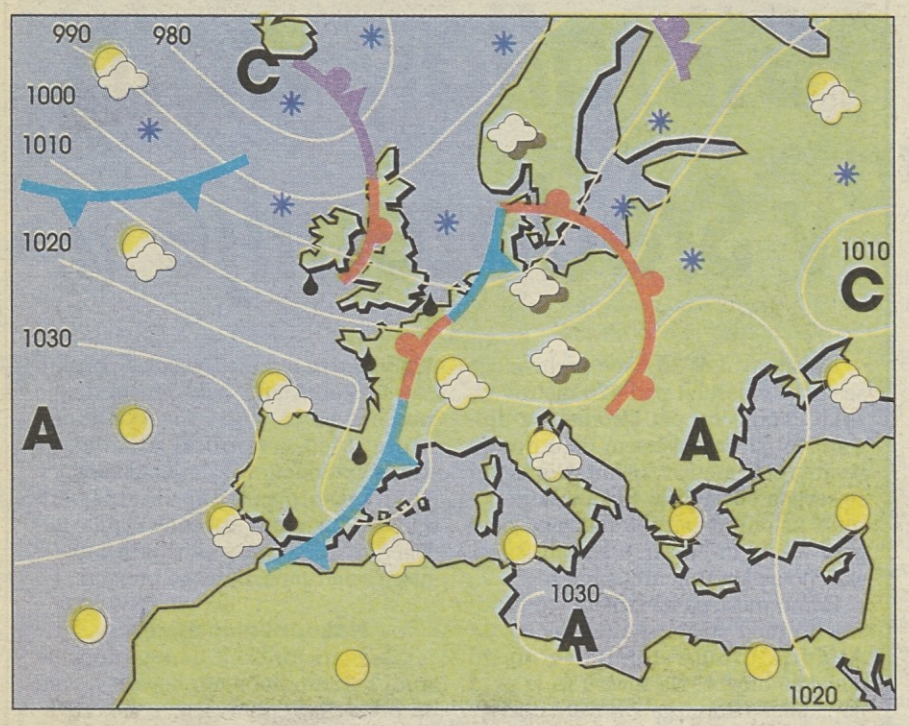

Vremenska slika:
Nad Sredozemljem in južno Evropo je območje visokega zračnega pritiska. V višinah priteka k nam z jugozahodnimi vetrovi topel in še razmeroma suh zrak.

topla fronta · hladna fronta · okluzija

C – središče ciklona · A – središče anticiklona

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod

ALPE JADRAN / VEČINOMA SONČNO

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60

VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	MEGLA

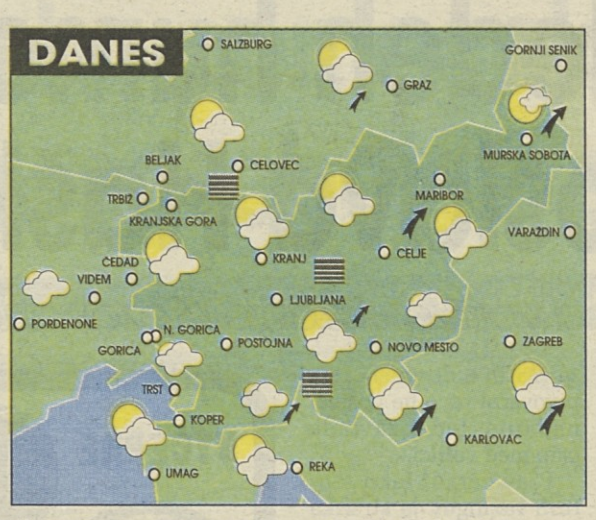

Slovenija: Večinoma jasno bo z občasno zmerno oblačnostjo. Ponekod po nižinah bo zjutraj megla. Pihal bo jugozahodni veter. Najvišje dnevne temperature bodo od 9 do 14°C.

Sosednje pokrajine: Tudi v sosednjih pokrajinah bo večinoma sončno. Le v krajih severno in vzhodno od nas se bo občasno zmerno pooblačilo.

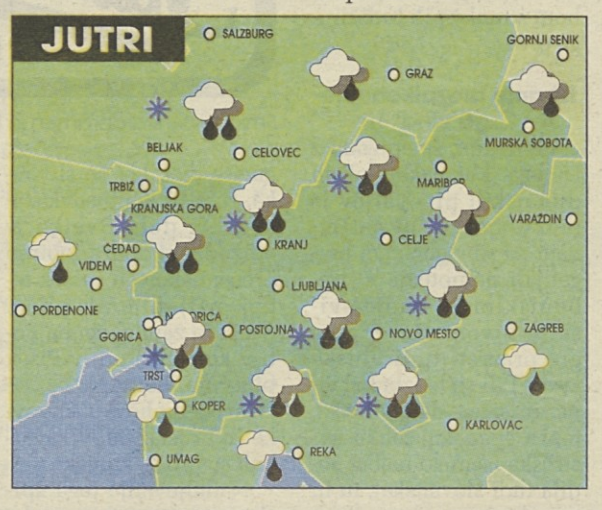

V Sloveniji: V sredo se bo pooblačilo. Hladneje bo. Občasno bodo padavine, ponekod bo snežilo do nižin.

Obeti: V četrtek bo oblačno. Občasno bodo še padavine, v nižinah predvsem kot sneg.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA	-1/11
TRST	5/10
CELOVEC	-0/6
BRNIK	-3/9
MARIBOR	1/13
CELJE	1/12
NOVO MESTO	-1/12
NOVA GORICA	-0/13
MUR. SOBOTA	0/10
PORTOROŽ	1/13
POSTOJNA	-3/10
ILIRSKA BISTRICA	-3/12
KOČEVJE	-2/-
ČRNOMELJ	-2/14
SLOV. GRADEC	0/7
RATEČE	-4/8
VOGEL	1/-
KREDARICA	-2/0
VIDEM	2/12
GRADEC	0/8
MONOŠTER	2/10
ZAGREB	-/12
REKA	4/12

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI	1/4
STOCKHOLM	2/4
MOSKVA	-1/3
BERLIN	6/8
VARŠAVA	2/5
LONDON	6/10
AMSTERDAM	7/10
BRUSELJ	9/10
PARIZ	10/11
DUNAJ	2/10
ZÜRICH	6/7
ŽENEVA	3/10
RIM	2/16
MILAN	0/15
BEOGRAD	1/10
BARCELONA	6/16
ISTAMBUL	6/14
MADRID	-1/15
LIZBONA	9/17
ATENE	10/17
BUCAREST	0/10
MALTA	7/17
PRAGA	4/8

BIOPROGNOZA

Sprva bo vreme na počutje ljudi vplivalo še ugodno, čez dan pa se bo obtežilni učinek vremena postopoma krepil. Vremensko občutljivi ljudje bodo imeli manjše težave s počutjem in tudi spali bodo slabo.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 6.56 in zašlo ob 17.36. Dan bo dolg 10 ur in 40 minut. Luna bo zašla ob 9.47.

SNEŽNE RAZMERE dne 20. 2.

	cm		cm
Rogla	70 do 90	Kanin	od 80 do 200
Kope	50	Kobla	do 60
Krvavec	120	Zelenica	20 do 90
Vogel	160	Golte	60
Kranjska Gora	20 do 30	Cerkno	30 na 35
Mariborsko Pohorje	60	Velika planina	80
Soriška planina	80	Rakitna	10

Tekaške proge so urejene na Mariborskem Pohorju, Rogli, Golteh, Soriški Planini, Kopah, Voglu in v Kranjski Gori. Dostop na Mariborsko Pohorje, Roglo in Kope je mogoč samo z zimsko opremo. Smučarski avtobus vozi na Mariborsko Pohorje, Roglo, Koblo, do pod Vogla ter med gozd Martuljkom in Zelenci v Kranjski gori.

PLIMOVANJE

Danes: ob 0.45 najvišje 39 cm, ob 7.36 najnižje -27 cm, ob 13.27 najvišje 8 cm, ob 18.48 najnižje -17 cm.

Jutri: ob 1.40 najvišje 32 cm, ob 9.12 najnižje -25 cm, ob 15.47 najvišje 3 cm, ob 20.06 najnižje -5 cm.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Nautilus iz...

V francoskem Mentonu so iz agrumov (pomarač, limon in grenivk) izdelali Verneov Nautilus in orjaškega velelignja. (Telefoto AP)

Konec 21. stoletja le še 300 jezikov

LONDON - Čez nekaj desetletij bo svet prenehal biti današnja Babilonija jezikov. Kar 95 odstotkov od 6.000 danes obstoječih jezikov naglo izginja. Do konca naslednjega stoletja se jih bo po vsej verjetnosti ohranilo približno 300, z angleščino na prvem mestu. O tem so se posvetovali znanstveniki na letnem srečanju Ameriškega združenja za napredek znanosti, ki se je to leto odvijalo v Atlanti, v Združenih državah Amerike.

Mnenja jezikoslovcev so glede tega problema deljena. Nekateri menijo, da je izumiranje jezikov nepopravljiva izguba za vse človeštvo. Zadnje generacije poznajo od 20 do 50 odstotkov jezika manj od starejših rodov, mnogi jeziki pa sploh izginjajo. Lea Anne Hinton, profesorica lingvistike na kalifornijski univerzi, je opozorila, da bo v sami Kaliforniji kar 50 jezikov domorodnih Indijancev izginilo že v teku ene generacije. Samo pred tremi tedni je na primer umrla 90-letna ženska, ki je še zadnja govorila indijanščino južnih Pomov.

Glede problema je stališče nekaterih jezikoslovcev popolnoma drugačno. Kimbrough Oller z univerze v Miamiju je na primer dejal, da ni nujno gledati na prihajajoče spremembe kot na negativen razvoj, saj je dejansko razveseljivo, da se svet pomika v smer nekega univerzalnega jezika.

Ob službo zaradi striptiza

PEKING - Kitajska se je v zadnjem obdobju nedvomno posodobila, a režim je ostal še vedno vklenjen v svoje komunistično puritanske spone. Tako je bilo šest javnih funkcionarjev iz Tianjina ob službo, ker so si med delovim obiskom v ZDA ogledali neko prestavo striptiza. Po vrnitvi v domovino, jih je nekdo prijavil, sestala se je partijska disciplina in šest »pokvarjenih« funkcionarjev odslovila.

Uporniški kralj v starodavni rimski Angliji

LONDON - Iz meglic rimske Anglije prihaja na dan skrivnostni uporniški kralj, ki naj bi v tretjem stoletju poskušal prevzeti oblast nad ozemljem severno od Rokavskega preliva in prekiniti vse stike z večnim mestom. Marcus Aurelius Carausius je latinsko ime tega uporniškega kralja, ki je bil po rodu z Nizozemske. Svojo kariero je začel v rimskih legijah, tako da so ga kasneje kot uspešnega vojskovodjo in upravitelja poslali v Anglijo. Carausiusa so odkrili na podlagi prastarih kovancev, na katerih je upodobljen kot konzul, pisnih zapisov o Carausiusu je namreč izredno malo.

Preko ceste

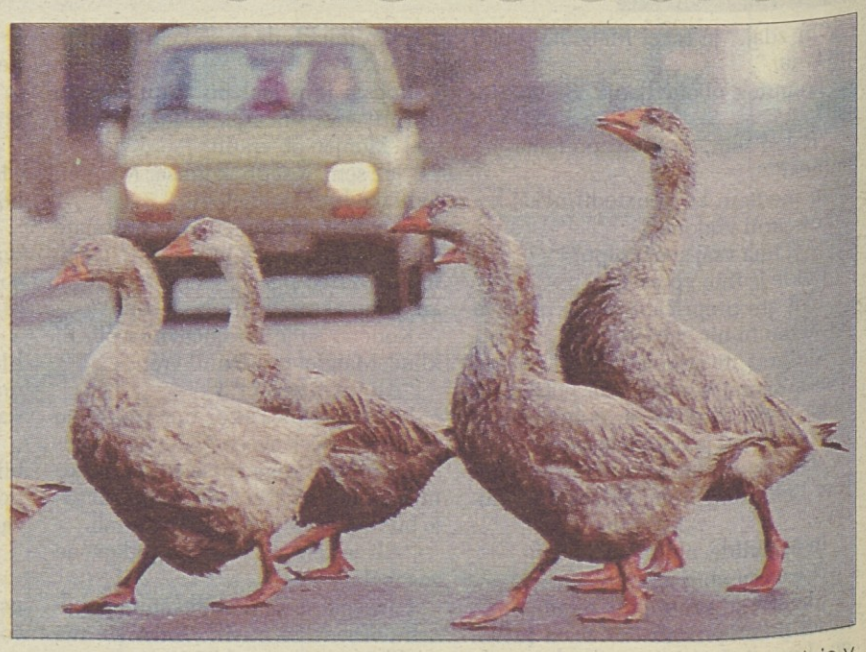

V predmestju Varšave je povsem normalno, da se gosi s svojih dvorišč podajo v jezerca kar preko prometnih cest in se ne zmenijo za avtomobile. (Telefoto AP)